דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום שישי, י"ט באייר תשמ"ח, 6 במאי 1988 • גליון 19411

היום 64 עמודים כולל „דבר־השבוע" • המחיר – 2. ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.74 ש"ח

היום בדבר

דרום לבנון – היבטים. בלי פיחות – עסקים. אודי אדר – ראיון. בביש הו'לאומי – חוויה. בחירות 88. „סולידריות", עכשיו. שלום, לא עכשיו. יומן אמריקאי. יומן צרפתי. סמים בישראל. חופש עתונות. תרבות. טלוויזיה. „משא".

חיים גורי, אמנון דנקנר, גדעון קוץ, טלי זליגר, דני רובינשטיין, יוסי מלמן, דרור שרביט, טובה צימוקי, תגי אשד, ויליאם קוואנט, אבירמה גולן, דן אבידן, שלמה גינוסר, אמיר אורן, מושיק.

ב.ב.ק.
ציוד מטבחים מוסדיים בע"מ
רחד הבונים 50 בת־ים
טל. 5519355, 03-5510432

ייצור תנורים וציוד מטבחים:
מחבתות · קונבקטומטים · כיריים גז
צ'יפסרים · שולחנות חימום וקירור וכו'

צה"ל מסכם בשביעות־רצון את הפעולה בלבנון • צד"ל „חרש" בתי הכפר מיידון

מאת טלי זליגר ויוסי ליבוביץ, סופרי „דבר"

תחקיר מקיף של מבצע של צה"ל בלבנון ייערך בקרוב. התחקיר יהיה ברמת המטה הכללי ובהשתתפות הרמטכ"ל, וכל מפקדי הכוחות שפעלו בשטח.

התחקיר עתיד להימשך כמה שעות, שבמהלכן ישמעו אלופי המטכ"ל את עדויותיהם של מפקדי הכוחות בשטח. גורם צבאי בכיר הבהיר אתמול כי מכל העולה עד כה, התנהל המבצע על־פי התכנון והוא מעורר שביעות רצון כללית על־פניו, באשר לרמה המבצעית המקצועית של הכוחות.

גם נסיבות מותם של סרן רביד, סרן מזרחי וסמל ברנשטיין יתוחקרו לפרטיהם במהלך הדיון, כמו גם ההיבטים הלוגיסטיים, השלישותיים והאחרים הקשורים בעניין זה.

בכירים בצה"ל העדיפו אתמול שלא להתייחס למחלוקת הפוליטית שקמה בעקבות הידיעה, לפיה התעוררה מורת רוח בקבינט על שר הבטחון יצחק רבין לא ביקש את אישור הקבינט למבצע. באופן עקרוני, הנוהל מחייב אישור דרג מדיני לכל פעולה של צה"ל מחוץ לאיזור הבטחון, ביבשה או באוויר ואישור כזה משר הבטחון הוא בדרך־כלל מספק.

צד"ל חיסל מחבלים במיידון

כוח של צד"ל, שנשאר באיזור הכפר מיידון לאחר צאת כוחות צה"ל מהאיזור, זיהה אתמול בבוקר רכב מחבלים שנע לעבר הכפר. טנק של צד"ל ירה ברכב, העלה אותו באש והרג את המחבלים שהיו בתוכו.

כוחות צד"ל שהו במיידון במהלך כל ליל אתמול ורק בשעות הבוקר

(המשך בעמוד 2)

כבוד אחרון לבועז

הלוויית סרן בועז רביד, אתמול, בנס־ציונה (צילום: שאול רחמים)

מרפי: העלאת המזה"ת בשיחות שולץ שוורנאדזה בשבוע הבא – בספק

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

עוזר מזכיר המדינה האמריקאי לענייני המזרח־התיכון, ריצ'ארד מרפי, אמר אתמול כי עדיין לא ברור האם בכלל יעלה נושא המזרח התיכון בפגישה שתהיה בשבוע הבא בין מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ לבין עמיתו הסובייטי אדוארד שוורנאדזה. מרפי אמר את הדברים לשגריר ישראל בארה"ב משה ארד, עמו נפגש אתמול אחר הצהריים. מרפי אמר כי הרושם האמריקאי הוא, כי אכן קיים בברה"מ תהליך של מחשבה מחודשת לגבי הסוגיות השונות בנושא המזרח התיכון, אולם תהליך זה נמצא עדיין בשלבים של גיבוש ולפיכך ייתכן, כי פגישת שולץ עם שוורנאדזה תיערך עוד לפני שהסובייטים יחליטו לאן בדיוק מועדות פניהם בנושא המזרח התיכוני. מרפי לא הוציא מכלל אפשרות כי לאחר הפגישה ייערכו מפגשים נוספים, בדרג מומחים בין פקידים אמריקאים וסובייטים בנושא המזרח התיכון.

מרפי אמר לאחר עוד, כי עדיין לא ברור אם מזכיר המדינה שולץ יגיע לסיבוב שיחות נוסף באיזור, ואם אכן יגיע – מתי.

היועץ חריש בדיון עם הפרקליטות הצבאית:

האם דרושים עוד כלים משפטיים לקידום צרכי בטחון בשטחים?

בג"ץ הורה למפקד יו"ש לנמק: מדוע לא יחוברו הטלפונים בשטחים למרכזת הבין־לאומית

מאת סופרת „דבר" בירושלים ויוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש זימן אליו את היועץ המשפטי למערכת הבטחון ואת צמרת הפרקליטות הצבאית, לשם דיון בנושאים המשפטיים הקשורים לאירועים ביהודה, שומרון ורצועת עזה.

בדיון השתתפו בכירי המשפטנים במשרד המשפטים, ונטל בו חלק גם מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין.

היועץ המשפטי לממשלה הציג את השאלה: האם נדרשים כלים משפטיים נוספים לשם קידום צרכי הבטחון והאם מבחינה משפטית ישנן בעיות הטעונות טיפול. נציגי מערכת הבטחון ציינו כי כל הבעיות באזורים אלה באות על פתרונן במסגרת החוק הקיים והטיפול בהן נעשה באורח מלא ושוטף עם פרקליטות המדינה. כל הגורמים ציינו בפני היועץ המשפטי לממשלה את שיתוף הפעולה בין משרד המשפטים לבין הפרקליטות הצבאית.

השופט העליון של בית המשפט הגבוה לצדק חנוך אריאל הוציא אתמול צו על־תנאי נגד מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, בו הוא מתבקש להשיב תוך שמונה ימים מדוע לא יבטל את העונש הקולקטיבי שהוטל על תושבי השטחים, בעצם ביטול החיוג הישיר והחיוג דרך המרכזיה הבין־לאומית לחו"ל בשטחים.

כזכור, בוטלו החיוגים על־ידי מפקד יהודה ושומרון לפני כחודש וחצי בנימוק שהתושבים מקבלים הוראות ממפקדות המחבלים בחו"ל והם מנחים את ההתקוממות בשטחים.

בעתירה שהוגשה לבג"ץ על־ידי עו"ד אבי פיש, יועצה המשפטי של האגודה לזכויות האזרח, בשם שני עורכי דין מהגדה והנהלת ארגון „החוק לשירות האדם", הממוקם ברמאללה, נטען כי צעד זה מעורר את סוגיית השימוש וענישה קולקטיבית בשטחים המוחזקים.

עוד נטען כי צעד זה נוגד את תקנות האג ואמנת ז'נבה השוללות ענישה קולקטיבית.

מצרים דוחה הצעותיו של סופר: תובעת ריבונות מוחלטת בטאבה

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים וכתבי הסוכנויות

מצרים הודיעה אתמול כי לא תסכים לשום דבר אחר מלבד ריבונות מוחלטת על טאבה.

דובר של משרד החוץ אמר כי מצרים דוחה תוכניות אמריקאיות ליישוב הסכסוך מחוץ לבוררות, אלא אם תקבל מצרים ריבונות מלאה על האיזור הקטן.

ראש המחלקה המשפטית של משרד החוץ, אומר מאהר, דיווח למתווך האמריקאי אברהם סופר על עמדת מצרים. הוא אמר כי מצרים מסכימה שדיוני הבוררות כדנוה יימשכו. „אנו דוחים בתוקף ידיעות מישראל על הדהודים או רעיונות בדבר יישוב סכסוך טאבה, אם אלה אינם עולים בקנה אחד עם עמדתה התקיפה של מצרים".

החלטת ועדת הבוררות אמורה להתפרסם לכל המאוחר ב־15 ביולי.

דיפלומאטים בישראל אמרו כי סופר הציע להחזיר את האיזור לריבונות מצרית, תוך מתן גישה חופשית לישראל וניהול אתר התיירות.

משקיפים בקאהיר טענו אמש כי ההצעות שהביא סופר מישראל אינן מקובלות על המצרים, משום שהן לא כוללות הכרה ישראלית בריבונות מצרית מלאה על כל שטח המחלוקת.

מובארק לא רוצה לפגוש שליח מיוחד

הנשיא מובארק דחה בימים האחרונים הצעה ישראלית להיוועד עם שליח מטעם הממשלה ולדון עימו בהשגת פתרון מקובל על שתי המדינות לסוגיית טאבה ובדרכים לקידום תהליך השלום – כך מסר אתמול העתון „אל־איתיחאד", היוצא לאור במפרץ הפרסי.

(ע). – ישראל אמרה שהיא מוכנה לוותר על הריבונות על טאבה תמורת אפשרות של תפעול השטח על ידה – אמר אתמול בערב ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בראיון בתוכנית „מפגש" בטלוויזיה הערבית.

הדובר ציין, כי מועד הפישור בפרשת טאבה עומד להסתיים ב־10 במאי, אלא אם כן יבקשו שני הצדדים את הארכתו.

תושב שילה ירה למוות ברועה ערבי; „היתה תגרה, יידו אבנים"

הכנות לחידוש הלימודים בגדה • המסחר ביו"ש הושבת

מאת דני רובינשטיין, אוריאל בן־עמי ודני צדוקי, סופרי „דבר"

ג'ודה עודה, בן 28, מהכפר תורמוס־עיה צפונית לרמאללה נהרג אתמול לפנות ערב ותושב ערבי נוסף נפצע, כבל הנראה מירי של מתנחלים מהיישוב שילה הסמוך.

אתמול לפנות ערב הבחינו כמה מתושבי שילה ברועים ערבים שרעו את עדריהם סמוך ליישוב. אחד התושבים יצא לגרשם ונזרקו עליו אבנים. ככל הידוע, הוא ירה, ומאוחר יותר נמסר מהכפר תורמוס־עיה על הרוג אחד ופצוע. המקרה הועבר למשטרה.

מקורות ערבים אמרו אתמול שאל הכפר הגיע כוח צבאי לפנות מחסומים ולבצע סריקות. לדברי תושב שילה, שביקש לשמור על עילום־שם, תרדו ארבעה ערבים עם עדר צאן בסמוך לביתה של תושבת שילה בקצה היישוב. היא הזעיקה את האחראי על הבטחון ששלח תושב חמוש, שהורה לערבים להסתלק. בתגובה, יידו בו הרועים אבנים. התפתחה תיגרה שבסופה ירה תושב שילה והרג ערבי אחד ופצע אחר. גופת ההרוג נחטפה.

בשעה מאוחרת אמש נמסר כי כוחות הבטחון פתחו במבצע יזום של

(המשך בעמוד 2)

לא נוכל להזרים כספים ל„אליאנס" אמר בני גאון בפגישה עם העובדים

מאת אבי שוחט

חברי המלוואה של ועד עובדי מפעל „אליאנס" נפגשו אתמול עם בני גאון, המנכ"ל החדש של „כור", לישיבה שארכה כשלוש שעות. במהלך הישיבה שטחו העובדים את מצוקותיהם ודרשו לבטל את מינוי המפרק, כתנאי לקיום משא ומתן.

ביום השני לעבודת המפעל בחסות מפרק לא הגיעו חברי הנהלת המפעל ומנהלי המחלקות לעבודה. לדברי נציגי העובדים העבודה נמשכה למרות זאת.

עובדי מפעל „אליאנס" הפסיקו שלשום את העבודה למשך שעות אחדות, וצרו על משרדו של מנכ"ל המפעל ינון עזרוני, שרק בהתערבות המשטרה עזב את המפעל לפי דרישת העובדים.

לדברי חבר ועד העובדים דוד איטה התאספו העובדים שלשום, בסביבות השעה 10.00, בחזית משרדי הנהלת החברה. הם פרצו אל תוך המשרדים וצרו על משרד המנכ"ל בדרישה שיעזוב את שטח המפעל. משהגיעה המשטרה עזב המנכ"ל בחסותה את שטח המפעל.

הפועלים שבו לעבודה תקינה, אם כי המלגזה שהוצבה בשער המפעל חסמה את יציאת הסחורות.

העובדים ניקבו את צמיגי מכוניות החברה, וטענו כי הם עושים זאת למנוע את הוצאת הציוד, המגדילות את גרעון החברה.

בישיבת ועד עובדי „אליאנס" עם מנכ"ל „כור" סיפר בני גאון את מצבה של „כור" ואת אי־יכולתה להזרים כספים למפעל „אליאנס" שצבר הפסדים. בשנת 1987 הגיע הגרעון ל־7.5 מיליון דולאר.

גאון הבהיר, שלאחר מינוי המפרק בידי בית־המשפט, הופקעה מידה של „כור" השליטה ב„אליאנס". כל תוכנית הבראה כעת היא בין העובדים למפרק, ולפיכך, הציע שועד העובדים יגיע להסדר הבראה עם האיגוד המקצועי והוא זה שיגיע להסכם עם המפרק.

מנכ"ל „כור" קרא לעובדים לא לדומם את מכונות המפעל ולא ליצור מצב בו יעבור ניהול המפעל לידי כונס נכסים. הוא הבטיח לעשות כל שיוכל כדי לעזור להבראת המפעל.

שוטרים בפולין שמו קץ לשביתת מפעלי הפלדה בסיוע רימונים

ואַרשה (עיר הציג). – שוטרים שהפעילו רימוני הדף התעוררו אתמול לפנות בוקר על מפעל פלדה גדול בקראקוב, „נובה הוטה", עצרו מנהיגי שביתה של „סולידריות", ושמו קץ לשביתה בת 10 ימים. דובר הממשלה אמר כי איש לא נפגע בפעולה שנערכה בשעה 02.00 לפנות בוקר.

פועלים שנמלטו מהמפעל סיפרו לכתבים, כי שוטרים או חיילים מהיחידה ללוחמה בטרור פרצו את השער הראשי של המפעל באמצעות רכב, לאחר מכן הפעילו רימוני הדף וגאז מדמיע כדי לאלץ את מנהיגי השביתה לצאת מהבניינים.

הפועלים בחצר אולצו לכרוע ברך ולחתום על התחייבות לחדש את העבודה, בעוד שחברים של ועדת השביתה מטעם „סולידריות", נלקחו לחקירה במטה המחוז של המשטרה.

דובר הממשלה אמר כי לא היתה אלימות. „הכל התרחש בלי שאף אדם אחד קיבל חבורה בראש. כאשר השוטרים נכנסו, מחו אחרים מהפועלים כפיים משום שרצו לחדש את עבודתם".

העימות בין „סולידריות" לבין הממשל הקומוניסטי של הגנרל יארוזלסקי היה האלים ביותר מאז דצמבר 1981, כאשר הממשלה הכריזה על מצב צבאי והוציאה כוחות לרחובות כדי לדכא את האיגוד המקצועי החופשי. בגדאנסק, שם הטילה המשטרה מצור על מספנות „לנין", אמר לך ואלנסה, חתן פרס נובל לשלום, כי הוא יישאר עם השובתים עד לסוף.

כתב רויטר מסר מגדאנסק, כי המשטרה הוציאה תלמידים מבית ספר למוסיקה במרחק של 300 מטר משערי המספנה, כנראה לקראת ההסתערות. הסטודנטים נצטוו לא לבוא ללימודים משך יומיים.

עדי ראייה בקראקוב מסרו, כי אלפי שוטרים בשני טורים, ובסך הכל 140 כלי רכב, הגיעו בחשיכה לשערים של מפעלי הפלדה „לנין" הענקיים, לפני הפריצה.

הוקם צוות משותף הסתדרות־אוצר בניסיון לפתור את משבר הבריאות

פגישת קיסר־נסים בוועד־הפועל הסתיימה ללא התקדמות

מאת דנקה הריש וחיים ביאור, סופרי „דבר"

שום סיכום ממשי לא הושג אתמול לגבי הפתרונות למשבר שפוקד את מערכת הבריאות של קופת־חולים הכללית, בדיון שקיימו אתמול שר האוצר משה נסים ומזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר.

במסיבת עתונאים משותפת, שקיימו השניים בוועד הפועל של ההסתדרות בתום פגישתם, חזר כל אחד מהאישים על עמדותיו הידועות.

עם זאת, הוחלט להקים צוות משותף להסתדרות ולאוצר לגיבוש עמדות. מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, ציין בדבריו, כי „מה שלוחץ עתה הוא להגיע להסדר עם הרופאים ברוח הסיכומים בין הרופאים לבין הנהלת קופת־חולים, ולאחר שנשיג הסכם עם רופאי הקופה נגשה להגיע להבנה עם שאר העובדים". מזכ"ל ההסתדרות ציין גם, כי עדיין קיימת בעיית המימון מהאוצר לתקציב קופת־חולים. כזכור, השתתפות הממשלה בתקציב קופת־חולים ירדה במשך השנים ב־30 אחוז, לאחר אחר בלבד בשנת 1988־89.

השר נסים אמר, כי משרדו שאף „להנהיג מבצע חד־פעמי לקיצור

(המשך בעמוד 2)

נסים בוועד הפועל

ההבעה הסרבנית של שר האוצר בצילום אינה משקפת בהכרח עמדתו אתמול, כאשר הטריח עצמו לבקר בבית הוועד־הפועל. אבל התקדמות ממשית טרם הושגה. (צילום: שלום בר־טל, „ידיעות אחרונות")

3000 ש"ח קנס לשופט אהרן כהן שגילה לחשוד מידע־אסור

(ע). – שלושת שופטי בית המשפט המחוזי בירושלים הטילו אתמול בערב קנס בסך 3,000 ש"ח על סגן נשיא בית המשפט השלום בתל אביב והמרכז, אהרן כהן, שהורשע בשעות הבוקר בעבירה של גילוי תוך הפרת חובה.

כהן הודה והורשע בעבירה זו, לאחר שותם באמצעות פרקליטיו, עורכי הדין אורי סלונים וגיורא אדרת, על עסקת טיעון עם התובעת, עו"ד הלנה ביילין.

בגזר־דינם מציינים השופטים צבי טל, שלום ברנר ושמואל פינקלמן, כי מצד אחד, מצווה הרשות השופטת לדקדק עם עצמה כחוט השערה, אך מצד שני, אין מדובר בעבירה של שחיתות, או קבלת שלמונים. „אילו עמד בפנינו עובד ציבור, שאינו שופט, ושזו מעידתו הראשונה, לא היינו גוזרים עליו עונש כלל. יש להחמיר עם שופט יותר מכל אדם, ולכן אנו גוזרים עליו 3,000 ש"ח קנס.

השופטים ציינו, כי העבירה של גילוי תוך הפרת חובה אינה מתייחסת באופן מיוחד לשופט והיא חלה גם על עובדי ציבור אחרים.

כהן הורשע בכך שגילה למזכיר בית המשפט לתעבורה בת"א אברהם פלאי על החקירה המשטרתית הסמויה שנוהלה נגדו, למרות שהוציא בעניין זה צווי איסור פרסום. מכתב האישום נמחקה עבירה נוספת הקשורה בפרשה זו, שבה האשם כהן בהפרת אמונים.

עיקרן תחילה

- שמיר ידע, פרס נתן גיבוי – לפעולה בלבנון; לשכת רבין: סערה בכוס מים / עמ' 2
- תלמידים בטייבה: היינו נשארים אזרחי ישראל אילו קמה מדינה פלשתינית / עמ' 2
- ההלוויות בחיפה ובנס־ציונה / עמ' 3
- שיפור משמעותי במצב הפצועים / עמ' 3
- ניסיון אחרון של שיראק לזכות בבחירות בצרפת / עמ' 4
- מתחזקת המגמה החיובית במניות / עמ' 6
- פרחי טיס יוזיבו ללמוד לתואר ראשון / עמ' 14
- המרכז החקלאי מזהיר מנזק בלתי־הפיך לחקלאות / עמ' 14

אושר הסיוע לישראל בתת־ועדת ההקצבות

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

תת ועדת ההקצבות של בית הנבחרים אישרה אתמול בשעה מאוחרת, בלא התנגדות, את הקצבת הסיוע הצבאי והאזרחי לישראל בסך 3 מיליארד דולר.

הישיבה היתה סגורה לעיתונות, ומידיעות ראשונות שנמסרו עולה כי הדיון היה ענייני וקצר ולא הושמעו בו דברי ביקורת על ישראל.

מכאן תועבר ההקצבה לאישור מליאת ועדת ההקצבות, אולם מכיוון שהדיון בתת הוועדה נחשב לדיון העיקרי אין צופים כל קשיים באישור ההקצבה באורח סופי.

יצרנית גאז מדמיע בארה"ב דנה בדרישה להפסיק לספקו לישראל

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

מועצת המנהלים של החברה האמריקאית 'פדראל־לבורטורים' המייצרת את הגאז המדמיע שבו משתמש צה"ל בשטחים, התכנסה אתמול לישיבה מיוחדת, כדי לדון בבקשה של הליגה האמריקאית הערבית להפסיק את ייצוא הגאז לישראל.

הבקשה הופנתה אל החברה לאחר שהובהר כי השימוש בגאז גרם לריבוי במקרי ההפלות בשטחים, כתוצאה משאיפת הגאז לריאותיהן של נשים הרות.

אמש בשעה מאוחרת עדיין היו מכונסים חברי מועצת המנהלים בוואשינגטון ולא הגיעו עדיין להחלטה.

ניצחון דראמטי ל„מכבי"

מאת משה בוק, סופר „דבר"

נצחון דרמאטי השיגו אמש שחקני מכבי ת"א בגמר הפליי־אוף הראשון מול הפועל ת"א – 76:78 (43:40).

משנותרה שניה אחת לסיום המשחק עדיין היה שוויון בין שתי הקבוצות – 76:76. ממש עם שריקת הסיום קלע שחקן החיזוק שחום העור של מכבי, קוין מגי, את סל הנצחון המדהים המפתיע.

המשחק היה מותח ומרתק בכל שלביו. מדי פעם התלהטו הרוחות במגרש וביציעים. משחק הגומלין בין שתי הקבוצות ייערך ביום שני באולם אוסישקין בצפון ת"א. נצחון נוסף של מכבי יעניק לה את כתר האליפות. דיווח מורחב – במדור הספורט.

3.5 מיליון ש"ח נאספו ב„שירותרום"

כ־3.5 מיליון ש"ח נאספו לפנות בוקר ב„שירותרום־88", יותר ממיליון שקלים מאשר בשנה שעברה והסך הכל היה זה מבצע הרדיו הארוך ביותר והמוצלח ביותר שהיה עד כה בישראל.

ברגע האחרון הוחלט במטה „שירותרום־88" להאריך את השידור בשעה נוספת לאחר שהתברר כי מספר התרומות הטלפוניות גבר והלך ולא ניתן היה לקלוט את כולן עד לשעת חצות. מפקד גלי צה"ל נחמן שי מסר כי לצד הסכום הגבוה שהושג ב„שירותרום" מעוררת התפעלות היא העובדה כי קרוב ל־30 אלף שיחות טלפון הגיעו במהלך השידור – פי ארבע מאשר בשנה שעברה.

ב„שירותרום" נטלו חלק כ־100 משתתפים ובהם שודרים, ח"כים, אמנים, שחקנים, בדרנים ואישי ציבור אחרים.

150 חוגגים נזקקו לטיפול רפואי במירון

(ע). – יותר מ־150 איש טופלו בידי אנשי מד"א המוצבים במירון. 13 איש בלבד פונו להמשך טיפול בבית החולים הממשלתי בצפת.

רוב המטופלים סבלו משלשולים, הקאות וחבלות קלות. אתמול בשעות הערב החלה תנועה ערה של חוגגים חזרה אל מקומות מגוריהם.

שיר זיכרון

אסיר ארגון הטרור היהודי לשעבר, יהודה עציון מראה לבני קבוצו שיר שכתב על תרצה פורת ז"ל
ראה עמ' 2 (צילום: אוריאל בר־עמי)

هكذا من الأصل

مكان الأصل

בעקבות הביקורת על אי־שיתוף הקבינט בטרם יציאה ללבנון

שמיר ידע, פרס נתן גיבוי; לשכת רבין: סערה בכוס מים

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר ידע מראש על פעולת צה"ל בדרום־לבנון ואילו ממלא־מקומו שמעון פרס מעניק גיבוי מלא להחלטת שר הבטחון יצחק רבין בעניין זה.

מלשכת שר הבטחון יצחק רבין נמסר אמש כי הוא דיווח על ההחלטה לפתוח במבצע לראש הממשלה יצחק שמיר.

מלשכתו של יצחק שמיר הדגישו כי על־פי נסיון העבר לא היתה נדרשת החלטה של הקבינט לגבי פעולה מוגבלת מסוג זה.

בכך הגיבו מקורביו של יצחק שמיר על הביקורת שהושמעה שלשום בישיבת הקבינט מפי השרים עזר ויצמן ואריאל שרון. השר ויצמן ביקר את עצם ההחלטה לצאת לפעולה ולהרחיבה לאיזור שבקרבת הצבא הסורי. השר שרון טען בישיבה כי צריך היה להביא את ההחלטה לדיון מוקדם בקבינט.

מקורביו של ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס הדגישו אמש כי על אף ששר הבטחון לא דיווח מראש על ההחלטה, השר פרס תומך בפעולה ומעניק גיבוי מלא לשר הבטחון.

מקורביו של יצחק רבין אמרו כי הביקורת היא בעצם „סערה בכוס מים" ואין לה שום משמעות מדינית.

האוצר מרכך את התנגדותו לשבוע עבודה של 5 ימים

לא שלל את הצעת ההסתדרות שכל יחידה בשירות הציבורי תנהל מו"מ נפרד על שבוע מקוצר

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

האוצר החל לרכך את התנגדותו לקיצור שבוע העבודה ל־5 ימים. שר האוצר משה ניסים לא דחה על הסף את הצעתה של ההסתדרות לפיה נציגי המשרד ינהלו משא ומתן נפרד עם כל אחת מהיחידות בשירות הציבורי, שבמהלכו יקבע המועד לקיצור שבוע העבודה בכל יחידה.

פגישתם של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר והשר ניסים, שבה השתתפו גם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, מנכ"ל משרד האוצר ויקטור מדינה והממונה על השכר יעקב דנון, עשוייה לקדם את המשא ומתן על הסכמי שכר חדשים בשירות הציבורי, לאחר שתוקפו של הסכם המסגרת פג ב־31 במארס. מדבריו של שר האוצר ניתן להבין שהעיכוב בפרסום המלצותיה של ועדת זוסמן בעניין מבנה השכר בשירות הציבורי, לא יעמוד עוד למכשול בפני המו"מ. ניסים עצמו יפגש בשבוע הבא עם פרופ' צבי זוסמן, יו"ר הוועדה, כדי לבקשו להשלים את המלצותיה בהקדם. „אנו מצטערים על העיכוב בפרסום ההמלצות, כי ברצוננו לגבש את הסכמי השכר בתוך זמן קצר", אמר שר האוצר לעיתונאים, בתום פגישתו עם ראשי ההסתדרות.

ראשי ההסתדרות והאוצר לא דנו אתמול בחידוש הסכם תוספת היוקר, אך השר ניסים אמר, בתשובה לשאלה כי „זה עניין שבין ההסתדרות למעסיקים הפרטיים". דבריו פורשו כרמז לכך שהסכם חדש בעניין תוספת היוקר יאומץ אחר כך על־ידי האוצר.

שלושת האיגודים המקצועיים האקדמאיים החליטו אתמול להפריע בשבוע הבא ותוסר הסברה בחברות ובמפעלים על „הסחבת בריוני השכר". בשבוע שלאחריו יחלו האיגודים, המייצגים מעל 100,000 עובדים, באסיפות מחאה בשעות העבודה ובעיצומים.

הימין הכפיל את כוחו באוניב' העברית

„אופק" ו„גלעד" נאבקים על ראשות אגודת הסטודנטים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

תא הסטודנטים „גלעד" המזוהה עם גוש הימין, הכפיל את כוחו וזכה במספר הקולות הרב ביותר ביחס לשאר התאים בבחירות להסתדרות הסטודנטים בירושלים.

תא הסטודנטים „אופק" המזוהה עם המערך ושינוי, איבד מכוחו באורח משמעותי. שני התאים מנסים כעת להקים קואליציות בניסיון לזכות בראשות האגודה.

תוצאות הבחירות הפתיעו במידה רבה את שני הראשים העיקריים של הליכוד והמערך. הבחירות התקיימו ללא הפרעה, והשנה היה שיעור המצביעים גבוה במיוחד — 47 אחוז.

בסך הכל הצביעו 4683 סטודנטים מתוך כ־9000 בעלי זכות בחירה. תא „גלעד" (הליכוד, התחיה, צומת ודתיים לאומיים) קיבלו 35.5 אחוז מן הקולות, אופק (מערך ושינוי) — 21%, אומץ (רצ ומפם) — 18 אחוז, קמפו"ס (חד"ש ועד הסטודנטים הערבים) — 14 אחוז, סלע (סטודנטים של ביה"ס לרפואה — לא מפלגתי) — 4 אחוזים.

בבחירות לוועידת הסתדרות הסטודנטים זכה הימין ב־35 מתוך 88 מושבים (לעומת 17 לפני שנה). אופק ואומץ זכו ב־32 מושבים (לעומת 52 לפני שנה) סלע ב־8 מושבים ותאי הסטודנטים מן הפקולטה לחקלאות זכו ב־8 מקומות.

[illegible] הסתדרות הסטודנטים [illegible] אורי ברתור (מערך) אמר אתמול כי ההתקוממות בשטחים גרמה להקצנה [illegible] הקולות בימין ובשמאל על חשבון מפלגות המרכז. לדבריו התמונה היחסית דומה לבחירות השנה שעברה אך ניכר כי הסטודנטים העדיפו להצביע לתאים המזוהים פוליטית מאשר לתאים הא־פוליטיים.

מועמד הימין לראשות האגודה צביקה ליסובסקי ומועמד המערך יוסי כהן החלו אתמול בגישושים להרכבת קואליציה במטרה לעמוד בראש הסתדרות הסטודנטים. לפי שעה נראה כי לשניים סיכויים זהים להרכבת קואליציה כאשר תא הסטודנטים לרפואה יהווה את לשון המאזניים. בשתי הקדנציות האחרונות [illegible] אגודת הסטודנטים בירושלים נציג המערך אורי ברתור לאחר [illegible] עמד בראש נציג הליכוד.

צה"ל מסכם בשביעות־רצון את הפעולה

(סוף מעמוד 1)

התפנו מהאיזור.

מפקדת יוניפ"ל נמסר אתמול כי שלושה טילי קטיושה נחתו ממזרח למארג'־עיון באיזור שבשליטת הגדוד הנורווגי. לא היו נפגעים ולא נגרמו נזקים. בצה"ל אומרים כי לא ידוע על ירי טילים אלה.

קצינים בכירים בצפון הגיבו אתמול על דברי אנשי החזבאללה, לפיהם ניהלו כביכול קרב גבורה עם צה"ל בכפר מיידון. לדברי הקצינים לא נותרה לאנשי חזבאללה ברירה, אלא להילחם על חייהם, כאשר הבינו כי הם מכותרים. הקרב בכפר מיידון נמשך שלוש שעות בעקבות הזהירות המופלגת שנקטו הכוחות. רוב נפגעי צה"ל היו מירי מרגמות ותותחים של מחבלים מחוץ לאיזור מיידון. גם כמה מחבלים נהרגו מירי זה. לדברי אחד הקצינים בשטח היו מגבלות חמורות בשיתוק מקורות הירי, מכיוון שהפקודה היתה לא לפגוע באוכלוסיה בכפרים הסמוכים.

צה"ל „הורס"

עין אל־סיניה (רויטר ועי"צ).— כוחות צה"ל הרסו בבולדוזרים את בתי הכפר מיידון בשעה שמסוקים ומטוסים ישראלים נתנו להם כיסוי אווירי. כל אותה עת השקיפו לוחמי „חזבאללה" על הנעשה מגבעה בקרבת מקום.

אנשי צה"ל, שנשארו במקום לאחר נסיגת כוחות צה"ל, הרסו לפחות 60 בתים בכפר. „צה"ל הביא תגבורות והם הורסים בבולדוזרים את הבתים ואת בית הקברות של הכפר", אמר אחד מלוחמי „חזבאללה" שצפה בזעם על הנעשה מן הכפר הסמוך עין אל־סיניה.

אנשי צה"ל פתחו באש לעבר עיתונאים שניסו להגיע למיידון במכוניות הנושאות דגלים לבנים. אתמול היו באיזור חילופי אש מנשק קל וטילים בין ה„חזבאללה" ובין אנשי צה"ל.

אנשי חזבאללה טענו אתמול כי הצליחו לעצור את הכוח הישראלי מלהגיע לעין אל־סיניה. לדבריהם רק עשרה מאנשיהם נהרגו בקרבות עם צה"ל ושמונה נפצעו. מקורות בטחוניים בבירות אמרו כי מפקד צד"ל אנטואן לחד הזמין את הצלב האדום לבוא למיידון כדי לפנות משם 13 גופות לעיירה מאשגרה הסמוכה הנמצאת בשליטה סורית.

במאשגרה עצמה אמר מפקד הכוחות הסוריים, כי הצבא הסורי היה פותח באש לו התקדם צה"ל לכיוון העיירה, השוכנת במרחק 12 ק"מ צפונית למיידון. המפקד סיפר כי חייל סורי אחד נפצע מהפגזות הישראליות, אולם הסורים החליטו לא להשיב באש.

המפקד הצבאי של חזבאללה בעיירה, מחמד כג'איג', אמר כי מרבית חייליו נסוגו למאשגרה בעת הלחימה שלשום. הוא טען כי ישראל השאירה במקום ארבעה טנקים ובולדוזר אחד העומדים לרשות צד"ל.

מנהיג בכיר אחר בחזבאללה אמר במסיבת עיתונאים במאשגרה, כי הקרב במיידון היה הקשה ביותר מאז פלישת ישראל ללבנון. „מטרת ההתקפה הישראלית היתה להרוס את ההתנגדות האיסלאמית, אולם עכשיו הם יודעים שההתנגדות גדולה וחזקה יותר ממה שהם שיערו ואי אפשר להרוס אותה", אמר המנהיג שייח' סובחי טופאילי.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס. 18/88 שהתקיימה ביום 5/05/88 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 250,000 + 16,668 ש"ח זכה המספר: 078507.

בסך — 15,000 + 1,668 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 78507.

בסך — 1,500 + 168 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 8507.

בסך — 150 + 18 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 507.

בסך — 15 + 3 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 07.

בסך — 3 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 7; 0; 1.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

למשפחת מזרחי
ולהורנו יצחק בן־הרוש במושב מגרים
למשפחת רביד במושב בית עובר
ולמשפחת ברנשטיין מנהריה
השתתפותנו באבלכם הכבד על הבנים
ציון
בועז
ומרקו
שנפלו בקרב בפעולת צה"ל בלבנון
ועדת הביטחון של
המרכז החקלאי

למשפחת דובדבני
ולקיבוץ עינת
השתתפותנו באבל על מות
יחיאל דובדבני ז"ל
איש גבעת השלושה־עינת
חבר המרכז החקלאי שנים רבות
המרכז החקלאי

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמיר
משנה לעורך דויד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל - „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־642111־2, מ. 33104

מזג האויר

(ע). בהיר עד מעונן חלקית.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 13־25, תל־אביב: 18־24, חיפה: 16־23, רמת־הגולן: 15־28, טבריה: 16־34, עפולה: 16־29, שומרון: 14־27, לוד: 16־26, יריחו: 18־35, עזה: 18־24, באר־שבע: 16־28, אילת: 19־36.

אלפים באו לצעדה

הפגנת הכוח בביתא כמעט השכיחה את הנערה שנהרגה

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

חזרנו לביתא, אבל הפעם הבטנו עליה מרחוק. מאות חיילי צה"ל מאבטחים כשלושת אלפים צועדים במסלול המשוחזר, לזכר תרצה פורת שנהרגה שם לפני חודש ימים. ילדים מכל הגילים מציפים את המסלול, חובשים כובעים מיוחדים לרגל האירוע לראשיהם ובסוף אף מוענקת להם תעודה ומדליה על השתתפותם.

בני קצובר מזכיר לנוכחים בעצרת לסיום הצעדה כי אנחנו נמצאים בדיוק במקום שבו התחלנו, לפני 14 שנה — ברוג'יב. שם נאחז גרעין אלון־מורה הראשון שפונה כזכור להר כביר בהוראת בג"ץ. קצובר נשמע מעודד היום „אנחנו ממשיכים קדימה קדימה, הערבים לא יפחידו אותנו ולא יבריחו אף אחד מאיתנו". הקהל מוחא־כפיים. הרבה דגלי ישראל מתנופפים כאן מעל האנטנות של הג'יפים הצבאיים ובידי הצועדים. וכאן אני מעז לאמר משהו קשה. תרצה פורת כאילו נשכחת בהפגנת־הכוח הזאת.

הדוברים על הבמה מדברים על המשך התנופה בהתיישבות, המנחה מזכיר לקהל ש„השומרון כד־ל־ד שלנו" והקהל שוב מוחא כפיים. אני חושב בשקט לעצמי, כיצד תרצה פורת, נערה בת 15, שנהרגה כאן — הופכת למכשיר פוליטי. חבר דתי שעומד לידי אמר לי את זה פתאום בקול רם. זאת תחושה מצמררת. ילדי אלון־מורה, אלה שטיילו לביתא בפעם הקודמת, הבינו מסכת לזכר תרצה.

אינני רשאי לשפוט הורים שכולים ולכן אני רק מביא את הדברים. כשהילדים על הבמה קוראים קטעים שכתבו לזכר תרצה, עומד האב השכול בצד ומשוחח עם אנשים. האם השכולה נחמה, לעומתו, עומדת דמומה ומקשיבה, היא מקרינה איזו אצילות שקטה ושריר לא זע בפניה. כך בדיוק ראיתי אותה גם בהלוויית בתה הבכורה, לפני חודש ימים. אשה טרוגית לידה, קובלת באוזניה על השמאלנים מ„די לכיבוש" שבאו היום להזדהות עם ערביי ביתא. נחמה פורת אומרת לה בשקט „אני לא מתייחסת אליהם". ואז עונה לה האשה „אבל יש לזה מחיר" — כאילו היא ולא נחמה פורת שילמה את המחיר. נחמה פורת, ממושקפת, פנים קפואים, חולצה ירקרקה דהוייה ושמלה שחורה, פולטת בשקט „אני לא מאמינה בחוזק שלוהם".

אח"כ מוזמן לבמה האב יוסי פורת. „הלכנו היום לסיים את המסלול שהתחילו בודדים וסיימו אלפים" הוא אומר לקהל ומוסיף „...את הכוח שהתגלה בנוער, זו באותו טיול, צריך להוציא לפועל. דיברנו על זה לפני חודש והנה אנו רואים היום קצת מאותו כוח. אני רואה היום יותר נחישות בכל המערכת ואולי קצת מכל זה התחיל בטיול בביתא. הערבים כבר לא בטוחים בעצמם והם כבר מתחילים להתעייף". הקהל מוחא כפיים. בני קצובר מכנה מעל הבמה את אנשי „די לכיבוש" שבאו להזדהות עם הערבים מביתא „כעלובי־נפש, נפולת של נמושות שבאו להזדהות עם הפורעים". אין ספק שהסירוף מימין ומשמאל מתאזן כאן, אך האסון הוא שהם אינם מתקזזים אלא מוסיפים שמן למדורת השנאה.

המשורר מיכאל דקל מבטיח התיישבות עם תנופה ונעור בהשבעת המקום, באלוהים. הוא אומר שאלוהים יעזור ויהודה ושומרון יוסיפו להיבנות. [illegible] חנן פורת מפגינים בכוחות [illegible]. [illegible] דגלי ישראל המתנופפים בכאן, מכריז המנחה על סיום העצרת, ללא שירת „התקווה". אולי אין כאן תקווה, אולי אין זה המנהג של הקהל המקומי. עוד לא אבדה תקוותנו?

אלישיב — מועמד העבודה מטעם מחוז דרום

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

יצחק אלישיב, ראש המועצה המקומית אזור, גבר אתמול על מוטי ששון, סגן־ראש עיריית חולון, בהתמודדות על המועמד לרשימת „העבודה" לכנסת מטעם מחוז דרום. אלישיב קיבל 87 קולות ואילו ששון קיבל 69 קולות.

הבחירות אתמול במחוז דרום סיימו את סיבוב הבחירות במחוזות מפלגת העבודה מלבד הבחירות החוזרות במחוז הנגב, שיתקיימו ב־15 בחודש, בעקבות התיקו בין שני המועמדים בצמרת.

תושב שילה ירה

(סוף מעמוד 1)

סריקות ומעצרים בכפר עיסאוויה ליד הר הצופים בירושלים.

צה"ל והמינהל האזרחי עושים הכנות לחידוש הלימודים בבתי הספר בגדה המערבית, המושבתים על־פי צו צבאי קרוב לארבעה חדשים. אתמול היה יום שקט יחסית בשטחים.

שלשום בשעות הלילה חסמו תושבים מג'נין את הכביש הראשי לשכם. כוח צה"ל הגיע למקום ופינה את המחסומים.

תקריות מעטות וידויי אבנים היו אתמול במרכז שכם, בשכונות רפידיה שבערה וכן ברמאללה ואל־בירה. בשכונת ראס אל־עמוד במזרח־ירושלים ערך צה"ל מבצע לזיהוי מארגני הפגנות ובשעות הלילה הוצאו תושבים מהבתים. כמעט בכל ערי יהודה ושומרון מנע אתמול הצבא את פתיחת החנויות בשעות הבוקר.

על־פי הכנות הממשל הישראלי, ייפתחו, ככל הנראה, בתי הספר בגדה בעוד כעשרה ימים. בחלק מבתי־הספר שנסגרו התמקמו יחידות צבאיות של הכוחות המוצבים בשטח ועוסקים בבטחון השוטף.

העתונאי המזרח־ירושלמי אל־אס וגאנירי נעצר אתמול על־ידי משטרת ירושלים ל־48 שעות, בחשד להסתה. וגאנירי כבר נעצר בעבר על חשדות דומים.

ברצועה: עוצר בשלושה מחנות

במחנות הפליטים שאטי, ג'באליה ובחלקים ניכרים של מחנה הפליטים ברפיח היה אתמול עוצר בעקבות התפרעויות שהיו שם שלשום. מקורות ערביים מסרו שלשום תושב שאטי, האסן אל־ינאג'ה, בן 52, מת מהרעלת גאז שהצבא פיזר. מתוצאות בדיקת סיבות המוות שנערכה לגופתו במכון הפאתולוגי עולה, כי האיש מת מהתקף לב.

השבתת המסחר ביו"ש

(ע).— המסחר ביהודה ושומרון הושבת אתמול בהוראת אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע.

ביום רביעי בלילה הוציא אלוף הפיקוד צו, ובו הוא הורה לסוחרים ביהודה ושומרון, לבעלי חנויות ולבעלי רוכלים כי אין לפתוח שוב בית עסק בכל שעה משעות היממה, החל מאתמול בבוקר ועד יום א' 8 במאי בשעה 12.00 בצהריים.

הוקם צוות

(סוף בעמוד 1)

חולים לניתוחים מתוכננים, אך אין רוצים שזה יהיה הסכם שכר, העלול למוטט את מערכת השכר במשק".

תוצאות הדיון של קיסר ונסים, לא עוררו אופטימיות בחוגים המעורבים בבעיות מערכת הבריאות על המשבר בקופת חולים. גם החלטת הנהלת קופת־חולים לפתוח את המרפאות המקצועיות בקהילה לחולים המטופלים במרפאות החוץ של בתי החולים, השובתים בגלל העיצומים [illegible] שבועות — לא נראית כפתרון ממשי. במרפאות המופעלות בחלון „מאלאס" על־ידי רופאי „בילינסון" „השרון" ו„מאיר" קיבלו אתמול יותר מ־48 חולים מבוטחים של קופת־חולים. הביקוש הגדול היה לאורתופדיה, אונקולוגיה ועיניים. בשלושת בתי החולים תלויות מודעות, המפנות את הבאים למרפאות החוץ בחלון „מאלאס".

על רקע המשבר בקופת־חולים מורגשת תנופה מואצת בהתפתחותה של הרפואה הפרטית. נודע כי יזמים פרטיים החלו באחרונה במשא ומתן עם כמה גורמים בשוק הפרטי לקבלת שירותי אבחון. בין היתר מוזכרים את בית החולים „אסותא", המרכז הרפואי בהרצליה, ומכוני דיאגנוסטיקה שונים. ההערכה היא, כי שוק האבחון מגלגל בחודש שכר של כ־30 מיליון דולאר. כוונת היוזמים היא לספק שירותי אבחון בהסדרים עממיים לציבור החולים, שאינו יכול לקבל את השירותים במגזר הציבורי בשל העיצומים. היזמים בונים את תוכניותיהם על המחיר הזול וגם המהירות ונוחות השירות, שהם מתכוונים לספק.

בפתיחת הועידה העשירית של מפ"ם:

גרנות קרא לסובייטים להידבר עם ישראל ולארה"ב — עם הפלשתינים

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות ליד הנשיא הרצוג, בפתיחות ועידת מפ"ם העשירית אתמול, בקולנוע תל־אביב (צילום: ויקי כהן)

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, הציע אמש מהלך לא־שיגרתי, כדבריו, „להצלת השלום השוקע ולמניעת הלוחמה של השלום". בפתיחת ועידת מפ"ם קרא ח"כ גרנות „להצעת קיום. שברית־המועצות תדבר עם ישראל ושארצות־הברית תדבר עם הפלשתינים".

„אנחנו קוראים לאמריקאים להסכים להכיר בזכויותיהם הלגיטימיות של הפלשתינים תמורת הכרת אש"ף בהחלטות 242 ו־338 והסכמתם לנהל מו"מ לשלום עם ישראל".

בפתיחת הוועידה העשירית של מפ"ם, אמש בקולנוע „תל־אביב", בלטה נוכחותם של נציגי משלחות בין־לאומיות ונציגי המושבה הדיפלומאטית בישראל, לעומת הנוכחות הדלה של נציגי מפלגות ישראליות. הנהגת ההסתדרות היתה מיוצגת על־ידי המזכ"ל, ישראל קיסר, יו"ר האיגוד המקצועי, חיים הברפלד ומזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו.

בלטה במיוחד היעדרותו של יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, ששיגר לוועידה ברכה, ואף זכה לעקיצה על היעדרותו מפיו של מזכ"ל מפ"ם. השר היחיד מטעם מפלגת העבודה שכיבד את ועידת מפ"ם בנוכחותו היה יעקב צור, ומלבדו ייצגו את „העבודה" מזכיר התק"ם אהרן ידלין וח"כ אהרן הראל. נציגים נוספים של מפלגות המרכז השמאל היו ח"כ יצחק ארצי מתנועת המרכז וחברי הכנסת מר"צ, יוסי שריד, רן כהן ודדי צוקר.

נשיא המדינה, חיים הרצוג, בירך את מפ"ם, „מפלגה עתירת זכויות", לרגל ועידתה והדגיש את קווי היסוד הרעיוניים המובהקים שלה.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, פתח את נאומו בתקוה ש„השותפות בין מפלגת העבודה למפ"ם במסגרת המערך בהסתדרות, שאינה שותפות על־תנאי, תימשך גם בעתיד". לדברי קיסר, „התנופה המשותפת בהסתדרות אכן חיזקה את חזית תנועת העבודה מול המתנגדים לה ולציבור העובדים, במיוחד מול הליכוד, שאינו חוסך כל מאמץ מבית ומחוץ, ובעזרת חלק מהממשלה, להחליש את ארגון העובדים, משק העובדים, מפעלי העזרה ההדדית, ובראשם מערכת הבריאות וקופת־חולים".

בדברו על הליכתה העצמאית של מפ"ם בבחירות לכנסת ה־12, אמר [illegible]

כנאומו, שלח פרס ברכה לפתיחת הוועידה. „הבחירות הכלליות יהיו משאל־עם", נאמר בברכה. „הציבור הישראלי יצטרך להכריע בין שתי תפיסות — בין אשליות ובין רגישות, בין ההחלטה לדרוך במקום ובין ההחלטה לפתוח דלת חדשה לשלום".

את הנאום המרכזי נשא מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, ועיקרו היה הנושא המדיני. גרנות האשים את הליכוד ש„הביא את אסון מלחמת לבנון ומוטט את המשק הלאומי", אך לא חסך את שבט ביקורתו גם משמעון פרס, בצד מחמאות, הן על הליכה לממשלה עם הליכוד והן על החמצת ההזדמנות לשלום. „פרס טועה כשהוא חושב שההחמצה הגדולה היתה כישלון יוזמת שולץ", אמר ח"כ גרנות. „אין אופציה ירדנית. ההחמצה היתה בפברואר 1985, כשעמדו ערפאת וחוסיין בפני חתימת חוזה על קונפדרציה ביניהם. פרס, כראש ממשלה, לא ידע לנצל את הרגע. הוא גם לא ידע שמה שיכול לעשות פרס כראש ממשלה, לא יוכל לעשות פרס כשר חוץ".

בשריפה בבית־אבות ברמת־אביב:

מים בלחץ נמוך, קשיים בהתחברות לברזים; החשמל — נותק באיחור

מאת יוסי מלמן, סופר „דבר"

בשעה 10:20 בבוקר עמד באוויר ריח של עשן חריף ברמת־אביב, אך רק כעבור עשר דקות נוספות הגיעה לרחוב פיכמן 10, אל הבית בן שלוש הקומות שעלה באש, הכבאית הראשונה של מכבי־האש.

גם כעבור יותר משעתיים, בחצות, כשהכבאים נאבקים בלהבות העולות מהקומה השלישית של המבנה, אין הם יודעים עדיין אם נלכדו במלכודת האש כמה מדיירים.

האש פרצה באחד משלושת הבניינים של בית האבות השוכן בצומת הרחובות פיכמן ודיזינגוף בקרבת שכונת רמת־אביב. כשבע מכוניות כיבוי ועשרות כבאים ניסו להילחם בשריפה, אולם אחדות מן המכוניות התקשו להתחבר אל ברזי הכיבוי, או שלא היה בהם די לחץ כדי להפעיל זרמי מים בכמות סבירה. גם זרם החשמל לבניין שעלה בלהבות לא נותק, אלא לאחר כשעה.

שכן נוסף סיפר בהתרגשות כי הבחין במתנדבים, דיירים מן הסביבה וכן אנשי משמר אזרחי, שמייד כשהבחינו באש עלו אל הבניין כדי לחלץ את הדיירים הקשישים. אכן, רוב הדיירים חולצו. כמה מהם הובהלו באמבולנסים שהגיעו למקום אל תחנות מד"א בתל־אביב ובתי החולים הקרובים כשהם סובלים בעיקר משאיפת עשן הלהם.

חוסיין: למרות השאיפה לשלום יש לבנות כוח צבאי נוכח איום ישראל

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין אמר שלשום שהוא [illegible] כל השטחים שנכבשו ב־1967 [illegible]

בנאום שנשא בפני נכבדים ירדנים במחוז מפרק ליד הגבול העיראקי, אמר המלך שלצד שאיפתו להשגת פתרון מדיני לסכסוך, הוא גם דוגל בבניין כוחה הצבאי של ירדן נוכח הסכנות הנשקפות לה מצד ישראל.

חוסיין שב וציין כי ירדן לא תתפוס את מקומו של אש"ף במשא ומתן מדיני עם ישראל, אך הוסיף ואמר שהוא דוגל עדיין בהקמת משלחת ירדנית־פלשתינאית משותפת לוועידה בין־לאומית, אם אש"ף יסכים לכך. הוא הסביר שלדעתו ישראל לא תסכים לשוחח עם משלחת אש"פית נפרדת, ולכן הצעתו להרכבת משלחת ירדנית־פלשתינית משותפת למשא ומתן — היא ההצעה הריאלית היחידה. אם בכל זאת יצליח אש"ף להשתלב במשא ומתן המדיני במשלחת עצמאית — ירדן תתמוך בכך, [illegible]

כדי להגן על רכושו ברעיון המשלחת המשותפת עם אש"ף, כי רעיון זה מקובל גם על אש"ף וגם יש בידו הזכות שארגון זה פנה כבר למדינה ערבית מסויימת כדי להרכיב עימה משלחת משותפת לועידה בין־לאומית. המלך אמר בנאומו שהוועידה הבין־לאומית צריכה להיות בפיקוח ארבע המעצמות החברות במועצת הבטחון ובהשתתפות כל הצדדים הנוגעים לסכסוך. חוסיין אמר גם שהוא עדיין דוגל בהקמת פדראציה ירדנית־פלשתינית על־פי תוכניתו מ־1972, אך לא יתנגד גם להקמת מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית ובעזה.

המלך גינה בנאומו את פעולת צה"ל בלבנון, ואמר שפעולה זו לא תביא לישראל יותר בטחון ובוודאי שלא תקרב אותה לשלום עם הערבים.

האו"ם ידון היום בפעולת צה"ל

מאת מרים מוקם, סופרת „דבר" בניו־יורק

מועצת הבטחון של האו"ם תתכנס היום לפי בקשת לבנון, לדיון על פעולת צה"ל השבוע. מקורות באו"ם אמרו כי ככל הנראה תוגש הצעת החלטה חד צדדית שתגנה את ישראל על תוקפנות ופגיעה בריבונותה של לבנון ועל פגיעה באוכלוסיה אזרחית.

כמו כן מציעים כי ההחלטה תקרא לנסיגה ישראלית מכל שטחי לבנון.

ההצעה לא תתייחס להתקפות הטירור על יישובי הצפון ולא תאזכר את נוכחותם על אדמת לבנון של הכוחות הסוריים והאיראניים. מקורות במשלחת האמריקאית אמרו כי אם תוגש החלטה ברוח זו תטיל ארה"ב וטו על ההחלטה, אך אם תוגש הצעה רחבה שתגנה את שני הצדדים תתמוך בה ארה"ב.

אתמול באליפות השחמט: הפסד ראשון למנור

מאת אהרן אישרס

האמן הבין־לאומי הצעיר אילן מנור נחל אמש את הפסדו הראשון בגמר אליפות הארץ בשחמט.

ניצח אותו האלוף היוצא, נתן בירנבוים, המגלה בסיבובים האחרונים התאוששות מרשימה. כתוצאה מהפסדו גדל הפער בפיסגה לנקודה וחצי.

במשאל שנערך בין תלמידים בתיכון בטייבה:

79% היו נשארים אזרחי ישראל לו קמה מדינה פלשתינית

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

במשאל שנערך באחרונה בין תלמידי בית הספר התיכון בטייבה אמרו 79 אחוזים מהתלמידים שאם היתה קמה מדינה פלסטינית, היו מעדיפים להישאר אזרחי ישראל, תשעה אחוזים מהתלמידים צידדו בהנפת דגל אש"ף. רוב התלמידים בחרו במפלגתו של עבד אל־והב דראושה לכנסת. על כך דיווח אתמול מנהל בית הספר, שריף דעקה, בכינוס מורים בבמות דיון מטעם תנועת „הבלבהן".

לדברי דעקה, ההצבעה בתיכון טייבה מעידה על כך שבני הנוער במגזר הערבי הפנימו את חייהם במדינת ישראל ולא נסחפו עם מגמות ההקצנה הקיימות במגזר זה. עוד דיווח דעקה כי כשנשאלו תלמידי בית ספרו מה הנושאים בהם הם מעדיפים לדון, הם ציינו במקום הראשון את הסכסוך הישראלי־פלשתיני, במקום שני: יחסים בין דתיים לחילוניים מוסלמים, במקום שלישי: השוואה בין האמנה הפלשתינית למגילת העצמאות, ובמקום רביעי: יחסי בנים־בנות.

מורה מבית הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית, אפרת בלברג, דיווחה כי בדיון שנערך בבית הספר בשאלה „למה ישראל" הציעו המורים לדון בנושא מארבעה היבטים: האחד דתי, השני תרבותי־חילוני, השלישי כתשובה על השואה והאנטישמיות והרביעי מנקודת מבטם של הצברים שנולדו פה. כעשרה תלמידים, מהספקניים והציניים שבבית הספר, טענו כי יש לדון בשאלה גם מנקודת המבט של השוללים את קיום המדינה וטוענים כי „לא צריך את ישראל". התלמידים שייצגו גישה זו קראו חומר של אגודת ישראל ושל השמאל הקיצוני, שבסופו של דבר חיזק את יחסם החיובי למדינה.

רחל דגן מבית ספר „קציר" ברחובות סיכמה: „הבורות היא זו שמולידה את הטמטום", והוסיפה כי רק לימוד מעמיק של השאלות הבוערות מאפשר לחנך לערכים הומניים.

שערי מטבע חוץ ביום 05.05.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.52	1.59	1.52	1.60	1.52	1.59	1.5578	1.5772	1.5583	1.5777	1.5583	1.5779	1.5672
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.91	0.96	0.91	0.96	0.9300	0.9416	0.9300	0.9416	0.9286	0.9403	0.9358
1 לי"ש	2.82	2.95	2.85	2.99	2.85	2.99	2.9006	2.9367	2.9035	2.9398	2.9055	2.9421	2.9243
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2729	0.2763	0.2732	0.2766	0.2731	0.2765	0.2749
100 ינים יפאניים	1.22	1.28	1.23	1.29	1.23	1.29	1.2528	1.2684	1.2521	1.2578	1.2518	1.2675	1.2592
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.81	0.85	0.81	0.85	0.8286	0.8389	0.8292	0.8396	0.8285	0.8388	0.8339
1 פרנק שוויצרי	1.09	1.14	1.10	1.15	1.09	1.15	1.1151	1.1290	1.1174	1.1314	1.1172	1.1312	1.1259
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2653	0.2686	0.2655	0.2688	0.2652	0.2685	0.2668
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2528	0.2560	0.2527	0.2559	0.2528	0.2559	0.2543
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2412	0.2442	0.2414	0.2444	0.2412	0.2443	0.2428
1 מארק פיני	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3887	0.3935	0.3883	0.3932	0.3886	0.3935	0.3911
1 דולר קנדי	1.23	1.29	1.24	1.30	1.24	1.30	1.2519	1.2776	1.2643	1.2801	1.2624	1.2783	1.2703
1 דולר אוסטרלי	1.12	1.23	1.15	1.24	1.16	1.24	1.1909	1.2058	1.1909	1.2058	1.1922	1.2072	1.1985
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.42	0.84	0.44	0.62	0.7033	0.7121	0.7037	0.7125	0.7035	0.7124	0.7061
10 פרנק בלגי	0.43	0.45	0.43	0.46	0.43	0.45	0.4413	0.4468	0.4437	0.4492	0.4442	0.4497	0.4471
10 שילינג אוסטרי	1.29	1.35	1.30	1.36	1.30	1.36	1.3213	1.3377	1.3221	1.3386	1.3222	1.3388	1.3303
1000 לירות איטלקיות	1.21	1.28	1.22	1.30	1.22	1.31	1.2472	1.2628	1.2477	1.2633	1.2486	1.2643	1.2564
1 ECU	—	—	—	—	—	—	1.9254	1.9494	1.9243	1.9483	—	—	1.9588
1 דינר ירדני	4.50	4.55	4.31	4.56	4.35	4.64	—	—	—	—	—	—	4.5625
10 לירות לבנוניות	—	—	0.08	0.09	0.02	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0424
1 לירה מצרית	0.64	0.68	0.60	0.64	0.63	0.68	—	—	—	—	—	—	0.6860

לוחמים שנפצעו מספרים על קרב מיידון:

טוראי עטואר נפגע, חבש את עצמו וטיפל בשאר הפצועים

שיפור משמעותי במצב 15 הפצועים ברמב"ם ושני הפצועים בצפת

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

הקרב של הצנחנים על מיידון, מיתחם מבוצר ומוגן שנמשך בשמונה שעות, היה קרב אמיתי וקשה שבו גילו המחבלים התנגדות עזה והפעילו כלי נשק שונים מתוך עמדות מבוצרות היטב, בבונקרים ושוחות – סיפר אתמול סרן יהודה עופרי, בן 28, משומרה "שנימנה", עם הבחורות הראשונים שחזרו למיידון הנפצע מרסיס באגן.

יהודה מאושפז במחלקה הכירורגית ברמב"ם וליד מיטתו שוהה רעייתו הטריה ארזה, שאותה נשא לאישה לפני חודש בלבד.

יהודה, שנפגע כאמור מרסיס בעת החדירה לכפר, פונה בנגמ"ש לתאג"ד ומשם במסוק אל ביה"ח רמב"ם. "החברה פה הם על הכיפק. אם כבר להיות פצוע, אז פה עם החברה" – אומר יהודה.

סמל ראשון ירון חג'ג', בן 22, מבת ים נפגע מרסיס בחזהו. הדיסקית בלמה את מכת הרסיס וירון מאמין כי הצילה את חייו. "היינו באחד הבתים בכפר וכאשר הצבתי החוצה נפל לידי פגז שזרק אותי חזרה לחדר. חובש נתן לי טיפול ראשון והועברתי בנגמ"ש לתאג"ד. רופאים החדירו צינור לתוך הריאה ופינו אותי במסוק לרמב"ם". ירדן היה עם הכוח השני שחדר לכפר. הוא סיפר כי תוך כדי חדירה נתקלה יחידתו בחוליה של ארבע מחבלים, שגילתה רוח לחימה. חיילי צה"ל השליכו עליהם ארבעה רימונים והמחבלים ניסו להשליך אותם חזרה לעבר חיילי צה"ל אולם הם הוכרעו. "זה היה בהחלט קרב קשה. המחבלים לחמו בנחישות. זה לא מה שהיה פעם. מה שחשוב הוא שעשינו עבודה טובה וללא ארטילריה של המחבלים. אני משוכנע, כי היינו מצליחים לבצע את הלחימה ללא פגיעות או בפגיעות קלות בלבד".

יואב שחר, בן 19, טוראי מנס ציונה נמנה עם הכוח שצריך היה לסגור את הרחוב הראשי של הכפר, אולם הוא נפצע ברסיס בירך בעת ההיערכות של יחידתו ולא הספיק להשתתף בקרב. "זו טבילת האש הראשונה שלי. הייתי בלבנון פעמים אחרות, אך זו הפעם הראשונה שאני עד לנפילתם ולפציעתם של חברים לשירות וזה מפחיד. אני נורא צעיר. כשהדברים מתרחשים במציאות הכל משתנה. פתאום אתה מבין שהמטרה איננה מקרטון והיא מחזירה אש". יואב, שהתנדב לצנחנים, מקווה להחלים ולחזור מה שיותר מהר ליחידתו.

ירמיהו עטואר, טוראי בן 20 מנהלת יהודה ומישיבת הסדר בקרני שומרון, אמור היה לאבטח את אחד התאג"דים. הוא נפצע ברגלו מרסיס בעת שהתקדם עם אנשי הרפואה לעבר אחד הבתים בכפר שנועד לשמש כתאג"ד. תוך כדי התקדמותם נורו עליהם פגזים. הוא חיפש מחסה ליד אחד הטנקים ונפגע מרסיס בשוק. הוא חסם את העורק ואחר כך פנה להגיש עזרה לפצועים קשים יותר ממנו. יותר מאוחר פונה במסוק לבית החולים רמב"ם. "לראשונה, לא הספקתי לרדת אף לא כדור אחד. אבל אין דבר, יהיו עוד הזדמנויות, ואני מכיר בכך שצריך לעשות את המוטל עלינו".

חברים מבקרים את הפצוע ירמיהו עטואר בביה"ח רמב"ם בחיפה. (צילום: דורון הורוביץ)

הרמטכ"ל ביקר הפצועים ברמב"ם

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון ומפקד פיקוד הצפון אלוף יוסי פלד, קצינים בכירים של פיקוד הצפון ומפקדים מחיל הצנחנים ביקרו אתמול אצל 15 פצועי צה"ל שנפצעו בפשיטה על מיידון ואושפזו בבית החולים רמב"ם בחיפה. הרמטכ"ל שוחח עם הפצועים, התעניין בשלומם, בנסיבות פציעתם שוחח עם בני משפחותיהם ואיחל לפצועים החלמה. "בבית החולים רמב"ם, המלווה את צה"ל שנים רבות, נעשית עבודה נפלאה" – אמר הרמטכ"ל לעיתונאים בתום פגישותיו עם הפצועים. "כאן מתקנים את החיילים. שלומם משתפר ובתוך ימים אחדים הם יצאו לבתיהם".

מצב הפצועים בצפת

אם לא יתגלו סיבוכים במצבם של שני חיילי צה"ל המאושפזים בבית־החולים בצפת, הם ישוחררו לבתיהם בימים הקרובים – כך מסר אמול דובר בית־החולים, ד"ר שפירא קליין. שני החיילים עברו אתמול סדרת טיפולים בתדר לניקוי הפצעים, ולדברי ד"ר קליין הרגשת השניים השתפרה. אחד מהם פצוע בשוק ובשפה והחייל השני סובל משבר במרפק ומפגיעה שטחית בעכוז. הם מטופלים במחלקה האורטופדית.

שניים מהרוגי הקרב במיידון הובאו למנוחות

"ציון מזרחי נשא את עמו על שכמו"; "בועז רביד היה קצין וג'נטלמן"

מאת אריאלה ראובני ודני צדקוני, סופרי "דבר"

שניים מהרוגי הקרב בכפר מיידון הובאו אתמול למנוחות – בחיפה ובנס־ציונה.

סרן ציון מזרחי מנהריה, שנפל בקרב על מיידון, שייך ללוחמים המובילים האומרים "אחרי" ועל שכמותו נאמר, כי הם נושאים את עמם על שכמם. ציון התברר לחמר כדי למנוע ממרצחים לשים את ידם על ילדי ישראל בגבול הצפון. הדרך היחידה שאנו מכירים לכבד את זכרו להמשיך במשימה כדי להבטיח את שלומם של תושבי הצפון אשר יהיעם אל נכון בזכות מי ובאילו מעשים מעניקים להם חיים" – בדברים אלה הספיד אתמול מפקד פיקוד הצפון אלוף יוסי פלד את סרן ציון מזרחי ז"ל, בן 28, שנהרג שלשום בקרב הצנחנים על מיידון.

מאות ליוו את סרן ציון מזרחי בדרכו האחרונה הוריו, אחיו, אחותו, בני משפחתו, אלופי פיקוד הצפון והמרכז, קצינים בכירים של הצנחנים לוחמים, מפקדים, חברים ורבים מתושבי המושב שבו נולד ציון הדריו נמנים עם מייסדיו.

מח"ט הצנחנים, אלוף משנה ש., אמר כי ציון התבלט בחטיבה כמפקד ולוחם מעולה הוביל ראשון את חייליו בקרב קשה. "דרכו של ציון היא דרכנו ולאורה נחנך את לוחמינו. אני מבטיח לך".

אמו, אביו ואחיו של בועז רביד במהלך ההלוויה, בנס־ציונה (צילום: שאול רחמים)

הלוויית בועז רביד

קהל רב ליווה אתמול אחה"צ למנוחות את סרן בועז רביד מבית עובד, שנפל שלשום בפעולה בלבנון. הוא נטמן בחלקה הצבאית שבבית העלמין של נס ציונה. ארונו עטוף בדגל הלאום נישא על כתפי ששה סרנים. ליד הקבר עמד משמר כבוד של חיילי חיל המודיעין, ובין המלווים נראו קצינים רבים ביניהם מחיל זה, מחיל הצנחנים ומיחידות אחרות וכן קבוצה גדולה של צנחנים. הרב הצבאי הראשי, האלוף גד נבון, ציין כי סרן רביד מובא למנוחות בל"ג בעומר, ביום שבו "העם... זוכר את גבורתם ומסירות נפשם של גיבוריו הקדושים, שאליהם הצטרף סרן רביד".

קרוב משפחה, שאצלו למד סרן רביד תורה, סיפר שבאחת השיחות שאל אותו רביד אם גם לו תהיה זכות למסור את נפשו למען העם והארץ. אל"מ מחיל המודיעין, שסרן בועז רביד היה פיקודו, אמר שהוא היה בתמציתו "קצין וג'נטלמן". בהיותו קודם כל בן אדם, איש ספר והגות, קצין לדוגמה ומופת לרוח ההתנדבות ול"ראש גדול".

הוא סיפר כי סרן רביד שעמד לסיים את לימודיו באוניברסיטה בדק אפשרות לחזור לשירות קבע. אך, הבהיר שיהיה זה רק לאחר שיסיים לעזור לאביו במושב בבציר המשמש ובא. הרב הצבאי של חיל המודיעין קרא מזמור מתהילים. החזן מרדכי אמר "קדיש" וחזן צבאי "אל מלא רחמים". יצויין שאת מהלך ההלוויה צילמו בין היתר כתבים של רשתות טלוויזיה זרות וצלמי סוכנויות הידיעות.

רשת סטימצקי מזמינה אותך להשתתף בסקר ולזכות בפרסים לרגל שנת

הי"ם ISRAEL ישראל

בחירת הסופר העברי הפופולארי

פרסים שיוגרלו בין המשתתפים:

פרס ראשון – תעודות שי של סטימצקי ב־1,500 ש"ח

פרס שני – תעודות שי של סטימצקי ב־1,000 ש"ח

פרס שלישי – תעודות שי של סטימצקי ב־500 ש"ח

ועוד 40 תעודות שי של סטימצקי ב־50 ש"ח כ"א

פרטים ברשת חנויות סטימצקי

ההשתתפות עד 31.5.88

עובדי סטימצקי, משרד־הפרסום "זרחי" ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במשאל ובהגרלת הפרסים.

ספרים זה סטימצקי

גבעת ברנר ציינה אתמול 45 שנה לצניחות באירופה

מאת דני צדקוני, סופר "דבר", בדרום

בקיבוץ גבעת ברנר שממנו יצא אנצו סירני לשליחות שממנה לא חזר נפגשו אתמול חבריו לשליחות, בני משפחותיהם של הצנחנים ששבעה מהם נפלו בשליחותם, ארבעה נספו באסון מעגן, ואחרים כבר אינם, כדי לעלות במחוזה ולהזכיר את הפרשה המופלאה של התנדבותם של 37 מבצעי היישוב לצנוח מאחורי קווי האויב הנאצי באירופה הכבושה.

במלאת 45 שנה לצניחה הראשונה, שהייתה של לובה גוקובסקי־אבישר ואריה פיכמן ז"ל ברומניה הצנחנים, או משפחותיהם קיבלו אלבומים ובהם תמונות היסטוריות של חבריהם. ועוד: אחד האלבומים נמסר לח"כ יצחק ארצי ואחד לאל"מ. זאב, ממפקדת קצין צנחנים ראשי בצה"ל. דוד פור מקיבוץ נצר סירני שהיה אסור במחנה הריכוז דכאו, שאליו הובא אנצו סירני ז"ל, סיפר כי כשהגיע אליו הידיעה שבמתנה צנצר שליח מארץ ישראל, רווח לו ואמר שעכשיו הוא יכול למות.

רחבעם עמיר, שניהל את המפגש, אמר כי הוא מקווה כי פרשת השליחים הצנחנים תסופר ותוכר ע"י רבים. המפגש, שאותו מקיימת החבורה הזו מדי שנה, הסתיים בשירה כשבין השירים שאותם שרו המתכנסים גם "אלי אלי" של חברתם חנה סנש ז"ל.

ותיקי הצנחנים בקיבוץ גבעת ברנר בשירה בציבור במהלך הטקס. (צילום: שאול רחמים)

המשטרה חוקרת:

תושבים בחיפה גילו כרוזי הסתה בתיבותיהם

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

מאות כרוזי הסתה הופצו אתמול בשעות הבוקר בתיבות דואר ברחובות שונים בחיפה בהם, בין השאר, נקראים תושבי העיר להצטרף להתקוממות אנרכיסטית נגד הממשלה.

למשטרת מרחב חיפה הגיעו אתמול עשרות קריאות מתושבים נזעמים, אשר גילו את הכרוזים בתיבות הדואר שלהם. הכרוזים הופצו ברחובות צה"ל, אלנבי, התשבי, הגפן ואחרים. הכרוזים בשפה העברית הופצו בשני סוגים: הראשון, בצורת כתבת עתון, שם מתוארת קריאה לחיילים להתמרד בגלל העשה בגדה המערבית. והשניה, קריאה להתארגן לקראת התקוממות אנרכיסטית.

בשלב זה לא הצליחה משטרת חיפה, שפתחה בחקירה, ללכוד את מפיצי הכרוזים.

שרת הבריאות אלמוזלינו בז'נווה:

הפלשתינים הפכו בתיה"ח לעמדות קרב – אך המשכנו לתת השירותים

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר" לענייני בריאות

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו נאמה אתמול בעצרת ארגון הבריאות העולמי בז'נווה.

היא טענה, כי הצעירים הפלשתינים ניסו באחרונה להפוך את בתי החולים בשטחים לעמדות קרב נגד חיילי צה"ל, אך על אף ההתקוממות המשיכה מערכת הבריאות בפעולתה ונתנה את כל השירותים הדרושים לאוכלוסייה.

שרת הבריאות יצאה שלשום מזאיר לעצרת בז'נווה על־פי בקשתו של ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, כדי למנוע סחף בעמדות מדינות המערב, על רקע הצעת הגינוי לישראל, שהגישו שרי בריאות ערביים, נוכח המהומות בשטחים.

פרס וולף – לשלושה מדענים בריטים

מאת דליה שורץ, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – שלושה מדענים בריטים יקבלו השנה את פרס וולף למדע ולאמנות. את הפרס בפיסיקה יחלקו ביניהם פרופ' הוקינג מקמבריג' ופרופ' פנרוס מאוקספורד. את הפרס לחקלאות יחלקו ביניהם ד"ר פאולבי מקמבריג' ופרופ' טיבו מצרפת.

הפרס יוענק למדענים על ידי נשיא המדינה בכנסת ב־21 במאי, בנוכחות בני משפחותיהם. פרופ' פנרוס הוא ראש המכון המתמטי באוניברסיטת אוקספורד. עבודותיו בנושא תורת היחסות הכללית את הבסיס לתאוריות של ה"ביג באנג", בקשר לתחילת היווצרות היקום, והראו את התנאים להיווצרות "חורים שחורים" ביקום.

פרופ' הוקינג הוא פרופ' לפיסיקה גרוויטציונית ומתמטיקה בקמבריג'. עבודותיו העיקריות הן בתורת היחסות הכללית ובקוסמולוגיה. בהמשך לעבודותיו הראשונות של פרופ' פנרוס הראה הוקינג לראשונה כי עפ"י תורת היחסות הכללית, מקור היקום חייב להיות יחיד. ב־1974 הפתיע את העולם המדעי בגילויים מרעישים לגבי תכונות ה"חורים השחורים". הוא נכה קשה ביותר כתוצאה ממחלת דלקת ריאות בה לקה ב־1966, רתוק לכסא גלגלים ותלמידיו, המבינים אותו, כותבים מפיו את רעיונותיו.

בית הכנסת היחיד באלג'יריה חולל ונבזז

אלג'יר, (עיט) – בית הכנסת של אלג'יר, היחיד הנמצא עדיין בשימוש באלג'יריה כולה, חולל ונבזז בידי אלמונים שניסו גם להציתו, נודע מהליגה האלג'ירית לזכויות האדם.

חילול בית הכנסת נתגלה אתמול ע"י ראשי הקהילה היהודית של אלג'יריה, והם דיווחו על נזקים חמורים. הם מסרו כי "ספרי תורה נקרעו, סידורי תפילה השחתו וטליתות הוכתמו, וכל הרהיטים נהרסו בשיטתיות". האלמונים, שחדרו בלילה דרך חלון גבוה לבית הכנסת, ניסו גם להעלותו באש, ותגובה נתגלו טליתות וחפצים אחרים חרוכים למחצה.

הליגה האלג'ירית לזכויות האדם הוקיעה בחריפות את מעשי הבירוניות, ודרשה בכל תוקף מהשלטונות לעשות הכל כדי לעצור ולהעמיד לדין את מבצעי הפשע.

בית הכנסת של אלג'יר, השוכן בשכונת באב אל ואד, נבזז כבר ב־1975. באלג'יריה חיים כ־400 יהודים, מחציתם באיזור אלג'יר.

ג'קסון קרא בקונגרס להקמת מדינה פלשתינית – וזכה לתשואות

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – המועמד לנשיאות ג'סי ג'קסון זכה שלשום לתשואות סוערות בכינוס הסיעה הדמוקרטית של חברי הקונגרס בוואשינגטון כשדיבר בזכות הקמתה של מדינה פלשתינית. בנאום מדהים מבחינת האינטרס של ישראל, צידד ג'קסון מצד אחד בגבולות בטוחים לישראל ומצד שני בזכותם של הפלשתינים למדינה.

מקור בשגרירות ישראל בוואשינגטון אמר אתמול, כי היה זה "יום שחור לישראל" על גבעת הקפיטול כשלא נמצא איש מכל חברי הסיעה שקם למחות נגד רעיון המדינה הפלשתינית, והיא התקבל בברכה כללית ובתשואות של הסכמה. המקור אמר כי הדבר מלמד עד כמה הידרדר מעמדה של ישראל באמריקה, ובמיוחד בקונגרס, שנחשב מסורתית לאחד מן המעוזים המובהקים של ישראל באמריקה.

שלשום בערב הודגם מעמדה המוחלש של ישראל בוואשינגטון גם בנוכחותם הדלה של אנשי ממשל וקונגרס בקבלת הפנים שערכה שגרירות ישראל בוואשינגטון לרגל חגיגות 40 שנות המדינה. בקונצרט של התזמורת הסימפונית של ירושלים, נכחו רק אנשי ממשל ספורים, רובם בכלל ממלאי תפקידים הקשורים בישראל, או יהודים, ומכל הסינאט ובית הנבחרים הופיע רק סינטור אחד – בוב פקווד.

מקורות מודיעין בלונדון:

איראן מקימה קבוצה פלשתינית חדשה שתתחרה באש"ף וב"פתח"

מאת דליה שורץ, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – איראן נמצאת בשלבים מתקדמים של הקמת קבוצה פלשתינית, אשר תתחרה את התנועה המרכזית של יאסר ערפאת בדרום לבנון ובשטחים. שמה של הקבוצה "איאתוללה פלסטין", מוסרים מקורות מודיעין בלונדון.

בפגישת ערפאת ואסד ב־24 באפריל ביקש ערפאת את עזרת הנשיא אסד, שהוא גם הוא מוטרד מהתפשטות הפונדמנטליזם האיסלאמי, בסיפול בלחץ מאיראן. לפני פגישת ערפאת־אסד הגיע לדמשק שר החוץ האיראני, עלי אכבר ולאיאתי, והציע לאסד להצטרף לפעילות של הקבוצה החדשה. המקורות אומרים כי אסד לא השיב בחיוב לאף אחד מהם.

על פי מידע מודיעיני, התכנסו במוצ"ש ב־13 באפריל מארגני הקבוצה, איאתוללה, אחמד יאנאסי, יו"ר "ארגון התעמולה האיסלאמי", שמטפל בקבוצות הפרו־איראניות בלבנון, ואימאד מוגניה, לשעבר ראש הג'יהאד המוסלמי בלבנון וחבר הקומנדו "כוח 17" של "פתח", עם אחמד ג'יבריל, ראש ה"חזית העממית לשחרור פלסתין", כמה מראשי הארגון הפרו־איראני של אבו־מוסה, נציג של אבו־נידאל, ושניים ממנהיגי "הג'יהאד האיסלאמי הפלסטיני" – שייך איברהים חבי ושייך אסד תמימי, שגורשו מחברון ב־1967. יאנאסי, שרמז כי הוא מדבר בשם איאתוללה חומייני, הבהיר כי איראן רוצה לעזור לפלסתינים לקומם את עצמם בלבנון ולקדם את מאבקם נגד הכיבוש הישראלי בשטחים וברצועת עזה. איראן רוצה להקים מנהיגות להתקוממות בעמק הבקאע, בחסות סוריה, שתעבוד עם הג'יהאד המוסלמי בשטחים ובעזה ותנסה להפיל את ערפאת ו"פתח".

יאנאסי הוכיר שמות ארבעה מנהיגים דתיים פלסתינים (לא שיעים כמו האיראנים), שגורשו מן השטחים, ואמר כי בקרוב מאי יסע ללבנון וישהה שם עד שהקבוצה החדשה תוקם ותפעל. החזבאללה כבר החל בהפצת עלונים ובהם, לראשונה, מאמרים של ארבעה מנהיגים הפלסתינים הסונים, והשמצות ערפאת.

המשטרה צותתה לעו"ד ליפקה וכשנחשפה טענה – המכשירים דמה

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

המשטרה צותתה חודשים אחדים לשיחות שניהל מנהל מקרקעי ישראל עו"ד משה ליפקה בלשכתו שברחוב שמאי 6 בירושלים ולאחר שהדבר נתגלה לעיתונאי טענה כי מדובר במכשירי ציתות דמה, כך עולה מסיכומי התביעה במשפטו המשמעתי של אלחנן דוידסון, המנהלה של הסיקה והאגודנים האזרחי במנהל.

חמישה חודשים לאחר מכן התקשר כתב "כל העיר" הירושלמי, הדר חורש, וסיפר לליפקה כי נפגש עם דוידסון שסיפר לו כי יש האזנה למשרדו.

דוידסון, שהוכח מהאשמה כי ביצע את ההאזנה ונפגש בעת מילוי תפקידו עם הדר חורש, אומר במהלך סיכומי ההגנה שלה "היום אני מודיע שהמשטרה, כדי להדיח את מר חורש מכנה כאשר טילפן אליה, אמרה לחורש שהמכשירים היו דמה. האמת היא שלליפקה היה בסיס טוב לחשוד בדוידסון שיש לו את כל הכישורים להרכיב משדרים אמיתיים ולא דמה, אבל לא הוא הרכיב זאת אלא המשטרה וכדי לברוח מחורש אמרו לו מן המשטרה שאלו הם מכשירי דמה".

על כך אומרים השופטים בהכרעת הדין: "דבר זה, של היות המכשירים דמה, לא הוכח לבית הדין שכן תוצאות חקירת המשטרה שלא הגיעו לידי מר אודי לא הגיעו גם לידי בית הדין".

דבר הימצאם של מכשירי ההקלטה נודע ביולי 1984 לליפקה. משה אודי, מבקר הפנים של המינהל, ואו עזרו, אמר בעדותו במשפטו של דוידסון, כי הנושא היה שנביתותם נערכו בלשכתו ובחדר הישיבות של ליפקה. מערכת ההקלטה הייתה מוסתרת במרפים ו"הבדיקה המשטרתית העלתה שמערכת זו עדיין פעילה ובאמצעותה נעשתה האזנה".

מסוק של משטרת לאס־ואגאס שט מעל המנורות הועשן של מפעל לדלק טילים שהתפוצץ שלשום בעיירה הנדרסון שבנבאדה. בפיצוץ נהרג גם מנהל המפעל, 150 איש נפצעו ושישה עדיין נעדרים. הפיצוץ הורגש היטב גם בלאס־וגאס, המרוחקת 32 ק"מ מהעיירה הנדרסון. (צילום: א.פ.)

עדיין אי־אפשר לישון טוב בלילה – אומר פרוספר עזרן

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

"לצערי, "פעולת צה"ל בלבנון, איננה אומרת שאנחנו יכולים לישון טוב ביותר בלילה. מתוסיון שלנו, אנחנו יודעים שאחרי פעולה כזו כמעט תמיד באה תגובה של המחבלים ואנחנו כרגיל סופגים אותה. זה מן מצב שאני לא יודע אם לבכות או לצחוק", כך הגיב אתמול ראש עיריית קריית שמונה פרוספר אזרן לאחר צאתם של כוחות צה"ל מהכפר מיידון שבדרום לבנון.

תגובות ראשי היישובים בגבול הצפון היו מעורבות. לצד חששים של הסרדות, כוננויות ונסיונות חדירה של מחבלים, התקבלה פעולת צה"ל בתחושה של צער וגישה.

ראש המועצה האזורית גליל עליון הצטער על האבידות בנפש, והצפיה להפסיק את המצב שבו נתפסים מחבלים על גדר המערכת, כשהם כמעט הגדולים לתוך יישובי הצפון.

סא"ל נ. ליהודה הוצאת לשטחים:

השתמשו בתקשורת כאמצעי לחימה

(עתי). – "השתמשו בתקשורת כאמצעי לחימה", אמר שלשום סא"ל נ. במהלך יום עיון של מגל הפיקוד ביהודה שלו, שבערך כהכנה לקראת שירות קרוב ברצועת עזה. את עריכת יום העיון יזמה מפקדת היהודה, בשיתוף קצין חינוך של פיקוד הדרום. זאת, במסגרת מבצע הדרכה במסגרת החינוך של צה"ל להכשיר חיילים לקראת התנאים והתפקידים המיוחדים של חיילים בשטחים.

לקראת יציאה הקרובה לשירות בעזה הוטל על קצינת החינוך של היחידה להכין יום עיון לסגל הפיקוד ביחידה, שילמד את מאפייני השירות המיוחדים בשטחים כיום והמשך, יקיים גם סהנאות עבור חיילי היחידה בנושאים אלה.

בפני סגל הפיקוד של היחידה הובאו מרצים בנושאים שונים ותוכניות וידאו, שהופקו לאחרונה ביד צות ההסברה של יחידת דובר צה"ל והמטפלים בנושא השקה בשטחים אחרי התעוררות.

בסיכום יום־העיון אמר מפקד היחידה, סא"ל נ. שמסקנה חשובה מהמפגש זה היא, שעל היחידה להשתמש בתקשורת כאמצעי לחימה חשוב בשטחים. הוא אמר, שעם יציאת היחידה לרצועת עזה הוא יודע לאור פעולות מיבצעית של היחידה בידי עוזר צבאי לתקשורת מיחידת דובר צה"ל. סא"ל נ. אמר: "בפני שיש לנו מפקד פלוגה מסיירת, כך אנו צריכים לקבל גם סוג בתחום התקשורת. לשינו היום להכיר בחשיבותו של גורם זה בשטח ועלינו ללמוד להכיר אותו ולהפעילו".

ד"ר אלכס בליי, מומחה לנושא סעודיה – במכון טרומן:

השמדת הטילים הסעודים – רק אם ירכיבו ראשים כימיים או גרעיניים

מאת רן אבירם, סופר "דבר" לענייני ערבים

ד"ר אלכס בליי, מומחה לנושא סעודיה במכון טרומן הכיום מכן הודעי לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה, אמר אתמול כי ישראל צריכה להשמיד את סוללות הטילים ארוכי הטווח שרכשה סעודיה מסין רק אם תתקיימו שני תנאים:

ראשית, אם יתברר כי הסעודים מרכיבים ראשי נפץ כימיים על טילי ה"ג'ינג סנג" בעלי טווח של 3,500 ק"מ. שנית, אם תהיינה בידי ישראל אינדיקאציות כי הסעודים עושים הכנות להרכיב על הטילים ראשי נפץ גרעיניים. זאת דיבר בסימפוזיון שערך מכון טרומן בירושלים בסוגיית הטילים ארוכי הטווח שרכשה סעודיה מסין.

למרות, שהסעודים והסינים כאחד הכריזו שאין בכוונתם לצייד את הטילים בראשי נפץ גרעיניים, העריך ד"ר בליי, כי סעודיה רכשה את הטילים כדי ליצור כושר הרתעה־נגדי כלפי איראן וישראל וכי בכוונתה להבטיח בעתיד ראשי נפץ גרעיניים מפאקיסטאן. הוא לא הוציא מכלל אפשרות שאם תפרוץ מלחמה ישראלית־ערבית נוספת, יעמידו הסעודים את סוללות הטילים הסיניים למרותה של מפקדה ערבית משותפת.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

הערכות בצרפת בעקבות שחרור בני־ערובה בלבנון ובקלדוניה החדשה:

ז'אק שיראק עושה מאמץ אחרון לנצח בבחירות לנשיאות ביום א'

מאת בועז קרץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – שתי פרשיות של בני ערובה הסתיימו אתמול בצרפת. שלושת בני הערובה הצרפתים, שהוחזקו במשך שלוש שנים בביירות הגיעו אתמול לפאריס, ובקלדוניה החדשה שוחררו כוחות משולבים של צבא וז'נדרמריה 23 בני ערובה, שהוחזקו בידי מורדים קנאקים. שני חיילים צרפתים ו־15 קנאקים נהרגו בפשיטה.

הדיפלומטים מרסל קרטון ומרסל פונטן והעתונאי ז'אן פול קופמן הגיעו אתמול לפני הצהרים לשדה תעופה צבאי ליד פאריס, לאחר חניית ביניים בקורסיקה, ונתקבלו שם על־ידי ראש הממשלה ז'אק שיראק, שרים ובני משפחה. אחר־כך הם הועברו לבדיקות בבית־חולים צבאי בפאריס, שם ביקר אצלם הנשיא פרנסואה מיטראן, שהצהיר שלשום בשידור מיוחד לאומה על שמחתו, שהמאמצים שנבקטו מן הרגע הראשון לשחררם הוכתרו בהצלחה.

בנאום קבלת הפנים בשדה התעופה הודיע ראש הממשלה שיראק על חידוש צפוי של היחסים הדיפלומטיים עם איראן. „עתה ניתן יהיה לחדש את היחסים הנורמאליים בין צרפת ואיראן בהתאם לתפיסה שלנו על מה שצריכים להיות יחסים בין מדינות", אמר שיראק. הוא הודה לאיראן שהפעילה את השפעתה על החוטפים, לנשיא סוריה חאפז אסד ולכוחות הצבא הלבנוני. דוברו של שיראק אמר, כי צרפת פרעה שני־שלישים ממלווה איראני בסך מיליארד דולאר והיא מוכנה לפרוע את היתרה.

מחלקת המדינה בוואשינגטון אמרה, כי היא מצפה להבהרות נוספות וכי כל אישור על ויתורים שנעשו ידאיג אותה, משום שהם עלולים להאריך את החזקתם של בני ערובה ולהביא לשבית אחרים. בריטניה הגיבה בזהירות באמרה, כי אין פשרות עם לוקחי בני ערובה. שר החוץ הצרפתי זימן את שגרירי ארה"ב, בריטניה, איטליה וגרמניה כדי למסור להם הבהרות.

זמן קצר לאחר שנודע על שחרור בני הערובה בלבנון נתן ראש הממשלה שיראק את אישורו למבצע שחרורם של 23 שוטרים ושופט, שהוחזקו כבני ערובה על־ידי בדלנים קנאקים, שהתבצרו במערה באי אוזאה בקלדוניה החדשה. בפעולה, שבוצעה על־ידי כוחות משולבים של יחידות עלית של הצבא ושל הז'נדרמריה, נהרגו שני חיילים ו־15 מן הבדלנים. הקרב נמשך שמונה שעות ונסתיים בחמש בבוקר. מפקד היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור, שנשבה, לכאורה, ופעל כמתווך, שימש כ„סוס טרויאני" והכניס את חבריו למקום המחבוא של הבדלנים.

מנהיג המפלגה הבדלנית ז'אן מרי צ'יבאו אמר, כי מדובר בפעולת מלחמה קולוניאלית, שהכניסה את הטריטוריה למצב של מלחמת אזרחים.

משקיפים בפאריס אומרים, כי קשה לנתח את השפעת שתי הפעולות על החלטת הבוחרים הצרפתים ביום א'. רבים ראו כאן מאמץ אחרון של שיראק להשפיע על התוצאות. אך ז'אן מרי לה פן, שבקולות בוחריו מעוניין שיראק, אמר, כי שתי הפעולות – שבשניה מהן הוא תומך – „מבטלות זו את זו" ולא ישכנעו את בוחריו. הנשיא מיטראן הזהיר מפני „המפנה המסודר" שקיבל, לדבריו, סיום מערכת הבחירות בצרפת.

חזרה לבחירות

ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק (מימין) משקיף על שלושת בני הערובה הצרפתים: ז'אן פול קאופמן, מרסל קרטון ומרסל פונטיין, עם הגיעם אתמול לשדה התעופה בפאריס. (צילום: א.פ.)

עיראק: יש לנו זכות להשתמש בנשק כימי

בראזיליה (עו"ר). – שר החוץ העיראקי טארק עזיז הגן על זכות ארצו להפעיל נשק כימי במלחמה נגד איראן, אם כי לא היה מוכן לומר אם עיראק עצמה הפעילה נשק כזה במהלך הקרבות.

„חובה על עיראק להדוף כל תוקפנות, והיא עושה זאת בכל האמצעים העומדים לרשותה, לרבות השימוש בנשק כימי נגד אלה המבקשים להשתלט על הטריטוריה שלה", הוא אמר במסיבת עתונאים.

טארק עזיז, סגן נשיא עיראק, האשים את איראן, כי הפעילה כלי נשק כימי שנים רבות במהלך המלחמה. הוא אמר כי עיראק שואפת לשים קץ למלחמה, שלדבריו, גורמת נזקים עצומים לשני הצדדים.

השר העיראקי הכחיש ידיעות בעתונות הבראזילית, כי ביקורו הרשמי במשך שלושה ימים בבראזיל קשור בקניית נשק. הוא הוסיף כי לא ידוע לו דבר על מכירת נשק בראזילי לאיראן.

רב משיקאגו יוזמן לקהילת מזרח ברלין

מזרח גרמניה: דברי הרב הקודם – השמצה

בון (עסק"א ועו"ר). – הרב ארנסט לורג' משיקאגו הודיע אתמול טלפונית, כי לא קיבל עדיין הזמנה מהקהילה היהודית של מזרח גרמניה לבוא ולכהן במזרח ברלין. אולם הרב בן ה־66 משיקאגו הוסיף, כי קרוב לוודאי שיקבל הזמנה כזו.

בשיחה עם תחנת שידור מערב גרמנית ממשלתית אמר, כי אין הוא מתלהב לתפקיד, אך הוא יקבל אותו אם יוכל לעזור בכך לקהילה היהודית במזרח גרמניה. הרב לורג' מכיר את הקהילה במזרח ברלין, שכן ביקר בה מספר פעמים וניהל שם תפילות בחגים.

חבר בכיר של הקהילה היהודית אמר אתמול, כי ההאשמות שהשמיע הרב האמריקאי הקודם, יצחק נוימן, ולפיהן העתונות במזרח גרמניה נוקטת נימה אנטישמית, נועדו לפגוע בביקורו של חבר בכיר של המפלגה הקומוניסטית של מזרח גרמניה בוואשינגטון.

הרמן סימון, סגן יו"ר הקהילה היהודית הזעירה במזרח ברלין, אמר לכתב רויטר, כי הרב נוימן, יליד פולין, מעולם לא נקלט בחיי הקהילה במזרח ברלין, ומשום כך ביקש לעזוב תוך פרסום רב בכל האפשר.

הרב נוימן אמר השבוע, כי הוא מתפטר אחרי שמונה חודשים בלבד, משום שחברי הנהלת הקהילה משבשים את עבודתו. הוא גם האשים את כלי התקשורת הממשלתיים, כי הם מתארים את היהודים בצורה שלילית ביותר, ונוקטים לשון גזענית, שבה לא השתמשו מאז הנאצים.

שידור טלוויזיה חי ראשון מראש האוורסט

קאטמאנדו (רויטר־עתי"ם). – צוות טלוויזיה יפאני שידר אתמול שידור חי ראשון מפסגת העולם, שבו נראו מטפסים יפאנים, טיבטים ונפאלים, שהעפילו לפסגת ההר הגבוה בעולם משני צדדים.

הצילומים, ששודרו הראו את היפאני נובורו יאמאדה מתחיל בירידה בצד הצפוני של הר אוורסט, לאחר שהעפיל מן הצד הדרומי. השידורים שודרו לסין, יפאן, נפאל ודרום קוריאה.

השידור החי החל כ־20 דקות לאחר שהצוות בן חמשת המטפסים הגיע לפסגה בגובה של 8848 מטר. תחילה היה חשש שסוללות המצלמה יקפאו מחמת קור של מינוס 35 מעלות, אולם חששות אלה לא נתממשו.

כאשר החל השידור נראו שלושה מבין המטפסים מניפים בידיהם את דגלי יפאן, סין ונפאל.

המגדל הבוער

אש אוחזת בקומה ה־12 של של גורד השחקים הגבוה ביותר בלוס אנג'לס. אדם אחד נהרג ויותר מ־30 נפצעו בדליקה, ו־10 הולצו במסוק מגג הבניין שבקומה ה־62. „זה נראה כמו הגיהנום של דנטה", תיאר קצין מכבי האש את פעולת הכיבוי, שארכה שלוש שעות. בבניין, אחד הגבוהים במערב ארה"ב, לא היתה מערכת להתזת מים, משום שנבנה לפני שתקנות אלה נכנסו לתוקף. (צילום: א.פ.)

אקינו חוששת: מרקוס ינסה לחזור למדינה ללוויית אמו

מאנילה (רויטר). – ממשלת הפיליפינים, החוששת שהנשיא המודח פרדינאנד מרקוס ינסה לשוב למדינה, הורתה ל[illegible] האמריקאים המנהלים את חברת התעופה הלאומית של המדינה לאסור על עלייתם של בני משפחתו של מרקוס על אחד ממטוסי החברה.

דובר חברת התעופה פא"ל אמר, כי ההחלטה התקבלה בהתאם למדיניות הממשלה, האוסרת על מרקוס לשוב למדינה, משום שהוא מהווה סיכון לבטחון הלאומי. העניין התעורר לאחר שג'וזפה אדראליין מרקוס, אמו בת ה־95 של הנשיא הגולה, מתה ביום ד' בלאואג שבצפון המדינה.

הנשיאה קוראסון אקינו הודיעה, כי לא תאפשר לאיש שאותו הדיחה לחזור לפיליפינים. כוחות משטרה במאנילה הגבירו את הפיקוח בעקבות ידיעות כי בנו של מרקוס, פרדינאנד מרקוס הבן, יגיע למדינה כדי לייצג את אביו בלוויה.

חוגי הנאמנים למרקוס הגדירו את החלטתה של אקינו כ„ברברית" ואמרו כי היא תעורר הפגנות רחוב במאנילה, אולם תחזיותיהם התבדו. מומחים פוליטיים הזהירו, כי הצעד עלול להביא לנסיונות חדשים להפיל את ממשלתה של אקינו.

סיכוי במו"מ אנגולה: קובה מוכנה להוציא כוחותיה תוך ארבע שנים

לונדון (א.פ. ורויטר). – הנציג הקובאני לשיחות הראשונות זה 10 שנים על בעיית אנגולה אמר אתמול, כי ממשלתו מוכנה להוציא את כוחותיה תוך ארבע שנים מאנגולה, אם דרום אפריקה תהיה מוכנה להעניק עצמאות לנאמיביה השכנה, המצויה תחת שלטון דרום אפריקאי בניגוד לכל החלטות האו"ם.

חורחה ריסקט ואלדס, חבר הפוליטביורו של המפלגה הקומוניסטית הקובאנית, אמר במסיבת עתונאים לאחר תום שני ימי שיחות בין נציגי קובה, אנגולה, דרום אפריקה וארה"ב, כי נסיגת חייליו מותנית גם בהפסקת התוקפנות של הצבא הדרום אפריקאי והמורדים הפרו־מערביים ממחתרת ה„אוניטה" על כוחות צבא אנגולה.

השיחות, שהתקיימו בבית מלון בלונדון, „שברו את הקרח" לאחר עשר שנות מלחמה באנגולה. ארבעת הצדדים, שנפגשו בפעם הראשונה יחדיו, לא הגיעו לפריצת דרך של ממש בתום השיחות, אולם הם קבעו להיוועד תוך כמה שבועות בארץ אפריקאית, ששמה לא נמסר.

הנציג הקובאני אמר, כי אפשר לדבר על „אווירה חיובית" לאחר סיום השיחות הראשון. בהודעה המשותפת נאמר, כי נעשתה התקדמות לקראת פתרון, אולם משקיפים פוליטיים אומרים, כי הדרך עוד ארוכה מאוד לקראת פתרון שאלת נאמיביה ואנגולה.

הנציג האמריקאי, צ'סטר קרוקר, אמר כי בשיחות לא הושגה שום הסכמה, אולם היה בהם משום „חידוש התהליך הדיפלומאטי". לדבריו, הפתרונות הצבאיים באיזור נכשלו. יצוין, כי בדרום אנגולה לוחמים כוחות דרום אפריקאים לצד מורדי ה„אוניטה" מול כוחות ממשלת אנגולה הנעזרים בכוחות סובייטיים וקובאנים. הקרבות פרצו מיד לאחר כינון הממשלה המארקסיסטית באנגולה עם קבלת העצמאות ב־1975.

קרוקר, שפעל כמתווך בשיחות לונדון, אמר כי שיפור מסוים ביחסי ארה"ב והסובייטים בששת החודשים האחרונים, הגביר את הסיכויים להשגת פתרון באנגולה. הוא ציין בענין זה את ההבנות בשאלת אפגניסטאן וניקאראגואה.

קרוקר ציין לשבח את הצעתה של אנגולה לפנות משטחה את החיילים הקובאנים, שמספרם מוערך ב־40,000. לעומת זאת, טענה המשלחת של אנגולה, כי השיחות יתרכזו במתן עצמאות לנאמיביה, היא דרום מערב אפריקה. איזור זה נמסר לפיקוח דרום אפריקה לפני עשרות שנים על־ידי [illegible] של האו"ם. ממשלת דרום אפריקה [illegible], היא גם מנהלת מאבק נגד מחתרת ה„סוואפו", הנלחמת נגד השלטון הדרום אפריקאי ונעזרת באנגולה השכנה.

הראל חברה לבטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 31 בדצמבר 1987 (במאזני שקלים חדשים) [illegible]

מאזן מקוצר ליום 31.12.87

	ליום 31 בדצמבר 1987	1986
[illegible]	60,714	50,966
[illegible]	12,461	11,525
[illegible]	1,064	239
[illegible]	37,780	30,441
[illegible]	1,006	943
[illegible]	223	457
[illegible]	5,921	3,626
[illegible]	1,344	887
[illegible]	3,648	4,500
סה"כ מאזן	124,161	103,584

	ליום 31 בדצמבר 1987	1986
הון עצמי	7,270	5,984
עתודות בטוח חיים	103,505	86,618
עתודות בטוח כללי	2,814	2,001
עתודות לסיכונים יוצאים מן הכלל	3,368	2,561
תביעות תלויות	1,733	1,791
[illegible]	3,393	3,250
זכאים ויתרות זכות	2,478	1,377
סה"כ מאזן	124,161	103,584

דין וחשבון מקוצר על עסקי בטוח כלליים

	1987	1986
פרמיה	14,167	11,752
[illegible]	9,475	8,131
פרמיה, נטו	4,692	3,621
גידול בעתודות בטוח	(931)	(269)
הכנסות מהשקעות	215	632
תביעות לשנת הדו"ח	(3,111)	(2,781)
הפרשה לסיכונים יוצאים מן הכלל	(22)	(8)
דמי עמילות והוצאות הנהלה וכלליות	(4,447)	(3,697)
דמי רישום והכנסות אחרות	4,135	3,334
רווח לשנה	531	832

דין וחשבון מקוצר על עסקי בטוח חיים

	1987	1986
פרמיה	30,828	25,560
הכנסות מהשקעות	5,904	4,803
גידול בעתודות בטוח	(16,614)	(12,743)
תביעות לשנת הדו"ח	(7,347)	(6,667)
הפרשה לסיכונים יוצאים מן הכלל	(779)	(503)
דמי עמילות, ניהול הוצאות הנהלה כלליות	(10,764)	(10,047)
רווח שוטף	1,228	403
הפחתת הוצאות רכישת תיק בטוח	(144)	(144)
רווח לשנה	1,084	259

דו"ח רווח והפסד מקוצר

	1987	1986
רווח מעסקי בטוח	1,615	1,091
[illegible]	392	227
[illegible]	(291)	(273)
[illegible]	1,716	1,045
[illegible]	432	464
רווח נקי לשנה	1,284	581

מצב ההון הנפרע

	1987
[illegible]	7,936
[illegible]	7,224
עודף	712
הון בניות נפרע המתחייב לפי התקנות	2,736
הון בניות נפרע הקיים	2,750
עודף	14

הערות: 1. דין וחשבון מבוקר ומלא עם הביאורים של הנהלת החברה, כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות יעמוד במשרדי החברה, ברחוב יבנה 30, תל־אביב, לכל דורש. 2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח, התשמ"א 1981.

שלוח חברה לבטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 31 בדצמבר 1987 [illegible]

מאזן מקוצר ליום 31.12.87

	ליום 31 בדצמבר 1987	1986
[illegible]	130,273	116,578
[illegible]	1,788	1,498
[illegible]	51,391	43,767
[illegible]	14	30
[illegible]	2,794	3,333
[illegible]	533	602
[illegible]	5,388	6,228
[illegible]	3,472	1,766
[illegible]	5,315	4,311
[illegible]	—	578
סה"כ מאזן	200,968	178,691

	ליום 31 בדצמבר 1987	1986
הון עצמי	12,127	10,781
עתודות בטוח חיים	157,027	138,976
עתודות בטוח כללי	1,935	1,885
עתודות לסיכונים יוצאים מן הכלל	2,650	2,636
תביעות תלויות	6,552	4,827
[illegible]	15,393	13,334
זכאים ויתרות זכות	5,284	6,332
סה"כ מאזן	200,968	178,691

דין וחשבון מקוצר על עסקי בטוח כלליים

	1987	1986
פרמיה	29,855	28,495
(גידול) קיטון בעתודות בטוח	(65)	36
הכנסות מהשקעות	1,237	815
תביעות לשנת הדו"ח	(22,085)	(18,435)
הפרשה לסיכונים יוצאים מן הכלל	—	(40)
דמי עמילות והוצאות הנהלה וכלליות	(7,161)	(7,481)
[illegible]	202	165
רווח לשנה	1,983	3,555

דין וחשבון מקוצר על עסקי בטוח חיים

	1987	1986
פרמיה	28,667	29,428
הכנסות מהשקעות	11,242	8,416
גידול בעתודות בטוח	(17,751)	(17,096)
תביעות לשנת הדו"ח	(11,250)	(13,985)
הפרשה לסיכונים יוצאים מן הכלל	(9)	(595)
דמי עמילות, ניהול הוצאות הנהלה וכלליות	(8,190)	(9,389)
רווח שוטף	2,700	1,783
הפחתת הוצאות רכישת תיק בטוח	(578)	(578)
רווח לשנה	2,122	1,205

דו"ח רווח והפסד מקוצר

	1987	1986
[illegible]	4,105	4,758
[illegible]	284	214
[illegible]	(664)	(577)
[illegible]	3,725	4,395
[illegible]	(647)	—
[illegible]	3,078	4,395
[illegible]	1,732	2,310
רווח לשנה	1,346	2,085

מצב ההון הנפרע

	1987
[illegible]	10,275
[illegible]	11,914
[illegible]	1,639
[illegible]	2,736
[illegible]	2,741
עודף	5

[illegible] הערות: 1. דין וחשבון מבוקר ומלא עם הביאורים של הנהלת החברה, כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות יעמוד במשרדי החברה, [illegible] תל־אביב, לכל דורש. 2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח, התשמ"א 1981.

ב"ה

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע פ' בהר

כ' באייר תשמ"ח

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	6.43	8.02
תל־אביב	7.01	7.59
חיפה	6.55	8.04

חלוקת הלוואה להון חוזר 1988/89

בזה הרינו מודיעים לצרכני תנובה אקספורט כי החל מיום א' 8.5.88 יחולק תשלום שני של הלוואות להון חוזר לשנת 1988/9.

הנהלת תנובה אקספורט

אלמקס

משחת השיניים אלמקס במניעת עששת יעילה פי 3

תורנות בתי מרקחת

יום שישי

תל־אביב

שה־דב – האמור 3 תכנית ל' – 5412518

סיני – שד' ירושלים 70 יפו – 822993

ירושלים

מרפאת רוממה – הנ"ג 28 – 523191

חיפה

פבזנר – פבזנר 27 – 664073

פתח־תקוה

קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271

רמת־גן – בני ברק

הרצל – הרצל 52 רמת־גן – 722372

בת־ים

עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 865583

יום שבת

תל־אביב

גרוזו – שיינקין 27 – 284791

סניטס – אבן גבירול 83 – 246003

גרוזו – שיינקין 27 – 284791 – מוצ"ש

סניטס – אבן גבירול 83 – 246003 – מוצ"ש

ירושלים

הר הזיתים – הר הזיתים – 287480

מרפאת רוממה – הנ"ג 28 – 523191 – מוצ"ש

חיפה

קרית אליעזר – כבר מאירהוף 6 – 511707

פתח־תקוה

קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271

רמת־גן – בני־ברק

רמה – ז'בוטינסקי 65 רמת־גן – 7514485

בת־ים

עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 865583 + מידען

אלמקס

תוצרת GABA [illegible]

חברת החשמל לישראל בע"מ

מחוז הצפון

מחלקת אחזקת רשת

מכרז

מתבקשות בזה הצעות לביצוע עבודות גיזום עצים בקרבת תילי חשמל באיזורים הבאים:

חיפה	עיר מכרז מס'	פ/12/88
חדרה	" "	פ/13/88
עפולה	" "	פ/14/88
טבריה	" "	פ/15/88
צפת	" "	פ/16/88
נהריה	" "	פ/17/88

ההתקשרות היא על בסיס שנתי עם אפשרות להארכה בשלוש שנים נוספות, מכח אופציה הנשמרת לחברה.

את טפסי המכרז ניתן לקבל במשרד מחוז הצפון של החברה, ברחוב החשמל 19, חדר מס' 207, בימים 11.5.88, 12.5.88, 13.5.88 בין השעות 08.30–1200, ותמורת תשלום של –.230 ש"ח.

סיורים באיזורים להכרת הנושא ייערכו בימים 15.5.88–20.5.88. פרטים נוספים יימסרו בעת קבלת טפסי המכרז.

את ההצעות יש להגיש עד 25.5.88 בשעה 12.00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא, או למסור יותר מאיזור אחד לקבלן אחד.

2.5.88

מודיעין

אזור חיפה

רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04-523566

כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן עזרה ראשונה נפשית

בתל־אביב – 03-5461111

קו לילדים ונוער – 03-261113

ירושלים – 02-227171

חיפה – 04-672222

נתניה – 053-335316

כרמיאל (גליל) – 04-988410

כפר־סבא – 052-913999

באר־שבע – 057-418111

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער

בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה

בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922

קו פתוח לקשיש 02-690685

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:

טלפון 03-433300

בימים א' עד ה'

מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' וערבי חג

מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה אזור תל־אביב

רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00

בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00

שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה – מדור חקר שווקים ומכירות, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרז מכירה

החברה מכריזה בזה על מכירת הטובין הבאים:

מס' המכרז	הטובין
2080	מכירת פסולת ברזליות ואל־ברזליות, ציוד וחומרים משומשים כגון: פסולת ברזל, שנאי ברזל שרוף, פסולת כבל נחושת, עמוד ברזל, פסולת כלים משומשים, צנרות (מעבה) למגבה־ודחנכת שיצאו מכלל שימוש.
2081	מכירת ציוד ומכשירים חשמליים ואלקטרוניים – משומשים כגון: מסוף גרפי, אקסלרוגרפים DE –310, מכשיר קריאה, צג מחשב אלביט, צג מחשב I.B.M ומכונה להעתקת אור OCE – 222 פתוח הצי יבש + חלפים.

המועד האחרון להגשת ההצעות מכרזים הנ"ל הינו: 26.05.88

טפסי המכרזים ופרטים נוספים ניתן לקבל במדור חקר שווקים ומכירות בתחה"כ חיפה או ביחידת המכירות, תל־אביב רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות לכך עד למועדים המצוינים לעיל שעה 15.30 למשרדנו בחיפה.

לכל מכרז יש לצרף המחאה בנקאית בנפרד.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ראובן שוסטרמן ז"ל

בן אביר ז"ל

התייחדנו לזכרו בל"ג בעומר (5.5.88) בשעה 3.30

חוג המשפחה וחברים

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

פרס

זוכת הפרס על־שם איציק מאנגר היא שחקנית תיאטרון „הבימה" אתל קובינסקה. על כך החליטה ועדת הפרס שבה היו השנה חברים אברהם סוצקבר, הירש אשרוביץ ואליעזר רובינשטיין. הפרס, המוענק מטעם קרן תל־אביב לספרות ואמנות על יצירה ביידיש, יוענק לשחקנית הוותיקה ב־7 ביולי.
ו.צ.

ומה עם השוק?

ועד שוק מחנה יהודה ערך קבלת פנים לטדי קולק עם זכייתו בפרס ישראל. לאחר שהתכבד בפרוסה אמר קולק כי זו המסיבה היחידה בה הסכים להשתתף לאחר קבלת הפרס. לבקשתו של אורי פז, יו"ר הוועד, להפעיל את מלוא השפעתו לפתרון בעיות השוק, השיב ראש העיר: „עשינו הרבה, אבל לא לקידום השוק. כעת אנו בשלבים מתקדמים של סיכום תוכניות לפיתוח".
יורם לוי
צילום: יצחק הררי

ציון מכובד

לרגל מלאות 40 שנה למדינת ישראל נתפרסמו סקירות מקיפות בחוברות מיוחדות, לא רק על־ידי עתוני ישראל אלא גם בהרבה מדינות חוץ. דומה שאחד הפרסומים הנכבדים היה של השבועון היוקרתי המערב־גרמני „דאס פארלמנט", שאליו מצורפת תוספת קבועה על מדינות והיסטוריה בת זמננו. בין המשתתפים בחוברת מיוחדת ל־40 שנה לישראל, היוצאת לאור מטעם המרכז הפדראלי לחינוך פוליטי בבון: יהודה עמיחי, פרופ' ולטר גראב, פרופ' מיכאל וולפסון, פרופ' יהלים שאפס, פרופ' אלכס כרמל, ד"ר אמנון נוי, ד"ר גבריאל שפר ואורי רם. בין הפוליטיקאים והדיפלומטים: סגן נשיאת הבונדסטאג אנמרי רנגר, השגרירים יצחק בן־ארי, רולף פאולס (השגריר הגרמני הראשון בארץ) ואריך בלומנפלד, חבר הפרלמנט האירופי ויו"ר אגודת גרמניה־ישראל.
ש. שלמה

מלב אל לב

לשרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו היתה פגישה מלבבת עם שר הבריאות הפולני איתו נפגשה במסגרת העצרת של ארגון הבריאות העולמי, שנערכה השבוע בז'נווה. בשיחה נדונו אפשרויות שיתוף־פעולה בנושאי הבריאות בין פולין וישראל ובמהלכה נתגלה שלשניהם אותן צרות. אלמוזלינו לא התאפקה וסיפרה לעמיתה על המשברים הקשים שמטלטלים את מערכת הבריאות הישראלית. השר הפולני לא היסס ובמידה שווה של כנות לא הסתיר את בעיות מערכת הבריאות הפולנית. הוא גם סיפר, כי באחת משיחותיו עם ראש ממשלת פולין הציע לו הגנרל ירוזלסקי למסור את תיקי החינוך והבריאות לנציגי האופוזיציה. הסביר: האופוזיציה תמיד דורשת הטבות ואילו הממשלה חייבת לשמור על התקציב.
רנקה הרניש

באופן רשמי

פקד גדעון ארבל מונה אתמול באופן רשמי לדובר המחוז הצפוני של המשטרה ובימים הקרובים יועלה לדרגת רב־פקד. ארבל החליף בתפקידו את רב־פקד יהושע סיני, שמונה לראש המשמר האזרחי במחוז הצפוני ויועלה לדרגת סנ"צ. ארבל (38) יליד קיבוץ גינוסר שירת בצבא בחיל הצנחנים וסיים בתפקיד של מפקד פלוגה. באוניברסיטת חיפה למד לתואר ראשון במדעי המדינה ובגיאוגרפיה. במשטרה שירת במרחב חיפה ולאחרונה כמפקד תחנת המשטרה בבית שאן.
יוסי ליבוביץ'

סנונית מהמזרח

המשלחת ממזרח גרמניה, העושה בארץ כאורחת הר"ש, נפגשה שלשום עם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד. המשלחת, בראשות יואכים בקר, חבר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית ומנהל הרדיו המזרח־גרמני, התעניינה לדעת על ההסתדרות ועל מעמדם של העובדים הערבים בישראל. יום קודם לכן נפגשו האורחים עם יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ח"כ אורה נמיר.
חיים ביאור

משתתפי כנס חבר האמנים של אקדמיה „בצלאל", שהתקיים השבוע בירושלים, הפכו לשעה קלה לאמנים בעצמם: האמנים, אשר בילו יום שלם במחלקה לעיצוב גראפי של „בצלאל", הוזמנו להתנסות בעצמם במלאכת הקודש – בהדרכת מורי ותלמידי האקדמיה יצרו הדפסים אמנותיים בסדנת ההדפס של „בצלאל". בצילום: האמנים בפעולה. קיצוני מימין – יו"ר חבר האמנים רומי שפירו מניו־יורק. קיצונית משמאל – ח"כ (מיל.) תמר אשל. צילום:

קשרים

היום יגיע לארץ טיבור דהיקר, מנכ"ל החברה הממשלתית ההונגרית העוסקת בהפצת ספרים וכתבי־עת, כדי לסכם את הפרטים הטכניים להפצת כתב־עת ישראלי־מערבי בהונגריה. כתב העת הוא בהונגרית ושם דגש עם עניינים יהודיים, במחקר ובספרות ועוד. עורך כתב העת החדש, שגליונו הראשון, המהודר והעשיר, כבר הופיע (שמו „קטספה") הוא אוטו רפפורט, מזכיר מערכת היומון ההונגרי בישראל „אוי קלט". לפני שבועות מספר הוא נפגש בבודפשט עם ראש ממשלת הונגריה קרול גרוס (הוא שמו, לא יהודי) לסיכום עקרונות על הפצת כתב־עת בהונגריה וכן על קיום עצרת גדולה באולם מרכזי בבודפשט, במלאות 70 שנה לייסודו של „אוי קלט", שהופיע לראשונה בעיר קולוז'באר (אז בהונגריה, היום ברומניה) ב־1918.

ראש תחום

ד"ר יונה בר־גור (בת־מונה), 52, נבחר להיות ראש תחום כלכלה במרכז הבין־לאומי לחיזוי טכנולוגי ליד אוניברסיטת תל־אביב. תחום: הכלכלה עוסק בכלכלת חדשנות טכנולוגית (שבה יש צורך להכליל שיקולי אי־ודאות), בהון סיכון (VENTURE CAPITAL), בבחירת כיווני מחקר ופיתוח (מו"פ) ושיווק, בחדשנות בטכנולוגיות הייצור ובמחקרים אודות הקשר בין האקדמיה והתעשייה למו"פ ולשיווק. כמו כן מנהל התחום כמה מחקרי תשתית עבור משרדי הממשלה, כאשר עיקר עבודתו בקביעת מדיניות תוך ייעוץ אינטר־דיסציפלינרי להפעלת אמצעים. ד"ר בר־גור הוא בוגר הטכניון וקיבל תואר מוסמך ותואר ד"ר באוניברסיטת סטאנפורד בקליפורניה. הוא היה, בין השאר, ראש אגף תכנון ומדיניות במשרד האנרגיה והתשתית (1978–1982) וראש האגף לניתוח כלכלי בחברת תה"ל – תכנון המים לישראל.

מינוי

אירגון הבריאות העולמי אישר אתמול באסיפתו הכללית את מינויו של ד"ר הירושי נאקאג'ימה מיפאן כמנהלו הכללי החדש. המומחה לנוירופסיכיאטריה ופרמקולוגיה בן ה־59 נתמנה לתפקיד כיורשו של ד"ר האלפדן מאהלר מדנמרק, שכיהן בו מאז 1973. זו הפעם הראשונה שאזרח יפאני עומד בראש סוכנות של האו"ם. תקציב אירגון הבריאות העולמי לשנת 1988 מסתכם ב־291,502,000 דולר. אחד התפקידים הראשונים של נאקאג'ימה יהיה – הבראת המצב הפיננסי. מדינות העולם חייבות לאירגון הבריאות העולמי סכום השווה לכ־80 אחוז מתקציבו השנתי.

מאחורי הקלעים

החזרות על „המלביש" נמצאות בעיצומן. בהצגה שתועלה ב„הבימה" מתחילת החודש הבא יגלם שמעון פינקל (משמאל) את דמותו של סר כשלצידו שלמה בר־שביט – המלביש. את המחזה כתב רונלד הרווד, סופר ומחזאי אנגלי שהיה בזמנו המלביש של שחקן התיאטרון הנודע דונלד וולפיט. יש הסבורים כי המחזה מבוסס על מערכת יחסיהם. המחזה מתרחש מאחורי הקלעים של התיאטרון באחת מערי השדה בזמן הצגת „המלך ליר". את ההצגה, שהועלתה באנגליה ב־1980 וזכתה להצלחה רבה, מביים כאן הוי קלוס האוקף לזכותו 40 הפקות בארץ.
צילום: יוסי לנג

הכונו הכונו!

לאחר שיפוצים ממושכים יפתח בסוף החודש, מחדש, הפאב של איבגי, „הלל הזקן". בהזדמנות זו יציין איבגי שלוש שנים לקיומו. במתכונת החדשה יהיה „הלל הזקן" פאב ומסעדה, עם במה להופעות, כשאחת לשבועיים יחשפו שם כשרונות טריים בשירה, משחק ובידור – את המופעים המתאימים יבחר איבגי בעצמו.

שינויים ושיפורים בקוי השרות של אגד החל ב־8.5.88

באישור המפקחים על התעבורה

קו חדש מס' 187 מירושלים להר אדר וחזרה.

מסלול הקו: מירושלים דרך אבו־גוש, קרית ענבים ומעלה החמישה להר־אדר, תחנות ברח' האלה, שד' הראל, רח' מבוא שקד וחזרה באותו המסלול.

זמני הנסיעות: בימים א'-ה': מירושלים 06.45, 22.00, מהר־אדר 07.15, 22.30.
בימי שישי: מירושלים 06.45, 14.15, מהר־אדר 07.15, 14.45.

באזור ירושלים יחולו שינויים במספרי קוי השרות כדלקמן:

קו 50 ירושלים	עמינדב וחזרה	מספרו יהיה מעתה 181
קו 052 ירושלים	אבן ספיר וחזרה	מספרו יהיה מעתה 182
קו 093 ירושלים	מטע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 184
קו 085 ירושלים	בית מאיר וחזרה	מספרו יהיה מעתה 185
קו 086 ירושלים	שורש וחזרה	מספרו יהיה מעתה 186
קו 060 ירושלים	קרית ארבע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 160
קו 061 ירושלים	גוש עציון וחזרה	מספרו יהיה מעתה 161
קו 065 ירושלים	מעלה עמוס וחזרה	מספרו יהיה מעתה 165
קו 066 ירושלים	תקוע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 166
קו 071 ירושלים	גבעת זאב וחזרה	מספרו יהיה מעתה 171

קו מס' 082 מחולון לבית חולים „שיבא" תל־השומר וחזרה
מסלול הקו יוארך מקרית שרת לדרום חולון/שכ' ג'סי־כהן.
הקו יצא מחניון "אגד" בחולון דרך רח' משה דיין, רח' בן־גוריון, מכס וג'סי כהן, רח' אילת, רח' ההסתדרות, רח' דוד אלעזר, רח' מפרץ שלמה, וממשיך במסלול הקיים לבי"ח תל־השומר וחזרה אותו מסלול.
כמו כן יתוגברו הנסיעות בשני הכיוונים כדלקמן:

זמני הנסיעות: מחולון בימים א'-ה' 14.30, 13.30, 10.30, 08.30, 07.30, 07.00
אחרון ביום שישי 13.30
מבי"ח תל־השומר בימים א'-ה' 17.40, 15.15, 14.15, 11.15, 09.15.
אחרון ביום שישי 14.15.
בימים א'-ו' משבענה לחולון ב־07.10, בתקופת הלימודים בלבד.

קו 4 בחולון.
בימים א'-ה' בין השעות 08.00-17.00 ובימי שישי בין השעות 08.00-14.00 בכל שעה שלמה ינתן שרות דרך רח' טהון – הפלד מכיוון בי"ח וולפסון לכיוון אזור התעשיה.
בנסיעות אלה מספר הקו יהיה 4א.
יתר הנסיעות בקו 4 ללא שינוי.

קו 92א מחולון, שכ' בן־גוריון לצפון תל־אביב וחזרה
מהלך הקו יתחיל בשכונת בן־גוריון בחולון, דרך רח' בן־גוריון ורח' אילת וימשיך לצפון תל־אביב במסלול קו 92 וחזרה באותו מסלול.

זמני הנסיעות: ימים א'-ה' מחולון מ־06.00, ועד 23.15. בימי שישי אחרון 16.30.
מצפון תל־אביב מ־06.00 ועד 23.40, בימי שישי אחרון 17.00.
תדירות הנסיעה כל כ־20 דקות.

קו חדש מספר 577 מעלי־זהב, פדואל, לתל־אביב דרך פתח־תקוה וחזרה
מהלך הקו: פדואל, עלי־זהב, מסעף אלקנה, תחנה מרכזית פתח־תקוה, בני־ברק, רמת־גן, תל־אביב תחנה מרכזית רח' פין, וחזרה באותו מסלול לעלי־זהב דרך פדואל.
זמני הנסיעות: בימים א'-ו' מפדואל 06.45, ומתחנה מרכזית תל־אביב, רח' פין 14.30.

לוחות הזמנים יהיו בתוקף החל מ־8.5.88 ועד יום ה' 30.6.88, פרט לחג השבועות שלגביו תפורסם הודעה בנפרד.
למידע נוסף, פרטים ולוחות זמנים מפורטים, נא לפנות ללשכות המודיעין של אגד בכל התחנות ברחבי הארץ ולמרכזי המידע.
תל־אביב 03-432777 חיפה 04-549121 ירושלים 02-304304 באר־שבע 057-74341.

אגד התנועה של המדינה

דחף

בעיר אורהוס בדנמרק:

רעולי פנים התפרעו במשרד נסיעות בבעלות ישראלית

מאת עלי כהן, סופר „דבר" בדנמרק

למעלה מ־20 צעירים במסיכות על פניהם גרמו נזק רב למשרד נסיעות בשם „אריאל" בעיר אורהוס שבמערב דנמרק. הצעירים, שנכנסו במאורגן למשרד, נרתמו מיד ל„משימה", תוך־דקות ספורות השליכו לרחוב את הציוד המשרדי, הניירות ושאר הרכוש. רובם נמלטו בטרם המשטרה הגיעה, והיא הצליחה לעצור שניים מהם, שהועברו מיידית לחקירה בתחנה הקרובה.

הצעירים היו מצויידים בכרוזי סיסמה, שמהם התברר כי הכוונה באנרכיסטים המצדדים במאבקו של העם הפלסטיני נגד „מכונת הצבא של ישראל". בכרוז נאמר גם, כי יש להילחם בישראל בצורת חרם על כלכלתה והתיירות אליה, ומשרד הנסיעות „אריאל", שהתמחה בעיקר בתיירות לישראל, צריך להסיק את המסקנות ולהפסיק עידוד תיירות לישראל.

משרד הנסיעות „אריאל" שייך במשותף לאזרח דני ולישראלית הנשואה לדני, נירה הוכאר. היא מסבירה שהשם „אריאל" ניתן למשרד ע"ש ירושלים, וקובעת כי שום נזק חיצוני לא יגרום לשינוי השם או מטרות המשרד. בד בבד היא מציינת כי המשרד שולח תיירים גם למדינות אחרות כארה"ב, מצרים וירדן. את המצב הנוכחי בישראל מרגישים במשרד הנסיעות שלה בירידה בביקוש וביטול הזמנות.

הצדעה דרוזית לשנת ה־40

מאת מסבאח חלבי, סופר „דבר"

חברי ההסתדרות מבני העדה הדרוזית מצדיעים היום למדינת ישראל במסגרת חגיגות ה־40. בסיסמה זו יצעדו היום מאות דרוזים ויהודים בצעדה שתתחיל ליד בית הקברות הצבאי בעוספיה, תעבור לבית „יד לבנים" בדליית אל כרמל ומשם לעצרת במגרש הכדורגל בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, חברי הוועדה המרכזת וראשי המועצות המקומיות במגזר הדרוזי.

קבלת מודעות 24 שעות נדחף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב־ דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

איגרת מבודפשט

מדוע שותק צוקרמן

מאת אנדראש מזאי

במוזיאון הספרות בבודפשט נפתחה לא מכבר, בנוכחות קהל רב, תערוכה מעבודותיו של הצייר הישראלי שמואל כץ שנושאה „ירושלים, עיר התנ"ך". כתבו המבקרים: „שמואל כץ, מי שנטש בשעתו את הונגריה ובעיניו תמונת עיר מרצחת, הביא את עיר השלום לבודפשט". התערוכה פעמה בטלוויזיה ואלפים מבקשים [illegible]

קישון בתאטרון

רבים מקרב יהודי הונגריה שפשפו עיניהם למראה התמונות בטלוויזיה בשעת השיא בשידורים. כמה משתעשע הציבור ההונגרי מעין תמונות־תיאטרון תל־אביביות – מחיאות כפיים סוערות. טאמאש ויטראי, המראיין הפופולרי ביותר בטלוויזיה ההונגרית, משוחח עם אפרים קישון. הנה, אין נושא בעולם אשר קישון, ההומוריסט בעל השם העולמי, מנוע מלשוחח עליו בצורה חופשית. בינתיים, בערוץ השני, אלאיוש קרודינאק, כתב הטלוויזיה ההונגרית מדווח מן השטחים הכבושים. הוא מתווכח עם חיילים ישראליים, מנהל דין ודברים עם שמיר ועם פרס. כשאני צופה בתוכנית בערוץ הראשון, אני צוחק בכל הלב ומזווית עיני אני מבחין שגם הלא־יהודים צוחקים ונהנים. הם מבינים היטב את ההומור, שמקורו למעשה כאן, והוחזר עתה מישראל. בערוץ השני אני נאלם דום וחש אי־נוחות. חברי הלא־יהודים שותקים אף הם, ללא ניע. רק מר צוקרמן זע באי־נוחות קימה ואחורה.

מדוע אתה שותק מר צוקרמן?

צוקרמן: אני שותק אדוני, אני שותק. הסולידריות שלי עם היהודים היא כמו הסולידריות של הגויים ההגונים עם הבלתי הגונים. כי הרי גם הם גויים. אני חושב לעצמי: הרי גם הם יהודים, לאו ההשוואה לא בסדר? לא במקומה? טוב, כבר זנחתי אותה. אינני משווה עוד. כי מי אני שאחרוץ דין על ישראל? העולם כולו יכול להשמיע, כפי שזה באמת קורה מדי יום בטלוויזיה, ברדיו, בעמודים הראשונים של העיתונים: ואני שותק. הרי בסופו של דבר ייפסקו הדברים האיומים הללו המתרחשים „בשטחים הכבושים בידי ישראל". כאשר...אבל הסתכל, אפילו בינינו לבין עצמנו אינני רוצה להגיד מה שיש, כי מה אתה חושב? מה מסתובב בראשם של אלה אשר מסביבנו שעה שאנו שותקים? נו, יהודים, גם אתם לא יותר טובים, גם אתם נעשיתם לפאשיסטים? כובשים, האם יורים בהמון מפגין? מכותים בילדים ונשים? נו, טוב, יכולים הגויים לחשוב, אבל מעכשיו, יהודים, סתמו את הפה ואני באמת נאלם דום. הפלונטר הוא באמת גדול מאד. אני יהודי בודפשטי זקן מתבולל, אבל הייתי אומר להם שיש כמה סוגים של שתיקה.

למשל?

מי אחראי למצב זה? מה יכולה ישראל לעשות? האם היא יכולה לשבת עמם למו"מ? האם היא יכולה לקבל את האפס־אפסיים שמציעים לה מערביות בין־לאומית, נושא אשר לעם היהודי ניסיון בה מר עמו? יש השותקים בדרך זו.

האם זה לא אתה מר צוקרמן השותק בדרך זו?

אני? ומה עם פרידמן? הוא מחכה בקוצר רוח לסיום „יומן החדשות מן העולם" ומצפה לאיזה סרט דוקומנטרי טוב על ההונגרים, כאשר הם נאלצים להיאלם דום, כי ההונגרים ההגונים מתביישים במה שההונגרים הלא־הגונים עוללו ליהודים ב־1944; ולא כל כך אוהבים לדבר על הנושא. פרידמן טוען שזו באמת הסיבה שבגללה קשה לקבוע כמה הם ההונגרים ההגונים ומה מספרם של הלא־הגונים. ואני אומר לו: שמע פרידמן, כעת גם אנו בצרה, או לא?

אז מדוע אתה שותק מר צוקרמן?

נו, למה? מה אתה חושב? אם מטיחים בפני הונגרי הגון את מעלליו של הלא־הגון, אתה רק מעורר בו רגשי התנגדות, כי מה הוא אשם...?

והקשרים מה יהא עליהם?

שלא יקרה לנו שמה שבנינו היום, יקרוס תחתיו למחרת – רומז לנו מר צוקרמן לבלדה ההונגרית הידועה „רוזה ודה" (מצודת דווה). כן. נכון. חלפו חודשים מספר מאז ביקורו הפרטי של יעקב אורלנד, אך הרצאתו במועדון „פ.א.ן" וקבלת הפנים שנערכה לכבודו בלטו כמאורע על אף ביקורי אנשי שם בתחום הספרות והאמנות כאן מאז.

מדוע בעצם? קשה לענות על כך תשובה חד־משמעית. עובדה היא, כי מתרבים והולכים הסופרים, המשוררים והשחקנים ההונגרים המבקרים בישראל, החוזרים משם ובשורות טובות בפיהם על הארץ. רבו גם הספרים שנושאם אינו פוליטי־אקטואלי מפורש.

המנורה המוארת באור ניאון תלוייה לה באוויר ברחוב שהיה פעם „רחוב היהודים", ברחוב רב (בית דגושה). לפני המסעדה המציעה בתפריטה מאכלים יהודיים (לא כשרים), ואם האוהדים באיצטדיונים לכדורגל שואגים סיסמאות אנטישמיות, אם קבוצתם משחקת נגד מ.ט.ק. המוחזקת עדיין בחזקת קבוצה של יהודים, הרי המנורה ברחוב נותרה שלמה, לא ניזוקה. במסעדה מתרבים והולכים הפרצופים ה„גויים". וכך מתרבים גם האגרופים האורתודוקסים לפני המסעדה הבלתי כשרה. אולם על כך בהזדמנות אחרת.

כעת הייתי צריך לפתור את „חידת אורלנד": כיצד הצליח „להתגנב" ללבבותיהם של חבורת הסופרים ההונגריים? מדוע הרשים כל־כך גם את מנהל אגף הספרות במשרד החינוך שנענה לבקשת אורלנד וקיבל לשיחה את נשיא אגודת הסופרים הישראלית.

ואף זאת – אורלנד הגיש הצעות והזמנות. הייתי מציין את אישיותו הכובשת, כי את זאת עדיין מזכירים כאן. הייתי מדגיש את חשיבותה של תבונה זו כי היא מודגשת בקשר אליו.

בכינוס המשוררים הבין־לאומי שייערך לכבוד 40 למדינת ישראל, לא ייעדר מקומם של הנציגים ההונגריים: גיאורג סומלו ואישטוואן ואשו.

הבית הלבן מאשר: נאנסי מתייעצת עם אסטרולוגים

ואשינגטון (ע"ד וע"צ). – לא הנשיא רייגן ולא אשתו נאנסי התייעצו אי־פעם עם האסטרולוגית ג'ויס ג'ילסון מלוס אנג'לס ולא הזמינו אותה לבית הלבן – אמרו פקידי ממשל בכירים כאן ביום ד'.

דובר הבית הלבן מארלין פיצווטר אמר, כי ג'ילסון מחפשת פרסומת והוסיף כי „זהו מעשה טיפוסי מצדה כאשר היא מנסה לפברק יחסים עם הבית הלבן שאינם קיימים".

עם זאת אישרה דוברת גב' רייגן, אליין קריספן, כי הגב' הראשונה של ארה"ב מתייעצת לעתים קרובות „עם ידידה העוסקת באסטרולוגיה בלוס אנג'לס מתוך רצון להבטיח את בטחונו של הנשיא לאחר נסיון ההתנקשות בחייו ב־1981".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים •

המגמה החיובית במניות מתחזקת

• עליות שערים במרבית ניירות הערך תוך שיפור ניכר באווירה וגידול בנפח המסחר • פרשני הבורסה: השקט במישור הבטחוני בצירוף היציבות במישור הכלכלי תרמו לאווירה החיובית • פרשני „פעילים" מקבוצת בנק הפועלים – בתקופה הקרובה עשויה להימשך מגמה של עליות שערים מלווה מעת לעת במימוש רווחים • מקורבי הבורסה מאמינים כי שוק המניות בנוי לסיבוב עליות שערים, קרנות הנאמנות המתמחות במניות זוכות ליצירות כספיות קלות ונוספות • פעילות ערה במניות ים סוף על רקע השמועה במאבת, התעוררות מורגשת בביו"ע חצי כבדים וקלילים כאינטרגמא, כלכלית, אגן, מבני תעשיה, גל, פריקלס, יואל • בשוק ההון מעריכים כי הריבית השיקלית למפקידים תרד באורח ניכר בקרוב עם חידוש המכרזים המוניטריים של בנק ישראל • הציפיות לפיחות קטנה, קיימות הערכות לשיפור במשק במחצית השנייה של 1988, נזקי המאורעות בשטחים שוליים, חוסר עניין בדולר השחור 1.64־1.65 לערך

מאת שמואל רוזנבלום*

המגמה החיובית בשוק המניות התעצמה אתמול תוך נטיה בולטת לעליות שערים נאות ושיפור של ממש באווירה בין כותלי הבורסה. נסיגת צה"ל מלבנון הגבירה במידה מסויימת את מימד השקט הבטחוני, כאשר הערכות חיוביות לגבי הצפוי במשק במהלך המחצית השניה של 1988 מתחזקות. בבורסה מאמינים כי חוסר האטרקטיביות באפיקי ההשקעה האלטרנטיביים יוצרת אף היא כר נרחב מבעבר לפעילות חיובית בשוק המניות. יחד עם התחושות האופטימיות ממשיכים פרשני בורסה להזהיר מפני השפעה אפשרית במישורים הפוליטי־כלכלי־בטחוני. סוחרים ומנהלי קרנות עימם שוחחנו אתמול מאמינים כי יתכן סיבוב עליות נוסף בשוק המניות, ככל הידוע גם מקורבי בטחה וקונצרן כלל אינם פוסלים אפשרות של עליות לאחר שבלטו במשך החודשים האחרונים בגישה פסימית כלפי המניות. במהלך המסחר אתמול בלטה פעילות ערה הנמשכת מזה זמן רב במניות ים סוף, אינטרגמא, פריקלאס, אגן, כלכלית ובינוניות נוספות. במניות מתם ומאגרי בניה נרשמו עודפי ביקוש גדולים ביותר תוך עליות שערים חדות. גם במניות קלילות יותר נרשמו עליות נאות, ניקוב 5 6.9%+, עיט 5 6.7%+, ברוך 5 8.1%+, הפניקס 5 10%+. מגמה חיובית נמשכת בסקטור הבנקים למשכנתאות המרווחים באחרונה על שיפור ברווחיות, כאשר במיוחד פיתוח משכנתאות 7.3%+, משכן 5.5%+, כרמל 5.1%+. עליות שערים של עד 4% נרשמו בנייר הרה ואחרים תוך עניין רב, עליות עד 3% לערך הופיעו בהכשרת הישוב, אפריקה, בינלאומי, אלדון, אי.די.בי. פיתוח ואלרן. נטיה להצעים תוך יציבות שררה בבנקאיות שבהסדר. קרנות הנאמנות המתמחות במניות זכו ליצירות כספיות.

חברת „פעילים" מקבוצת בנק הפועלים – סיכום חודש אפריל בשוק ההון

חברת פעילים הנמנית על קבוצת בנק הפועלים ומנהלת תיקי השקעות של לקוחות הבנק פירסמה את סיכום חודש אפריל בשוק ההון. להלן קטעים עיקריים מניתוחי פעילים:

שוק המניות – בתחילת החודש נרשמה מגמת התייצבות תוך מחזורים בהיקפים נמוכים, אולם לקראת מחצית החודש חל שינוי משמעותי כאשר מחירי המניות החלו לעלות באופן רצוף תוך גידול ניכר במחזור הכספי. לאחר השלושת מסיימת במהלך מספר ימים עלה מדד המניות ללא בנקים בהסדר ב־9% בסיכום חודשי. שיעורי התשואה הנמוכים במסלולי ההשקעה החלופיים, פרסום תוצאות עיסקיות משופרות של חברות הנסחרות בבורסה, בצירוף ההתייצבות בשוק המניות, מובילים להערכה כי בתקופה הקרובה תימשך מגמה של עליות שערים מלווה מעת לעת במימושי רווחים וירידות הלקוחות.

בנקאיות שבהסדר – בחודש אפריל לא נרשם שינוי משמעותי בשער, זאת לנוכח פיחות קל בשיעור 0.35% בשער השקל לעומת הדולר במהלך החודש. כיום נסחרות הבנקאיות שבהסדר בשיעור תשואה צמודת דולר לפדיון בעוד כוחזי שנה של כ־13% וזהו תשואה העולה על התשואה הגבוהה באפיקים צמודי מט"ח.

אגרות חוב – מדד אגרות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן עלה במהלך אפריל ב־2.9%, לאחר שבחודש מרץ עלה המדד ב־2.3%. עליות שערים חריפות אלה הביאו את שיעורי התשואה לפדיון לרמות נמוכות באופן יוצא דופן. העליות המתמשכות באג"ח נבעו מציפיות לעליה גבוהה במדד המחירים לצרכן וכמו"כ בשל מדיניות בנק ישראל המנפיק אג"ח חדשות במינון מצומצם. הנתונים שלפנינו מציבים את שיעורי התשואות באפיקי ההשקעה השונים בארבעת החודשים הראשונים של השנה:

28.4.88 – 1.1.88

מניות	-14.4%
אגרות חוב צמודות מדד	+7.9%
אגרות חוב צמודות מט"ח	+5.2%
מניות בנקאיות שבהסדר	+5.3%
מלווה קצר מועד	+5.5%

קרנות הנאמנות – זרימת כספים קלה

מערכת קרנות הנאמנות זוכה בימים האחרונים לזרימת כספים קלה המכוונת בעקבות הבורסה – סימפטומים. מנהלי קרנות עימם שוחחנו אתמול ציינו כי הביקושים מגיעים בתפוזרת רחבה של פקודות, דבר המעיד (טולי) על תחילת עניין מחודש קל במניות. בימים של בורסה טובה נכנס לקרנות כסף חם של מנהלי תיקים ויועצי ניירות ערך המעדיפים שלא להיכנס ישירות לשוק אלא דרך אחזקת קרנות המתמחות במניות. התפלגות היצירות בקרנות מלמדת לדעת פרשנים על תחילת ביצוע של התעניינות במתרחש בבורסה. מנהלי קרנות נוטים בשלב זה שלא להיסחף בגל אופטימיות מיותר מחמת הזהירות וההדריכות לארועים חיצוניים במישור הפוליטי־כלכלי־בטחוני בעיקר. יחד עם זאת ניכרת נכונות להגדיל מעט פרופורציות במניות תוך עניין גובר והולך בביו"ע חצי כבדים וקלילים בעלי פוטנציאל כלכלי. השבוע יצאה לציבור קרן הנאמנות החדשה „זיק" שבניהול יוניטרסט והיא זכתה להצלחה למעלה מהמשוער.

פרוטרום ואגן – קונים המחברים.

מסחר בנפח עיסקאות גאה מתנהל באחרונה במניות אגן ופרוטרום שריווחו על שיפור נאה במאזניהן בשבועות האחרונים. ככל הידוע מצויים במניות אלה מוכרים גדולים למדי המנסים לממש סחורה בהיקף נרחב ולקטון בפרופורציית האחזקות במניות אלו. מנגד מלמדת העובדה כי קונים גדולים והמתעניינים במניות אלו ישנם הם אכן קולטים הצעים (לעיתים גדולים) בשינויי שער קלים. סביר להניח שסיום מגמת המכירה במניות אלה תביא לעליות שערים ויצירת מדרגה נוספת במחירי מניות אלו.

פריקלאס – „מילוי" לים המלח

מניות חברת פריקלאס מעוררות אף הן עניין מחודש בבורסה בעקבות הביצועים המרהיבים של מניית האחות הגדולה ים המלח. חברת פריקלאס דיווחה במאזנה האחרון על רווחה סבירה וניתן להניח כי יתגלה עניין במניה זו לאור חיפוש מניות חצי כבדות בעלות פוטנציאל כלכלי סביר. מטבע הדברים שאין השוואה בין ים המלח לפריקלאס אך ניתן להניח כי השיפור ברווחיות הצפוי בענף הפוספטים והכימיה ימשיך במהלך 1988 והוא עשוי להשפיע לחיוב גם על פריקלאס הידועה כחברה סבירה.

הודעות מהבורסה.

לאומי למשכנתאות – ברבעון הראשון של 1988 הרוויחה החברה 852 אלפי שקל לעומת רווח בשיעור 306 אלפי שקל ברבעון המקביל אשתקד.

לאומי לתעשיה – ברבעון הראשון של 1988 הרויחה החברה 1.21 מיליון שקל לעומת רווח של 394 אלפי שקל ברבעון המקביל אשתקד.

ים סוף – בעל עניין בחברה רכש בבורסה 9416 ע.נ. מניות ים סוף בשער 198.

תדיאה – בשנת 1987 הרוויחה החברה 1.52 מיליון שקל בהשוואה ל־857 אלפי שקל בשנה הקודמת.

טבע – בעלי עניין רכשו בבורסה 3279 ע.נ. מניות טבע בשערים 8993־9459.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי מניות

בנקים מסחריים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
מניות בהסדר ההצמדה					
ש.ה.ה.א ש	20244	10.0	+564	+5.0	+10.0
מסנות 1	1331 תב	950	+71	+5.6	+2442
מסנות 5	689	704	+32	+4.9	+1779
כללי לא בהסדר 1	— הפסקת מסחר —				
בהסדר הצמדה ל־88					
אידיבי ב"ד ל־88	107110	325			-325
אידיבי ב' ל־88	107000	2.0	-150	-1	-2.0
אידיבי בנ"א 88	642600	3.0			-4.0
איגוד 1 ל־88	79450	216			-159
דיסקונט ב' ל־88	136394	29.0	-501	-4	-38.0
דיסקונט א' ל־88	136350	105			-82.0
דיסקונט סח ב88	15880	3.0	-155	-1.0	-3.0
מזרחי ש' ל־88	43945	601			-234
מזרחי ב' ל־88	43880	34.0	-401	-9	-38.0
הפועלים מבכ ל88	95110				
הפועלים ש' ל־88	72771	782	-100	-1	-621
הפועלים ב' ל־88	72700	77.0	+200	+3	+248
כללי א' ל־88	— הפסקת מסחר —				
כללי ש"ה 7.7 ל־88	— הפסקת מסחר —				
כללי סמק ל־88	46200	1132			-296
כלל 111־88	17275	99.0	+174	+1.0	+155
מגון ומוד 1 ב88	61200	3.0			-3.0
מגון ומוד 5 ב88	31100				
בהסדר הצמדה ל־89					
אידיבי ב"ד ל־89	133170	40.0	+800	+6	+60.0
אידיבי ב' ל־89	— לא נסחר —				
אידיבי בנ"א 89	— לא נסחר —				
איגוד 1 ל־89	103801 תב	16.0	+5500	+5.6	+166
דיסקונט ב' ל־89	— לא נסחר —				
דיסקונט א' ל־89	169510	5.0	+1000	+6	+156
מזרחי ש' ל־89	54400	155			+7.0
מזרחי ב' ל־89	— לא נסחר —				
הפועלים ש' ל־89	89600	62.0			+54.0
הפועלים ב' ל־89	90400		+500	+6	+97.0
כללי א' ל־89	— הפסקת מסחר —				
כלל סמק ל־89	57100	149	+150	+3	+194

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
ארגים 0.1	23100	9.0	+1100	+5.0	+17.0
לאומי משכנתא ש	9532 תב	806	+848	+10.0	+1184
לאומי משכנתא ם	8868				
כרמל ש	7160 תב	633	+350	+5.1	+613
פיתוח ומשכ' 1	2500 תב	2311	+170	+7.3	+6180
משכן ב'ש	4004 תב	659	+210	+5.5	+1499
טפחות 0.1	19135	4.0	+910	+5.0	+6.0
בינלאומי לבשכ"ו	7360	156			-166
טפחות מבכ ש	25740	30.0			
טפחות רג ש	25831	117	+500	+2.0	+324

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
תזוקלמות מבכ א	— לא נסחר —				
תזוקלמות מבכ ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	14410	788	+1310	+10.0	+3009
* ביצוע חלקי 90.60%					
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ גג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ 122	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ד	— לא נסחר —				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר —				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר —				
מוס קבלנים 5.0	2919	1611	-30	-1.0	-1088
תירות בכ	— לא נסחר —				
כלל ליסינג 0.1%	22000 תב	24.0	+1300	+6.5	+27.0
כלל ליסינג 0.52	17899	19.0			-14.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
אילון בטוח 1	114.0	2646	-2.0	-1.7	-6060
איתן ביטוח 1	100.0				
ארדים 0.1	1566				
ארדים א 0.5	1090	275	+20	+1.9	+70.0
בטוח משנה 1	386	1000	+9	+2.4	+205
בטוח משנה 5	187.0	2070			+1312
בטוח משנה אופ 2	236	1000	+2	+9	+100
בטוח משי שה־אם	108.0	4000			+7000
הדר 1	156.5	12335	+7.0	+4.7	+17250
הדר 5	123.0	10187	+5.0	+4.2	+10315
הדר אופ 2	116.0	6000			
הפניקס 1	569	4193	+27	+5.0	+5568
הפניקס 5	585 תב	3550	+46	+10.0	+980
הסנה־הראל 1	5080	280			+60.0
הסנה־הראל 5	4400	971			-425
כלל ביטוח 1	308	3000			-602
כלל ביטוח אופ	70.0	11519			-1519
כלל ביטוח אגח תב	1013.0	42155	+1.0	+1.0	+71945
מנורה 1.0	1490	250	+36	+2.5	+178
מנורה 5.0	1110	250	+30	+1.8	+450
סהר ביטוח 1	151.0	14500			-3175
סקורטיס 1	918	3200	+20	+2.2	+5088
צור שמיר 1	245	150	-3	-1.2	-150
ציון החזקות 1	2819				-20.0
ציון החזקות 5	942	85.0	-15	-1.6	-124

מסחר ושרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
מסחר					
אינטרגאמא 1	— הפסקת מסחר —				
אינטרגאמא 5	— הפסקת מסחר —				
כנור עזרא 1	510	4519			-2668
כנור עזרא אופ 2	150.0	1650	+10.0	+7.1	+583
כלל סחר אופ 3	319 תב	8356	+18	+6.0	+21819
כלל סחר אגח 2	145.0	5064	+2.0	+1.4	+6364
קריסטל 1.0	— הפסקת מסחר —				
רסק 1	12860				+3.8
רסק 5	15600				
שופרסל א' 0.02	1097	1054			+891
שופר־סל אופ ד	4420 תב	387	+220	+5.2	+2249
שופר־סל אגח א	112.5	72350			-49861
שרותים					
אגודות 0.01	321	3372			-1872
סבנות הספקה 1	427	2407			-1914
סבנות הספקה 5	194.5	5095	+2.0	+1.0	+2464
סבנות הספקה אופ	176.0	15984	+4.0	+2.3	+11372
סבנות הספקה אגח	96.5	52198	+5	+5	+54760
סחר הספקה 1	525	2364			-3432
סחר הספקה 10	195.0	14760	+5	+5	+6838
מחסני ערובה 1	1126	49.0	+25	+2.3	+162
מחסני ערובה 5	792	797	+7	+9	+205
מלונות ושרותי תיירות					
גלי זוהר 1.0	— הפסקת מסחר —				
גלי זוהר 5.0	— הפסקת מסחר —				
מלונות דן 1	1539	300	-12	-9	-294
מלונות דן 5	942	266	+22	+2.4	+400
מלי האולבות 0.1	7800	76.0	+150	+2.0	+176
מלונות ירדן 1.0	1980	100	-50	-2.5	-99.0
ים סוף 1	256 תב	57258	+14	+5.8	+77507
ים־סוף אופ 1	171.0 תב	32802	+18.0	+11.8	+125061
מחשבים ושרותי מחשב					
ת.י.ג.ג 1	149.0	4800			-1500
ת.י.ג.ג אופ ב	41.5	11500	-1	-2	-15200
ת.י.ג.ג אגח א	106.0	5000	+2.5	+2.4	+40000
יעדים 1	4680	44.0			-44.0
ב.ע.ב 1	5340				
ב.ע.ב 5	1390		-11	-8	-55.0
ניקוב 1	711	340	+4	+6	+440
ניקוב 5	278 תב	1500	+18	+6.9	+6500
ניקוב אופ 2	415	575			-650
תים מחשבים 1	615				

מקרקעין ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
נדל"ן בינוי ופיתוח					
אזורים אופ 1	562 תב	4899	+32	+6.0	+17020
אזורים אגח 3	138.5	4000			+4000
אילן מלכוי	98.0	10750	+1.5	+1.6	+8853
אילנות סלגת אופ	39.0	55207			+180
אל־רוב 1.0	345	4077	+5	+9	+77.0
אפריקה 0.1	38700	66.0	+1200	+3.2	+80.0
אפריקה אופ 5.0%	17797	27.0			-17.0
ארזים 1	549	2.0			+4998
אירבן 1	2219	250			-30.0
אירבן 5	2370	252			-2.0
ברמוקס 1	3970		+70	+2.4	+21.0
ברמוקס 5	2560	60.0	+50	+2.0	+60.0
דור השקעי 1	5410	100	+110	+2.1	+160
דרור 1	184.0	5816	-1.0	-5	-3816
דרור 5	140.0	2500			+1500
הר־לב 1	1545	774	+15	+1.0	+185
המכלל 1.0	— לא נסחר —				
המכלל 5.0	— לא נסחר —				
ת.כ.ב 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.כ.ב 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית ים אופ 1	87.5	44350	+2.5	+2.9	+48750
בב־ים 1	3901	344	+131	+4.0	+1231
בב־ים 5	3500	240	+100	+3.1	+495
מבני תעשיה 1	80.0	45196	+1.5	+1.9	+32244
מבני תעשיה אופ	27.6	121387	+6	+2.2	+178763
מבני תע אגח להם	103.0	18694	+1.5	+1.5	+84955
ישפרו 1	3990 תב	755	+240	+6.4	+1831
ישראמקו 1	1390	780			-454
ישרס 1	17400	120			+20.0
כפר פיתוח 1	6750	372			+118
לנסר 1	6756	188	+150	+2.3	+62.8
לנסר 5	1813 תב	259	-202	-10.0	-270
מ.ת.מ 1	301	[illegible]	+14	+4.9	+148241
מ.ת.מ 1.0	179.0	[illegible]	+52.0	+31.6	+53217
* ביצוע חלקי 33.40%					
מ.ת.מ אגח א	130.0	29580	+3.0	+2.6	+132000
[illegible]	651	6796	+85	+15.0	+25389
* ביצוע חלקי 46.80%					
מישבנל 1	170.0	3261	+3.0	+1.2	+3181
מישבנל אופ א	155.0	9128	+5.0	+3.4	+14915
מרכז 5	1252	1600			-275
ליבסקיין 1	282 תב	1200	-28	-9.0	-1200
ליבסקיין 5	125.0	8650	+2.0	+1.6	+5570
ליבסקיין 1	277	2520	+7	+2.6	+2145
ליבסקיין 5	126.0	6491	+2.0	+1.6	+4949
* ביצוע חלקי 87.30%					
ליבסקיין אופ 2	60.0	3940			-540
ליבסקיין אגח 1	95.5	82475	+5	+5	+86250
בנות אביב 0.5	3320	152	-30	-9	-152
נכסי אזורים 1	251	2200	+1	+4	+1200
פזר השקעות 1.0	482	180			-180
פסגה 1	1421		+24	+1.7	+56.0
פרופיה 1	2610	298	-150	-4.0	-268
פרופיה 5	1520	855	+30	+2.3	+903
רובנזן 1	180.0	1000	+4.0	+2.3	+5000
רובנזן 5	146.0	6200	+4.0	+2.8	+7970
רובנזן אופ 2	548	72.0			-197
רובנזן אגח א	127.5	6200			+5800
חקלאות					
מספי תדי 0.1	2304	55.0	+70	+3.1	+295
מספי תדי 0.5	2200	11.0	+60	+2.8	+189
מהדרין 1	5680	199			-165
מהדרין אופ 1	2570	140			+140
נכסי הדרים 1	1495	350	+40	+2.7	+248
פרי־אור 5	1961	187	-20	-1.0	-187

תעשייה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
מזון ומשקאות					
דובק מב ש	2150	635	-50	-2.3	-634
דובק מב ם	2150 תב	250	-120	-5.3	-219
וילבכל 1	337	100	+6	+1.8	+600
וילבכל 5	280	570			-340
וילבכל אגח 1	100.5	20080			-1100
מגמר בירה 1	27000	10.0	+1100	+4.2	+20.0
מגמר בירה 5	23500	20.0			-20.0
יבור 1	995	246			-96.0
יבור א 5	624	291			-204
יבור אופ 2	290	398	+10	+3.6	+81.0
מן 1	399				-404
מן 5	262	115	-8	-3.0	-160
טבחורסט 1	16157	6.0			-6.0
עסיס ב 5	329	3874	+8	+2.5	+5326
שלמה אגבל 1	1960	200			-172
שמן מבב א 4	1125	119	-25	-2.2	-113
טקסטיל והלבשה					
אתא 1	324	2150	+14	+4.3	+2296
אתא אופ 2	115.0	372	-5.0	-4.2	-1072
אתא אגח 1	111.0		+5	+5	+20000
אופים 1	589				+50.0
אופנה ברוך 1	250	1164	+6	+2.5	+910
אופנה ברוך 5	200 תב	150	+15	+8.1	+150
אופנה ברוך אופ	232		-2	-9	-625
אריבנו רג ש	8900	50.0	+345	+4.0	+60.0
דלתא־גליל 0.1	1578	3980			-860
דלתא־גליל 0.5	1210	1508			-1797
מסרות מאמר 1	892				
מסרות מאמר 5	410				
היסקון 1	265	390			-590
היסקון 5	214				
הרדמן 1	4650	80.0	+80	+1.8	+150
ויקה 1	1675	1000	+50	+3.1	+2109
ויקה 5	1375	1045	+35	+2.6	+2331
ויקה אופ 2	465	270	+15	+3.3	+1020
כיתור 1	127.0		+3.5	+2.8	+780
כיתור אופ 1	48.0				-1956
כתרייה 1	640	39.0			-39.0
כתרייה 4	508	1104			-169
לודזיה 1	125.0	5129	-2.5	-2.0	-6527
עיט 1.0	319	452	+7	+2.2	+452
עיט 5.0	144.0 תב	9459	+9.0	+6.7	+11572
עיט אופ 2	101.0	2000	+1.0	+1.0	+100
עיט אגח 1	111.0	17580	+1.0	+9	+32000
עמק 1.0	134.0	2085			-770
עמק אופ 1	65.0	1815			+2099
פולגת א 1	723	2054	-7	-1.0	-2134
פוליגון א 0.5	8007	149	-200	-2.4	-149
פרגוד 1	1080	50.0	-15	-1.4	-460
גיבור־סברינה	5500	167	-200	-3.6	-140
מתכת ומוצריה					
אורדן 1	5960	432	+60	+1.0	+346
אורדן 5	4900	307	+50	+1.0	+372
אלקטרה 1	6895				+7.0
אלקטרה 5	4970				
כבלים 1	328	6050	+8	+2.5	+6000
כבלים אופ 1	89.5	1889	+2.5	+2.9	+31204
כבלים אגח־אופ	99.5	20000	+1.0	+1.0	+118000
כבלים אגח א	101.0	15486			+94.0
זוהבי 1.0	525				-370
זוהבי 5.0	287				
זוהבי אופ	2051		+50	+2.5	+50.0
וילר 1	1870	50.0	+90	+5.1	+50.0
וילר 5	1200	50.0			-265
טקסטולות פח 5	3195	70.0			-30.0
כלי בניין 1.0	2796	87.0			-136
כלי בניין 5.0	1325	34527			-30928
מתכת קרמבי 1	205	1200	+1	+5	+2600
מתכת קרמבי 5	106.0	6260	-2.0	-1.9	-751
נחושתן 0.1	28.0	22248	-500	-2.2	-28.0
נחושתן 0.5	36.0	8500	-280	-3.2	-48.0
סבר פלדה 1	1852	400	+42	+2.3	+306
קיבוץ 1	541	100	+11	+2.1	+370
קיבוץ 5	300	326	+8	+2.7	+326
קליל 1	2766	494			-441
קליל 5	2550	1000	+50	+2.0	+820
קליל אופ	1265 תב	2542	+65	+5.4	+2564
קליל אגח	125.0	700			-700
שלדות 5.0	4580	77.0	+180	+4.5	+113
לקים 1	600	735	+26	+4.5	+735
לקים 5	420	263			+132
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה					
אלביט 3.0	272500	13.0	+3500	+1.3	+25.0
אלקו 0.1	8700	50.0	+285	+3.4	+99.0
אלקו 0.25 ש	5550	100			-55.0
אלקטרה 0.1	1899	600			+5.0
אלקטרה א 0.5	1505	3840	+55	+3.8	+3959
אלקטרה אופ 5	920	3800	+38	+4.3	+4302
אלקטרה אגח 5	145.0	22750	+3.5	+2.5	+38450
אריות 0.02	14350	49.0			-71.0
כלל אלקט' אופ א	499	909	+21	+4.4	+1259
כלל אלק' אגח 1	102.5	32110	+5	+5	+37890
טמפקורטוקס 1	1100	2085			-95.0
טמפקורטוקס 5	840	575	+30	+3.7	+1725
פריכטנגר 1	394	1000			-400
פריכטנגר 5	341	1600			-1600
ציקון 1	2221	54.0	+48	+2.2	+54.0
ציקון 5	1460	848	+40	+2.8	+619
קבשטיין 1	2400				
קבשטיין 5	2088				-1.0
ת.א.ת 1	801	57.0			-115
ת.א.ת 5	419	3550	+16	+4.0	+1800
תדאה 1	846 תב	6250	+42	+5.2	+12205
מוצרי בניה					
א.ם.בלכבן 1	176.0	6158	+4.0	+2.3	+9742
א.ם. בנין אופ א	581	1022	+1	+2	+22.0
א.ם.בנין אגח א	135.0	22500			-15000
אקרשטיין 1	418	1770			-270
אקרשטיין 5	285	1000	-2	-7	-284
אקרשטיין אופ א	332	2500			-500
אקרשטיין אגח 1	131.5	14615	+1.5	+1.2	+31315
האחים בלום 1	96.0	9350			-1130
אחים בלום אופ	50.0	20600	-1.5	-2.9	-40399
מודל השק 1	1800	4972	+2	+2	+2428
מהאיקה 1	— לא נסחר —				
מהאיקה 5	1400				
נגב קרמיקה 1	318	3864			-1164
נגב קרמיקה אופ	131.0	6742			-6381
כימיה, גומי ופלסטיק					
אגן 5	1707	3437	+50	+3.0	+7579
אגיאגם ב 200.0	— הפסקת מסחר —				
גל תעשיות 1	397	149			-430
גל תעשיות 5	267	1500	+4	+1.5	+1300
גל תעשיות אופ	84.5	31357	+4.0	+5.0	+27842
גל תעשיות אגח 1	104.0	19224	+5	+5	+30776
דשנים 0.1	3560	370	+60	+1.7	+325
דשנים 0.5	1700	394	+10	+6	+394
כימיה בכיקל 10.0	— הפסקת מסחר —				
ליפסקי 1.0	1985	570			-180
מקסימה 1	707	800	+10	+1.4	+1020
מקסימה 5	404 תב	5608	-30	-6.9	-5508
סנו 1	24600	390	+1280	+5.1	+365
סנו 5	21800 תב	166	+1100	+5.3	+223
פריקלאס 1	590	8969	+1	+2	+8063
פריקלאס אופ 1	142.5	9590			+8411
קים 1	5401	156	+110	+2.1	+156
קים אופ 2	3140		+100	+3.3	+250
קים אגח 1	113.5	1260			-2360
תיאר 5	4700	163	+135	+3.0	+320
פלסטומרים 10.0	550	7745			+1217
עץ ומוצריו, נייר ודפוס					
כתר 1	134.0	6000	+4.5	+3.5	+6000
דשרון 1	6379				-30.0
דשרון 5	4001	7.0	+81	+2.1	+93.0
ת.פ.ו 1.0	6400	75.0			+65.0
יזמה 1	2450	99.0	+11	+5	+49.0
לבידי אשקלון 1	746	950	+14	+1.9	+1153
פולים ב 0.5	31800 *	23.0	+2000	+6.7	+59.0
* ביצוע חלקי 71.80%					
קרגל 1	683 *	400	+20	+3.0	+1464
* ביצוע חלקי 61.50%					
קרגל אופ 1	346	811	+1	+3	+424
רים 1	324	969	+1	+5	+1238
רים 4	161.0	1600	+1.5	+9	+600
תעל ב 2	18360	110	+500	+2.8	+85.0
תעשיות שונות					
אבירן 1	195.0	1570	+8.5	+4.6	+3570
אבירן 5	110.0	3000	+3.0	+2.8	+1928
המישה יוד 1	1758	60.0	-30	-1.7	-53.0
ה.ג.פלק 1	1050	164	-20	-1.9	-164
ה.ג.פלק 5	914				
השקעות תעשיה					
מרכזית ב 0.1	10550	239	+500	+5.0	+749
כור בב' 1.0	7170	1287	+210	+3.0	+1591
כלל תעש אופ ד	138.5	37542	+8.5	+6.5	+103589
כלל תעש אגח 6	111.5	138490			-65490

חברות להשקעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
השקעה ואחזקה					
אמפא ש	5458	5.0	+54	+1.0	+6.0
אידיבי פית אופא	3316	403	+185	+5.9	+2412
אידיבי פית אגחא	105.5	160004			-106604
אלגר 1	1050	1210	+5	+5	+202
גולת השקעות 1	1031				
גולת אופ א	820				+305
גולת אגח 1	111.5		+1.0	+9	+20000
דנבאר 1	550	300			+46.0
דנבאר 5	440	813	-10	-2.2	-813
חברה לישראל 5	3075	1750	+105	+5.5	+3606
וולפסון 0.1	115900				
וולפסון 1.0 ש	20900	15.0			-10.0
אגמא א 0.5	18200	7.0			-5.0
השק דיסק אופ	852	3443	+20	+2.4	+4316
השק דיסק אגח א	112.0	15361			-15361
מהדי השק ש	30783	35.0	+1000	+3.4	+76.0
נכר השק אגח 124	14601				
חירון 1	1310	458	+16	+1.2	+317
חירון 5	651	369			-319
יעסוד 1	2005	1.0	+15	+8	+501
יעסוד 5	1549	72.0	-31	-2.0	-77.0
יבנא ש	14500	555			-55.0
ירדן א 0.1	1180				+38.0
כלל ישראל 50.0	1095	392	+50	+4.8	+208
מבור 1	380	3160	+10	+2.7	+647
מבור א 5	391 *	1763	-4	-1.0	-1952
* ביצוע חלקי 79.59%					
מבור אופ 2	133.5	900	+5.5	+4.3	+3803
מבור אג"ח 1	134.0	3500	+2.0	+1.5	+9000
מגר פיתוח 3	363	860	-1	-3	-1189
פז השק ש	2240	200	+30	+1.4	+300
מבה א' 1	4559	175			-7.0
מבה 5	3360	117	+150	+4.7	+248
פריון ב 0.2	11800	184	+300	+2.6	+152
קרדן 1	119.0	8485	+1.0	+8	+6815
קרדן 5	75.0 תב	6900	+4.0	+5.6	+13501
קרדן אופ 2	53.5	15517	+5	+9	+5384
קרדן אגח 1	112.0		+5	+4	+10000

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
בזית ם	— הפסקת מסחר —				

רשימה מקבילה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
שרותים					
הראל עזבה 1	— הפסקת מסחר —				
י.מ.ק.ל. 1	270	1500	+12	+4.7	+4052
קנמורטים 1	1287	278			-47.0
קנמורטים 5	355	2325	+1	+3	+869
קנמורט אופ 3	65.0 *	1334	-1.0	-1.5	-1465
* ביצוע חלקי 70.58%					
קרטל 1	651	460	+1	+2	+12.0
תבל 1	174.0	500	-5	-3	-1500
מלונאות ושרותי תיירות					
בני הדר 1	118.0	17970	+2.0	+1.7	+18028
בני הדר אופ 1	70.0	5500			-500
תירה ישראלית 1	48.4	4255	+1.4	+3.0	+3255
כנם 1	1100				+300
מחשב ושרותי מחשב					
אינות 1	264 *	317	-3	-1.1	-928
* ביצוע חלקי 60.50%					
* ביצוע חלקי 60.30%					
רסה סיכון 1	413	250			-101
רקה אופ 1	778	70.0	+9	+1.2	+70.0
כלל מחשבים 1.0	4353		+45	+1.0	+6.0
משוב 1	99.0	18400			-8631
רשף 1	320	350			-154
נדל"ן בינוי ופתוח					
אורן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אבגורים 1	582 *	635	+6	+1.0	+103
* ביצוע חלקי 86.00%					
בן־יקר גת 1.0	2949	98.0			-12.0
רדוקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
רדוקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
עדי 3.0	1239	250	+4	+3	+12.0
רסקו מבכ	1295	140			+26.0
רסקו רג	1218	163			-93.0
חקלאות					
שג־הר 0.1	— הפסקת מסחר —				
מזון ומבג					
אסאם 1	1140	192	-20	-1.7	-192
גולדפרוסט 1	750	165			-89.0
גולדפרוסט 5	420 *	335	+38	+9.9	+749
* ביצוע חלקי 50.37%					
טקסטיל והלבשה					
יונידרס 1	227 תב	2500	+12	+5.6	+5295
כיטס 0.1	2390	198	+80	+5.6	+398
כיטס 0.5	1034	149	+20	+2.0	+49.0
תעש רונטין 1.0	2271 תב	1108	+120	+5.6	+1152
מתכת ומוצריה					
אוקסנגן 5.0	— לא נסחר —				
מורק 1.0	— לא נסחר —				
מעבות סלע 1	80.0	2246			+254

שם המניה	השער	המחזור	השינוי באגורות	השינוי ב%	עודף ביקוש/היצע
ישום 1	85.0	7857	+2.0	+2.4	+5974
מסגם ש	439	8811	-7	-1.6	-14597
מתכת סרום 1	62.0	7425	-2.0	-3.1	-25995
מתכת סרום אופ	17.1	17500			+16540
מוצרי בניה					
אלקל 1	— הפסקת מסחר —				
אלקל אופ 2	— הפסקת מסחר —				
בר־סון 1	1834	351			+1913
בר־סון 5	1445	375	+15	+1.0	+821
ברסון אופציה	605	1149			-98.0
סרקאמבטס 1.0	3135				
סרקאמבטס 5.0	1250	133			-133
ב.ל.ם 1.0	— הפסקת מסחר —				
ב.ל.ם 5.0	— הפסקת מסחר —				
מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק					
אלדן־סק 1	174.0	500	+5.0	+3.0	+3000
דקסטר 1	2481	130			-208
נמה 1	4080	155			-15.0
ת.ג.ל 1.0	1331 *	40.0	+121	+10.0	+371
* ביצוע חלקי 78.40%					
ת.ג.ל 5.0	1060				-10.0
תור א' 5	5926	35.0			-30.0
עץ ומוצריו, נייר ודפוס					
אורדע פרינט 1	490	961	-10	-2.0	-961
סקנדיה 1.0	7120	71.0	+120	+1.7	+75.0
תעשיות שונות					
גולן 1	399	525	+18	+4.7	+1525
דפקון 1	132.0	1000			+3134
פו־תן 1	427	700	+10	+2.4	+1450
השקעה בתעשייה					
כלל פיתוח 1	127.5	8950	+1.0	+8	+4050
חברות השקעה					
אלקטרה 1	36.0	21634	+5	+1.4	+13634
איתם 1	304 תב	700	+24	+8.6	+1400
איתם אופ 1	62.0 *	2200	+6.5	+11.7	+12800
* ביצוע חלקי 55.80%					
אבישר בב' 1	418	500	+1	+2	+40.0
אביק 1.0	— לא נסחר —				
אביק 5.0	— לא נסחר —				
בנין השק ב 5	10801	26.1	-399	-3.6	-26.1

משתנים

שם נייר	מספר עסקות	שער [illegible]	שער [illegible]	[illegible]	מחזור [illegible]
הבינלאומי	11	6697	6599	2.49	3143.0
פיבי	6	8115	7977	2.75	3799.0
הסנה	10	164.50	163.50	3.79	42584.0
שלמון	3	721	710	2.27	5986.0
כלל סחר	6	399	393	3.10	15007.0
שופר־סל ב'	5	1016	1009	2.21	10754.0
דלק ב'	13	2079	2035	2.26	6429.0
אפריקה 1	20	33920	33838	3.25	676.0
אזורים	9	898	896	3.46	14798.0
נכסים־בנין	33	2860	2798	2.51	34675.0
הכשר הישוב	26	67592	67099	2.75	447.0
חברה כלכלי	5	315	308	2.61	18320.0
כלל נדל"ן		672	672	2.28	3710.0
עלית	3	13129	12843	3.00	225.0
פולגת ב'	2	578	578	.00	9631.0
קוסמקופחון	3	3293	3252	1.26	1428.0
כלל תעש אל	1	2028	1998	1.50	542.0
אלרון	19	203109	201157	3.00	105.0
טבע	29	9279	9233	.50	6185.0
ים המלח	28	2421	2421	2.50	32367.0
פטרוכימים	17	910	903	.78	21581.0
נייר חדרה	23	252573	250747	3.75	124.0
כלל תעשיות	41	203	200.00	2.53	424458
אידיבי פת'	17	7308	7308	3.25	5167.0
אלרן	4	911	909	2.71	3195.0
חברה לישראל	23	3809	3727	4.24	9478.0
פועלי השקע	7	739	721	2.50	13915.0
דיסקוהשקע	12	2020	1995	2.75	6888.0
כלל ישראל	10	1159	1142	2.75	8974.0
יואל	5	398	389	7.57	15246.0

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5526.22	5487.77	גיא	108.44	106.83	כרמל	144.64	142.38	עגור	115.47	113.82
אבטקה	441.76	433.17	גיל	3476.55	3409.88	כתר	1272.50	1254.09	ענת	2453.44	2435.06
אגד	276.27	270.97	גלית	675.68	667.37	להב	5017.01	4919.67	עפרוני	338.87	328.32
אגם	111.12	108.98	דובדבן	372.34	368.79	למשקיע	133.37	131.91	ערמון	130.67	128.20
אדיר	1864.17	1827.53	דוכיפת	533.01	522.61	לפיד	361.57	354.56	פאר	1731.60	1698.01
אדום	177.21	173.78	דולב	257.03	251.75	לקס	2033.38	1992.51	צבר	558.85	547.76
אופיר	169.63	168.46	דורון	1656.32	1626.67	לשם	403.28	400.57	צופית	598.84	594.84
אור	434.12	430.34	דוד	285.23	288.15	מגדל	1461.02	1433.28	צוק	133.42	132.89
אורין	134.15	131.48	דליה	600.52	590.15	מגמה	4166.56	4140.50	צביר	1202.41	1178.27
אורלי	304.59	302.15	דודו	350.38	344.08	מגן	268.01	266.16	צמיחה	543.91	536.17
אורן	848.55	832.03	דקל	383.46	376.08	מבטח	3938.63	3905.18	צמרת	152.13	151.01
אייל	5556.99	5448.72	הדס	408.26	405.44	מור	1765.59	1753.56	קרדו	107.19	105.75
איתים	5766.15	5647.33	הילה	424.11	422.23	מורן	907.45	896.31	קלע	178.60	177.71
איתן	824.45	808.25	הדר	574.88	565.03	מטח	25971.99	25569.91	קשת	112.97	110.77
אלון	674.74	661.09	הבית	2040.19	2000.19	מיטר	1090.97	1078.03	רבית	18735.99	18575.99
אלמוג	712.66	698.73	זוהר	115.20	113.50	מכלול	105.04	103.04	רימון	140.56	140.11
אנגליסס אג"ח	107.12	105.68	זר	141.84	139.76	מנוף	4916.77	4823.55	רקפת	914.40	899.28
אנגליסס גמישה	101.84	99.43	זינוק	109.32	106.95	מעיין	784.68	770.07	רשף	437.17	428.19
אנגליסס מניות	99.76	97.33	זיק	102.13	100.04	מקשה	407.87	404.41	שבים	483.75	474.47
אמסר	108.25	106.61	זמיר	478.59	469.24	מרווח	132.63	132.14	שחם	357.21	353.83
ארז	334.65	328.11	חוות	170.72	166.96	מרום	1435.24	1409.50	שקד	106.57	104.47
אש	149.76	146.47	חליפין	150.96	150.56	נגה	155.20	152.91	שושן	472.46	468.96
אשל	191.43	187.68	חלמיש	221.46	219.95	נטיף	298.70	296.66	שביר	439.64	431.10
אתגר	93.74	91.94	חן	157.59	156.96	נטע	500.37	492.83	שנהב	725.79	715.17
אתגרג	269.28	266.66	טופז	120.03	117.41	נילי	147.77	145.58	ששון	761.29	746.67
בירמה	168.14	164.96	טל	6593.29	6519.48	נריון	664.05	652.34	תבור	195.07	191.27
ברוש	548.97	538.38	יובל	492.50	482.99	סגולה	147.08	144.18	תאנה	258.76	256.31
ברק	491.19	481.44	יהלום	182.78	179.33	סלע	395.40	392.77	תרזה	339.51	336.82
בריכה	324.71	322.35	יסודות	384.15	380.75	סנונית	568.51	557.41	תדהר	577.84	570.80
בנים	1649.67	1617.99	יערה	480.45	471.14	סער	403.64	395.96	תנופה	210.17	207.98
בגבע	120.84	119.08	כוכב	321.83	315.59	ספיר	175.33	174.89	תפוז	270.27	264.66
בניין	484.96	473.80	כרמל	133.70	131.09	עדיף	383.09	375.89	תמר	209.50	208.83
			כלנית	657.47	645.99	עדית	804.81	798.95	תרשיש	120.94	118.64
			כספית	277.09	275.03	עידן	515.23	507.77	תשרי	566.91	560.28

אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלווה פיתוח (100% הצמדה)		
ק־431 תשואה 1.15%		
4101	428.0	+2
ק־432 תשואה 1.30%		
4102	174.0	+5
4103	167.2	+4
4104	162.2	+3
4301	162.2	+5
ק־435 תשואה 1.52%		
4302	155.9	
4303	153.1	+1
4304	150.9	
ק־434 תשואה 1.77%		
4305	138.7	
4105	135.9	
4106	132.5	
4107	128.7	
4108	126.6	+1
ק־435 תשואה 2.15%		
4109	122.1	+1
4110	120.8	+1
4111	118.9	+1
4112	116.2	+1
ק־451 תשואה 2.20%		
4201	150.8	
4202	148.2	
4203	145.6	
4204	140.7	
4205	138.2	
ק־452 תשואה 2.18%		
4206	139.6	
4207	139.4	+1
4208	137.7	+1
4209	134.8	+1
4210	131.4	
4211	127.6	+1
ק־453 תשואה 1.89%		
4212	127.0	+1
4213	124.1	
4214	118.2	+1
ק־471 תשואה 2.11%		
4115	117.7	
4118	118.3	
ק־491 תשואה 2.56%		
4215	116.8	+1
4216	115.1	+1
4217	113.8	+1
4218	111.8	
4219	109.9	+1
4220	108.2	
4221	106.3	
4222	105.3	+11
4223	103.3	+1
ק־511 תשואה 1.89%		
4114	118.3	
4117	120.7	+1
ק־531 תשואה 1.80%		
4115	119.4	-2
4116	121.9	-2
4% מלווה מיוחד (צליל)		
ק־201 תשואה 1.40%		
ש3601	46924.0	-181.0
ש3602	43275.0	-168.0
ש3603	40293.0	-164.0
ק־202 תשואה 1.40%		
ש3604	36227.0	+142.0
ש3605	33097.0	+134.0
ש3606	31206.0	+129.0
ק־203 תשואה 1.50%		
ש3607	28960.0	+131.0
ש3608	27426.0	+128.0
ש3609	26141.0	+125.0
ק־204 תשואה 1.70%		
ש3610	23411.0	+4.0
ש3611	22628.0	+5.0
ש3612	21984.0	+5.0
ק־205 תשואה 1.85%		
ש3613	21035.0	-41.0
ש3614	20223.0	-41.0
ש3615	18688.0	-39.0
ק־206 תשואה 1.70%		
ש3616	17195.0	+119.0
ש3617	16226.0	+114.0
ש3618	15408.0	+111.0
ק־207 א' תשואה 1.25%		
ש3619	14417.0	+132.0
ק־207 ב' תשואה 1.85%		
ש3620	13348.0	+6.0
ק־207 ג' תשואה 1.68%		
ש3621	12766.0	+108.0
ק־208 א' תשואה 1.88%		
ש3622	11435.0	-12.0
ק־208 ב' תשואה 2.00%		
ש3623	10694.0	+102.0
ק־208 ג' תשואה 2.00%		
ש3624	10074.0	-82.0
ש3625	9404.0	+4.0
ק־209 ב' תשואה 2.00%		
ש3626	8689.0	-7.0
ק־209 ג' תשואה 2.00%		
ש3627	8063.0	+4.0
ק־210 א' תשואה 2.06%		
ש3628	7408.0	-27.0
ק־210 ב' תשואה 2.00%		
ש3629	6962.0	-56.0
ק־211 תשואה 1.85%		
ש3630	6628.0	+46.0
ש3631	6095.0	+45.0
ק־212 תשואה 1.65%		
ש3632	5794.0	+29.0
ש3633	5477.0	+27.0
ק־213 תשואה 1.97%		
ש3634	4758.0	-58.0
ש3635	4502.0	-51.0
ק־214 תשואה 1.62%		
ש3636	4370.0	-19.0
ש3637	4186.0	-18.0
ק־215 תשואה 1.88%		
ש3638	3889.0	-6.0
ש3639	3562.0	-6.0
ק־216 תשואה 1.86%		
ש3640	2940.0	+2.0
ש3641	2550.0	+2.0
ק־217 תשואה 1.87%		
ש3642	2280.0	+5.0
ש3643	1980.0	+2.0
ק־218 תשואה 1.70%		
ש3644	1782.0	
ש3645	1608.0	
4.25% מלווה מיוחד (צליל)		
ק־231 תשואה 2.33%		
3701	1546.0	-6.0
ק־232 תשואה 1.92%		
3702	1086.8	+18.0
ק־233 תשואה 2.39%		
3703	942.0	-1.1
3704	807.5	-1.0
ק־251 תשואה 2.25%		
3751	430.1	+6.5
ק־252 תשואה 2.12%		
3752	175.7	+4.5
3753	168.8	+4.4
ק־253 תשואה 2.70%		
3901	157.5	+1
3902	158.1	
3903	149.1	
3904	146.9	+1
ק־254 תשואה 2.87%		
3754	146.8	+4
3755	141.6	+4
3756	136.7	+3
3757	134.2	+2
ק־255 תשואה 2.65%		
3758	137.7	-1.4
3759	137.4	-1.4
3760	135.6	-1.4
3761	132.8	-1.4
3762	129.4	-1.4
3763	125.5	-1.4
ק־256 תשואה 2.90%		
3764	131.1	+5
3765	118.2	+5
3766	116.9	+5
3767	115.0	+5
3768	112.5	+5
ק־271 תשואה 2.47%		
3791	126.9	+2.7
3792	124.8	+2.8
ק־291 תשואה 2.60%		
3826	146.5	-6
3827	143.9	-6
3828	139.0	-6
3829	136.5	-6
ק־292 תשואה 2.58%		
3830	138.0	+5
3831	137.7	+5
3832	135.9	+5
3833	133.1	+3
3834	129.7	+5
ק־311 תשואה 2.35%		
3861	129.8	+4
ק־331 תשואה 2.80%		
3769	116.1	
3774	116.5	+1
3775	111.5	+1
3776	109.5	
3777	107.9	+1
ק־351 תשואה 2.77%		
4801	117.5	-1
4802	115.4	-1
4803	114.5	1
ק־371 תשואה 2.90%		
5401	115.5	-1
5402	115.6	-1
5403	110.5	-1
5404	108.5	-1
5405	106.7	
ק־381 תשואה 2.90%		
5601	104.8	-2
5602	103.8	-3
5603	101.8	-5
ק־391 תשואה 2.56%		
3770	118.6	+2.7
3773	120.9	+2.8
ק־411 תשואה 2.36%		
3771	122.0	-3
3772	124.0	-3
4%־6%־7% מלווה פיתוח ומיוחד (80% הצמדה)		
ש3525	162500.0	
ש3526	164600.0	+300.0
ש3527	163620.0	+300.0
ש3528	157097.0	+2696.0
ש3529	155101.0	+300.0
ש3530	151500.0	+400.0
ש3531	151243.0	+200.0
ש3532	146700.0	+300.0
ש3533	149118.0	+3000.0
ש3534	158800.0	+500.0
ש3535	158500.0	+200.0
ש3536	158500.0	+300.0
ש3537	138300.0	
ש3538	130500.0	+300.0
ש3539	130900.0	
ש3540	129800.0	-300.0
ש3541	136060.0	+100.0
ש3542	125900.0	
ש3543	119900.0	+300.0
ש3544	119578.0	
ש3545	116700.0	+400.0
ש3546	117400.0	
ש3547	117115.0	
ש3548	116731.0	
ש3549	112200.0	
ש3550	111115.0	
ש3551	111100.0	-100.0
ש3552	102000.0	
ש3553	104100.0	+100.0
ש3554	101800.0	
ש3555	101500.0	
ש3556	97100.0	-300.0
ש3557	97700.0	
ש3558	97073.0	
ש3559	93717.0	
ש3560	93200.0	+100.0
ש3561	92150.0	+500.0
ש3571	93002.0	+802.0
ש3572	93500.0	+100.0
ש3573	92800.0	
ש3574	85500.0	
ש3575	85100.0	
ש3576	85600.0	+800.0
ש3579	78000.0	
ש3577	85100.0	+200.0
ש3578	79500.0	
ש3580	75480.0	
ש3581	66650.0	
ש3582	63000.0	+1000.0
ש3583	58050.0	
ק־710 תשואה 0.47%		
ש3584	54693.0	+22.0
ש3585	51975.0	+21.0
ק־711 תשואה 0.60%		
ש3586	47050.0	-86.0
ש3588	47064.0	-91.0
ש3589	42979.0	-82.0
ק־712 תשואה 0.85%		
ש3587	46990.0	-801.0
ש3591	42899.0	-763.0
ש3592	42864.0	-765.0
ש3593	42811.0	-767.0
ק־715 תשואה 0.75%		
ש3590	42732.0	-487.0
ש3595	42550.0	-487.0
ק־714 תשואה 0.70%		
ש3594	40970.0	-823.0
ש3596	40897.0	-825.0
ש3597	40797.0	-828.0
5% מלווה פיתוח הפריגה (בגידה בנילה צמודה)		
ש2008	— הפסקת מסחר —	
ש2009	163000.0	
ש2010	161800.0	
ש2011	158600.0	+100.0
ש2012	157050.0	+100.0
ש2013	157100.0	+200.0
ש2014	153200.0	+200.0
ש2015	152200.0	+100.0
ש2016	153700.0	+100.0
ש2017	149200.0	+100.0
ש2018	149900.0	+100.0
ש2019	148700.0	+200.0
ש2020	146100.0	+2200.0
ש2021	145200.0	-100.0
ש2022	137900.0	
ש2023	138800.0	+1200.0
ש2024	128100.0	+400.0
ש2025	139600.0	
ש2026	128100.0	
ש2027	124200.0	
ש2028	124300.0	+300.0
ש2029	120100.0	+1000.0
ש2030	118200.0	+300.0
ש2031	115000.0	+300.0
ש2032	116000.0	
ש2033	109780.0	
ש2034	109900.0	
ש2035	103509.0 ק	+5009.0
ש2036	108600.0	+100.0
ש2037	110235.0	+6240.0
ש2038	95530.0	+400.0
ש2039	94508.0	
ש2040	95200.0	
ש2041	95000.0	
ש2051	89613.0	-500.0
ש2052	83884.0	
ש2053	86100.0	
ש2055	81196.0	+4996.0
ש2054	84454.0	
ש2056	74917.0 ק	+2182.0
ש2057	84872.0	
ש2058	75181.0 ק	+2189.0
ש2059	78906.0	
ש2060	105871.0 ק	+5083.0
ק־112 תשואה 3.30%		
ש2061	49634.0	+15.0
ק־113 תשואה 6.20% ק		
ש2062	48401.0 ק	+1425.0
ק־114 תשואה 3.99%		
ש2063	45312.0	+13.0
חילים		
ם 20	106.3	+2.5
ם 21	106.1	+2.0
ם 23	99.8	03/05/88
ש24	95.9	04/05/88
ש25	97.0	04/05/88
ש26	96.1	04/05/88
ש27	96.5	
ש28	96.2	+1.2
ש29	96.5	
ש30	101.0	+1.0
ש31	105.6	+3.0
ש32	96.5	
ש33	96.5	
ש1	96.7	19/04/88
מבי"ע 34	99.5	+5
מבי"ע 35	99.0	
מבי"ע 36	105.0	
מבי"ע 81	99.2	04/05/88
ליקש 31	106.0	
סולה 31	101.3	-2
אגרות חוב בנקי מתבולות בסם		
מבי"ע 24 ש	102.7	24/04/88
מבי"ע 25 ש	97.6	25/04/88
מבי"ע 26 ש	97.0	25/04/88
מבי"ע 28 ש	97.6	+2.8
מבי"ע 30 ש	98.7	+2.9
אגרות חוב צמודות להב		
3 יוד 1	100.5	+2.0
פרזה 1	95.9	-8
אגרות חוב צמודות־לדולר (90% הצמדה)		
ש6001	114001.0	
ש6002	114500.0	
ש6003	108005.0	
ש6004	103418.0	
אגרות חוב צמודות ריבית קבועה (סדרתי)		
ק־901 תשואה 6.61%		
7001	260.7	-7
7002	252.7	-7
ק־902 תשואה 6.37%		
7003	242.6	-1.1
7004	226.1	-1.0
ק־903 תשואה 6.60%		
7005	208.7	-3
ק־904 תשואה 6.11%		
7006	198.4	+1.2
ק־905 תשואה 6.62%		
7007	183.5	-2
7008	174.4	-3
ק־906 תשואה 5.63%		
7009	171.9	+2.4
ק־907 תשואה 6.80%		
7010	160.9	-2
ק־908 תשואה 6.18%		
7011	153.9	+1.5
7012	148.6	+1.5
ק־909 תשואה 6.76%		
7013	143.0	-2
ק־910 תשואה 6.82%		
7014	124.4	-2
ק־911 תשואה 6.75%		
7015	103.9	-2
7016	105.4	-1
7017	105.8	-1
7018	105.6	-1
7019	106.0	-2
7020	105.8	-2
7021	104.9	-1
7022	104.5	-2
ק־951 תשואה 6.32%		
7201	105.8	+9
7202	104.6	+9
7203	104.2	+9
7204	104.7	+9
7205	104.9	+9
עלבוני צמוד דולר ריבית משתנה		
ק־801 תשואה 5.38%		
ש6101	13764.0	+75.0
ק־802 תשואה 5.51%		
ש6102	8286.0	+29.0
ק־805 תשואה 5.56%		
ש6103	7421.0	+34.0
ק־804 תשואה 5.57%		
ש6104	6849.0	-1.0
ש6105	6660.0	-2.0
ק־805 תשואה 5.48%		
ש6106	6475.0	+25.0
ש6107	6220.0	+24.0
ק־806 תשואה 5.89%		
ש6108	4639.0	+4.0
ש6109	4311.0	+4.0
ש6110	4135.0	+4.0
ק־807 תשואה 5.97%		
ש6111	3413.0	+5.0
ש6112	3304.0	+3.0
ק־808 תשואה 6.12%		
ש6113	2270.0	
ק־821 תשואה 6.95%		
ש6151	893.5	+15.7
ש6152	857.3	+15.1
ק־822 תשואה 7.50%		
ש6153	724.2	-8.1
ש6154	710.3	-7.9
ק־823 תשואה 7.25%		
ש6155	475.8	-7
ק־824 תשואה 7.25%		
ש6156	384.1	+8
ק־825 תשואה 7.20%		
ש6157	284.7	-4
ש6158	269.4	-4
ק־826 תשואה 7.50%		
6159	232.2	-4
ק־827 תשואה 7.30%		
6160	217.5	-3
6161	209.6	-3
ק־828 תשואה 7.27%		
6162	188.8	-2
ק־829 תשואה 7.32%		
6163	174.6	-5
6164	168.4	-5
ק־830 תשואה 7.45%		
6165	156.5	-1.5
ק־831 תשואה 7.57%		
6166	148.5	-8
6167	145.4	-7
6168	142.9	-8
ק־832 תשואה 7.25%		
6169	134.9	-2
ק־833 תשואה 7.27%		
6170	126.7	-1.3
ק־834 תשואה 7.23%		
6171	91.4	-1
6172	92.3	-1
ק־851 תשואה 6.91%		
6801	98.7	+1.8
אגח צמודות סטרלינג - כרים		
אל־ארב 86	1493.0	+8.0
אלביט 85	— הפסקת מסחר —	
אלתא 85	1263.0	+2.0
אלביגם א	2460.0	
אלביגם ב	1498.0	
כוריס 85	1222.0	+9.0
תדיראן 84	94.4	+4

יחסי ספורט בין "הפועל" לברה"מ – עוד השנה (3)

הפתח נוצר באמצעות הקס"ט

מאת יצחק אופק, מזכ"ל הפועל

12 שעות נסיעת לילה ברכבת ממוסקבה לוילנה. מגיעים ב־8 בבוקר, בקור עז וסופת שלג. בתחנת הרכבת ממתינה תזמורת ונערות וזינניות המגישות פרחים. נוסעים ישר למלון ומשם יוצאים ל"פרוספורט" המקומי. פגישה ונאומים בנוכחות עתונאים, צלמים וכתבים.

שיטת הפעולה: מרכזי ספורט ליד מקומות העבודה. אחרי סיור מקיף יושבים לסיכום ורשמים. אני שואל בקשר ל"זאלגיריס" קובנה ולסבוניס. מדוע לא באתם לתל־אביב? "מפני שאין יחסים דיפלומטיים – אילו זה היה תלוי בנו – היינו שמחים לבוא". מסבירים, כי בשנה אולימפית – אלופת ברה"מ אינה משתתפת בגביע אירופה לאלופות, לכן נעדרה אלופת השנה מהמשחקים. ומה יהיה בשנה

בהשתוממות. "האיגודים המקצועיים". במילים אחרות – הממשלה. רק לקנא. אין מילה אחרת.

ביקור מרשים ומלא חוויות. חוזרים למוסקבה בנסיעת לילה ברכבת, שוב 12 שעות רצופות.

החתימה על ההסכם

מטרת הנסיעה למוסקבה – חתימה על ההסכם בין הקס"ט ל"סובייטספורט".

בבואי קבלתי לוח זמנים לכל תקופת השהיה ברוסיה. החתימה בשבת 9 באפריל בשעה 16.00. אירוע רודף אירוע. קונגרס ה"פרוספורט", שנערך במקביל, עומד להינעל בצהרים ונמשך מעבר למצופה. מודיעים לנשיא הקס"ט מוריס דוון, כי בגלל השינוי בלוח הזמנים לא תתקיים החתימה. בא אלי כולו מבוהל. אני מרגיע אותו "יהיה בסדר" הירוקה עוברת לידי "הפועל" ישראל.

אני מחפש את גוריאנוב. מה על חתימת ההסכם

חותמים על ההסכם (מימין לשמאל): יצחק אופק (הפועל), אנטולי רוגטין (ברה"מ), מוריס דוון (נשיא קס"ט).

הבאה? "האלופה היא צ.ס.ק.א מוסקבה. אבל הכל אפשרי". האשר לסבוניס – הוא עבר שני ניתוחים בגיד אכילס ברגל שמאל, הולך ומחלים, בחודש אפריל יצטרף לנ.ב.א, כנראה לאטלנטה, פורטלנד. הסיפורים על שכרות וסמים? "שטויות" מבטלים. לא מתרגשים. השלימו עם העובדה שסבוניס הפך למקצוען והולם כי השלטונות לא יעמדו בדרכו.

"מצסטר", לוח הזמנים השתבש ואין זמן לטקס". אבל לצורך זה באנו למוסקבה! גוריאנוב: "ההסכמה ישנה. הקס"ט אישר את ההסכם בקונגרס מונטובה בחודש אוקטובר 1987. גם אנחנו אישרנו את "ההסכם". אני מתעקש: אחרי ארוחת הערב במלון "רוסיה" אפשר לערוך את הטקס. גוריאנוב: "איני יודע אם רוגטין יסכים". רוגטין הוא נשיא ה"סובייטספורט".

"אני מציע להמתין לארוחת הערב ובמהלכה נשוחח עם רוגטין. מוסכם. אני מנסה להרגיע את דוון. בזמן הארוחה החגיגית לאורחים הרים, רוגטין, גוריאנוב ואנוכי נפגשים לשיחה. רוגטין מקשיב לגוריאנוב, ברוסית. פניו מביעים אי רצון לקיים הטקס אחרי הארוחה. אני מביע מחאה תקיפה באנגלית – רוגטין אומר – "בסדר", בתום הארוחה נקיים את הטקס" וכך היה. עם תום הארוחה מפנים את שולחן הנשיאות מכל הסגנים והאזמ"ים. דוון ואנוכי יושבים משני צידיו של רוגטין. נאומים. ותימות. העניין נגמר. נוצר פתח ליחסים בין "הפועל" באמצעות הקס"ט. כיצד יתפתחו היחסים – ימים יגידו.

הרוסים מפרסים לוח הזמנות לנבחרות קס"ט, להתחרויות באתלטיקה, האבקות ההתעמלות אמנותית. מתברר כי הקושי בא בתוך הקס"ט. ארגוני הקס"ט מעוניינים להשתתף בתחרויות ברוסיה תחת דגלם ושמם ולא בחסות הקס"ט, בכל אופן, לא להופיע תחת כותרת "נבחרת קס"ט" – אם הקס"ט יממן את הוצאות נסיעתם. זו בעיה שנצטרך לפתור בתוך מוסדות הקס"ט. מפני שזו בעיה הנוגעת ל"הפועל". לגויים אין בעיות – הם מוזמנים ומשתתפים בכל התחרויות בשם מדינתם.

"סבוניס" צעיר במועדון זאלגיריס קובנה

פתנאי תיק בשם סלומון וינטראוב כתב "סאס" מראיין אותי. "אתה יכול לדבר איתי אידיש" הוא אמר ואני כמעט מתעלף.

יהודי? "כן" – יש לך משפחה בישראל? "לא", אבל כל הוילנאים מכירים אותי, אני שולח ד"ש באמצעותך. לנחום ציפלוביץ (חשב ההתאחדות לכדורגל בישראל). מספר כי מתוך 25,000 היהודים שנותרו בוילנה אחרי מלחמת העולם השניה נותרו 12,000 בלבד. יתרם עלה לישראל או היגר לארה"ב וקנדה. לבית הכנסת היהודי אין רב. בימים הנוראים מגיע רב מבילורוסיה.

בקבלת הפנים נזכה אורח כבוד נוסף, מציגים אותו בפני בגאווה: אדולפוס אלקסנס בעל השיא האולימפי במשחקי טוקיו 1964 ב־3000 מכשולים – 8:31:8 דקות. זמן מדהים באותם ימים. לוחצים ידים ומצטלמים. אני מוסר לידיו האגודה דגלון "הפועל". יוצאים לסיור במרכזי הספורט. רק לקנא.

ביקרנו בשלושה מרכזי ספורט. זהים במעט. בכל אחד מערכת מתקני ספורט הכוללת בריכת שחיה, מרכז בריאות סאונות, ג'קוזי, חדרי כושר משוכללים, אולמות ספורט, מועדוני שחמט, מועדוני תחביבים. הכל תוסס ומלא פעילות בכל שעות היום. אחזקה מעולה. מי משלם? אני שואל. מסתכלים עלי

אדולפוס אלקסנס שיאן אולימפי מוילנה טוקיו 1964, 3000 מכשולים לוחץ ידי אופק

נוער: הפסדנו לארגנטינה 2:0 ואיבדנו את חדד שנפצע

באנטופאיים (שירות "דבר"). – רגלו של דודי חדד שחקן נבחרת הנוער של ישראל גובשה למשך 10 ימים לאחר "קרב" אלים ביותר בכדורגל שבו ניצחה את ישראל 2:0 נבחרת המארחת ארגנטינה בסיבוב השני של קדם אליפות העולם לנוער.

לאחר התייעצות עם רופא הנבחרת, ד"ר רוזנובסקי החליט לקבע בגבס את רגלו של חדד שברגלו נעשו גם 11 תפרים. ככל הנראה, לא יוכל חדד להשתתף עוד במשחקי הטורניר. המשחק היה אלים ונוקשה ושחקני ארגנטינה לא חדלו להתנכל לשחקנינו. בעקבות התקריות הופסק המשחק לחצי שעה והיה חשש שהמשחק עמד בפני פיצוץ.

במחצית הובילו נערי ארגנטינה המועמדים לזכות בבכורה בטורניר 0:1 משער של הרמנדס (40) לאחר ההפסקה הבקיע ויסומיאנה שער נוסף (68).

במשחק אחר ניצחה נבחרת פאראגוואי (שנוצחה בפתיחת הטורניר 1:0 ע"י ישראל) את פרו 0:2. שערי הניצחון הובקעו במחצית השניה. צ'ילי ניצחה את ונצואלה 1:2.

טבלת הבית

1. ארגנטינה	4
2. צ'ילי	3
3. פאראגוואי	2
4. ישראל	2
5. פרו	1
6. ונצואלה	0

צ'לסי – צ'רלטון במאבק נגד המבחנים

מאת ג. שרון

באנגליה יערך מחר המחזור ה־40 והאחרון בליגה הראשונה בכדורגל. המוקד יהיה הפעם בתחתית שם תארח צ'לסי הלונדונית את צ'רלטון. המפסידה במשחק תצטרך להיאבק במשחקי מבחן נגד שלוש קבוצות מהליגה השניה (מקומות 5–3) המנצחת כמובן תינצל. תיקו יהיה רע ללונדונים הסובלים מהפרש שערים גרוע יותר.

בצמרת תנסה מנצ'סטר־יונייטד לשמור על מקומה השני, העשוי להעניק לה את הזכות להופיע בגביע אופ"א, אם תחרים על כך התאחדות הכדורגל האירופית בישיבתה בחודש יוני הקרוב בגרמניה. בינתיים תארח היונייטד את יהודת פורטסמות.

יורדת אחרת אוקספורד תתארח אצל נוטינגהאם העשויה אף היא להופיע בגביע אופ"א. ווטפורד כבר השלימה את מכסת משחקיה וכידוע נשרה לליגת המשנה.

האלופה ליברפול המתכוננת לגמר הגביע בשבת הבאה תתארח אצל שפילד וונסדיי. יריבתה בגמר הגביע ווימבלדון תשחק בנוריץ'. לשתי הפיינליסטיות ישארו משחקים גם לאחר סיומה הרשמי של העונה.

יתר המשחקים: קובנטרי – ק.פ.ר; אברטון – ארסנל; ניוקאסל – ווסטהאם; סאותהמפטון – לוטון; טוטנהאם – דרבי.

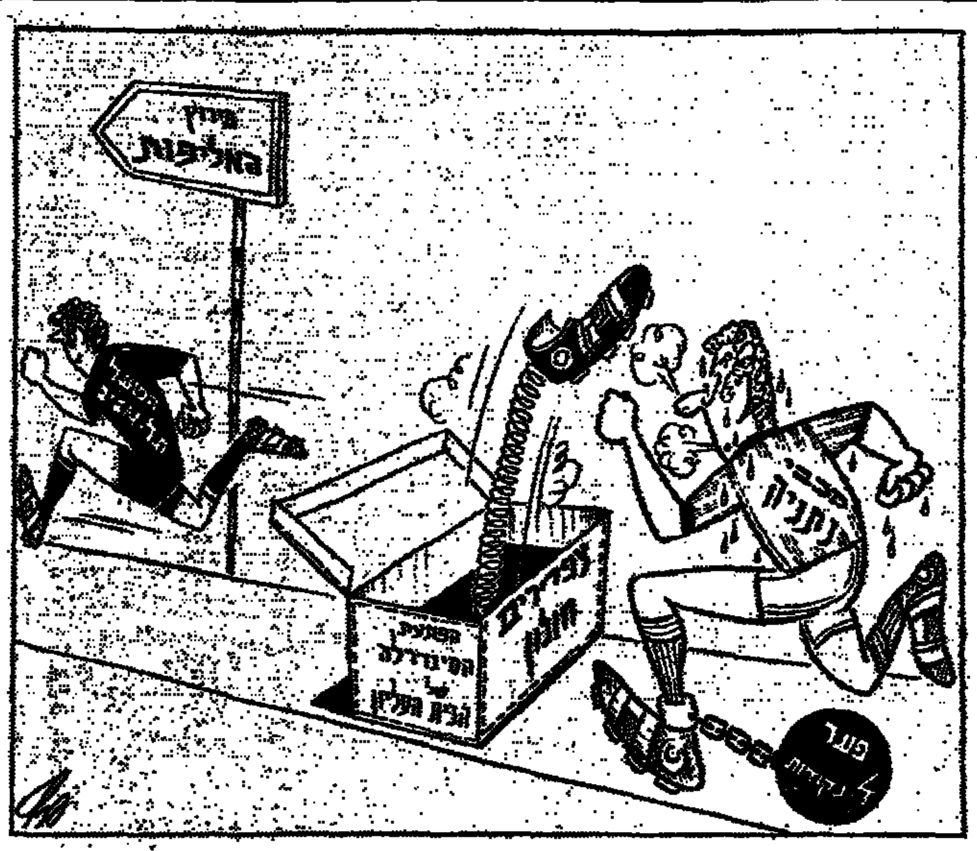

מגי יותר טוב מהיצ'קוק

מאת משה כהן

פרטי המותח של אלפרד היצ'קוק יכלו להורות אמש את הימון לדראמה עוצרת נשימה שהתחוללה בהיכל הספורט ביד־אליהו. בסיום המותחן נראו שחקני מכבי והפועל ת"א היזורים. גם הקהל נותר קפוא על מקומו. רק לאחר כמה שניות הבינו למעשה שחקני ואוהדי מכבי ת"א, כי הם המנצחים במגר הפלייאוף הראשון – 76:78 (43:40).

כשנותרו 56 שניות לסיום הוליכה מכבי בכהוה – 70:76. הכל נראה גמור ואפילו חלק מהקהל עשה דרכו לעבר היציאות מההיכל. חיים זלוטיקמן, בניסיון קליעה נואש ממרחק, סחט ממוטי דניאל עבירה. את שלוש קליעות העונשין הוא ביצע ללא דופי. מכבי יצאה להתקפה והגנת הפועל הצליחה לחטוף את הכדור. כשנותרו 14 שניות לסיום התרומם לינטון סאונס ממרחק והשאיר את כולם פעורי פה – 76:76. וילי סימס מיהר לצאת להתקפה, בסיומה הוא ניסה לקלוע, אבל הפעם הכדור בגד בו וחזר מהסל היישר לידיו המושטות של לאבאן מרסר המופתע. מרסר היה כנראה מופתע יותר על המידה והכדור פשוט התחלק מידיו היישר לידיו של קורין מגי, שלא התמהמה את המתנה וממש עם שריקת הסיום התרומם וקלע את הסל הנצחון – 76:78.

עד לאותה דקה חזרנו במשחק עצבני והפכפך. צריך להדגיש שמכבי [illegible] וילי סימס [illegible] את משחקו הטוב ביותר. הגוונה סימס היתל בשומריו, מסר מסירות פז לחבריו וקלע כרצונו. בעת רגעי המצוקה של קבוצתו הוא לא נבהל ולקח על עצמו זריקות "משוגעות" שלרוב מצאו את דרכן לטבעת. מה לא ניסו שחקני הפועל לעשות מולו? הם החליפו את השמירות הצמודות, סבבו ניסו להוציאו משיווי משקל ע"י סגירתו משני כיוונים, אבל איש לא יכול היה לעצור את סימס. במחצית השניה הוא היה האחראי הבלעדי לשיתוקו של לינטון סאונס.

יתר המכבים סבלו מחוסר יציבות. דורון ג'מצ'י לא איפס את ידו. קן בארלו לא מיצה את יכולתו מתחת לסל וקורין מאגי, שספג שלוש עבירות אישיות בשלהי המחצית הראשונה, ישב דקות ארוכות על הספסל ורק בדקות הסיום של המשחק הוא הצליח למצות את כושר קליעתו המעולה מחצי מרחק. חן ליפין הרבה להסתבך בכדרורים מיותרים וגם מוטי ארואסטי לא הצליח להביא למפנה. מיקי ברקוביץ סובל עדיין מחוסר בטחון ומוטי דניאל גילה יכולת סבירה בהגנה ובהתקפה. איציק כהן נראה נרגש למדי וגם לחימתו הבלתי מתפשרת לא אפשרה לו להכנס לנעליו של קרין מאגי.

למעשה ניצחו שחקני הפועל את עצמם. במחצית הראשונה הם גילו יכולת טובה יותר ממכבי, אבל הם לא הצליחו לתרגם את יתרונם האיכותי לשפת הנקודות. במחצית השניה נעלמה הקבוצה לגמרי ורק בשלהי המשחק שבו השחקנים לעצמם, אבל הם כבר הפסידו את הרכבת.

חיים זלוטיקמן היה השחקן הבולט במחצית הראשונה, אבל בפתיחת המחצית השניה הוא נתפס לעצבנות מיותרת ולמעשה הוא היווה גורם ראשי לבריחת המכבים. לאבאן מרסר קלע אומנם את מכסת הנקודות הרגילה שלו, אבל כמה החטאות רשלניות פגעו בחבריו קשות. מהר מדוע מרסר התעקש לקלוע מחצי מרחק. אם הוא היה מנסה לקלוע מתחת לסל הכל היה נראה אחרת. לניטון סאונס היה מעולה במחצית הראשונה, אבל שמירתו של סימס הוציאה אותו משיווי משקל. יונתן דלול לא הצליח למצות את יכולתו ועמוס פרישמן ניווט אמנם היטב את משחק חבריו, אבל כושר קליעתו ממרוחק היה חלש. השחקן החלש במגרש היה ללא ספק קיל איימוס, שהחטיא כטירון מתחת לסל והיווה את החוליה החלשה של הפועל. לאסוף שהחליף אותו היה טוב במחצית הראשונה, אבל הוא נעלם במחצית השניה.

פתיחת המשחק היתה של הפועל – 0:4. בדקות הפתיחה היו המכבים גרועים והם החטיאו ברציפות שלוש זריקות לסל ואיבדו שני כדורים. רק לאחר שתי דקות הצליחה מכבי לקלוע סל ראשון – 2:4. מכבי המשיכה להתאושש – 6:11, אבל זלוטיקמן סאונס הצליחו לקלוע תשע נקודות ללא מענה – 11:15. נדנדת הסלים נמשכה והיתרון עבר למכבי – 15:16. שחקני הפועל נטלו את היוזמה והם הצליחו לעלות בדקה ה־16 ליתרון של שבע נקודות – 31:38. ה"אדומים" עוד המשיכו להחזיק ברסן המשחק – 35:43, אבל סימס ראג להוריד את חבריו לחדר ההלבשה עם מצב רוח משופר – 43:40.

בפתיחת המחצית השניה אי־אפשר היה להכיר את שחקני הפועל. הם איבדו את שלוותם והמכבים ניצלו זאת כדי לחולל מהפך – 43:49. רק לאחר שלוש דקות הצליח מרסר לקלוע מהעונשין את הנקודה הראשונה לזכות הפועל. מכבי הרפתה והפועל חזרה לתמונת המשחק – 59:59.

במצב זה שוב חלה נסיגה בולטת ביכולתם של ה"אדומים" והמכבים בעידוד מחריש אוזניים את אוהדיהם הקנאים הצליחו לעלות ליתרון של שבע נקודות – 67:74. מכבי המשיכה להחזיק את היתרון [illegible] במגרש [illegible] כשהמזכירות פסלה סל של בארלו, בטענה שהוא זרק לאחר 30 שניות.

מכבי ת"א 78 (40)
הפועל ת"א 76 (43)
המצטיין: וילי סימס
המאכזב: קיל איימוס
שופטים: זורניק ופישר
צופים: 10,000
אולם: היכל הספורט
★ מכבי ת"א: סימס 24, בארלו 13, מאגי 13, ג'מצ'י 11, ברקוביץ 7, דניאל 6, איציק כהן וארואסטי 2 כ"א.
★ הפועל ת"א: מרסר 24, סאונס 20, זלוטיקמן 16, פרישמן 7, לאסוף 6, דלול 3, איימוס 2.

שידור בסינרמה

לאוהדים הרבים שרצו לחזות במשחק הגומלין בין הפועל למכבי יש בשורה משמחת: הנהלת הסינרמה הגיעה לסיכום עם הפועל ת"א על שידור ישיר של המשחק באולם הסינרמה. כרטיס לסינרמה יעלה 25 ש"ח.

בהפועל מקווים, כי השידור יקטין את הלחץ העצום לרכישת כרטיסים למשחק. גם לגבי מחירי הכרטיסים טרם הוחלט בהנהלת הפועל וכנראה שראשי הקבוצה מחפשים דרך להוריד את המחיר של 110 ש"ח לכרטיס ולהשלים את ההפרש בתרומות.

ג'ף קליין לא [illegible] הזאת. מכבי [illegible] ברסן עד הסיום הבלתי [illegible]

וילי סימס גיבור הדרבי מול אחד משומריו יונתן דלול

דעה אישית | אהרן להב

סימס, סימס וסימס

וילי סימס, זה האיש שמכבי ת"א חייבת לו את הנצחון ב"דרבי" ה־101 מול הפועל. אמנם את סל הנצחון קלע קורין מגי, שבדידי שניה לפני הציפצוף לסיום המשחק, אבל בלי הגופיה מספר 4 לא היו הצהובים נשארים בתמונה, בעיקר במחצית השניה, לאחר שבמחצית הראשונה הסתמן יתרון זעיר של 3 נקודות לאדומים, אולם הם היו הפייבוריטים להמשך.

ההיכל של יד־אליהו סער אמש לכדורסל הישראלי. זה זמן רב לא ראינו יציעים רוחשים כל כך, אפילו לא במשחקים האטרקטיביים של גביע אירופה לאלופות. הידיעה כי שתי הקבוצות באדום ובצהוב מושכות את משחקי הפליי־אוף כתף אל כתף וכי מכבי ת"א איבדה את הזוהר וההילה של ימים עברו, הפכה את ה"דרבי" ללהיט בידורי־ספורטיבי ששום אוהד כדורסל המכבד את עצמו לא רצה להחמיץ.

ואמנם היתה אמש חגיגת כדורסל, עם כל הסממנים של "דרבי" צמוד. אפילו היצ'קוק לא יכול היה לביים סיום כה דרמאטי כפי שעשו זאת בשניות האחרונות חיים זלוטיקמן בשלוש קליעות עונשין שהקטין את ל־73:76 ומיד אחר־כך סאונס 76:76 ואחריו קורין מגי בקליעה מדוייקת של סל הנצחון.

במבט לאחור טרם, שיחזור דקות המשחק בשבת בטלוויזיה, אפשר לקבוע נחרצות, כי האדומים הם שהפסידו את המשחק במו ידיהם. לצהובים לא היתה השפעה על מהלכי הנצחון. הם קיבלו "מתנות" מהפועל. בחמש הדקות הראשונות של המחצית השניה ובדקות הסיום של אותה מחצית. לפתע רבכוכיות, אי שליטה במהלכים אחרי יכולת נפלאה של לינטון סאונס ושל זלוטיקמן.

האדומים שיחקו בגיבוש יעיל מאד מול חוסר יכולתם של חן ליפין ואחר כך מוטי ארואסטי כשקורין מגי לא מגיע לשום יכולת, ורלף קליין נאלץ להחליפו בדקות רבות באיציק כהן ושומר אותו לשלבי הסיום. ואז באו הרגעים הגדולים של וילי סימס, שהחזיק לבדו את הצהובים בתמונה. הוא צלף מכל מצב ובעיקר שלישיות, ובהגנה התלבש בדביקות על סאונס ושיתק אותו.

כדורסל גדול לא ראינו אמש. העצבים שיחקו כינור ראשון, כשצמד השופטים טוד זורניק ורמי פישר לא משאירים הפעם רושם שהם "חדשים" עם הצהובים. השיפוט היה גברי, בלתי מתפשר וגם אם פה ושם היו שגיאות, הם היו רב־צדדיות, בלי משוא פנים. מרתק, מותח ומרגש היה הראשון בסידרת סיום הפליי־אוף. להתראות ביום שני הקרוב באוסישקין.

סערה בסיום

מאת ניסן פרידמן

הסל בשניה האחרונה והמתח האדיר בדקות האחרונות עורר סערה בסיום. המזכירות היססה מעט לפני אישור הסל. היו בהפועל אנשים שטענו, שהצפירה הקדימה את הזריקה. סביב המזכירות התחוללה דרמה, שתאמה את המשחק. את מי מאשימים? כמובן, השופטים. מכבי התלהבה על שיפוט מקפח במשחק. הפועל על קיפוח בסיום. שמה, דני קורן מהפועל ויגאל שצקי ממכבי נכנסו לעימות ובעזרת שמעון מזרחי נרגעו מאוחר יותר.

חגיגה צהובה

האוהדים בצעיפים ובדגלים הצהובים חגגו שעה ארוכה אחרי הסיום. ההתרגשות סביב ההיכל היתה עצומה. פיניש כזה עולה על כל היצ'קוק. גם אם הנייר סובל הכל, לא נצטט את ה"ברכות" שהיפנו האוהדים אלה כלפי אלה. במשחק נעצר אוהד צעיר, שביקש לעשות פרסומת לטרופית והשליך שקית משקה לפארקט, הלחלוחי בלאו הכי. המשחק הופסק לחמש דקות.

פליי־אוף לאומית – מחזור 3 | עם אמיר פרץ

לרתום הכדורגלנים למשימת קידום הספורט בערי הפיתוח

מאת ברוך דגן

עמיר פרץ, ראש המועצה המקומית שדרות, מייחס חשיבות רבה לכדורגל. הוא מגדיר את הספורט הפופלארי הזה כ"הצגה עם מסר חברתי" ומאמין, כי ניתן לרתום את הכדורגלנים למשימה לאומית כמו קידום הספורט בערי הפיתוח.

המרשם שלו נשמע פשוט. הוא מעמיד בפני השחקנים אתגר התנדבותי קבוע – לפעול מדי שבוע בעקביות באחד מישובי הספר או ערי הפיתוח. פרץ מרגיש, כי שחקנים מפורסמים עשויים להוות מודל לחיקוי לבני הנוער בישובים האלה ולעודד אותם להפנות את המרץ שלהם לאפיקים ספורטיביים.

הריחוק ממרכז הארץ ומלבה של הפעילות הספורטיבית אינו עושה אותו ביקורתי, מתוסכל וממורמר. פרץ מאמין, כי יש "לתת לכדורגל אשר לכדורגל". עינו אינה צרה בתשלומים, המשולמים לשחקנים. לדעתו, הכדורגל הישראלי מנסה להידמות לעולם והתשלומים הם חלק בלתי נפרד מהכדורגל הבינלאומי. "זו הצגה, המושכת קהל רב ויש לשלם לשחקנים הראשיים על־פי מידת הפופולאריות שלהם. בשדרות מגיעים למשחקים כ־2000 צופים ואילו מופעי פארק, העולים ממון רב, אינם מצליחים לרכז כמות צופים כזאת", הוא אומר.

לפרץ אין שום רקורד כדורגלני להתהדר בו והוא מגיע אל המגרש המקומי כאוהד מהשורה. כראש המועצה הוא מקדיש תשומת־לב רבה לפעילות הספורטיבית בעיירה. שדרות נהנית מאולם כדורסל מפואר, מבריכת שחיה אולימפית, ממגרשי טניס. לצד קבוצות כדורגל וכדורסל, קיימת פעילות עממית בחוגי כושר והתעמלות. חלק נכבד מהפעילות נעשה בשיתוף עם קיבוצי הסביבה כדי להרחיב את התשתית ולהכניס רמה יצוגית גבוהה יותר.

שדרות נמצאת על המפה הספורטיבית לפחות הודות לשני כוכבים מתוצרת מקומית: כדורסלן הפועל ת"א, שמעון אמסלם, וכדורגלן הפועל באר־שבע, מאיר עזרן.

מכבי נתניה – הפועל חולון. אני מהמר על נתניה. הנתנייתים, המקווים לזכות באליפות, לא ירשו לעצמם לאבד הזדמנות ביתית. התחזית: נצחון לנתניה.

שמשון – הפועל ת"א. ת"א מצוייה בעיצומה של תנופה אדירה והיא עלולה ביכולתה על שמשון. השמשונים מסוגלים, אמנם, לשים מכשול, אך "האדומים" ידעו לדלג מעליו. התחזית: נצחון להפועל.

הפועל כפ"ס – בית"ר ת"א. היחסים הנסובים שלי עם ראש עירית כפ"ס מחייבים אותי לגלות לויאליות לקבוצה שלו. התחזית: נצחון לכפ"ס.

הפועל פ"ת – הפועל באר־שבע. אני מגלה סולידאריות עם נציגת הנגב מה־עוד; שהיא יודעת להציג כדורגל מצויין. התחזית: נצחון לבאר־שבע.

בני־יהודה – מכבי פ"ת. בני־יהודה טובה יותר, אולם היא איבדה כל עניין ופ"ת תוכל לאגן הבכוות. התחזית: תיקו.

בית"ר ירושלים – מכבי חיפה. אני חייב תיקו נוסף למחזור הזה, ונראה לי, כי זהו המשחק המתאים ביותר. התחזית: תיקו.

מכבי ת"א – הפועל לוד. לבי שייך ללודאים, אך המציאות הספורטיבית מעניקה עדיפות למכבי. התחזית: נצחון למכבי.

הליגה הלאומית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
	בית עליון						
1.	הפועל תל־אביב	28	15	8	5	21–35	53
2.	מכבי נתניה	28	13	10	5	31–45	49
3.	שמשון תל־אביב	28	11	11	6	26–33	44
4.	הפועל כפר־סבא	28	11	11	6	25–31	44
5.	הפועל באר־שבע	28	10	12	6	17–25	42
6.	הפועל פתח־תקוה	28	10	9	9	35–37	39
7.	בית"ר תל־אביב	28	8	13	7	27–34	38
8.	הפועל צפרירים	28	7	13	8	27–27	34
	בית תחתון						
1.	מכבי חיפה	28	10	8	10	31–38	38
2.	בית"ר ירושלים	28	9	9	10	37–34	36
3.	בני־יהודה	28	8	11	9	22–24	35
4.	מכבי תל־אביב	28	7	12	9	30–39	33
5.	הפועל לוד	28	3	9	16	58–16	18
6.	מכבי פתח־תקוה	28	2	8	18	46–16	14

פליי־אוף ארצית – מחזור 3 | עם אפרים זינגר

משלמים סכומים גבוהים לשחקנים ולא רואים תמורה הולמת במגרש

מאת שמואל טל

הרמה הנמוכה של הכדורגל הישראלי מבריחה את יו"ר ועדת הספורט של מפלגת העבודה, אפרים זינגר ממגרשי הכדורגל.

זינגר ידוע כחובב ספורט מושבע. הוא עדיין שחקן כדורעף פעיל בקבוצת הפועל כפר־סבא מליגה ב'. בעבר הוא כיכב במשך שנים בסגרי נציגת השרון בכדורעף הישראלי. על הכדורגל הישראלי יש לו דעות נחרצות: "כיום משלמים לשחקנים סכומים גבוהים ולא רואים תמורה הולמת על המגרש. חייבים להחליט אם רצוננו בכדורגל מקצועני או בכדורגל חובבני".

הוא בעד יבוא שחקנים זרים, כיוון שהדבר יעלה לדעתו את רמת הכדורגל כמו שקרה בכדורסל. אולם, יש לעשות זאת עם בקרה ולהתחשב באילוצים כספיים.

זינגר מקווה להבחר במרכז המפלגה כנציג המשמרת הצעירה לכנסת. הוא מבטיח לפעול בוועדת הספורט של הכנסת ולהעלות את מודעות הספורט בבית הנבחרים הישראלי.

זינגר מקפיד ללכת למשחקיה הבינלאומיים של הנבחרת הלאומית. למשחקי הליגה הוא הולך לעיתים רחוקות. "הרמה לא מושכת אותי, אבל למשחקים החשובים אני מקפיד להגיע". הוא עוקב מקרוב אחר הנעשה בליגה הארצית ומנסה לנחש את תוצאות משחקי המחזור הד־3 בפליי־אוף.

הפועל טבריה – הפועל ירושלים: הירושלמים לא יחמיצו הפעם את ההזדמנות המצויינת לעלות לליגה הלאומית. הם יזכו בנצחון ויוכלו לשחק בראש שקט עד סיום העונה. התחזית: נצחון לירושלים.

הפועל חיפה – הפועל יהוד: חיפה לא יכולה להרשות לעצמה להפסיד. היא תנצל את ביתיותה כדי לזכות בנצחון שישמור על מקומה בצמרת הטבלה. התחזית: נצחון לחיפה.

הפועל חדרה – הפועל ר"ג: שתי הקבוצות מרוחקות ממאבק העליה לליגה הלאומית. צפוי משחק פתוח, שבו תנצל בסופו של דבר חדרה את מגרשה הביתי. התחזית: נצחון לחדרה.

מכבי יבנה – מכבי שעריים: יבנה נמצאת בהתאוששות והמגמה הזו תמשך מול אוהדיה. התחזית: נצחון ליבנה.

הכח ר"ג – הפועל עכו: משחק חריף, שבו אסור לאף קבוצה להפסיד. כל תוצאה אפשרית. התחזית: תיקו.

הפועל בת־ים – מכבי יפו: בת־ים תלחם בכל כוחה כדי להנצל מירידה לליגה א'. יפו תאלץ כנראה להניף דגל לבן. התחזית: נצחון לבת־ים.

בית"ר נתניה – מכבי רמת־עמידר: משחק חריף ומתוח, שהמפסידה בו עלולה לשחק בעונה הבאה בליגה א'. לא כדאי להסתכן בתוצאה. התחזית: תיקו.

הליגה הארצית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
	בית עליון						
1.	הפועל ירושלים	28	19	4	5	29–53	61
2.	הפועל חיפה	28	16	8	4	17–29	56
3.	הפועל טבריה	28	16	6	6	37–59	54
4.	מכבי יבנה	28	13	7	8	23–30	46
5.	הפועל חדרה	28	11	7	10	40–46	40
6.	מכבי שעריים	28	11	6	11	36–36	39
7.	הפועל רמת־גן	28	10	7	11	31–27	37
8.	הפועל יהוד	28	7	12	9	41–38	33
	בית תחתון						
9.	מכבי יפו	28	9	10	9	29–29	37
10.	הכח רמת־גן	28	8	6	14	32–26	30
11.	הפועל בת־ים	28	6	10	12	34–27	28
12.	מכבי רמת עמידר	28	6	9	13	39–26	27
13.	בית"ר נתניה	28	7	6	15	38–24	27
14.	הפועל עכו	28	5	6	17	43–22	21

תגובות | מאת ניסן פרידמן

ויינקרנץ: לא העייפות הכריעה אלא פתיחת החצי השני וסימס

לזכותו של מאמן הפועל ת"א, משה (מוישלה) ויינקרנץ ייאמר כי ההלם של ההפסד בשניה האחרונה נמוג מעל פניו במשך שניה אחת נוספת. אח"כ נראה אותו ויינקרנץ נעים ואהוד. ברכה לאנשי מכבי, מענה ניתנה לשואלים.

הסיכום שלו: "מכבי פתחו טוב את המחצית השניה. לא קלענו במשך כשתיים וחצי דקות וזה הכריע את המשחק. חששתי מהעייפות בתוצאה מהמשחק השלישי נגד חולון, אך היא כמעט שלא השפיעה על התוצאה. גורם נכבד בנצחון מכבי היווה וילי סימס. ניסינו עליו את כל השמירות האפשריות ולא הצלחנו. אצלנו היו לאיימוס דקות לא טובות וממרסר אני מצפה לקצת יותר. אני מקווה שביום שני ננצל את הביתיות וננצח באוסישקין. השיפוט? מעולה".

קליין: אין לנו יתרון בית; על סימס: משחקו הכי גדול

רלף קליין התפרץ בכעס לעבר המזכירות כשפסלו סל של בארלו בטענה שהכדור נזרק בתום 30 שניות ההתקפה. התגובה הספונטנית שלו בסיום היתה: השיפוט קיפח אותנו. אך משנרגע אמר בעקבות מאמן הפועל: "השיפוט מעולה".

על המשחק אמר: "זה רק החצי הראשון של הגמר כה. סיכומים נעשה בסוף". על הביתיות אמר: "איני מבין מדוע מתירים להפועל להתאמן ביד־אליהו, המגרש הביתי שלנו, ובכך מורידים מיתרון הביתיות שלנו. גם לנו נותנים להתאמן באוסישקין?" ועל סימס: "זה היה משחקו הגדול ביותר בארץ. הוא היה הגורם העיקרי לנצחון".

הגיעו בטיסה

יו"ר הפועל, רני קורן, והדוד פרדמן ממכבי, הגיעו אמש בטיסה מיוחדת מפאריס כחצי שעה לפני המשחק.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המכללה למינהל
לרשת בתיהם התיכוניים
דרושים
לשנה"ל תשמ"ט המורים הבאים:

יבנה טל. 08-437106	חינוך גופני בנות	פ"ת טל. 9327740
מדריך מקצועי מוסמך לחשמל	אנגלית	כתבנות
מורה לאנגלית (5–4 יח"ל)	בת־ים טל' 586247	מקצועות המינהל
מורה למתמטיקה (5–3 יח"ל)	ספרות הבעה	חשבונאות
מורה לאלקטרוניקה (5 יח"ל)	חשבונאות	כלכלה
מורה לפיסיקה (5–4 יח"ל)	כלכלה	גבעתיים טל. 741589
מקצועות המינהל	שיווק	מתמטיקה
מורה לסוציולוגיה (5–3 יח"ל)	מקצועות המינהל	היסטוריה ½ משרה
מורה לגאוגרפיה (5–3 יח"ל)	תנ"ך	פיסיקה
מקרא לבגרות	חינוך גופני	ביולוגיה
חולון טל. 5058483	אנגלית	מחשב
חינוך גופני לבנות	מתמטיקה	גיאוגרפיה
ספרות	היסטוריה	יגאל אלון טל. 051-38840
תנ"ך	ביולוגיה	מחשבים
מכירות ומינהל	לשון	אנגלית
בי"ש טל. 057-78706	ציור שלטים	ערבית
גיאוגרפיה	פיסול	תיאטרון
ביולוגיה	גרפיקה ועיצוב	מכירות ומינהל
אנגלית	עיצוב חלונות ראווה	ספרות
בן גוריון טל. 946464	יועצת	י-ם טל. 02-690543
תנ"ך	מקוה ישראל טל. 9613735	אנגלית
ספרות	ביולוגיה	ספרות
תולדות עם ישראל	מתמטיקה	לשון
ערבית	סוציולוגיה/שיווק	היסטוריה
מתמטיקה	כתבנות	מינהל
ניתוח מערכות	חינוך גופני (מורה)	חינוך גופני

מורים המעונינים מתבקשים לפנות טלפונית לפי מספר הטלפון בכל אתר מביה"ס הנ"ל.

המכללה למינהל
נתיב פתוח - לעתיד בטוח!

---

agentek
דרוש/ה
איש/ת מכירות
למיכשור רפואי דיאגנוסטי
דרישות:
★ נסיון קודם במכירות של מיכשור רפואי ו/או בעבודות מעבדה בבתי חולים עם מיכשור דיאגנוסטי.
★ ידיעת השפה האנגלית
★ מגורים באזור המרכז
★ למועמדים המתאימים ינתן רכב צמוד ותנאים הולמים.
נא לפנות בכתב יד, לחברת אגנטק (1987) בע"מ עבור „איש מכירות", רח' הבנייה הבאיאה ת.ד. 18150 תל־אביב מיקוד 61181

SONY
מזכיר/ת מכירות
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בעבודת מזכירות, עם ידע בשפה האנגלית + הדפסה, מסודרים מאורגנים ויעילים
מתבקשים להתקשר לקביעת ראיון לאילן 03-5101515
ישפאר
רח' אחד העם 9,
מגדל שלום, ת"א,
טל' 03-5101515.

לחברת שיווק ארצית
דרוש/ה
מנהל/ת מחסן
הכישורים הדרושים:
נסיון מוכח של 3 שנים לפחות
יכולת ניהול וארגון באספקת מוצרים
יכולת קריאה בסיסית באנגלית.
ידע בהפעלת מחשב
נא לפנות בכתב לת.ד. 22392, ת"א 61223 — עבור „מנהל מחסן".

ביהיס גינת - המכללה למינהל
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
★ ידע טוב בהדפסת עברית.
★ נסיון קודם בעבודת מזכירות
נא לפנות בציון פרטים לת.ד. 03-38685 ת"א

למוסד ממלכתי
דרושים
אקדמאים
לעבודה בלתי שגרתית
אנו מציעים לך:
★ עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות רבה.
★ לימוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישוריך.
אם גילך בין 23–31, סיימת שירות מלא בצה"ל ובריאותך תקינה - פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61331) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת.ז. ומספר טלפון להתקשרות)
פונים מתאימים יענו

למוסך גדול באזור המרכז
דרוש:
מנהל עבודה מקצועי ועצמאי
לקביעת ראיון 823860 או 823898 לשושי

לחברת גג הדרוש
איש אחזקה
בעל נסיון והכשרה בציוד חקלאי
נא לציין קורות חיים ונסיון קודם.
המעונינים יפנו בכתב לחברת גג בע"מ רשת החולה, ד.נ. הגליל העליון מיקוד 10200 טל. 06-943956, 06-943960

יועץ תקשורת
בעל נסיון רב וקשרים, מתמטנ.
הצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 444 כפר סבא

אשר פויכטונגר בע"מ
מקבוצת פויכטונגר תעשיות
דרושה
פקידת רכש
בענף החשמל
רצוי עם ידע כללי בהנה"ח
לעבודה במחסן מרכזי בבני־ברק
נא להתקשר טל. 03-707146 שלוחה 31

למוסד בנקאי
דרושים
1. עובד/ת בוגר/ת כלכלה
לעבודה במסגרת 5 ימים בשבוע במחלקת הביקורת הפנימית.
2. מזכירה כתבנית
בוגרת תיכון ובעלת נסיון בעבודה על מעבד תמלילים.
3. סטודנט/ית למשפטים
שנה שניה ומעלה.
לעבודה לפי שעות.
נא לפנות בכתב למחלקת מנגנון ת.ד. 2428 ת"א 61024

מדרשית עמליה ירושלים
הפנימיה ליד ביה"ס התורני תיכון לבנות
דרושות:
★ **מדריכות חברתיות**
(רווקות - מגורים במקום)
בעלות השכלה והכשרה מתאימות.
★ **מטפלות קבוצתיות**
(ללא מגורים במקום)
רצויות בעלות נטיה לטיפול חינוכי וידע משקי.
★ **רכזת תרבות**
(חצי משרה, ללא מגורים במקום)
בעלת הכשרה וידע בתחומי העשרה ותרבות.
מועמדות לכל אחד מהתפקידים הנ"ל מתבקשות לפנות מיד בכתב, להנהלת הפנימיה עמליה, ת.ד. 16223 ירושלים, וכן בטל' 02-786822, 02-787913, בבוקר.

לחברת יבוא ושיווק
דרושה
מזכירה
עברית אנגלית
לניהול משרד וצוות עובדים
בעלת נסיון של 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 36833 תל־אביב לידי נילי

לקיבוץ עמיר דרושה
אחות מוסמכת
עם ניסיון בעבודה קהילתית
מגורים במקום
להתקשר בשעות הבוקר 06-947242
אחה"צ 06-947233

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
אחראי/ת
לפעולות הייבוא והייצוא של החברה
– שליטה מלאה בשפה האנגלית.
– ידיעת השפה הרומנית – יתרון.
– ניהול תכתובת בינלאומית
– נסיון של 5 שנים לפחות בטיפול דוקומנטים, חשבונות ספקים מהו"ל שחרור ממכס והנהלת־חשבונות.
לפנות בצרוף קורות חיים בכתב־יד לת.ד. 20200 תל־אביב מח' המנגנון

מפעלי ניר
אמריקאים ישראליים בע"מ
דרוש
חרט
רצוי ידע בכרסום
נסיון של שנתיים לפחות
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון ת.ד 142 חדרה
סודיות מובטחת.

למוסד בנקאי
דרושים באזור ת"א
עובדים
לתפקידי שרות לקהל בסניפים
למשרה מלאה — 6 ימים בשבוע
3 מהם בפיצול
בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות יפנו לדורית
טלפון: 03-423283

סדרן שאוהב עבודה
אם אתה מנוסה וחרוץ
מקומך איתנו
כסדרן עבודה
במפעל לבטון מובא בהרצליה
דרישות התפקיד:
* השכלה תיכונית או מקצועית 12 שנות לימוד
* גיל 25–35 * בעל רכב
נכונות לעבוד
מעבר לשעות המקובלות
ועמידה בלחץ עבודה רב
עדיפות למתגוררים בהרצליה והסביבה
נא להתקשר: 052-559164 לרפי

לחברה מסחרית בת"א
דרוש/ה
מנהח"ש ראשי
התכונות הנדרשות:
1) מנהח"ש מדופלם
2) 3 שנות נסיון קודם בתפקיד דומה.
3) נסיון בניהול ופיקוח על מערכות מלאי וכספים ושימוש בתכנת חשבשבת.
נא לפנות בצירוף קורות חיים ופרטי נסיון קודם ע"י נוער מלק לת.ד. 29516 תל־אביב מיקוד 61294

למפעל באזור פ"ת
דרושים
★ **דפס אופסט**
בעל נסיון מוכח בעבודה עצמאית על מכונה (אולטרה 6)
★ **מלגזן מנוסה.**
העבודה במשמרות
טל' 03-9223151 בין השעות 9.00–13.00

לחברת כרטיסי אשראי
דרוש/ה
נציג/ת מכירות
לאיזור חיפה והצפון
בעל/ת חוש מסחרי
יכולת טובה ליצור מגע עם אנשים
בעל/ת רכב פרטי.
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים
לת.ד. 1392 ת"א למנהל השיווק.

הרשות למחקר ולפיתוח
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מכרז מס. 4/88
דרוש
טכנאי
לביצוע ניסויים חקלאיים באיזור באר־שבע.
דרישות התפקיד: השכלה מתאימה, נסיון מוכח ...
הדרגה תיקבע לפי כישורי המועמד.
פניות בכתב יד בצרוף קורות חיים יש להגיש למדור כח־אדם הרשות למחקר ולפיתוח, ת.ד. 1025 באר־שבע, עבור מכרז 4/88 עד לתאריך 18.5.88.

מרכז קהילתי
עירית רמת־גן / רמת עמידר
במרכז העשרה אומנותית לילדי גני ילדים
יש לנו להציע לך עבודה מעניינת, בעלת אתגר חינוכי ואומנותי במשרה מלאה.
בעלי/ות השכלה פורמלית בחינוך ובאומנות ונסיון בעבודה מוזמנים/ות לפנות לטלפון: 03-761749
רק מועמדים/ות מתאימים/ות יענו

כפר הנוער הדתי גבעת וושינגטון
בית ספר התיכון
דרושים לשנה"ל תשמ"ט
מורה מרכז/ת לאנגלית
מורה לביולוגיה
מורה לאופנה
בפרטים לפנות לביה"ס
08-525381, 08-522457
או בכתב לגבעת וושינגטון
ד.נ. שקמים 79860

בני משה קרסו בע"מ
יבואני „רנו" בישראל
למוסך המרכזי בתל־אביב
דרוש
מחסנאי לחלקי חילוף **ואיש אחזקה**
רצוי רקע טכנאי (אפשרי פנסיונר)
שעות עבודה 6.30–16.30
לפנות לבה אדם 03-627111 לפגישה או ישירות ברח' רייבל 26 ת"א

ביודן מערכות רפואיות בע"מ
יצרנית פרוסטטרמר — מערכת חדשנית לטפול בפרוסטטה
לרגל הרחבת הייצור והייצוא
דרושים לתקופת שרות בת כחצי שנה באירופה
רופא – רצוי מומחה או מתמחה באורולוגיה
הנדסאי אלקטרוניקה
– בעל נסיון במתן שרות
הכרחי: ידיעת אנגלית ושפה אירופאית נוספת
נא לשלוח קורות חיים ותאור נסיון בכתב יד לת.ד. 2012, רחובות 76120

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
אחראי/ת
למחלקת ייבוא ציוד העשייתי
– שליטה מלאה בשפה האנגלית
– ניהול תכתובת בינלאומית
– נסיון של 5 שנים לפחות בטיפול בדוקומנטים, חשבונות ספקים מהו"ל ושחרור ממכס.
– נסיון בתפעול מחשב למטרות ייבוא ומלאי.
עדיפות לבעלי רקע בכלכלה
לפנות בצרוף קורות חיים בכתב־יד לת.ד. 20200 תל־אביב מח' המנגנון

ביולוג
התפקיד: קידום מכירות חומרי מחקר ביולוגי (מגיבים וכימיקלים) במוסדות מחקר.
הדרישות: השכלה מלאה בביולוגיה, נסיון בעבודה דומה, מגורים בגוש דן.
תנאים טובים — סודיות מובטחת.
אנא כתוב בצירוף קורות חיים לת.ד. 21539 תל־אביב 61215

מחפש/ת אתגר!
הישובים תקוע ואל דוד אשר ביהודה מחפשים
אישיות חינוכית להקמת בית ספר יסודי
ביה"ס הינו משותף לדתיים וחילוניים.
לצורך הקמת בית ספר מיוחד כזה דרוש אדם בעל חזון, יוזמה ואיש ביצוע.
המועמדים מתבקשים לפנות, בצרוף קורות חיים עם פירוט נסיון חינוכי אל: ועדת בית ספר תקוע, גוש עציון יהודה, מיקוד 90908, או טל' 02-639314 (דניאל יוסף ביום), או 02-243017 (רב שמעון בערב)

לחברת מחשבים
דרוש
מנהל חשבונות בכיר/חשב
כפוף למנכ"ל
בעל נסיון חשבונאי ומסחרי מגוון
רצוי נסיון במערכות ממוחשבות ובשכר.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 36076 ת"א מיקוד 61360
– סודיות מובטחת –

מתנ"ס כפר־יונה
דרוש
רכז נוער מיומן
דרישות התפקיד: בוגר עבודה סוציאלית או מדעי החברה.
לחילופין בעל נסיון רב בהדרכת נוער ותנועות נוער – מדריך מוסמך.
הפעלת תנועת נוער מקומית, עבודה בשעות בלתי שיגרתיות, יצירתיות ומוטיבציה המלצות. השכר יקבע בהתאם לכישורי המועמד.
הדרכה צמודה תינתן לאורך כל הדרך
עבודה בצוות חינוכי מיומן.
בדבר פרטים נא לפנות למתנ"ס כפר־יונה טל' 053-685111

לשבועון ארצי
דרושים/ות
רוכשי מודעות מעולים
בעלי נסיון
תנאים מצויינים
ת.ד. 9110 ת"א 61090

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז"
רח' וולפסון 10 פ"ת טלפון: 9302051/2
דרושים:
1) מזכירת המחלקה המשפטית
הכישורים הדרושים:
ידע ונסיון במשרד עורך דין
הדפסה, בעלת רכב פרטי.
2) טכנאי/ת בנין
הכישורים הדרושים:
ידע בחוקי תכנון ובניה
המשרות בשיעור משרה מלא
מועמדים מתאימים יגישו מועמדותם בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון ובצרוף תעודות והמלצות למשרדי הועדה לא יאוחר מיום 20.5.1988
י. ויסבורנסקי
יו"ר הועדה המקומית

עירית רמת־גן
למרכז קהילתי גדול בר"ג
דרוש
רכז, מנהל-חברתי
לשנת הפעילות 88-9.
הדרישות:
רווק - עד גיל 25. אמין, בעל כושר ניהול.
העבודה בשעות לא שגרתיות.
דרוש נסיון בהדרכה ובמסודיקה.
רצוי בוגר תנועת נוער.
תנאים טובים למתאימים.
עדיפות למתגוררים בסביבה.
רח' איינשטיין 16 ר"ג, טל. 766399
– סודיות מובטחת –

למחלקת גביה בחברת בטוח
דרוש/ה
פקיד/ה
השכלה תיכונית או רקע בהנהלת חשבונות
טלפון: 03-200438, 03-5430786

מעוזי ייצוא בע"מ
מפעל חדשני למוצרי פרסום
דרושים
אנשי מכירות מעולים
למשרה מלאה
טלפון 8-7-03-9616324

לחברת שיווק ארצית
דרושים
מקדמי/ות מכירות
★ שעות עבודה גמישות (מתאים לסטודנטים)
★ כרטיס טיסה לחו"ל הינם
מיום א' לטלפון 03-882446

לחברה העוסקת ביבוא ובשיווק
דרוש/ה
עובד/ת מחסן
נסיון קודם בעבודות דומות
יכולת קריאה בסיסית באנגלית
נא לפנות לטלפון 03-258875 לזיוה.

דרושים
1. לעבודת בטחון
באתר ציבורי גדול בתל־אביב, צעירים יוצאי צבא, בריאות תקינה, השכלה 10 שנים לפחות, עבר ללא דופי.
2. לעבודת שמירה
במשמרות יום ובמוצאי שבת אנשים עם בריאות תקינה, אפשרות למשרה חלקית.
העונים על הדרישות יפנו בכתב יד עם ציון פרטים אישיים וקורות חיים (לציין מס' טלפון) לת.ד. 29229 עבור א' תל־אביב מיקוד 61291

למפעל באזור ראשל"צ
דרושים
א. לבורנט/ית
★ בוגר/ת בי"ס במגמת לבורנטים תעשייתיים.
★ עדיפות עם נסיון בגז כרומטוגרף
★ נסיון של שנה אחת.
ב. עובדי ייצור
★ להפעלת מכונות ייצור אוטומטיות
★ נכונות לעבוד בסבב של שלש משמרות
★ הכשרה והדרכה במקום.
לפנות לכח אדם, החל מיום א' 03-9612410-2

לסוכנות ביטוח גדולה
מנהח"ש ראשי
נסיון קודם בביטוח יתרון
פקידה כללית
נסיון קודם בביטוח יתרון
שעות העבודה מ־8–16 • יום ו' 8–13
281885, 03-200242 לפנות ליעל

לביה"ס תיכון ברמת־גן
דרושים
מורים
למקצועות תנ"ך, חינוך גופני, אנגלית, ביאולוגיה גאוגרפיה מתמטיקה
להתקשר לטלפון 03-742035

מלונות
למלון דן פנורמה ת"א
דרושים/ות
בנאי
טכנאי קירור/
חדר מכונות
חשמלאי
שומר שער (טיים קיפר)
מציל
מתאימים/ות יפנו למחל' כ"א
טל' 663311

למפעל תעשייתי בבני־ברק
דרוש
מהנדס ייצור
שיעסוק בתחומי הנדסת ייצור בנושאים הבאים: לבד
עידוד שיטות עבודה, תיכנון מערכי ייצור ואיכות
בייצור רצף
נסיון בתעשיה – יתרון
לפנות בכתב יד להיל 81 בני־ברק 51180 „עבור ייצור"

למפעל מזון מתפתח
דרוש
איש אחזקה
מעולה
בעל ידע בטיפול באחזקת מכונות אריזה וחשמל.
בעל רשיון נהיגה
מקום העבודה – מזכרת בתיה
לפנות בטלפון: 08-414176

עירית רמת־גן
למרכז קהילתי גדול בר"ג
דרושים:
מדריכים ללימוד אורגנים בקבוצות
לשנת הפעילות 88-9.
הדרישות:
בוגר מוסד גבוה ללימודי מוסיקה
נסיון בהדרכת קבוצות
סבלנות וסובלנות, אמינות.
תנאים טובים למתאימים.
רח' איינשטיין 16 ר"ג טל: 766399
– סודיות מובטחת –

למפעל יציקות מתכת בראשל"צ
דרוש
עובד יציקה
לאחר תקופת הכשרה יעבוד באופן עצמאי על פי הנחיות המנהל.
דרישות התפקיד: נכונות לעבודה בעבודה מאומצת, כושר טכני גבוה, כושר התמדה, יוזמה, נאמנות ואחריות.
למועמד המתאים ינתנו תנאים הולמים, וכן שבוע עבודה בן 5 ימים
לפנות בכתב יד ובצרוף פרטים לת.ד. 214 הרצליה 46101

איש שיווק — דגים
בעל נסיון והיכרות עם השוק.
לקידום מכירות וריכוז הזמנות.
תנאים טובים כולל שותפות ברווחים
ת.ד. 11333 ת"א 61112 עבור „שיווק".

לנתב"ג
פקיד/ת יצוא
נסיון ביצוא הכרחי
03-430333

לחב' תעופה מקצועיות:
● **מזכירה מסייעת למכירות**
● **מקדמת מכירות + רכב**
לפרטים 03-5793224, היום א' או ת.ד. 22266 ת"א

דרושים **מחסנאים**
בוגרי צה"ל בגילאים עד 35
באזור תל־אביב
בפרטים נא לפנות טלפון: 03-4500336

קופת חולים מכבי

קלדנית
מקום עבודה: תל־אביב
למשרה מלאה
אפשרות עבודה במשמרות
לפנות לטל': 5101201

פקידה
מקום עבודה: תל־אביב
למשרה מלאה
ידע וניסיון בהדפסה בוורדמול
נא לפנות לטל': 5103711

פקיד/ת חשבונות
מקום עבודה: תל־אביב
משמרת שניה — 12.00־19.30
12 שנות לימוד
רצוי נסיון קודם

נער/ה לפני צבא
מקום עבודה: תל־אביב
עבודה במשמרת שניה —
12.00־19.30
לעבודות משרדיות
לפנות לגב' אהובה שידין,
טל': 5103711

רשות הגנים הלאומיים

דרוש דובר

ממונה על הסברה ויחסי צבור

תאור התפקיד:
1. טיפול תדמיתה של הרשות וליווי פעולותיה באמצעי התקשורת.
2. ייזום וביצוע פעולות להכרת הביקורים בגנים הלאומיים.

הכישורים הדרושים:
- נסיון מוכח בתחום ההסברה, פרסום ויחסי צבור.
- ענין והכרות עם עבודה ונופיה של הארץ.
- השכלה מתאימה בתחומים הרלוונטיים.
- שפות עברית על בוריה, אנגלית.

מגורים — באזור המרכז.
המעוניינים יפנו לרשות הגנים הלאומיים, ת.ד. 7028, הקריה ת"א 61070
עד לתאריך 20.5.88.

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרושות כתבניות
להדפסה במעבד תמלילים

* השכלה תיכונית.
* לאחר שרות צבאי מלא.
* נסיון קודם בהדפסה הכרחי (עדיפות לבעלות נסיון בעבודה על מעבד תמלילים).
* מגורים באיזור המרכז.
* העבודה במשמרות.

מעוניינות העונות לדרישות לעיל תיפנינה בכתב לת.ד. 17246 ת"א מיקוד 61171 ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון להתקשרות
סודיות מתאימה תישמר

קצין במילואים

אתה המחפש אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל לתרום ולהתפתח.
אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה וגילך 21־28.

בוא והצטרף אלינו

אנו מציעים לך עבודה קבועה שבה תמצא:
* תפקיד הכרוך בפעילות שטח.
* עצמאות, ענין רב וסיפוק, אפשרויות לקידום וגיוון.
* אפשרות לצאת כעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמאים מלאים.
* שכר ותנאי שירות טובים.

פנה נא אלינו לת.ד. 39351 ת"א
(מיקוד — 61392) עבור הרס, צוין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.
— סודיות מובטחת —

המשטרה אתגר

ד ר ו ש י ם

1. קציני רווחה
דרישות התפקיד: בוגרי עבודה סוציאלית ו/תלופין בוגרי פסיכולוגיה או מדעי התנהגות בעלי נסיון של שנתיים לפחות. מגורים בקרבת מקום העבודה.
מקום השרות ת"א, אשקלון, חיפה.

1. חובשים
דרישות התפקיד: ע"ח, אפשרות לבצוע סטאג' במסגרת המשטרה.
מקום השרות כל הארץ

3. מהנדס תעשיה וניהול/חוקר ביצועים
דרישות התפקיד: מהנדס תעשיה וניהול או מתמחה בנושא חקר ביצועים.
מקום השרות ירושלים

על המועמדים להיות לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה וגיל עד 35.
המעוניינים יפנו לאח"ו מלשכות הגיוס הנ"ל
בצרוף תעודות השכלה ופנקס מילואים.

תל אביב — רח' הרכבת 14 טל' 03־628290
ירושלים — רח' המלך ג'ורג' 14 טל' 02־244433
חיפה — רח' העצמאות 82 טל' 04־661067
באר שבע — רח' העצמאות 55 טל' 057־32521
רחובות — רח' הרצל 206 טל' 08־487488
— סודיות מובטחת —

רשות הגנים הלאומיים

דרוש מנהל חשבונות מפקח כספים באתרים

תאור התפקיד:
1. הנהלת חשבונות במשרד הראשי.
2. פקוח על כספים והדרכה באתרי הרשות.

הכישורים הדרושים:
- מנהל חשבונות סוג ד' — ג'.
- ידע ונסיון בבקורת.

מגורים — באזור תל־אביב.
רצוי בעל רכב.
המעוניינים יפנו לרשות הגנים הלאומיים, ת.ד. 7028, הקריה ת"א 61070
עד לתאריך 20.5.88.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לתעשיה הצבאית בירושלים דרושים

1. מהנדס/ת אבטחת איכות בכיר:
לספעל תעופתי על־פי תקן MIL-Q-9858A. ניהול צוות גדול של עובדים, מהנדסים וטכנאים; קיום קשר עם לקוחות חו"ל, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב. נדרש מהנדס מכונות או חומרים ותהליכים, בעל נסיון של חמש שנות עבודה לפחות בתפקידי אבטחת איכות, בתחומים הנ"ל. שליטה מלאה באנגלית, רצוי ברמה של "שפת־אם".

2. מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:
ממונה על קבוצת נושאים במינהלת תוכניות הייצור: PROGRAM MANAGER, לגיבוש תוכנית אספקות בסיסית. בשיתוף פעולה עם המפעלים, מחלקות התכנון, התמחיר וכלכלה, החנדסה ואבטחת האיכות; דיכוז פעילויות; בדיקת התוכניות; תיקונם על־פי דרישות־שינויים מוסכמות ועל־פי תוכניות הייצור; קיום הקשר עם הלקוחות, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב וצח"ל. שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת־אם".

3. מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:
בעל נסיון של כשמונה שנים לפחות בתחומי הפעילות הבאים: שכר־עידוד, ארגון ושיטות עבודה במערכי ייצור של מפעל תעופתי, מתכת וטכנולוגיות מורכבות של ייצור והרכבה מכניים.

4. מהנדס/ת מכונות:
לתפקיד בכיר בניהול ובייצור במפעל לייצור חלקים מכניים עדינים והרכבתם, כולל חלקים אלקטרוניים. נדרש נסיון של 8־10 שנים לפחות בניהול ייצור של עיבוד שבבי מדוייק במכניקה עדינה, הרכבות, טכנולוגיה, בהיקפים גדולים. המפעל מונה מאות עובדים. קשר עם לקוחות בארץ ובחו"ל; שליטה מלאה באנגלית — הכרחית.

5. מהנדס/ת מכונות/אוירונאוטיקה:
לתפקיד בכיר בהנדסה; בעל נסיון של כעשר שנים בתכנון הנדסי תעופתי של ציוד נושא למטוסים והלקי מטוסים; קשר לקוחות חו"ל; ניהול צוות גדול של עובדים. מהנדסים וטכנאים. נדרשת שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת־אם".

6. מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה, עם רקע בתחום המכני:
להקמת פרוייקט ייצור מוצרים א־קטרו־מכניים ולאבטחת איכות, בתחום המוצרים הנ"ל. נדרשת שליטה מלאה באנגלית.

למועמדים מתאימים שבמחוץ למרחב ירושלים — יינתן סיוע זמני בדיור. נא לפנות למחלקת כח־אדם, ת.ד. 1505 ירושלים, ולציין את מספר המישרה. נא לציין תעודת זהות רק פונים מתאימים יענו

התעשיה הצבאית

א. אילון חברה לבטוח בע"מ
לסניף חיפה
ד ר ו ש

★ מפקח רכישה לביטוח חיים

להפעלת קבוצת סוכנים פעילים

בעל נסיון מוכח
שנתיים לפחות בענף הביטוח
נא להתקשר לגדי קרן
טלפון 03־201654 החל מיום א'

עשות עשות עשות עשות

שירות התעסוקה — הלשכה הארצית לימאים
ד ר ו ש י ם / ו ת
מועמדים/ות לאימון לעבודה באניות צי הסוחר

במסלולים הבאים:
1. סיפון — עדיפות לבעלי/ות נסיון ימי בחיל הים ולמסיימי/ות בתי ספר ימיים.
2. מכונה — לבעלי/ות תעודות מקצוע סוג 2 ומעלה במסגרות.
3. טבחות ומלצרות — לבעלי/ות סוג 2 ומעלה.

מעומדים/ות לאחר שירות צבאי, בעלי/ות השכלה של 10 שנות לימוד ומעלה ובריאות תקינה, יפנו אל יועצ/ות התעסוקה בלשכות התעסוקה במקום מגוריהם או בכתב אל "הלשכה הארצית לימאים, ת.ד. 33291 חיפה, מיקוד 33033.

אורט ישראל

ביה"ס המקיף השש־שנתי אורט
ע"ש גולדווטר
— אילת —
ד ר ו ש / ה
מנהל/ת בית־ספר
(לשנת הלימודים תשמ"ט)

* בעל/ת השכלה אקדמית; בעל/ת נסיון במינהל החינוך.
* המועמד המתאים יקבל הטבות שונות כגון סיוע ברכישת דירה או פטור משכר־דירה; פטור ממיסי ארנונה; סיוע במציאת תעסוקה לבךבת הזוג.
* מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד, בפירוט קורות חיים — למח' הטכנית־פדגוגית, אורט ישראל, ת.ד. 16087 תל־אביב (61160) עבור "מנהל־אילת"

למוסד ציבורי גדול ומתפתח
דרוש:
מנהל
מחלקת ארגון ושיטות

לעבודה מגוונת בכל תחומי הנדסת תעשיה וניהול
הכישורים הנדרשים:
* מהנדס תעשיה ונהול
* ותק של 6 שנים לפחות
* רצוי בעל נסיון בתפקיד דומה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 50493 ת"א 61500

ORS שרותי כח אדם

למחלקה המשרדית בתל־אביב
ד ר ו ש י ם

* **סטודנט — ראית חשבון**
- סטודנט שנה ג' בראיית חשבון.
- לעבודה במשרה מלאה בתל־אביב.
- העבודה למס' חודשים.

* **מנהל חשבונות מדופלם**
- לעבודה במערכת ממוחשבת.
- התחשבנות עם גופים ציבוריים.
- שעות העבודה 07.30־14:30 ימי ו' 07.30־14:00.
- למס' חודשים בתל־אביב.

* **קלדניות**
- קלדניות אלפא נומרי מנוסות + הדפסות עבריות.
- קלדניות עם כל סוגי התוכנה.

* **פקידת בטוח**
- נסיון בתביעות.
- רקע באלמנטרי.
- העבודה ל־3 חודשים, 08.00־14:00.
- בתל־אביב.

* **מזכירה — לחברת בטוח.**
- ידע בכתבנות אלמנטרי.
- הדפסה על מעבד תמלילים.
- שליטה טובה בעברית ובאנגלית.
- שעות עבודה 08.00־13.00.
- 5 ימי עבודה בשבוע, בתל־אביב.

* **תמלילניות**
- תמלילניות עברית ו/או עברית אנגלית.
- העבודה במשרות מלאות.
- בתל־אביב.

* **מזכירות אנגלית — עברית**
- מזכירה באנגלית — שפת אם.
- הדפסה על מעבד תמלילים אנגלית — עברית.
- העבודה במשרות מלאות בתל־אביב.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
א.א.אא.אס אחוזים 134 תל־אביב 03־202460

הטובים עובדים קבוע ORS

התזמורת הסימפונית
עיריית ראשון לציון

דרושים
נגנים מקצועיים

לכלים:
כינור, קונטרבס, קרן יער

לקביעת מועד מבחן קבלה נא להתקשר ללשכת דובר העירייה
בטלפונים: 9682333, 9682552, 9682359

או בכתב:
לשכת דובר העירייה (עבור נגנים)
רח' רוטשילד 24, ראשון לציון 75100

הולכים על ראשון ירוקה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

למוסד ציבורי דרושים

א. בנצרת עילית
1. מנהל מחלקה
בוגר מדעי החברה והרוח בעל נסיון של 6 שנים לפחות בתפקיד ניהול. יתרון: תושב נצרת עילית — עפולה — מגדל העמק — טבעון.

ב. בירושלים
1. מתכנת SYSTEM
נסיון ב־VAX, VMS רצוי בוגר מדעי המחשב, או הנדסאי מחשבים.
2. מנהלת לשכה (מזכירה בכירה)
בוגרת מדעי החברה והרוח, נסיון של 2־3 שנים בעבודות המשרד.

ג. בחיפה
1. מנהל מחלקה.
בוגר מדעי החברה והרוח בעל נסיון של 6 שנים לפחות בתפקידי ניהול.
2. יועץ משפטי.

ד. בתל־אביב
1. יועץ משפטי.
הדרוג והתנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורי המועמדים.

רק מועמדים מתאימים ייענו.
בקשות יש להפנות אל ת.ד. 580 נצרת עילית, לא יאוחר מיום 20.5.88.

לעתון יומי
ד ר ו ש י ם
רוכשי מודעות
באר־שבע — תל־אביב — ירושלים
בעלי נסיון בפרסום וברכש מודעות
טלפון 03־378833 — מח' מודעות

דרוש
מנופאי בנין
לעבודה צריך
נא לפנות ביום א' למשרד
"אביב" רחוב הרצל 46
ראשון־לציון. טל': 03־996233

הלוח הכללי
בשבוע ובשבוע

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/דרושות

1. מחסנאי / ת אלקטרוניקה
— בביה"ס להנדסה
השכלה תיכונית/מקצועית; נסיון במחסן אלקטרוניקה, רצוי מסמוסד; ידיעת עברית ואנגלית והבנת הקורא באנגלית.
לפרטים נוספים: טל' 5450349, 5450021.

2. פקיד / ת קבלת קהל
— לביה"ס לרפואת שיניים
50% משרה — לחודשיים; 4 פעמים בשבוע 14.00־19.00.
לפרטים נוספים: טל' 5459112.

3. ספרן / ית
— לספרית סוראסקי
השכלה אקדמית והכשרה פורמלית בספרנות; 100% משרה (העבודה כרוכה במשמרות); ידיעת עברית ואנגלית על בורין הכרחית, רצויה שפה לעזית נוספת ונסיון קודם.
לפרטים נוספים: טל' 5450745.

4. שומר / ת כלים
— למחלקה לביוכימיה
לשטיפת כלים במעבדה; כושר גופני טוב.
(המשרה תקנית)
לפרטים נוספים: טל' 5459749.

מועמדים/ות מתבקשים/ות להגיש מועמדותם בכתב, בצרוף פרטים על נסיון ושמות ממליצים אל: מדור תעסוקה — יחידת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב מיקוד 69978.

חב' יואב נתיבי רעיון

סעודה בשניים
meal for two
Club mft Israel

דרושים
1. נציגים איזוריים (סניפים)
הדרישות: א. משרד מכירות איזורי
ב. ניסיון בתחום השיווק
(נותרו מס' איזורים פנויים)
2. אנשי מכירות
בעלי ניסיון מוכח שכר + אחוזים (מגיל 25 ומעלה)
לראיון 03־5462423 5465972־3

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12,
א'־ה', 08.00־14.00
טל: 03־298877, 284128

דרושים
חרטים — קונבנציונאליים / C.N.C.
כרסמים — קונבנציונאליים / C.N.C.

בוגרי בי"ס מקצועי, בעלי נסיון, פרופיל 72.
לעבודה ממושכת במפעל מסודר, באזור המרכז.
חסעות + ארוחות.
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים — כחוק.
סגור למנפאואר בתקדם — זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
הזוכה הגדולה בארץ לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

מור אלקטרוניקה ומחשבים בע"מ
דרושים:
1. אנשי שווק
בתחום מדפסות וציוד היקפי למחשבים.
2. פקידת קבלה
ידע בהדפסה עברית ואנגלית.
טל: 03־6369181.
החרושת 26 אזור התעשיה החדש אור־יהודה.

מכון ויצמן למדע
דרושה
מזכירה־כתבנית
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה האנגלית על בוריה; ידעת השפה העברית; הדפסה בשתי השפות; רצוי ידע בשימוש במעבד תמלילים.
נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, אל מחלקת כח אדם, מכון ויצמן למדע, רחובות 76100 (משרת 888)

ORS שרותי כח אדם

מראיין/ת טכני/ת
לעבודה מפוצלת בסניף ORS — רחובות
טל: 08־464760, 467195

הטובים עובדים קבוע ORS

SKA סקא - שרותי כח אדם
דרושים לגוש דן:
השרון 21 תל־אביב טל' 378586, 03־373537

- כימאי לחולון
- סוכנים למכשור מדוייק
- מחווט / מלחים / מה
- מכונאי / חשמלאי רכב
- מזכירה ברמה גבוהה
- אינסטלטור
- אלקטרונאי

סקא — יופי של עסקה
טלפונים לעבודה: 03־373537, 378586

התזמורת הסמפונית
עיריית ראשון־לציון

דרוש
כנר ראשי

מועמדים בעלי נסיון נגינה בתזמורת סימפונית של 5 שנים לפחות

מתבקשים לפרט קורות חייהם בכתב ולשלוח ללשכת דובר העירייה
רח' רוטשילד 24 ראשון לציון 75100
(עבור כנר ראשי)

הולכים על ראשון ירוקה

ביצועיסט/ית
לפרסום אריאלי
נסיון במשרד פרסום - הכרחי. להתקשר לניצה 246233.

דרוש/ה
פקיד/ה
לביטוח חיים עם נסיון בשינויים ופדיונות

נא לפנות למוטי כץ
03־5430742

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

הכזא מן الأصل

مكان الأصل

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף כח אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ח/3 על
משרות ניהול פנויות

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי־ספר יסודיים, בחטיבות הביניים, ובבתי הספר המקיפים השש־שנתיים לקראת שנת הלימודים תשמ"ט.
מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.
התכונות פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מיוחד ד' שבט (התשמ"ח) פברואר (1988) נוהל מינוי מנהלים במוסדות חינוך רשמיים. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבל בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, והאחר אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת הבקשות בלשכות המחוזיות — יום שישי ד' בסיון התשמ"ח (20 למאי 1988).

רשימת המשרות

א. מחוז המרכז – בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב מיקוד 64928 03-5435276
1. ביה"ס הממלכתי דתי "רמב"ם" באליכין. 6 כיתות א' – ו'. 2 כיתות ז' – ח'. כיתה טיפולית אחת.
2. ביה"ס הממלכתי בבאר יעקב 11 כיתות א' – ו'. 3 כיתות ז' – ח'.
3. ביה"ס הממלכתי בבית יצחק 22 כיתות א' – ו' . 4 כיתות לחינוך מיוחד וחטיבה צעירה.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "סיני" בגן יבנה 8 כיתות א' – ו'. כיתה טיפולית אחת.
5. חטיבת הביניים הממלכתית "השחר" בחוף השרון. 15 כיתות ז' – ט'. המשרה פנויה לשנה.
6. ביה"ס הממלכתי דתי "שכטרמן" בכפר יעבץ 6 כיתות א' – ו'. 2 כיתות ז' – ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
7. ביה"ס הממלכתי "מזכרת בתיה" במזכרת בתיה. 14 כיתות א' – ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
8. ביה"ס הממלכתי במכבים. 2 כיתות חטיבה צעירה. 4 כיתות א' – ד'. ביה"ס חדש.
9. ביה"ס הממלכתי דתי "נר עציון" בפתח תקוה. 24 כיתות א' – ו'. כיתה אורגנית אחת. כיתה מקדמת אחת. כיתה טיפולית אחת.
10. ביה"ס הממלכתי "קפלן" בפתח תקוה. 21 כיתות א' – ו'.
11. ביה"ס הממלכתי דתי "אור התורה" בקדימה. 6 כיתות א' – ו'. 2 כיתות ז' – ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
12. חטיבת הביניים הממלכתית "בן גוריון" בראשון־לציון. 22 כיתות ז' – ט'.
13. חטיבת הביניים הממלכתית "המעיין" בראשון־לציון. 28 כיתות ז' – ט'. המשרה פנויה לשנה.
14. ביה"ס הממלכתי "בן גוריון" ברחובות. 12 כיתות א' – ו'. כיתה טיפולית אחת.
15. ביה"ס הממלכתי "סמילנסקי" ברחובות. 18 כיתות א' – ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.

בקשות מועמדות לבתי הספר במיגזר הערבי במחוז המרכז יש להפנות למר יחזקאל חזנה משרד החינוך והתרבות, רח' שוקן 18, תל־אביב טלפון 03-831121 שלוחה פנימית 66
1. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל מנאר" באל טירה. 14 כיתות א' – ט'.
2. ביה"ס "אל־עיאאלי" באל־טירה 3 כיתות גן. 18 כיתות א'–ו'.

ב. מחוז הדרום – בית הממשלה – דרך הנשיאים – באר־שבע טלפון 057-663511
1. ביה"ס הממלכתי דתי המקיף שש־שנתי באופקים. 10 כיתות ז' – ט'.
2. ביה"ס הממלכתי "הרי אילת" באילת 16 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי "אלפורעה" בנגב 7 כיתות א' – ו'.
4. ביה"ס הממלכתי "רעים" באשדוד. 18 כיתות א' – ו'.
5. ביה"ס הממלכתי דתי "אסף מימוך" באשקלון. 8 כיתות א' – ו'. 3 כיתות ז' – ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
6. ביה"ס הממלכתי דתי ישיבת הצעירים באשקלון. 7 כיתות ז' – ט'. עדיפות למועמד בעל השכלה תורנית.
7. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "גאולים" בבאר־שבע. 5 כיתות א' – ח'.
8. ביה"ס הממלכתי "רימון" בבאר־שבע 14 כיתות א' – ח'.
9. ביה"ס הממלכתי "תומר" בבאר־שבע. חטיבה צעירה + 20 כיתות א' – ח'.
10. ביה"ס הממלכתי דתי "אלפסי" בדימונה. 11 כיתות א' – ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
11. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "צבר" בדימונה 7 כיתות א' – ח'.
12. ביה"ס הממלכתי דתי "קול יעקב" בירוחם. 7 כיתות א' – ח'.
13. ביה"ס הממלכתי בלהבים. 7 כיתות א' – ח'.
14. ביה"ס הממלכתי "עין התמר" בנאות הכיכר. 3 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
15. ביה"ס הממלכתי דתי "נאות קטיף" בנווה דקלים. 12 כיתות א' – ו'. 2 כיתות ז' – ח'. המשרה פנויה לשנה.
16. ביה"ס הממלכתי דתי "דעת" בקיבוץ סעד. 8 כיתות א' – ו'.
17. ביה"ס הממלכתי "דפנה" בעומר. 13 כיתות א' – ו'.
18. ביה"ס הממלכתי דתי חדש "רובע השופטים" בקרית גת. 8 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה. ביה"ס חדש.
19. חטיבת הביניים "רוטר" ברהט 12 כיתות ז' – ט'. מיגזר הבדואי. ביה"ס חדש.
20. ביה"ס המקיף השש־שנתי הדתי בשדרות. 11 כיתות ז' – ט'. 9 כיתות ז' – י"ב. המשרה פנויה לשנה.
21. ביה"ס האזורי הממלכתי בשער הנגב. 19 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנתיים.

ג. מחוז חיפה – רח' סנט לוקס 7, חיפה. מיקוד 35055 טלפון 04-562323
1. ביה"ס הממלכתי "רוטשילד" באור עקיבא. 15 כיתות א' – ו'. (כולל כיתה מקדמת אחת וכיתה טיפולית אחת).
2. ביה"ס הממלכתי דתי "יבנה" בחיפה. 7 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "מוריה" בחיפה. 6 כיתות א' – ו'. (כולל כיתה אורגנית אחת וכיתה טיפולית אחת).
4. ביה"ס הממלכתי "מעלה הכרמל" בחיפה 9 כיתות א' – ו'. (כולל כיתה מקדמת אחת).
5. ביה"ס הממלכתי "שפרינצק" בקרית אתא. 21 כיתות א' – ו'. (כולל 2 כיתות מקדמות וכיתה טיפולית אחת).
6. ביה"ס הממלכתי "ויצמן" בקרית מוצקין. 19 כיתות א' – ו'. 3 כיתות מקדמות. 7 כיתות ז' – ח'.

ד. האגף לחינוך התיישבותי – ת.ד. 7036, הקריה, תל־אביב. מיקוד 61070 טלפון 03-255421
1. ביה"ס הממלכתי הדתי המקיף שש־שנתי בכפר אליהו. 6 כיתות ז' – ט'. 7 כיתות י' – י"ב. המשרה פנויה לשנה.
2. ביה"ס הממלכתי המקיף שש־שנתי "עין־כרם" בעין כרם. 5 כיתות ז' – ט'. 12 כיתות י' – י"ב.
3. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בביה"ס המקיף שש־שנתי "כפר בתיה" ברעננה. 20 כיתות ז' – ט'. המשרה פנויה לשנה.

ה. מחוז הצפון – בית הממשלה, נצרת עלית. מיקוד 16000 טלפון 06-572960
1. חטיבת הביניים הממלכתית בבית זרזיר. 3 כיתות ז' – ט'. מוסד חדש.
2. ביה"ס הממלכתי בבצת 10 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
3. ביה"ס הממלכתי "משכי" בחצור. 12 כיתות א' – ו'. כיתה טיפולית אחת. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
4. חטיבת הביניים הממלכתית "בסמת" בטבעון 6 כיתות ז' – ט'. מוסד חדש.
5. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל אמל" בטורען 3 כיתות א' – ט'.
6. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ כברי. 6 כיתות א' – ו'.
7. ביה"ס בכפר יאסיף. 2 כיתות גן. 19 כיתות א' – ח'.
8. ביה"ס לחינוך מיוחד בכפר כנא. 6 כיתות אימבצילים ו' – ט'. 6 כיתות ה' – ח'.
9. חטיבת הביניים הממלכתית "הורביץ" בכרמיאל. 15 כיתות ז' – ט'.
10. ביה"ס הממלכתי דתי וחטיבת ביניים "מוריה" בכרמיאל. 11 כיתות א' – ו'. 2 כיתות ז' – ט'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
11. ביה"ס הממלכתי "פלמ"ח" בכרמיאל. 13 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
12. ביה"ס הממלכתי דתי בקיבוץ לביא. 16 כיתות א' – ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
13. ביה"ס הממלכתי במושבות הרמון. 12 כיתות א' – ו'.
14. ביה"ס הממלכתי מרכז להכשרה מקצועית ע"ש משה שרת. 7 כיתות ז' – ט'. המשרה פנויה לשנה.
15. ביה"ס הממלכתי "מגדל שמס ב'" ברמת הגולן. 19 כיתות א' – ו'.
16. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ מזרע. 6 כיתות א' – ו'.
17. ביה"ס הממלכתי במעלה אפרים. 13 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
18. חטיבת הביניים הממלכתית דתית במעלות. 3 כיתות ז' – ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. פירסום חוזר.
19. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ נאות מרדכי. 6 כיתות א' – ו'.
20. חטיבת הביניים הממ' א' במקיף נהריה. 22 כיתות ז' – ט'. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
21. ביה"ס הממלכתי "גייך" בניין. כיתות גן אחת. 8 כיתות א' – ח'.
22. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ סאסא. 6 כיתות א' – ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
23. ביה"ס הממלכתי בעין הורד איחוד. 8 כיתות א' – ו'.
24. ביה"ס הממלכתי דתי "מעלות" בעפולה. 12 כיתות א' – ו'. כיתה טיפולית אחת.
25. חטיבת הביניים הממלכתית ערב שבלי. 6 כיתות ז' – ט'. מוסד חדש.
26. ביה"ס הממלכתי "יצחק הנשיא" בקרית שמונה. 8 כיתות א' – ח'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
27. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ רמת השופט. 6 כיתות א' – ו'.
28. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ רשפים. 4 כיתות א' – ו'. המשרה פנויה לשנה.
29. חטיבת הביניים הממלכתית דתית "אולפנא צביה" בשלומי. 3 כיתות ז' – ח'. פירסום חוזר.

ביטול פירסום מיכרז
המיכרז שפורסם ביום 19.2.88 למנהל סמינר "בית יעקב" בחיפה מבוטל בזאת.

תלמה

לסניף המכירות המרכזי
ברמת־גן
דרוש/ה

1. מפקח/ת מכירה

הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית ומעלה
★ נסיון מוכח בעבודת מכירה ופיקוח
★ כושר ניהול מו"מ
★ יכולת ניהול צוות עובדים
★ ביצועיסט בעל יכולת תכנון וארגון
★ גיל 30 עד 40
★ נכונות לעבודה קשה ובשעות חריגות
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לתלמה, מח' כח אדם, ת.ד. 707 חיפה מיקוד 31006.

2. מובילים

הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד
★ בריאות תקינה
★ רשיון ג'
המעוניינים מתבקשים לפנות לאייל במרכז השווק רמת גן, רח' היצירה 4 בימים א' עד ה' בין השעות 12.00–09.00

ATLAS אטלס
שרותי כח-אדם בע"מ

לעבודה עם אתגר בתל־אביב דרושים
בוגרי בתי"ס מקצועיים במגמת מכניקה:
★ כרסמים · קונבנציונליים ו־C N C
★ חרטים · קונבנציונליים.
★ מכשירנים · קריאת שרטוט והבנה
★ משחיזנים · נסיון בהשחזה שטוחה או עגולה.
★ מסגרים · לציוד עיבוד שבבי.
★ רתכים · חשמל, CO וארגון.
★ מלחימות/מחווטות · משוחררות מצה"א לעבודה באזור המרכז
★ עובדי ייצור · לעבודה במשמרות
נא לפנות עם פנקס מילואים ותעודת שבוי
לרח' אילהורב 48 תל־אביב.
טל' 03-228949, 03-225041
למתאימים שכר גבוה, הסעות וארוחות.

Solio
★ תופרות
אוברלוק וזיגזג
מנוסות
סולוג-מפעלי סריגה בע"מ
רח' הפלך 3, ת"א, טל': 824121 ליד אצטדיון בלומפילד

אפיקון
אפיקון בקרה ואוטומציה בע"מ
מקבוצת פיכסונגר תעשיות — חטיבת הבקרה והאלקטרוניקה
דרושים

איש שיווק
לתכנה תעשייתית
★ נסיון בעבודה עם לקוחות
★ שליטה טובה באנגלית
★ בעל כושר ביטוי, ארגון וידע טכני בציוד IBM/PC

מנהל פרוייקט תכנה
★ עם נסיון מוכח על מחשבי IBM/PC ונסיון בשפות "C" ו־ASSM
★ כושר ניהול צוות

מתכנת
★ ידע ונסיון בשפת "C" ו־ASSM על מחשבי IBM/PC מערכת הפעלה DOS
★ ידע ונסיון כאיש SYSTEM — יתרון.

מתכנת/איש SYSTEM
★ בעל ידע ונסיון על ציוד DEC/PDP ושפות DEC/VAX, PASCAL, FORTRAN.

כתב טכני
★ בעל נסיון בתעוד תכנה, כתיבת USER MANUAL וכתיבת חומר טכני ושיווקי.
בפרטים נא לפנות ת.ד. 4857
תל־אביב מ. 61048

אלקטרה

■ באלקטרה מחכה לך עבודה מלאת עניין ואתגרים, בחברה גדולה, מהמובילות בישראל במוצרי צריכה ובמערכות אלקטרומכניות.
העניין שלך - הוא האתגר שלנו.

עובדי ייצור

1. לעבודות הרכבה בקוי ייצור של מזגנים ותנורים.
2. מפעילי מכונות במחלקות ייצור
3. קיימת אפשרות העסקה במשמרת ערב בלבד
4. לעובדים חדשים ניתנת הכשרה במקום

שבוע עבודה בן חמישה ימים
תנאים טובים כולל הסעות וארוחות

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות אל אגף כח־אדם, רחוב ספיר 1, אזור התעשיה חדש ראשל"צ (קווי אוטובוס 20, 21 מהתחנה המרכזית בראשון לציון)
או בטלפון: 03-9630250

הנוחות שלך - האתגר שלנו

למפעלי
Dr. Fischer ד"ר פישר
תעשיות פרמצבטיות
דרושים:
תועמלנים סוכנים
לתעמולה רפואית ומכירה של תכשירים רפואיים וקוסמטיים.
דרישות המשרה:
★ נסיון במכירות
★ השכלה – מדעי הטבע
★ ידיעת אנגלית
★ בעל רכב
★ אזור מגורים – מרכז הארץ
המעוניינים העונים לדרישות יפנו בכתב יד לת.ד. 39071 תל־אביב מיקוד 61390. לציין על המעטפה – תועמלן

לחברה ותיקה וגדולה
בענף המזון
דרוש
מנהל שיווק
כישורים:
נסיון 3 שנים לפחות בענף המזון
השכלה אקדמית
כושר ניהול צוות עובדים
משא ומתן עם מוסדות ורשתות שיווק
לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים
לת.ד. 21484 מיקוד 61214 תל אביב
עבור מנהל שיווק
– סודיות מובטחת –

למתינע
שרותי מחשב בע"מ
מקבוצת בנק המזרחי המאוחד בע"מ
דרוש
מנהל כללי
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד בפרוט קורות חיים למנהל אגף כח־אדם בבנק, מר יוסף אביבי, אלנבי 113 ת"א, טל': 03-629988
תבל'ס בנק המזרחי

למלון גדול בטבריה
דרושים
★ **מנהל מזון ומשקאות**
נסיון מעשי של 5 שנות עבודה בבתי מלון 5־4 כוכבים.
★ **מנהל/ת קבלה**
נסיון מעשי בעבודה בבתי מלון 4–5 כוכבים וידע במחשב.
★ **מנהל ערב**
בוגר בית ספר למינהל בתי מלון. עבודה מעשית של 3 שנים בבתי מלון 4–5 כוכבים.
★ **מנהלת יחסי ציבור**
(קצינת תרבות ובידור) נסיון מעשי בעבודה בבתי־מלון. דוברת שפות זרות.
★ **פקידי/ות קבלה**
בוגרי בי"ס למלונאות תדמור או דביר.
★ **טבח/אחראי משמרת**
נסיון מעשי בעבודה במלונות 4–5 כוכבים.
★ **טבחים מקצועיים**
נסיון בעבודה בבתי מלון.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד עם קורות חיים והמלצות לת.ד. 11353 ת"א מיקוד 61112.
תנאים טובים למתאימים
– סודיות מובטחת –

לחברת יבוא רכב – מוסך מרכזי
דרושים
מכונאים
בוגרי צה"ל
להתקשר לטל' 03-336231 שלוחה 353

דס — קאר רכב בע"מ
למוסך המרכזי של ב.מ.וו.
דרוש
בוחן רכב
הנתונים הדרושים:
★ נסיון מקצועי
★ בעל סוג מקצועי 3 במכונאות
נא להתקשר לטלפון 03-786111
ולבקש את יוסי

לובלינר
מרכז הדגל השונה המזונות הנתק בישראל
דרושות
מוכרות מנוסות
למשרה חלקית
★ השכלה תיכונית מלאה
★ רצוי מעל גיל 30
★ ניסיון קודם במכירות
★ הופעה נאה ומסודרת
★ ידיעת השפה העברית על בוריה
לקביעת ראיון נא לפנות ליעקב בשעות 11.00–13.00 טל' 03-810457

למפעל מתכת
באיזור תעשיה חולון
דרושים
1. מפעיל מרכז עיבודים (M.C)
בעל ידע בתכנות, יתרון לבעלי נסיון במזק.
2. כרסמים
בעלי נסיון בעבודות מדויקות
3. משחיזני שטחים
בעלי נסיון
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים טובים למתאימים.
להתקשר בשעות העבודה 03-5562901

לחברה לשילוח בינלאומי
למחלקת שירות ללקוח
דרושה
בחורה אחראית
עם ידע טוב באנגלית רצוי נסיון ביבוא, תעודת בגרות הכרחית.
נא לפנות לענת או אילנה טל. 370873, 03-5126709

לחברת בנייה ציבורית
באיזור המרכז דרוש
מנהל עבודה מנוסה
לעבודות שלד וגמר
בעל ניסיון בעבודות ציבוריות
ורשיון נהיגה
לקביעת ראיון נא לפנות לת"ד 9486
תל־אביב 61094

לחברת פרץ
ג. ג. מהנדסים
חברה לבניה וניהול בע"מ
דרוש
מנהל עבודה בכיר
לפרוייקט גדול ומעניין
בירושלים
נא להתקשר לתאום פגישה
לטלפון: 02-639799, 02-639779

דרוש/ה
עוזר/ת תקציבאי
גיתם מערכות תדמית בע"מ
כושר ארגון מעולה
עדיפות לבעלי ניסיון
בעבודה במשרד פרסום
מועמדים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים לת.ד. 33263 ת"א.
יש לציין על המעטפה "ע. תקציבאי".
- סודיות מובטחת -

למוקד אזעקות דרוש
פקח שמירה
לאזור רחובות
בעל רכב וטלפון
יודעים תושבי רחובות
על המעוניינים להעביר קורות חיים בכתב יד לת.ד. 33149

ללונה פארק עיר השעשועים ת"א
דרוש
חשמלאי מוסמך
(עד גיל 40)
לתפעול ואחזקת הרכבל
שעות עבודה לא שגרתיות
לפנות טל. 03-427080, 03-423070

דרוש
סוכן
בענף כלי הבית
חובה נסיון במכירות
12 שנות לימוד
תנאים טובים למתאימים
טל. 03-9341159
03-9341161

לחברה המתמחה
בתקשורת נתונים
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה/אלקטרונאי
עם נסיון מוכח בתקשורת נתונים ותחזוקת ציוד תקשורת
מוכן לעבוד גם בשעות לא שגרתיות
לפנות בכתב עם פירוט נסיון מקצועי לת.ד. 33249 תל אביב מיקוד 61332 עבור משרת טכנאי

למוסד דתי פנימייתי בארץ
דרושות לשנת תשמ"ט
★ **מדריכות דתיות**
לגילאי תיכון
לקביעת ראיון טל: 06-371932 06-377104

לתעשיה הצבאית
במרכז הארץ
דרושים
חרטים קונבנציונאליים ו־C.N.C מעולים
★ בעלי נסיון של 6 שנים לפחות.
★ ידע בקריאת שרטוט טכני – חובה.
● מועמדים מתאימים יפנו טלפונית בימים א'–ה' בשעות 8.00–13.00 לטלפון 03-5426536 או בכתב ליחידת התעסוקה, ת"ד 1044 רמת השרון מיקוד 47100 (יש לציין מספר תעודת זהות).
רק פונים מתאימים יענו.
התעשיה הצבאית

לחברת יבוא
בתל־אביב
דרושה
מזכירה מנוסה ועצמאית
כישורים נדרשים:
– הדפסה עברית/אנגלית
– הפעלת טלקס
– ידע באנגלית
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 4798 ת"א 61047

למוסד בנקאי
דרוש
מבצע בבורסה לניירות ערך
רצוי בעל רשיון מבצע, או מי שעומד בעתיד הקרוב לסיים לימודיו ובחינותיו למבצע בבורסה.
לפנות טלפונית למר שילה 03-661799.

הגרעין בע"מ
דרושה
טכנאית נוף
לעבודת תיכנון
חצי משרה
(משה) 03-5615566

לדקה
דרוש
מנהל שרות ארצי
לחברת זדקה
נסיון הכרחי בענף הרהיטים
טל. 052-572221

למוסד פנימייתי תורני תיכוני
במרכז הארץ
דרושים לשנת הלימודים תשמ"ט
מורה לאלקטרוניקה
נא לפנות טל' 03-9329838, 03-9325521
מדריך חברתי לפנימיה
מגורים במקום חובה
על המועמד להיות בעל רקע ונסיון בעבודה חינוכית, תנתן עדיפות לבוגרי ישיבות הסדר.
מועמדים יפנו בכתב יד לת.ד. 1354 ת"א 61013 עבור "מדריך חברתי"

הרשעיה – ישוב קהילתי דתי בגליל התחתון
מחפש
גננת
לשנת תשמ"ט
(אפשרות קליטה במקום)
פרטים: טל' 06-573138-9 או בכתב
לועדת חינוך מגשמה
הרשעיה ד.נ. גבעת עלית (17915)

קופת חולים מאוחדת
לסניפנו ברמת־גן
דרוש/ה
טכנאי/ת רנטגן
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות
תנאים טובים למתאימים
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלת כח אדם רחוב ארלוזורוב 100 תל־אביב החל מיום א'
כדאי לעבוד בקופת חולים מאוחדת

לחברת יבוא רכב
דרוש
מנהל למוסך מרכזי
הכישורים הדרושים:
– בעל כתב הסמכה (יועדף מוסמך בכיר ו/או בוחן)
– נסיון מוכח בארגון וניהול עובדים
– מגורים בגוש דן
קורות חיים יש לשלוח בכתב יד ע"ג דף חלק לת.ד. 20107 ת"א עבור "מנהל מוסך"
הסודיות מובטחת

לחברה גדולה
דרוש
קניין בכיר
★ השכלה נדרשת – טכנאי / הנדסאי מכונות/ אלקטרוניקה.
★ נסיון מוכח של 3 שנים לפחות ברכש, רכיבים מכניים ואלקטרוניים.
★ יכולת הפעלת צוות עובדים.
★ התמצאות במערכות רכש ומלאי ממוכנות.
★ בעל רכב.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7075 פ"ת, עבור "משרה 2"

קיבוץ דביר מחפש
מציל
לתקופה אמצע מאי – סוף ספטמבר
להתקשר בשעות העבודה
057-914411, 057-914211

סופר־פארם
לסופר־פארם באר־שבע
דרוש/ה
רוקח/ת
הרואה במשרה לא רק עבודה אלא גם קריירה
משכורת מצוינת למועמד/ת המתאים/ה
לפרטים נא לפנות החל מיום א' 8.5.88, למר רפי ריינר, טל. 057-424313 או 057-431167

למפעל תעשייתי
בכפר־סבא
דרוש
מסגר מוסמך
לקביעת פגישה
לפנות טלפונית
למיכל: 052-441353
052-23257/8

דרושים
1. מקדמי מכירות בעלי רכב ממשרי לצורכי משרד ובתנות
2. מזכירה לניהול משרד מכירות, ידע בהדפסה במחשב.
טלפון 03-5576567

מהנדס אלקטרוניקה/ מחשבים
– נסיון 5 שנים לפחות ב:
– חומרה של מחשבי INTEL: 8086, 8096, 8031
– תוכנה: PL/M, PASCAL, ASSEMBLER
– נסיון עם ציוד פיתוח רלוונטי
– יכולת לעבודה עצמאית
– רצוי ידע במעגלים אנלוגיים (פילטרים, A/D וכו')
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 20346 – תל אביב 61203

לקיד – גיב שיפוצים ועבודות גמר
מזכירה/ מנהלת משרד
★ עצמאית ודינאמית
★ כושר ארגון וניהול
★ טיפול בלקוחות וספקים
★ ידע בתמלי"ש הדפסה
טל' 03-5468742 בגרשי התערוכה הישנים – סוף דיזנגוף ת"א

לרשות מרפאות שיניים ארצית
לסניפינו בבאר־שבע, ירושלים,
פתח־תקוה וחיפה
דרושים
★ רופאים
★ סייעות
★ שינניות
במשרה מלאה או חלקית
להתקשר 03-5446133 לקטי מיום א'
לסניפנו בתל אביב
דרושה
★ מנהלת אדמיניסטרטיבית
בעלת כושר ארגון וניהול
רצוי נסיון בארגון מרפאות שיניים
והתעמלות רפואית.
להתקשר 03-497571 לקטי מיום א'.

לחברה העוסקת בפרסום ובידור
דרושה
נציגת שיווק וקידום מכירות
★ נסיון בניהול מו"מ
★ יכולת ברכש מודעות
★ ידע בהפקות דפוס
★ עצמאית, בעלת מרץ ויוזמה
העבודה בשעות לא קבועות.
הכנסה טובה – בהתאם לכישורים
לפנות בכתב, בצרוף קורות־חיים
לת.ד. 20302 ת"א עבור "נציגת שיווק"

דיזנהויז
לסניפנו בר"ג
דרושה
עוזרת למנהח"ש
בעלת סוג מקצועי בהנהח"ש
עדיפות תינתן לבעלת נסיון מוכח
בהנהח"ש של משרד נסיעות לחו"ל.
בדבר פרטים: נא לפנות לאתי
טל. 656208, 03-663386

לחברה לעבודות סיתות
והלילה בזילוף:
1. מפעילי שופל
2. מפעיל מחפרון
3. פועלים
03-5053561 ,02-888186

רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה נמל תעופה בן־גוריון
דרושים
יוצאי יחידות קרביות
ליחידת אבטחה בנמל תעופה בן־גוריון
העבודה מוצעת במשרה מלאה במשמרות לחוזה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית לסטודנטים.
תנאי הקבלה:
– שרות צבאי מלא ביחידה קרבית.
– 12 שנות לימוד
– מצב בריאות תקין
– מגורים באזור גוש דן.
– גיל עד 30.
למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.
– למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים התקיים ועדת קבלה במנהלת נמל תעופה בן־גוריון בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס) ביום ג' 10.5.88 בין השעות 08.00–11.00.
– על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.
– המתאימים יעברו הכשרה במסגרת קורס בן מספר ימים.

מכון וינגייט לחינוך גופני ולספורט
א. מבוקשים עובדים
1. מנהל/ת בית נבחרות (מלון כפורט) – כפרה: המכון יסגר בתום חודש מאי 88
2. אם בית (אחראית לנקיון)
3. עובדי גן – מקצועיים
4. עובדי מטבח/ חדר אוכל – קבועים וזמניים לחודשי הקיץ.
5. עובדות נקיון
6. מזכירות/כתבניות (שליטה באנגלית ועברית)
בדבר פרטים – נא לפנות בשעות העבודה 053-29500
ב. קייטנת ספורט ונופש (08.00 – 16.00)
הקייטנה תתקיים במתקני המכון בחודשים יולי־אוגוסט 88.
פרטים והרשמה – החל מ־15.5.88 בימים א'–ה', שעות 15.00 – 21.00 טל' 053-29460
ג. מרכז ספורט ונופש פעיל
נמשכת ההרשמה למנויים שנתיים.
פרטים והרשמה בבית הנבחרות בימים ב'–ה' בשעות 15.00 – 20.00
טלפון 053-29477
ד. מכירת עודפי ציוד כושר והתעמלות
בדבר פרטים – 053-29582

דרושים
★ מהנדס בניה ראשי לניהול בניין במערב אפריקה
★ אדריכל לניהול משרד בישראל
נא לשלוח קורות חיים ת.ד. 3090 הרצליה

דרוש
לחברה מסחרית בחולון בחור צעיר שיתכשר
איש מכירות
רכב פרטי חובה
מגורים באיזור המרכז.
טל. 03-5582243 03-886513

לחברה קבלנית גדולה
דרוש/ה
גיזבר/ית
עם ידע ונסיון, כולל הנהח"ש
בדבר פרטים לפנות לת.ד. 51648 ת"א עבור "גיזבר/ית"

לסנו – החברה הדרומית לשיווק בע"מ – בהוד השרון
דרושים:
נהגים שכירים ועצמאיים
בעלי רשיון נהיגה של משאית מעל 15 טון להלוקת סחורות בחנויות.
מועמדים בעלי נסיון והמלצות ממקומות עבודה קודמים המתגוררים בפתח־תקווה, הוד־השרון, כפר־סבא ורעננה.
יפנו טלפונית ל־052-38111 למר פלד לקביעת ראיון

חדש!!!
לפרוייקט שיווקי רחב היקף (לא ביטוח)
עם אפשרות לרווחים גבוהים
דרושים/ות
אנשי מכירות
עם אפשרות לעבודה חלקית
הכישורים הדרושים: ★ בעלי השכלה תיכונית ★ הופעה נאה ★ נמרצים ובעלי יוזמה
"סער" בע"מ טיומקין 11 ת"א טל. 624174, 614089

לקונצרן תעשייתי גדול המשווק מוצרי צריכה למוסדות, חנויות ורשתות שיווק
דרושים
אנשי שיווק בכירים
לאזורים: ירושלים, מרכז, באר־שבע, חיפה והצפון
דרישות התפקיד:
★ תושבי אחד האזורים המוזכרים לעיל.
★ יוצא־צבא עד גיל 35.
★ בעלי רכב פרטי.
יועדפו מועמדים בעלי השכלה על־תיכונית, המעוניינים לרכוש נסיון שיווקי בחברת שיווק מובילה בתחום מוצרי הצריכה – לצורך קידום עתידי.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות־חיים מפורטות (גיל, השכלה, נסיון צבאי, נסיון אזרחי במידה שקיים וטלפון להתקשרות) אל ת.ד. 3953, פתח־תקוה 49517, עבור "אנשי שיווק".
סודיות מובטחת

עירית נתניה
אגף החינוך והתרבות
לשרות הפסיכולוגי בנתניה
דרושים:
פסיכולוגים חינוכיים
בעלי תואר שני בפסיכולוגיה (מ.א.) או בשלבי סיום התואר לפי הפירוט הבא:
3 משרות מלאות.
2 משרות של חצי משרה כ"א.
לפרטים נוספים נא לפנות לטל' 053-337399.

המרכז למורשת היהדות ע"ש ספיר
לעבודה מעניינת ורבת אתגר
דרושים
מדריכים/ות
להנחיית קבוצות תלמידים מכיתות ז'–י"ב בנושא ציונות וזהות יהודית
הכישורים הנדרשים:
1. תואר ראשון לפחות במדעי הרוח
2. בקיאות במקורות היהדות.
3. נסיון בחינוך בלתי פורמאלי עם בני נוער
המעוניינים יפנו בכתב למרכז למורשת היהדות ע"ש ספיר ת.ד. 979 ירושלים 97500, טל' 02-286121 עד ה־30.5.88

לחברה מסחרית גדולה
דרוש:
ניציג מכירות מעולה
בתחום המחשבים והמיכון המשרדי
תנאים טובים + רכב צמוד יתנו לבעלי נסיון במכירות ורקע מתאים.
עדיפות לאקדמאים.
על המעוניינים להגיש מועמדותם בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 866 מיקוד 61008 תל־אביב עבור מס' 561.

קרית הנוער גן יבנה
ישיבת אחוזת יעקב – אורט
ת"ד 31 גן־יבנה
טלפון 08-574414, 08-574328
דרושים לשנה"ל תשמ"ט
מורים
למקצועות:
★ עברית – ספרות ולשון
★ אנגלית ★ תנ"ך
★ אלקטרוניקה – חשמל מחשבים
★ עובדת סוציאלית
מועמדים יפנו עם פרוט השכלה ונסיון למנהל בית הספר

לחברה גדולה בתחום כלי עבודה
דרוש
סוכן מכירות
אם ברצונך להחליף מקום עבודה והנך חרוץ, רציני, עם נסיון כסוכן בסביבות גיל 30 נשוי וגר במרכז הארץ חברתנו מציעה לך עבודה עם הרבה אתגר, ענין, באווירה טובה ובתנאים טובים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 4710 ת"א לפרט נסיון קודם ולציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון
סודיות מובטחת

למכון אופסט בתל־אביב
דרוש
מנהל מעבדה
צעיר ונמרץ, בעל יוזמה לעבודה דינמית
בעל נסיון קודם מוכח
נא לפנות בכתב־יד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 1144 ת"א 61010, עבור "מנהל מעבדה"

"נסבאדי" אביזרי רכב בע"מ
טלפון 03-376502
1. סוכנים בעלי רכב
2. פקידה להדפסה ועבודה על מחשב
3. בחור צעיר לעבודה במחסן משלוחים
4. בחור צעיר להתקנת אביזרי רכב

לחברה תעשייתית גדולה בתל־אביב
דרוש/ה
סטודנט/ית למשפטים
אז **מתמחה**
למח' ביטוח
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופרטי נסיון לת.ד. 16187 ת"א עבור מתמחה

דרושים
צעירים/ות דינמיים/יות
לעבודה מעניינת בעלת אתגר
הכישורים הנדרשים:
לאחר שרות צבאי • עד גיל 29 • כושר ביטוי • הופעה נאה • כושר התמדה ונכונות לעבודה בלתי שגרתית
תנאי העסקה למתקבלים
5 ימי עבודה בשבוע • יום עבודה מקוצר • שכר קבוע וגבוה • תמריצי שכר מפתים • אפשרות קידום בחברה גדולה
בונוס מיוחד כרטיס טיסה לחו"ל
ת"א 03-812193, 03-814904
חיפה 04-660575, 04-525636
אפשרות להתקשר בשבת: בין השעות 10.00–13.30 לדורון 03-384097
בין השעות 13.00–16.00 03-22248 לקורן

להברה עסקית דרושים:
1. עורכת־דין
2. מנהלי מכירות
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפרטים נא לפנות 08-551150 08-556510

דרושה השקעה
של 250,000 דולר
לירחון אופנה קיים
לפיתוח והרחבות. לרציניים בלבד
לפנות בכתב לת.ד. 32272 ת"א 61322

לחברת שיווק מזון בת"א
(בית מרכזים)
נ ה ג
להלוקת סחורה ולסיוע עבודות מחסן
★ רשיון ג' הכרחי ★ רצוי נסיון בהלוקת מזון
הערה: החברה אינה מעמידה את הרכב לרשות העובד לאחר שעות העבודה.
לקביעת ראיון נא להתקשר בין השעות 8.00-12.00 03-321181

לכפר ורבורג דרושים
1. אחראי מוסך
נדרש נסיון וכושר אירגון
2. עובד מוסך
נדרש נסיון בעבודות טרקטור ומסגרות
לפנות 08-584393, 08-582140

מחפש הכנסה נוספת??
דרושים מפיצים לבתים
טל' 03-882446

לחברה מסחרית
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון בהדפסה עברית + אנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 20266 ת"א 61200

לחברה מסחרית גדולה
בענף הרכב
דרושים:
מפקח מכירות לחלפי רכב
הזמנאות טובה בענף הרכב
רצויים נסיון במסחר ובמכירות
וידיעת השפה הצרפתית.
בוחן רכב
בעל תעודת הסמכה
פחחי רכב
א. בעלי תעודת הסמכה
ב. ללא תעודת הסמכה.
בעלי מקצוע מוסמים שיתקבלו לעבודה יזכו לתנאי העסקה מעולים.
נא לפנות טלפונית 7550233, 7550755

לחברת בניה דרוש
מפעיל עגורן צריח
– לעבודה באזור המרכז
לפנות לטלפון 03-257455.

לצה"ל דרושים
עורכי דין
עד גיל 30 בתחום המשפט הפלילי והאזרחי
נא לפנות בכתב ועד ציון קורות חיים ומספר אישי לד.צ. 02329 – צה"ל עבור סא"ל דוד אמיר.

לחיל הים דרושים
בוחני תחמושת לשירות קבע
כישורים נדרשים:
★ בוגר קורס בוחני תחמושת בעל שלב 09 לפחות.
★ גיל עד 32.
★ השכלה 10
לקבלת פרטים לפנות לטל': 03-693717 (רחל עוזיאל).

דרושים
מורים מוסמכים
המחפשים אתגר ושינוי,
להוראת מבוגרים ברמה של חטיבת ביניים או תיכון, בכל המקצועות.
בתי ספר ממוקמים בצפון, במרכז ובדרום הארץ.
המעוניינים יפנו בהזדמנות בכתב יד לד.צ.: 01188 מדור לימודים תיכוניים בצרוף תולדות חיים, השכלה, נסיון קודם בהוראה, כתובת וטלפון.

מוסד בטחוני מציע
לקציני מילואים אקדמאים יודעי ערבית
תפקיד בעל אתגר ועניין מקצועי בתחומים מבצעיים ומחקרים
המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים ות.ז. לת.ד. 25034 ת"א עבור עוקי מל' 03-219937
סודיות מובטחת

בואו להנות באינטל
אינטל החברה המובילה בפיתוח וייצור רכיבי VLSI למחשבים ולמערכות ספרתיות.
למרכז התכנון והפיתוח העוסק בפיתוח מעבדים מתמטיים ומעבדי תקשורת נתונים
דרושים
★ טכנאי/ת אחזקה
(משרה מס' 5601)
למערכות מיזוג אויר, חשמל, מים ואחזקת מבנה.
השכלה/נסיון:
★ טכנאי מוסמך – בוגר בית־ספר מקצועי במגמות – מכונות ו/או חשמל
★ נסיון בתעשיה – יתרון.
★ בעל רשיון חשמלאי – רצוי.
★ הנדסאי/ת אלקטרוניקה
(משרה מס' 3721)
לפיתוח ותמיכה של מערך בדיקות פונקציונליות עבור רכיבי VLSI
השכלה/נסיון:
★ הנדסאי אלקטרוניקה.
★ 2–3 שנות נסיון בתכנון ויישום מעגלים דיגיטליים מהירים.
★ תכנון אנלוגי/ידע בתוכנה – יתרון.
★ שליטה בשפה האנגלית.
אנא פנה/י בכתב למחלקת גיוס עובדים בצירוף קורות חיים, מס' תעודת זהות, גליון ציונים ומספר טלפון – תוך ציון מס' המשרה.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד. 1659 חיפה 31015
– סודיות מובטחת –
אינטל
פסגת הטכנולוגיה
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד

THE IMAGE BANK
נציגים בלעדיים בישראל -
מראות אימג' בע"מ
רח' קויפמן 2 תל־אביב 68012
מאגר הצילומים הגדול בעולם
סניף ישראל הפועל מזה כשנה, הפך לסיפור הצלחה.
עם התרחבותנו אנו מחפשים
אשת / איש פרסום מעולה
עם רקע ונסיון בתחום הקריאטיבי, לתפקיד מפתח בחברה.
נא לפנות בכתב בלבד. סודיות מלאה מובטחת.

לתושבי ירושלים והסביבה
המוכשרים להצליח
אם את/ה בוטח/ת בעצמך ויכול/ה להוכיח שאת/ה מסוגל/ת להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי
לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן/ת ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפן/י לדורום: 02-231486
מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

למפעל עתיד ידע באזור ת"א
העוסק בפתוח מוצרים יחודיים דרושים:
א) חרט/כרסם בעל נסיון של 5 שנים לעבודה על אב טיפוס. נסיון בעבודה C.N.C – יתרון.
ב) מסגר מכני בעל ידע מקיף במסגרות ריתוך (ארגון ו־CO_2) וזיווד. ידע נוסף בתחום ההידראוליקה ועבוד שבבי – יתרון.
ג) תפר – בעל נסיון בתכנון ובתפירת מודלים במוצרי בד ועור.
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ופרטים אישיים לת.ד. 25034 ת"א עבור מנהל כ"א.

למוסד פיננסי גדול
דרוש:
אחראי לבטחון ובטיחות
ביחידת המחשב
כישורים נדרשים:
★ משוחרר מצה"ל בדרגת סק־רס"ן,
★ רצוי נסיון באבטחה פיזית של יחידת מחשב או בטחון שדה.
★ בעל נסיון בהפעלה ופיקוח של עובדים.
★ מגורים באזור גוש־דן.
★ בעל טלפון בביתו.
★ בעל רכב פרטי.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור "מס' 770"

לאברט מערכות
דרושים
א. פקידה מנוסה
ב. סוכנים
בעלי נסיון בתחום מערכות מיזוג ותקשורת עדיפות לבעלי רכב
03-872767

דרוש
מזכיר/גזבר מנוסה
למושב שילת (איזור מודיעין)
נא לפנות בין השעות 08.00–13.00
למזכירות לקביעת ראיון טל: 08-261001-4/7

קיבוץ כפר רופין
מחפש
גננת
לשנת הלימודים תשמ"ט
(רצוי בוגרת "אורנים")
נא לפנות לדיתי טלפון 06-589341 (עד 12.00) 06-589180 (אחה"צ ובערב)

בלב ביאליק ברמת־גן
יחיד בסוגו בארץ, בשכ"ד
לאופנת עילית.
מתאים לכלות
טלפון 03-729536

למשרד עורכי־דין
דרושה
מזכירה מעולה
עם נסיון קודם
וידיעת אנגלית
5 ימי עבודה מ־09.00 עד 18.30
טל': 03-200305 (לפנות לרנה).

למפעל מזון בדרום הארץ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
★ סוג 3 בהנה"ח
★ נסיון מוכח הכרחי
★ ניהול צוות עובדים
★ עצמאי בעבודה
★ כפוף לחשב המפעל
כתובת למכתבים: ת.ד. 2168 יבנה – 70600
רק פונים מתאימים יענו
– סודיות מובטחת –

חיילים/ות משוחררים/ות וסטודנטים
לעבודה מעניינת בחודש יוני '88
7־6 ש"ח לשעה
נא לפנות לרפי - רח' שפ"ר 16, תל־אביב, ליד מדרחוב נחלת בנימין.

דרוש
כימאי
בעל נסיון של 2־3 שנים לפחות בשטח כימיה אי־אורגנית לעבודה במעבדה במפעל תצ־רושתי באזור המרכז.
לפנות ת.ד. 58406 ת"א 61500 או טלפונית 2-03-660281

לחברת תעמים בע"מ
דרושים
מהנדס כימי
צעיר המעוניין להשתלב בייצור מוצרי איטום ובידוד, ידיעת השפה האנגלית על בוריה הכרחית.
מהנדס מכונות
בעל נסיון של 10 שנים לפחות רק בתעשיה פרטית.
מועמדים מתבקשים לכתוב בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2905 תל־אביב 61028
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357, טלפון 04-912231-6

דרושים

1. עובד למערכת בקרה תקציבית

אופי התפקיד:
- ריכוז גורמי פנים וחוץ להקמת המערכת
- הפעלת המערכת

הכישורים הנדרשים:
- השכלה בתחום כלכלה/הנדסת ייצור
- גישה לעבודה עם מערכות ממוחשבות
- ידע בסיסי באנגלית
- לבעלי נסיון עדיפות

בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לגלעד מחלקת כח־אדם.

2. חשמלאי - לעבודה באגף האחזקה
* הנדסאי חשמל עם נסיון בתעשיה הכימית

3. מכשירן
* בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכשור ובקרה
* נסיון של 4 שנים לפחות בתעשיה

בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לשוש מאחזקה.

שח"ל שרותים רפואיים בע"מ

לאור הדרישה הגוברת לשרותי שח"ל אנו מרחיבים את שורותינו. דרושים לנו בעלי מקצועות מעולים

1. רופאים

2. אחים / יות מוסמכים / ות (רקע בקרדיולוגיה / טיפול נמרץ)

3. אחים / יות מוסמכים / ות

4. חובשים — נהגי אמבולנס

לקביעת ראיון נא להתקשר 03-330851 מיום א' בין השעות 14.00—20.00.

לאשר רובוטק בע"מ

דרושים

1. מרכיב מכני בוגר בי"ס מקצועי במגמת מיכשור ובקרה או מכניקה עדיפות לאחר שירות צבאי.

2. מחווטות/מלחימות עם נסיון מעשי של 3 שנים.

5 ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר לרחל 03-498251

למשרד מהנדסי בנין

דרושים

1. מהנדס/ת בנין מנוסה בתיכנון קונסטרוקציות.

2. הנדסאי/ת ושרטטים/ות מנוסים.

נא לפנות לטלפון 03-5101865 03-656976

ציקלון

מוצרי תעופה בע"מ

דרושים/ות

1. למחלקת תפ"י — **הנדסאי תעשיה וניהול/מכונות**
2. למחלקת ליווי פרוייקטים — **מזכירה**
3. לאגף לוגיסטיקה — **מחסנאי**
4. למחלקת מטוסים — **קשרים — אנשי חמ"מ (חיוט)**
5. לאגף ייצור — **מכונאים תעופתיים**, **כרסם C.N.C.**, **מסגר רתך**, **עובדי ייצור**
6. לאגף הנדסה — **שרטט תעופתי/מכונות**

מועמדים למשרות 5,4 ו־6 יתקשרו בדחיפות לאסתי גולמן 04-962211, ובכתב בצרוף קורות חיים למדור קליטת עובדים ציקלון ת.ד. 114 כרמיאל 20140

— מועמדים מתאימים יוזמנו —

קליל תעשיות בע"מ

דרוש

פקיד

למחלקת מכירות

הכישורים הדרושים:
* נסיון באדמיניסטרציה מסחרית במשרד מכירות.
* נסיון בטיפול ובקידום קשרים עם לקוחות.
* נסיון בהפעלת מחשב.
* עדיפות לבעלי נסיון במפעל תעשייתי.

בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה נא לפנות בכתב לגב' דורית ישראלי ת.ד. 210 קרית־מוצקין (26114)

סודיות מובטחת

שאש

שרותי אבטחה ושמירה בע"מ

לסניף תל־אביב
למיתקן בטחוני באזור נתב"ג
דרושים

מאבטחים

יוצאי יחידות קרביות, בוגרי קורס פיקודי (עדיפות לקצינים) עד גיל 28, ובעלי עבר ללא דופי.
אפשרות למישרה חלקית.
נא לפנות לטל' 03/242877, 03/235465

עתיד

לתושבי חולון, בת־ים, ראשון־לציון, רמלה, לוד והסביבה

עתיד בע"מ
שרותי כח אדם

דרושים:
* עובדים מקצועיים ובלתי מקצועיים — במפעלי מכונות - בעלי רקע או השכלה טכנית לעבודה במשמרות.
* פחח רכב — עם נסיון קודם בתחום.
* מסגר/רתך — עם נסיון קודם בתחום.
* מכונאי החזקה — עם נסיון תעשייתי ידע בהידראוליקה ופניאומטיקה.
* חשמלאי תעשייתי — עם רשיון מוסמך + נסיון בתעשייה.
* מסיק דוודים — עם רשיון ונסיון קודם.
* מכונאי דיזל למשאיות — עם נסיון קודם.
* גרפיקאי/ת — עם נסיון בשלטים או בדפוס משי.
* פקידה/קלדנית — לשעות אחה"צ והערב עם נסיון.
* מעבדת תמלילים — עברית ואנגלית. ידע בנסיון בא"-ב'. או איינשטיין או וורדמיל.
* מזכירה בכירה — לניהול משרד. ידע ונסיון בהדפסה + מעבדת תמלילים, עברית ואנגלית.
* מקדמות מכירות — בעלות רקע ונסיון בנושא פירסום, כח אדם ויכולת למשרה חלקית.
* מנהל/ת מחלקה — לניהול משרד. נסיון קודם בפירסום השקעות ובתחום הנדל"ן. מעל גיל 25.

למועמדים המתאימים תנאים טובים

לפרטים: "עתיד" - סוקולוב 25 חולון 03-5031502, 03-5030146

המועצה האזורית תמר
נווה זוהר ד.נ. ים המלח

דרושה

גננת מוסמכת

לגן חובה בנאות הכיכר

נא לפנות לטלפון: 057-51670 בשעות הערב.

לחברה לבניה
דרוש/ה

הנדסאי / ת
מהנדס / ת מנוסה

לחישוב כמויות
לפרוייקט מורכב באזור המרכז
נא לפנות למשה 08-401691

דרוש

מנהל מכירות בכיר

למשרד פרסום.
לעבודה מעניינת בניהול מכירות.
נסיון מוכח, העבודה בכל רחבי הארץ
משכורת + הוצאות רכב + אחוזים
רכב חברתי.

דרושים

מורים לאילת

לשנת הלימודים תשמ"ט
דרושים מורים לבתי־ספר
מורים לבתי ספר היסודיים באילת

לפנות: אגף החינוך עיריית אילת ת.ד. 14 טלפון 059-57116, 059-74306

בית הספר התיכון בקרית החינוך הרצליה דרושים

מורים לתשמ"ט

במקצועות: מתמטיקה, כימיה, ביולוגיה, היסטוריה, ספרות, תנ"ך, גרפיקה

כמו כן ★ **כתבנית**
★ **ספרנית**

להתקשר טלפונים 052-542529 052-541055

"הזורע" (1939) בע"מ
למכון הזרעים של "הזורע" בדרום
דרוש

אחראי מקצועי וטכני

לתהליך הניקוי של זרעים

★ **כרסמים** קונבנציונלים ו־C.N.C

★ **חרטים** קונבנציונלים

עבודה באיזור ת"א   נסיון של שנתיים

תנאים מצויינים למתאימים

רח' זלטופולסקי 24, ת"א
ב־03-245222 מיום א'

Maquette מקט
Leather Fashions

יצואן אופנת העור מס' 1 של ישראל
למפעלנו בעכו

מזכירה בכירה

(עוזרת לסמנכ"ל)

* יכולת לעבודה עצמאית
* שליטה בשפה האנגלית (שפת אם — יתרון)
* 5 שנות נסיון לפחות

— אפשרות למשרה חלקית —
תנאים טובים למתאימה
סודיות מלאה מובטחת

לפרטים 04-918321 או בכתב ת.ד. 2228 עכו

למפעל קונפקציה בצפון ובדרום הארץ דרושים/ות

מנהלי מתפרות

* נסיון וידע מעמיק בקונפקציה
* הכשרה פורמלית: "שנקר" או תעשיה וניהול

פניות בכתב יד בצרוף תולדות חיים יש להפנות לת.ד. 1270 קרית־טבעון עבור "מנהל"

לכפר יהושע
דרושה

אחות מוסמכת

מגורים במקום
בדבר פרטים לפנות טל: 04-832355

לבית מערכות בתל־אביב
דרוש

עובד

להפעלת / ייצור
בסביבת מחשבים

דרישות:
נסיון בעבודה עם מחשב, ידע באנגלית וכוונות לעבוד גם בשעות לא מקובלות

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

דחפון

24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של **דחף**
לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה, ישראכרט, דיינרס

03-611001

למושב חצבה בערבה
דרושה

פקידה

לבית אריזה אבטיחי חצבה.
* עבודה עם אתגר ואחריות.
* מגורים במקום.

לפנות לטלפונים: 057-81544, 057-81189

למפעל טכסטיל בצפון
דרושים / ות:

1. מנהל מתפרה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מתפרה.

2. לבורנט
בעל נסיון של 5 שנים לפחות במעבדת טכסטיל.

בעלי נתונים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד עם קורות חיים לת.ד. 24177 ת"א מיקוד 61241.
סודיות מובטחת

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
THE ISRAEL MOVEMENT FOR PROGRESSIVE JUDAISM

דרוש/ה

מרכז/ת לתנועת הנוער

* בעל/ת נסיון בחינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי
* נסיון בפעולות ובהדרכה בתנועת נוער
* יכולת אירגון וריכוז צוות מדריכים צעיר ובוגר
* רצוי השכלה גבוהה

הכניסה לתפקיד מיידית

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לתנועה ליהדות מתקדמת בישראל רח' המלך דוד 13 ירושלים 94101

למוסד בנקאי דרושות

נקבניות

14.00—21.00

למפעל תעשייתי בגוש דן
דרושים

מבקרי איכות
בתחום המזון

(ההכשרה תינתן תוך כדי עבודה)

קהילת שטוטגרט (גרמנית המערבית)
מחפשת

מורה או מורה

דובר / ת גרמנית
ללימודי היהדות

מועד התחלת העבודה 1.8.88

אורמת טורבינות בע"מ

דרוש

מנהל מחלקה

לניהול מחלקת הרכבות חשמל ואלקטרוניקה המונה כ־35 עובדים מקצועיים ועוסקת בייצור ארונות כח ופיקוד ובליפוף גנרטורים.

הכשורים הנדרשים:
הנדסאי חשמל בעל רשיון של חשמלאי מוסמך לפחות ובעל נסיון מוכח בתחומים הנ"ל.
שליטה מלאה באנגלית - הכרחית

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב חוץ פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 68 יבנה מיקוד 70650.

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
הפיצ' בישראל CATERPILLAR

דרוש

חשמלאי גנרטורים

- בעל רשיון - חשמלאי מוסמך
- נסיון מוכח של 5 שנים לפחות במערכות חשמל של דיזל גנרטורים.

— סודיות מובטחת —

בדבר פרטים נא לפנות טלפונית למח' כח אדם 03-807722
המנור 8 חולון

מנהל כח אדם

מסור מודעתך ב **דחף**
ב **דחף** תקבל יותר

לפרטים נוספים:
תל־אביב: 03-622233-4 רויטל ברכה
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-646333-4 אריה טל

מועצה אזורית הר־חברון

מזכיר המועצה

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

Cimatron סימטרון
מערכות תיב"מ CAD/CAM SYSTEMS

דרושים

מהנדסי תוכנה מנוסים

לעבודה בעלת אתגר בתחומים:
* פיתוח אלגוריתמים
* מימשק אדם — מכונה
* יישומים בתחום היצור (N.C)
* מודלים גיאומטריים

ת.ד. 2114 הרצליה 46120

לחברה ספורטיבית במרכז ת"א
דרושה

מנהלת חשבונות מנוסה

ל־5 ימי עבודה 08.00—13.00

רוצה להיות מצליחן?

לך על ביטוח

אם אתה בטוח בעצמך ומסוגל לעבור את המיון הקפדני שלנו יש לך הזדמנות להצטרף לקורס ביטוח של "ביטוח" — מחצית הדרך להצלחה. השאר תלוי בך
(גיל מעל 25 + רכב)

קורס מקצועי לביטוח חיים - אלמנטרי הכנה למבחן הרישוי של משרד האוצר סיוע צמוד שיאפשר לך להשיג את המטרה. טלפון 03-6649289 "ביטוח" נא להתקשר החל מיום א' בשעה 9.30

לחברה קבלנית לבנין
בצפון הארץ
דרוש

מהנדס ביצוע
עצמאי ונמרץ

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 10086 מפרץ חיפה, מיקוד 26110
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח גדולה באיזור חיפה
דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת תביעות

דרישות התפקיד:
* נסיון קודם בניהול צוות עובדים
* השכלה משפטית/אקדמאית.

המתאימים יפנו בכתב לת.ד. 1456 חיפה עבור "מנהל"

למשרד עורכי דין בתל־אביב
דרוש/ה

עורך / ת דין

נסיון בתחום האזרחי — מסחרי ובהופעות בבתי משפט
נא לפנות בכתב לת.ד. 29085 תל־אביב 61290

לעין־יהב בערבה
דרושות

לשנת הלימודים תשמ"ח:

1. גננות לגילאים 3 עד 5 שנים.

2. מטפלות מוסמכות ומנוסות לעבודה בפעוטונים.

להתקשר בשעות הערב: 057-81043, 057-81014, 057-81090, 057-81160

לחברה למיזוג אויר
דרושים

טכנאי מיזוג אויר

מערכות מיזוג אויר מרכזיות
מובטחים תנאים טובים למועמדים המתאימים
עבודה: 03-815379 בערב: 052-34578

דרושה

מזכירה בכירה

הודעת על בוריה שפת עיברית אנגלית רעה, בעלת רקע בנושאים כלכליים

טלפון: 03-5463490 בשעות היום
03-5460904

לבי"ס שיטים בערבה
(עידן, חצבה, עין־יהב, כרכום, ספיר, צופר, פארן)
דרושים:

* **מהנדס/ת או הנדסאי/ת** אלקטרוניקה וחשמל להוראה עם ידע "במחשוב ובקרה"
* **מורה לתנ"ך** בחטיבה העליונה.

על המעוניינים לפנות בשעות היום לטלפונים 057-81225/6 או 057-81144 ובשעות הערב - 057-81385 או 057-81345 למתנ"ס "ערבה"

דרוש/ה
* **רכז נוער וספורט**
* **מורים למוסיקה** בכלים שונים להוראת תורת המוסיקה

נא לפנות לטלפונים: 057-81404, 057-81135

לחברה ליבוא מוצרי בית וחשמל
דרוש

איש מכירות עם נסיון + רכב מסחרי + בטחונות

טל. 03-813676

אביק בתנופה - בוא תצטרף!

בתוך מפעל חזק, צומחת כימיה חדשה. אלפות הייצור החדש והתקיים ובין המשרדים החדש הפרוחה החדשה. מעבר להצעים לך את העבודה בתחומי אביק. יצרנית תרופות לישראל אירופה ואוה"ב קוראת לך להמשיך ולהתקדם יחד איתה, כשותף בתנופת הצמיחה.

דרושים

מנהל מחלקת הנדסת יצור

★ מהנדס תעשיה וניהול. ★ נסיון ניהולי קודם הכרחי.
★ חיוני נסיון בתפעי ו/או בשיפור שיטות ו/או בהנדסת יצור. ★ רקע בתעשיה פרמצבטית ו/או כימית יתרון.

כימאים מהנדסי כימיה

משרה I

★ לעבודה מגוונת במתקן כימי. ★ רצוי בעל תואר שני.
★ דרושה יכולת ניהולית. ★ מקום העבודה בר"ג ובנתניה.

משרה II

לעבודה בספריה מדעית

★ רצוי ידע במחקר ספרותי במאגרי מידע של כימיה, ביולוגיה ורפואה.

כימאים / טכנאי כימיה

לעבודה במעבדה אנליטית

★ רצוי ידע בכימיה אינסטרומנטלית. ★ שליטה באנליזות הכרחית.
★ עבודה ב-2 משמרות.

מקרוביולוג

לעבודה ביצור ביולוגי

★ תואר שני במקרוביולוגיה. ★ רצוי נסיון בניהול צוות עובדים.
★ מקום העבודה בבית אהרון.

תעמלנים רפואיים

(5 משרות)

★ רקע פרארפואי הכרחי ★ רצוי נסיון בשיווק.
★ ידע בשפה האנגלית הכרחי. ★ רשיון נהיגה.
3 משרות - באזורים המרכזיים בחיפה והקריות.
2 משרות - באזור המרכז והנגב רק.

מדריך שדה

★ לאזור הדרום.
★ רצוי בוגר הפקולטה לחקלאות. ★ נסיון בענף הלול.
★ רשיון נהיגה. ★ רצוי יוצא קיבוץ או מושב.

מפעילים כימיים

להפעלת מתקנים כימיים

★ בוגר בי"ס מקצועי. ★ רקע בכימיה יתרון.
★ עבודה ב-3 משמרות. ★ מקום העבודה בר"ג.

קיימת הסעות מאורגנות מהמרכז למפעל.
לכל המשרות 5 ימי עבודה בשבוע. על המתאימים לפנות בכתב יד אל אביק בע"מ, תעשית תרופות וכימיקלים, אזור התעשיה קרית נורדאו, נתניה ת.ד. 8077 עבור רחל נועם.

אביק

אתך, ניצור כימיה!

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המרכז: תל-אביב, רח' קהילת קיוב 15, מיקוד 69410, ת.ד. 24104, מיקוד 61240, טלפון 497444

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לחניכים ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

המערכת להכשרה טכנולוגית ולהשכלת מבוגרים

המערכת להכשרת מבוגרים ל.ד. ת"א
דרוש

דפס אופסט להוראה מעשית

לפנות למאיר איצקוביץ, רכז מגמת הדפוס - הכשרת מבוגרים
בימים א'-ה' 08.00 - 15.00, טל': 03-477237
בבית בשעות הערב טל': 08-532493

פילת
אגף השמה

עבור לקוח שלנו
חברה מסחרית באזור חיפה
דרוש

חשב

דרישות התפקיד:
רואה חשבון מוסמך.
ידע בהפעלת מחשב והנה"ח ממוחשבת.
התמצאות בחוקי כח-אדם.
תנאים טובים למתאימים
נא להפנות קורות חיים מפורטים לפילת בע"מ,
רח' ירושלים 24 חיפה 33131,
ולציין על המעטפה משרה 5370
סודיות תשמר בקפידה

להקמת תחנת הכח רוטנברג באשקלון
דרושים

★ רתכים
★ מסגרים

הכישורים הדרושים:
— בוגרי בי"ס מקצועי
— בעלי נסיון
בריאות תקינה

★ מועמדים לקורס ריתוך

הכישורים הדרושים:
— יוצאי צבא
— רצוי בוגרי בי"ס מקצועי
בריאות תקינה וראיה טובה

קיים הסדר הסעות למקום העבודה

המעונינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כ"א אגף הביצוע ת"א, רח' החשמל 16, קומה 12, כל יום בין השעות 08.00-13.00.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

טוק! בשופר-סל

אנו מציעים לך להצטרף לחברה דינמית ומתפתחת.
חברתנו מציעה מעוגנות תעסוקתית, קידום מקצועי ואישי, ותנאים סוציאליים משופרים.

דרושים לנו:

1. למפעל גידרון בחולון
★ עובד אחזקה

- מסגר ו/או מכונאי
- נסיון מעשי בתעשיה של 3 שנים לפחות
- רצוי נסיון בתעשיית המזון

★ נהגים

- רשיון מעל 15 טון

מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון, 8.5.88, בין השעות 10.00-14.00, למפעל גידרון - רח' הכישור 10, חולון.

2. לשופר-סל רמת השרון, רח' סוקולוב 48
★ קופאיות
★ עובד מחלקת ירקות
★ עובד מאפית

- הכשרה תנתן במקום

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום.

3. לשופר-סל עמק הברכה 25, נחלת יצחק, תל-אביב
★ קופאיות

- הכשרה תנתן במקום.

המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל הסניף במקום.

4. להיפרכל פתח-תקוה
★ אחראי מחלקת חלב

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל, מול בית חולים בילינסון.

שופר-סל היפרכל

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המרכז: תל-אביב, רח' קהילת קיוב 15, מיקוד 69410, ת.ד. 24104, מיקוד 61240, טלפון 497444

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים. בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים. בתי ספר לחניכים ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

עמל
המחלקה הפדגוגית
לשנת הלימודים תשמ"ט
דרוש/ה

מנהל/ת

לבית ספר לחניכים "עמל" בית-שאן

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמית או טכנולוגית מקבילה
2. רשיון הוראה קבוע
3. נסיון מוכח בניהול
4. נסיון בעבודה עם נוער מנותק
5. כושר הדרכה בעבודה פדגוגית ובמערכת כיעילות חברתית
6. כושר ניהול מו"מ עם גורמי חוץ ויחסי ציבור תקינים
7. בקיאות בעקרונות מינהל חינוכי וכושר ניהול משק של מוסד חינוכי.

מועמדים המעוניינים באתגר טכנולוגי — חינוכי מתבקשים לפנות בכתב ולצרף תיאור תולדות חיים, תעודות והמלצות למנהל המחלקה הפדגוגית של "עמל", רח' קהילת קיוב 15 תל-אביב מיקוד 69410.

המועד האחרון להגשת הצעות הוא 15.5.88

משאויר

דרושים
לעבודת משמרות בנתב"ג

★ עובדים כלליים
★ מלגזנים

תנאים מצויינים למועמדים
טלפון: 03-9711696

דרוש
★ **טכנאי מיזוג-אויר**
ידע בתיקון במזגני חלון מפוצלים ובהתקנות עם נסיון
★ **איש מכירות**
למזגני-אויר מפוצלים ושיר ברכבים עם נסיון
תנאים טובים
"מזגן-לכל" אחוזה 87 רעננה 052-454359

דנאל
חברה לשרותי כח אדם בע"מ

למחלקה המשרדית
לסניפנו ברחובות

● מזכירה בכירה עברית אנגלית + הדפסה לתפקיד מעניין למנהל עתיד יזע. שכר גבוה למתאימה!

לסניפנו ברחובות ות"א

● כתבנית עברית אנגלית על מעבד תמלילים תנועות מהירות באנגלית ברמת שפת אם לעבודה ממושכת במפעל תעשייתי באזור ת"א. משרה מלאה. חמישה ימים בשבוע.

לסניפנו בתל-אביב

● מעבדת תמלילים על חוג עברית אנגלית לעבודה ממושכת באזור ת"א.
● מעבדות תמלילים לכל סוגי התוכנות לעבודה לפי שעות באזור ת"א.

• המשרות מיועדות לנשים וגברים
• שכר הולם ותנאים סוציאליים מלאים לפי החוק
• נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ופנקס שבוי

שעות 8 שער פרסום ושיווק

דנאל בא-נא לדנאל!

ת"א: גורדון 88, (ליד עירית ת"א) 222266, 245531, 03-245541
רחובות: הרצל 187, 466581,3, 08-469383, 08-468274

יעל
תכנה ומערכות בע"מ
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל

לעבודה בתל-אביב
דרוש

מנתח מערכות

• הכרת COBOL/C.I.C.S. (DOS/VMS)
• נסיון מוכח בניתוח מערכות (לפחות שנה אחת)
• יכולת ניהול צוות.
• נסיון בתחומי רכש ומלאי.
• הכרת בסיסי נתונים.

★★★

לעבודה בירושלים
דרושים

מנתחי מערכות/מתכנתים

בעלי ידע מוכח ב-VAX/VMS ובבסיסי נתונים.

נא לפנות בכתב למח' "משאבי אנוש", בן גוריון 22 גבעת שמואל, 51905

רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

לעבודה מיידית בחבר

לסניפנו בתל-אביב

◆ **מעבדות תמלילים IBM בתוכנת: WORDMILL אינשטיין 1-א-ב** תנאים טובים ואפשרות לשעות גמישות.
◆ **קלדניות מסוף מסוגות IBM** + ידע "בחשבשבת" מיידית! אפשרות לשעות גמישות!!! המשרות מוצעות באזור ת"א, הרצליה והסביבה.
◆ **רו"ח / מנה"ח מוסמכים** (10 שנות נסיון) – נסיון בניהול צוות עובדים. לעבודה מיידית/קבועה, גיל עד 45 – תנאים מצויינים!!
◆ **מפעיל מחשב** לאחר שרות צבאי + בגרות עיונית מלאה ופרופיל גבוה לעבודה מיידית/קבועה.

המחלקה המשרדית

חבר
חברה לשרותי כח אדם
ת"א, בניין מגדלור, בן יהודה 1, טל: 03-5101420
ראשל"צ, 03-9668139
ירושלים, 02-234285
חיפה, 04-663966

• שעות הקבלה 08.00-18.30

לעבוד בחבר · להרגיש בבית

לעבודה מיידית בחו"ל

דרושים

1) פחח מעולה
سمكري ممتاز

2) צבעי רכב
صباغون للسيارات

בעלי ניסיון
תנאים טובים למתאימים
شروط جيدة للائقين
اصحاب خبرة

לפרטים נוספים נא לפנות לטל' 03-749660, 08-412003, 08-414238

לחברה לעמילות מכס

דרוש/ה

איש/אשת מכירות

★ ידיעת השפות עברית ואנגלית
★ עדיפות לבעלי/ות נסיון

המתאימים/ות יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה, לת.ד. 351 רעננה, עבור "איש/ת מכירות".

לקבוצת

השמירה
בע"מ

סניף תל-אביב ★ סניף אשדוד

מאבטחים למתקנים בטחוניים

תנאים טובים - שכר גבוה + נסיעות

★ יוצאי יחידות קרביות ★ עד גיל 35
★ פרופיל 65 ומעלה ★ בעלי רשיון נהיגה

אבטחה ממונעת - במשמרות

מועמדים תושבי גוש-דן, כפר-סבא, רעננה, לוד, רמלה והסביבה, יפנו לסניפנו בתל-אביב • רח' שפ"ר 16 (ליד שוק הכרמל), בימים א', ב', ג', 8-10.5.88, בין השעות 10.00-16.00. טל. 03-651051.

מועמדים תושבי: אשדוד, קרית-גת, אשקלון, יבנה ורחובות, יפנו לסניפנו באשדוד - מגדל המים הישן, בימים א', ג', ה' 8-12.5.88, בין השעות 16.00-18.00. טל. 08-561099.

נא להביא פנקסי מילואים ושבי, תעודת זהות, רשיון נהיגה רב תמונות.

המשביר המרכזי

דרוש

חשמלאי רכב בכד
מוסמך ובעל תעודות

המעוניינים יפנו
בטלפון 03-802441 לחבר שלמה.

לתיכון רון — רחובות
דרושים

מורים

בעלי רשיון הוראה
לשנת הלמודים תשמ"ט
עם נסיון בהכנה לבגרות לרגל הרחבת בית הספר בכל מקצועות הלמוד

לפנות: ת.ד. 216 רחובות

"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
יבואני **VOLVO** בישראל

למוסך השרות המרכזי בפ"ת
דרושים

★ חשמלאי
בעל הסמכה לניהול מוסך.

★ חשמלאי רכב

★ מכונאי דיזל
בעלי נסיון

★ פחחי רכב
בעלי נסיון.

המתאימים יתקשרו טלפונית לשלמה מלר טלפון 03-9225455.

עיריית תל-אביב-יפו

ילד וילדה כבני שנתיים. חמודים מאוד. הסובלים מתסמונת דאון

מחפשים בדחיפות משפחה אומנת חמה ואוהבת.
המשפחה תקבל תשלום והדרכה צמודה.
נא לפנות ל: נעמי בן חיים
טל: 03-438325, 03-438145, 03-438820

לעבודה מיידית בחבר

◆ **עובדי ייצור** – פרופיל 72 פלוס למפעל בטחוני בת"א, 3 משמרות (עדיפות למשוחררים טריים ונשואים).
◆ **מלגזנים בעלי הסמכה** – נסיון מעל שנתיים לפ"ת, 3 משמרות! הסעות מרמלה, לוד ופ"ת שכר גבוה + פרמיות.
◆ **מפעילי מכונות** - בוגרי בית"ס מקצועי לפ"ת הסעות מלוד ורמלה ב-3 משמרות.
◆ **מסגר/רתך - אחזקה** - לבניית תיבות חשמל, פרופיל 72 פלוס לת"א. הסעות + ארוחות.
◆ **רתכי ארגון לנירוסטה ואלומיניום - בעלי** אסמכה, פרופיל 72 פלוס, יכולת עבודה עפ"י שרטוט לת"א והשרון.
◆ **מסגר זיוד** - לכיפוף פחים, נסיון מעל 3 שנים - ליהוד, 5 ימי עבודה.
◆ **משחזן על מגלה - מסוחזה** - נסיון מעל 3 שנים, קריאת שרטוט (עדיפות לבעל סיווג בטחוני גבוה פרופיל 72+).
◆ **חוטם לוחות חשמל** - נסיון מעל שנתיים. עבודה עפ"י שרטוט לתושבי ראשל"צ ות"א.
◆ **מפעיל/עובדת מחסן** - (רקע באלקטרוניקה) לעבודה בהרצליה.
◆ **מנהלי משמרות** - רקע טכני, למפעל, ב-3 משמרות בת"א.

המחלקה הטכנית

חבר
חברה לשרותי כח אדם
ת"א, בניין מגדלור, בן יהודה 1, טל: 03-5101420
ראשל"צ, 03-9668139
ירושלים, 02-234285
חיפה, 04-663966
• הצטיידו בפנקס מילואים, ת. שבי והמלצות
• שעות הקבלה 08.00-18.30

לעבוד בחבר · להרגיש בבית

U-MAN

החברה הבינלאומית המתמחה בבדיקות התאמה של כח-אדם, אשר לה כבר עתה 15 סניפים באירופה ונמצאת בעיצומו של תהליך גידול מואץ, מחפשת

איש מכירות מעולה

לסניף ישראל דרושים אנשי מכירות נוספים, בעלי נסיון, לניהול מו"מ עם מנהלי כח-אדם ומנהלי חברות.

– האם אתה נכון ללכת על זה?
– האם אתה משיג תמיד את מטרותיך?
– האם אתה תמיד במצב-רוח טוב?

אם תשובותיך הן "כן" – אנו רוצים אותך בצוות שלנו, כו תצטרך להגיע למינימום שכר של 4,200.– דולר לחודש!

מעניין אותך? פנה לרחל – 03-204828.

למפעל כימי בדרום הארץ
דרוש

מהנדס תהליכים ראשי
(משרה 2655)

לניהול מחלקה ואחריות על פיתוח הנדסי של טכנולוגיות ותהליכים חדשים בחברה

* מהנדס כימיה בעל ותק של 8 שנים וניסיון בפיתוח תהליכים כימיים
* עדיפות לבעל תואר שני או שלישי

המועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 47030 תל-אביב 61110.
סודיות מובטחת.
המודעה לשני המינים

צומת לתפקידים בכירים

גזור ושמור

מבע - מכירות בקו עולה

בחודש מאי תתקיים סדנת השתלמות לאנשי מכירות ושיווק בנושא:
חידושים בשיווק ושיטות מכירה אגרסיבית

בא ואמץ כלים מתקדמים בשיטות מכירה אשר יקנו לך תוצאות מידיות.
* תקשורת יעילה – שפת גוף, תקשורת שלילית וחיובית
* שיטות ניהול מערך מכירות אגרסיבי
* תסכון (עד 60%) מזמן תהליך המכירה וסגירת עסקאות
* מכירה יצירתית ודינמית

בין לקוחות מבע נמנות החברות: I.B.M ישראל, מ.ל.ל., תדיראן מחשבים, רשף מחשבים, אליטונג, סטימצקי, רהיטי ארזך, מלון טוקיו, מלון קרלטון ת"א ועוד.
לקבלת פרוספקט והרשמה נא התקשר 03-664110

לחברה ארצית גדולה למכירת מוצרים מכניים
דרוש:

מנהל מחסן מרכזי

דרישות התפקיד:
★ ניהול מחסן שכני גדול.
★ הזמנת מוצרים מיוצרים
★ ניהול הובלות המוצרים.

תנאי שכר בהתאם לכשורי המועמד.

מועמדים בעלי נסיון בתפקיד דומה יפנו בכתב יד לת.ד. 9175, ת"א מיקוד 61009.

– סודיות מובטחת –

אתגר
מכון אדם לאבחון ויעוץ במשאבי אנוש

אתגר
לבעל / ת השכלה אקדמאית
בתחום מדעי ההתנהגות
לתפקיד

מנהל / ת מכירות
חבר / ת הנהלת המכון

התפקיד: ייצוג כיוון הנושאים והשרותים המקצועיים של מכון אדם בתחום משאבי האנוש.

על המועמד / ת להיות בעל / ת נסיון מוכח במכירות ויכולת למו"מ עם מנהלים בכירים בחברות ומפעלים.

נא לפנות בפרוט קורות חיים למכון אדם, רח' תבואות הארץ 3, תל-אביב 69546 עבור המנכ"ל.

לחברת מזון מובילה בתחומה
דרוש

מנהל סניף ירושלים

כישורים נדרשים:
★ נסיון מוכח בענף המזון
★ יכולת ניהול צוות עובדים
★ גיל 30–45
★ רשיון נהיגה
★ שעות עבודה מעל למקובל.

תנאים טובים למועמד המתאים.

מועמדים מתאימים תושבי ירושלים והסביבה יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 1993 ת"א – 6101 עבור "מנהל סניף ירושלים"

هكذا من الأصل

مكان الأصل

פרחי הטיס יחוייבו ללמוד לקראת תואר ראשון

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

החל בסמסטר הסתיו הבא יחוייבו פרחי הטיס של חיל האוויר ללמוד במסגרת "האוניברסיטה הפתוחה" לקראת תואר אקדמי ראשון כחלק מתוכנית הלימודים תוך כדי לימודי הטיס. על כך הודיע אתמול נשיא האוניברסיטה הפתוחה פרופסור נחמיה לבציון במסיבת עיתונאים לרגל חלוקת תארים לבוגרי האוניברסיטה.

לפי ההסכם בין חיל האוויר והאוניברסיטה הפתוחה, בשלב הראשון יחוייבו פרחי הטיס ללמוד נושאים כגון מתימטיקה ברמה אקדמית ולאחר סיום קורס הטיס ישלימו את התואר הראשון במרכזי לימוד שיוקמו בבסיסי חיל האוויר, כך שתוך כדי תקופת השירות הראשונה של הטייסים הם יוכלו להשלים את התואר הראשון.

לדברי לבציון, ההסכם בין חיל האוויר והאוניברסיטה הפתוחה יקל על מועמדים לטיס, המתלבטים אם להיכנס לשירות צבאי ממושך בגלל הפסד לימודים, את ההחלטה להישאר בחיל האוויר.

עוד מסר לבציון כי בין 800 ל־1000 חיילים המשרתים בשירות חובה, בעיקר ביחידות קרביות, לומדים במסגרת האוניברסיטה הפתוחה לקראת תואר ראשון. מדובר בעיקר בחיילים המשרתים במקומות מרוחקים המתקשים למלא את זמנם הפנוי בעיסוקים משמעותיים. חיילים בשירות חובה זוכים להנחה בגובה שליש משכר הלימוד.

משנת 82 עד היום סיימו את לימודיהם באוניברסיטה פתוחה כ־10,000 בוגרים. מלבד אוניברסיטת תל אביב, הכירו כל אוניברסיטאות ישראל בתארי האוניברסיטה הפתוחה. באחרונה הודיעה אוניברסיטת תל אביב שגם היא עומדת לעשות זאת.

גם באפריל ירדה התיירות: 23%

מאת אמנון אבור, הסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

גם בחודש שעבר נמשכה הירידה בתיירות שהחלה להסתמן במארס.

מנתונים שפרסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתברר כי במארס ובאפריל היתה התיירות הנכנסת נמוכה ב־23 אחוז בהשוואה לינואר־פברואר השנה.

נתוני התיירות מתחילת השנה מורים על ירידה מתונה הרבה יותר. בארבעת החודשים הראשונים של השנה הגיעו לישראל 441,000 תיירים – ירידה של אחוז אחד בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה שעברה.

במספר התיירים שבאו בדרך האוויר היתה הירידה בשיעור ארבעה אחוזים ואילו מספר הנוסעים שהגיעו לארץ בדרך הים ירד בתקופה זו ב־31 אחוז.

תוכנית להסדרי הסעה המונית תוגש לממשלה

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

המועצה הארצית לתכנון ובנייה במשרד הפנים קבעה בתום דיונים ממושכים כי יש לתת עדיפות ראשונה לתכנון וביצוע הסדרים להסעה המונית כמו רכבת פרברים. בדיונים נסקר בפני חברי המועצה המצב החמור בתחבורה, במיוחד בגוש דן.

המועצה הטילה על מנהל התכנון של משרד הפנים, בהשתתפות משרד התחבורה ובהתייעצות עם משרד האוצר, להכין תוך חודשיים מסמך־עקרונות־מדיניות בנושא שילוב הסדרי הסעה המונית במסגרת התכנון הכולל תוך התחשבות בהיבטים פיסיים, מרחביים, טכניים, כלכליים ועוד. מסמך זה יובא לאישור מליאת הממשלה.

כן בקשה המועצה הארצית מוועדות הבנייה המחוזיות לבדוק אם שוריינו והובטחו התוואים הדרושים למסילות לרכבות פרבריות.

הוועדות המחוזיות הונחו להקפיד על הכללת תוואים לאמצעי הסעה המונית בתוכניות הדרכים ברמות השונות המובאות בפניהן לאישור וכן לתת עדיפות לדיון בתוכניות הקשורות ומקדמות רכבות פרבריות.

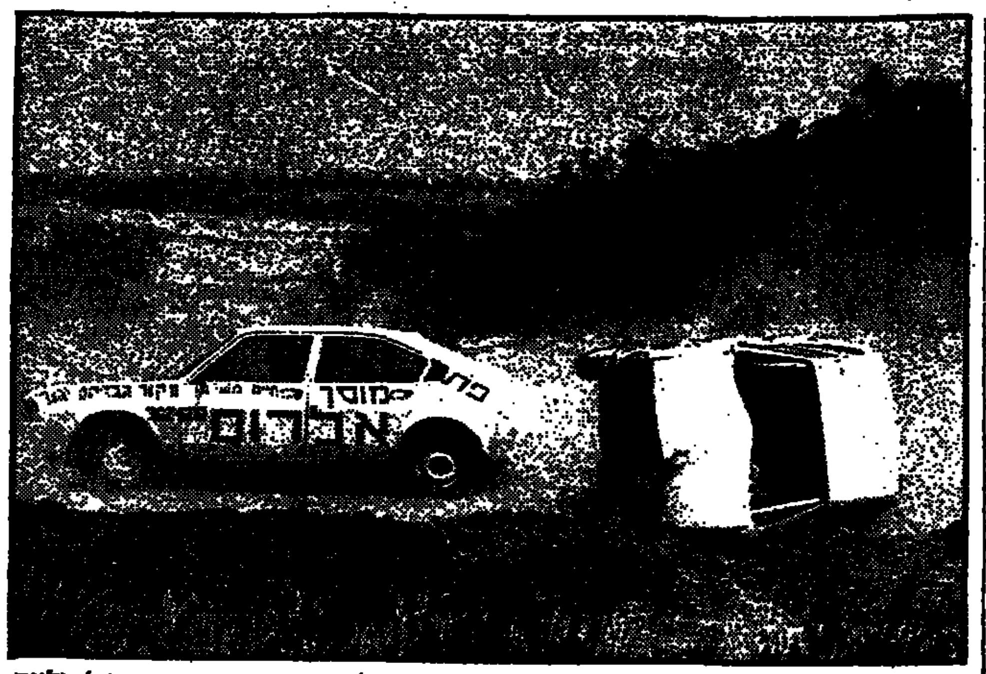

מירוץ המכוניות השני לעונת 88', שנערך אתמול באשקלון, לווה בהתהפכויות, בירידה לשוליים ואף בהתהפכות מכונית אלפא־סוד נהוגה בידי אלי אלבג (בתמונה). בקבוצת 1000 סמ"ק סיים ראשון ניר ירון במכונית פולו פולקסוואגן לפני הנהגת שרון אבר במכונית הילמן אימפ. בקבוצת 1300 סמ"ק סיים ראשון רמי שוכטוביץ' באלפא סוד, שני הגיע חיים רווה בפולו קאפ פולקסוואגן ושלישי דורון גלנט בסלבו סמבה ראלי. בקבוצה 1600 סמ"ק סיים ראשון במפתיע אלון קידר בפולקסוואגן גולף קאפ, שני יאיר לוי בסירוקו ג'י.טי.אי. ושלישי אהוד לביא בפז'ו 205 ג'י.טי.אי. מישל גדז', המנצח „הקבוע" בקבוצת 1600, התנגש במכוניתו של יצחק זית ולא סיים את מקצה הגמר (צילום: חנוך גוטמן)

קרקע ל־1000 דירות בבירה

מאת דויד משיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

שר החקלאות אריק נחמקין, המשמש גם יו"ר מועצת מקרקעי ישראל, הודיע אתמול כי הוא פועל להקצאת קרקע לבניית 1000 יחידות דיור לארגון הקבלנים בירושלים כדי לבנות שכונה חדשה ברמת בנייה גבוהה בגבעת משואה בירושלים.

השר אמר זאת בעקבות החלטה של ועדת השרים לענייני ירושלים, אשר קבעה כי יש להקים כ־20,000 יחידות בבירה בחמש השנים הקרובות.

עובדי חברת החשמל מפחיתים באורח חד־צדדי שעות העבודה

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

עובדי חברת החשמל עוברים מהיום, באורח חד־צדדי, לשבוע עבודה מקוצר: מ־47 שעות ל־45. החלטה לעשות זאת נתקבלה בישיבת המזכירות הארצית של העובדים לפני כשבועיים ואתמול נמסרה הודעה על יישום ההחלטה למ"מ מנכ"ל החברה יעקב רוזן.

יצויין שחברת החשמל, השייכת לרשות החברות הממשלתיות, מוגדרת כגורם עסקי ובהתאם להסכמי המסגרת אפשר לקצר את שעות העבודה השבועיות במסגרת תוספת מפעליות אם סוכם על כך במו"מ עם הרשות. אולם הרשות סרבה להיכנס למו"מ עם נציגות העובדים בעניין זה כמו גם על דרישות אחרות שלהם. לכן הם החליטו לצמצם את שעות העבודה על דעת עצמם והדבר מתפרש גם כאמצעי לחץ על הרשות ועל האוצר, הממונה על הרשות.

הנהלת חברת חשמל תומכת עקרונית בעמדת העובדים, אולם לא יכלה לאשר על דעת עצמה את קיצור שעות העבודה השבועיות וכאמור לא קיבלה את הסכמת האוצר לעשות זאת.

מרכז המדעים נחנך בשדרות

מאת דני צוקוני, סופר „דבר" בדרום

בשדרות נחנך אתמול „מרכז המדעים והטכנולוגיה" שהוקם ביוזמתו של שר החוץ שמעון פרס ובשיתוף עם רשת „עמל" והסוכנות היהודית, הכולל מעבדות מתקדמות לפיסיקה, לביולוגיה, לכימיה, למחשבים ולאלקטרוניקה. כן יש בו אגף תקשורת הכולל אולפן טלוויזיה שישרת לימודי קלטוע וטלוויזיה.

בדבריו בטקס אמר שר החוץ כי עדיף להתמודד עם אימת הטבע בנגב מאשר עם איכות התושבים בגדה. הוא הבטיח כי אם ייבחר לראשות הממשלה הבאה, תינתן לנגב עדיפות לא רק במלים אלא גם בתקציב. הוא הודיע כי רשות הנמלים תשקיע, עם איחודה עם הרכבת, 3.5 מיליון דולר בתכנון מסילה מאשדוד לאילת.

פרס סיפר על תוכנית פיתוח חקלאית של שטח בן 250,000 דונם בגבול המצרי הראוי לגידולים מסויימים ומצויים בו מקורות מים חמים.

42 ילדים ו־8 מטפלות נפצעו בהתהפך עגלה נגררת במדרון

מאת יוסי ליבוביץ', סופר „דבר"

42 ילדים בני 6־3 ושמונה מטפלות וגננות, כולם מקיבוץ שלוחות, נפצעו אתמול קל עד בינוני לאחר שהטרקטור מהקיבוץ, שהסיע אותם על עגלה, התהפך במדרון תלול.

14 מהילדים אושפזו בבית החולים העמק בעפולה ורובם סובלים מפצעים קלים. מצבם של שלושה הוגדר בינוני. יתר הילדים הועברו למרפאות של הקיבוצים באיזור ולתחנת מד"א בבית שאן שם קיבלו טיפול ושוחררו.

התאונה אירעה במדרון תלול ליד מושב רוויה בעת טיול. הנהג ישראל רימון (28) משלוחות, איבד את השליטה והעגלה התהפכה. מבדיקת המשטרה התבררו העובדות הבאות: העגלה לא היתה מורשית להעסקת מספר כה גדול של ילדים. היא נבנתה בשלוחות ולא היתה תקנית. הנהג לא היה מורשה להסיע מספר רב כל כך של נוסעים. הוא נעצר לחקירה בתחנת המשטרה בבית שאן.

הוארך מעצר פלאטו: חשוד גם בהברחת דברי אמנות

(עתים). – מעצרם של איש העסקים שמואל פלאטו שרון ועוזרו יהודה אלבוים הוארך אתמול בבית משפט השלום תל־אביב בחמישה ימים.

השופטת שושנה גרות ציינה בהחלטתה כי קיים חשד שפלאטו הבריח ומכר פריטי אמנות בסכומים גדולים. „קיים מידע לגבי האנשים, אשר להם נמכרו חפצי האמנות, ויש להמשיך לחקור נושא זה. לכן יש הצדקה להארכת מעצרו של פלאטו שרון", אמרה. השופטת הוסיפה כי את אלבוים יש לעצור בשל עדויות המייחסות לו סחיטה באיומים מאיש העסקים סמי בלמר – וכן חשד שהבריח לחו"ל יצירות אמנות מביתו של פלאטו, ביניהן גם פסלו של סלוואדור דאלי ששוויו 40,000 דולר.

היא גם ציינה כי המשטרה הגישה לה מסמך חסוי המייחס לפלאטו חשד לקשר לרצח. לדבריה מסמך זה מתבסס על עדות שנמסרה בבית המשפט המחוזי בתל אביב לפני [illegible] שנים אחרות במשפט בו נתבע פלאטו על ידי חברה מצרפת. „זה תיק גלוי ואין בעובדות אלה כל חדש ועילה להארכת המעצר", אמרה השופטת.

לבית המשפט הובאה גם מזכירתו של פלאטו, קלרה הורי, ששוחררה בערבות של 20,000 שקל. הורי, החשודה בין השאר בעבירות מט"ח, שוחררה בתנאי שלא תיצור מגע עם סוחרי מט"ח וסוחרי דברי אמנות הקשורים לפלאטו.

נהרג אביו של צ'רלי ביטון

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

אליהו ביטון, אביו של ח"כ צ'רלי ביטון, נדרס למוות שלשום בלילה בשכונת פת בירושלים.

ביטון (72) הלך מרחוב בר"ל לוקר בצד הימני של הכביש ולפתע פגע בו מאחור טנדר והרגו. הנהג נעצר לחקירה.

מגלה מתכות בכניסה למטה משטרת ירושלים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

מתקן לגילוי מתכות הוצב השבוע בכניסה למטה משטרת ירושלים במגרש הרוסים. הנכנסים נדרשים לעבור דרכו.

מפקד משטרת ירושלים החליט להציב את המתקן לאחר שחייל מילואים נכנס לפני שבוע ובכיסו רימון יד. הוא השאיר את הרימון עם פתק בו הסביר כי ברצונו להיפטר ממנו לאחר שהחזיק בו מאז מלחמת של"ג. החייל יצא והמשטרה אינה יודעת מיהו.

עד כה בדק הזקיף המוצב בכניסה למטה רק בכליהם של הנכנסים ולא על גופם. בעקבות המקרה הוחלט להציב את מגלה המתכות בשער הכניסה. „לא ייתכן שהסנדלר, במקרה זה המשטרה, האחראית לאבטחת כל אירוע או מבנה, תלך יחפה", אמרו במשטרה.

הופסק שיווק מוצרי 3 מפעלים לבשר עוף

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

אנשי לשכת הבריאות בעמק [illegible] אתמול בבוקר את שיווק תוצרתם של שלושה מפעלים לעיבוד בשר עוף הנמצאים בכפר דיר אל אסד ליד כרמיאל.

משרד הבריאות טוען כי המפעלים: „עוף הצפון" שבבעלות אחמד דבה, „עוף אריה" של חסן מחמוד נעמה ו„סופר עוף" השייך למוחמד נעים פואר, פועלים ללא רשיון ובמצב תברואי ירוד.

פקחי משרד הבריאות שהגיעו למפעלים גילו כי הבעלים השתמשו בתעודות משלוח לא תקינות וכי קיים חשש לזיהום בבשר המשווק לצרכן. כצעד ראשון הופסק שיווק תוצרת המפעלים ובמקביל מבצעים פקחי הלשכה בדיקות שונות, בהן ומיקרו־ביאליות במוצרי המפעלים.

משרד הבריאות מזהיר את הציבור להימנע מאכילת מוצרי שלושת המפעלים. כל מי שבידו תוצרת המפעלים מתבקש לפנות מייד ללשכת הבריאות הקרובה.

מנהל שירות המזון במשרד הבריאות, אינג' דניאל רייכמן, אמר כי גילויים אלה חמורים מאד נוכח העובדה כי אכילת מזון שלא בפיקוח ואשר עובד בתנאי תברואה ירודים, עלול לסכן את הבריאות.

המרכז החקלאי מזהיר מנזק לא הפיך לחקלאות

מאת דויד משיוב, סופר „דבר" לענייני תיירות

יש הכרח דחוף וחיוני ביותר בשינוי מהותי של מערכות המימון המשרתות את החקלאות וההתיישבות, כדי שמגזר זה, אשר בקיומו ושגשוגו יש אינטרס לאומי כלכלי ראשון במעלה, יתאושש מן המשבר הכבד הפוקד אותו. אם שינוי זה לא יהיה מיידי ודרסטי, ייגרמו נזקים בלתי הפיכים לכל המערכות הקשורות עם החקלאות – אמרו אנשי המרכז החקלאי שמחה אסף ואילן שפירא בהופיעם בוועדת גילרמן, העוסקת בבחינת נושא האשראי במשק והשפעתו על המגזר העסקי.

לדבריהם אי־יציבות מסגרות מוסדיות שיסדירו את נושאי האשראי והבטחונות באורח שוטף בסקטור החקלאי, עלול לגרום משבר פיננסי נוסף. הם הסבירו כי לסקטור החקלאי אין כמעט אפשרות לגייס מקורות מימון חליפיים לאשראי ולכן יש צורך בטיפול מיוחד בבעיות האשראי ובבטחונות של סקטור זה והדרך לכך היא הקמת קרנות להון חוזר ולמימון השקעות הדרושות להמשך הפיתוח של הענף ולשמירה על הקיים בסיוע הממשלה.

אנשי המרכז החקלאי סבורים שהרבית שהסקטור החקלאי יכול לשלם בממוצע רב־שנתי היא בשיעור של שש־שבעה אחוזים ריאלית.

מתגבשת החלטה להגיש אישום נגד הבכיר בקריית ביאליק

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

במחלק ההונאות של משטרת מרחב חיפה מתגבשת החלטה להגיש כתב אישום נגד מנהל המחלקה לתרבות נוער וספורט בעיריית קריית ביאליק ומנהל המתנ"סים בעיר, שלמה ירושלמי.

החוקרים, בראשות [illegible] שאול גולדמן, מייחסים לירושלמי (52), תושב קריית ביאליק, שורה של עבירות מרמה. הוא נעצר לחקירה ומסר את גרסתו לחשדות שהועלו נגדו. בין החשדות נטען כי במהלך השנים האחרונות זייף חשבוניות ועסק בזיוף מסמכים בתוקף תפקידיו. החוקרים מייחסים לו עבירות של קבלת כספים במרמה.

ירושלמי הובא לבית משפט השלום בחיפה ושוחרר בערבות של 15,000 שקל לאחר שלנציג המשטרה לא היתה התנגדות לשחרורו בערבות.

חקירת המשטרה נגד ירושלמי החלה בעקבות מכתב ממושך בינו לראש עיריית קריית ביאליק דני זק. הלה הורה לבצע במשך חודשים אחדים חקירה סמויה נגד ירושלמי ובסיומה העביר את הממצאים למשטרה באמצעות היועץ המשפטי של העירייה.

לסופר „דבר" נודע כי בימים הקרובים ייחקרו במשטרה בכירים נוספים בעירייה בכללם דני זק.

★ מועצת פועלי ירושלים הכריזה אתמול על סכסוך עבודה במפעל הדפוס בירושלים לייצור מכשירי כתיבה. זאת, עקב הוכחת ההנהלה לפטר את יו"ר הוועד ג'מל אמין ושני עובדים נוספים. ההנהלה גם השביתה את העבודה.

בני זוג רוכבי אופנוע נהרגו ברחובות

מאת דני צוקוני, סופר „דבר" בדרום

שני צעירים רוכבי אופנוע נהרגו אתמול כשהתנגשו בעת שג'יפ משטרתי, שנסע לפניהם, רצה לפנות שמאלה.

ההרוגים הם ברעז בר (24) וחברתו חנה איינהורן (21), שניהם מרחובות.

השניים היו רכובים על אופנוע ובצומת הרחובות זכריה מזרכובשי והרמון ניסו לעצור כשהבחינו בג'יפ משטרתי שנסע לפניהם הפונה לפתע שמאלה אך לא יכלו למנוע את ההתנגשות.

הננו מודיעים בצער רב על פטירתו של בעלי אבינו וסבנו היקר

דוד אישוני (אפלויג)

יליד רדזין – פודלסקי

ההלויה תתקיים היום, יום שישי י"ט באייר תשמ"ח (6.5.88) שעה 12.00 בבית העלמין חולון.
(יושבים שבעה בבית המנוח, טלפון: 03־485780)

אבלים:
אשתו: חנה אישוני
ילדיו: צביה ואריה הלל ומשפחתם
שושנה אישוני
אביבה אישוני
אורה ומריו סולומון ומשפחתם
אילן וציפי יהודה ומשפחתם
אחיו: צבי ורבקה אפלויג ומשפחתם
גיסותיו: פולה אפלויג ומשפחתה
בלומה אפלויג ומשפחתה
משפחות אפלויג וברני בארץ ובחו"ל

המשפחה המתאבלת

ביום רביעי, 11 במאי 1988 בשעה 6.30 בערב תתקיים בבית ראשוני פועלי־ציון רח' ברנר 14 תל־אביב

עצרת חגיגית
מוקדשת ל־40 שנה למדינת ישראל

בהשתתפות:
אלוף (מיל) משה כרמל
חיים פינקלשטיין
יו"ר ראובן ברנע
בחלק האמנותי:
מקהלת סמרוב בניצוח של יעקב שטייך
ליד הפסנתר: ברברה מלווה
הכניסה חופשית

משרד החינוך והתרבות
המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
מינהל התרבות האגף לתרבות ולאמנות

פרס שר החינוך והתרבות לציור ופיסול לשנת תשמ"ח

טקס חלוקת הפרסים לזוכים יתקיים ביום שלישי כ"ג באייר תשמ"ח 10.5.88 בשעה 20.00 באודיטוריום, מוזיאון ישראל, ירושלים.

הזמנות ניתן לקבל אצל חרמונה גרונאו – האגף לתרבות ולאמנות – ממילא 20 ירושלים.

במלאות 15 שנה לפטירתו של
משה פלימן ז"ל
ראש עיריית חיפה לשעבר
ושנתיים למות רעייתו
רבקה פלימן ז"ל
נעלה לקברם בבית העלמין הישן חוף הכרמל, חיפה ביום שלישי כ"ג אייר תשמ"ח 10.5.88 בשעה 15.30 אחה"צ
המשפחה

הכנסת
ביום שני, כ"ב באייר התשמ"ח – 9.5.88 יתקיים בכנסת
טקס הצהרת אמונים של נשיא המדינה בפני הכנסת
התורי הכניסה הקבועים למשכן הכנסת לא יהיו בתוקף באותו יום. הכניסה לכנסת תותר לבעלי הזמנות ולמקבלי התורים חד־פעמיים בלבד.

„בן בית"
שעה אישית עם
אברום בורג
בשבת בשעה 13.05
ברשת ב'

אמא שלם
רבקה ספיר
חברת קבוצת כנרת הלכה לעולמה
ההלויה היום יום שישי י"ט אייר תשמ"ח 6.5.88 בשעה 14.00 בבית העלמין של הקבוצה
נעמי שמר־הורוביץ ומשפחתה
רות נוסבאום ומשפחתה
יעקב ספיר ומשפחתו
ובית קבוצת כנרת

האזינו הערב
לאחר חדשות השעה 19.00 ברשת ב' בקול ישראל לראיון השבוע עם שר הכלכלה והתקשורת
גד יעקבי
בתכנית „הטור השבועי"
מראיין: יואל רפל

עם שריתה והמשפחה
איתך באבלך הכבד
במות
האחות ז"ל
בית רעים

במלאת שלושים לפטירת חברתנו
אלקה ויטחובסקי ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון כ"א אייר תשמ"ח 8.5.88 בשעה 15.30 בבית העלמין בגען
המשפחה
וקבוץ געש

לחברתנו פקליארו רבקה
משתתפים באבלך במות אביך
מרקו בורק ז"ל
מחבריך לעבודה
בית אבות משען גבעתיים

נהג! עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל!

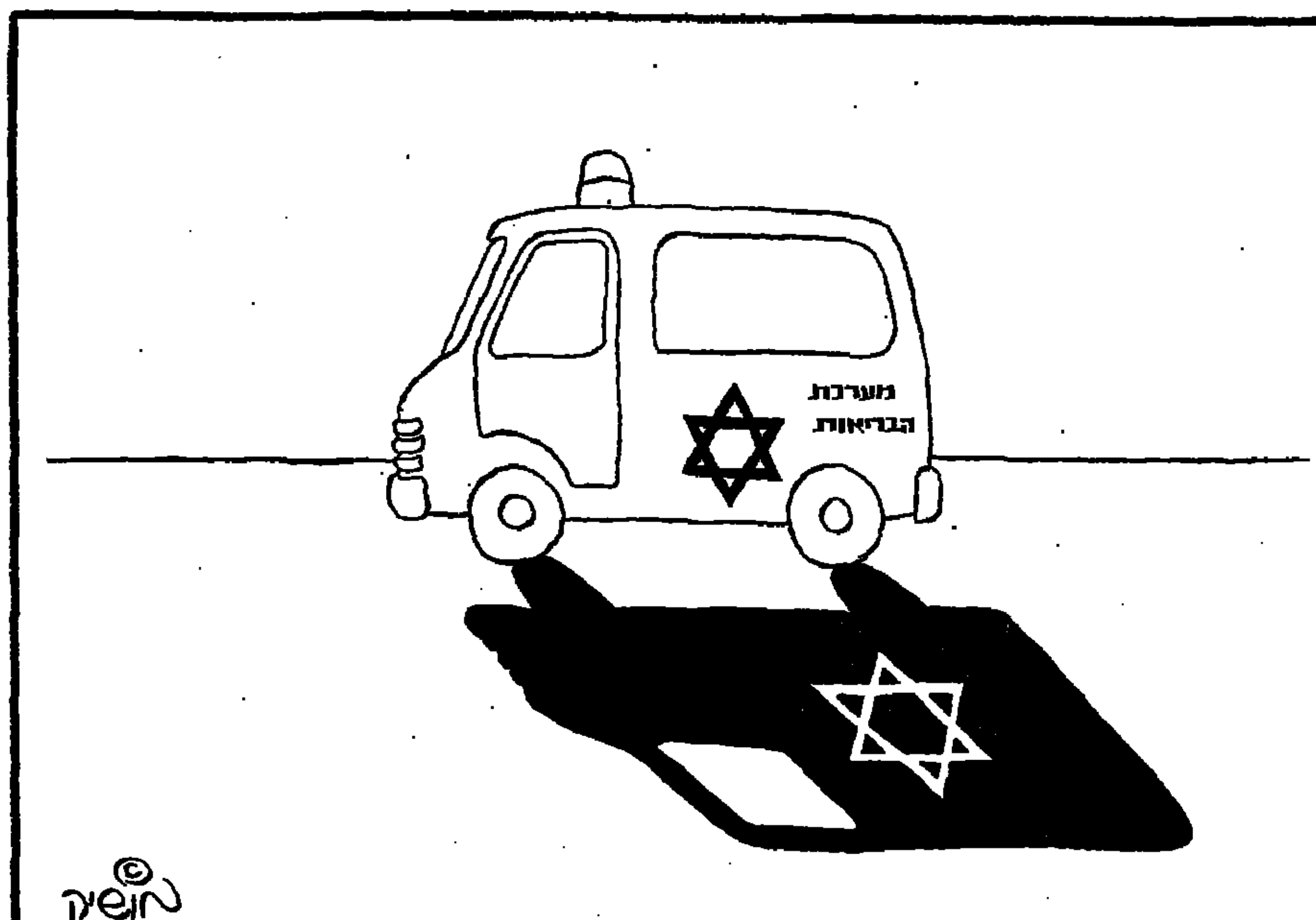

צה"ל בדרום לבנון. יוזמה מקומית / טלי זלינגר

אזהרה לפני עיקול

הממשלה הופתעה. המחבלים לאו דווקא. פיקוד צפון, שבחר להנחית מכה חזקה מהרגיל, המליץ ושר הבטחון אישר

ראש הממשלה יצחק שמיר שמע על כך, פחות או יותר, ברדיו. גם שר החוץ שמעון פרס לא קיבל תדרוך מוקדם או הצעה לאישור מראש וכמוהו יתר חברי הקבינט, אלה שדווקא שמחו בהפתעה שזומנה להם ביום שני בלילה ואלה ששמחו הרבה פחות. שר הבטחון יצחק רבין שמע והשר-התלבט-אישר את מבצע „חוק וסדר" לסריקה וטיהור קני מחבלים ומשתפי פעולה עם מחבלים בגיזרה המזרחית של דרום לבנון ולא הביא את התכנון לאישור הממשלה או לידיעתה מראש. הממשלה הופתעה. המחבלים לאו דווקא, לפחות לא אלה משלב א' של המבצע.

פיקוד הצפון היה הוגה ויוזם ומבצע פשיטת כוחות הצנחנים והשריון לשתי יממות שיטור וניקוי ריכוזי מחבלים בדרום לבנון. פיקוד הצפון הוא גם הגוף שספג את עיקר הכאב ממכות פיסיות ומוראליות שהנחיתו המחבלים בחודשים האחרונים: נסיונות חדירה, מטעני חבלה ומוקשים ושיגור קטיושות לעבר איזור הבטחון וצפון המדינה. מאות תקריות בשנה האחרונה בגיזרה המזרחית-מרכזית של צפון איזור הבטחון, מספר הולך ועולה של נסיונות חדירה והתקלויות ברצועה הצפונית-מזרחית של הגיזרה המזרחית, התקפות חיזבאללה שכוונו נגד צבא דרום לבנון והאיום על גזרת ג'זין הנוצרית המנותקת מצבא הדרום, הותירו בידי פיקוד הצפון שתי ברירות בלבד – להמליץ על שינוי בתפיסת הבטחון, שפירושו תפנית במבנה איזור הבטחון או להנחית מכה חזקה מהרגיל, אזהרה אחרונה לפני עיקול.

פיקוד הצפון בחר לבקש את אישור המטה הכללי למכה כזאת. הסיכוי לקבלת אישור כזה, בלוויית ההכרה שאיננה נחלשת בצידקת ובתבונת איזור הבטחון כמות שהוא, היו מרחק הוק למכבש השכנועים. ההחלטה לקיים את המבצע והעובדה שלא דווח עליו מראש לממשלה קשורות בנטיה לצקת לתוכו תכנים מתונים, מסוייגים בהחלט, שאינם גובלים במהומה העלולה להוביל למלחמה נוספת, לא בלבנון ולא נגד הסורים, כמו גם מחשש מסויים מהדלפת פרטי האירוע, שעיקר כוחו בהפתעה ובהתרעה. את מידת ההזדהות הזאת שמרו כבר לרגליהם מתכנני הפשיטה והמבצעים שיגרתיות.

היקף הכוחות וגודל השטח שטופל מלמדים אכן על אופיו המוגבל של המבצע. יותר מאותו הדבר, יכולים לטעון כנגד או בעד מבצע „חוק וסדר". ההבדל, אם יש כזה, נובע בכל זאת מהיקף הכוחות וממשך הזמן ששהו מחוץ לאיזור הבטחון, כמו גם מהניפוח התקשורתי-הסברתי שניתן לו, והשלכותיו יימדדו בעתיד הקרוב. זאת איננה תרופת פלא, כי אם אספירין, גם אם הוא חזק מהרגיל. אם יתחולל שינוי מסויים, הוא ינבע ממהויות טכניות, כהרס מוקד מבוצר ורב-פעלים של ארגון החיזבאללה בכפר הנבטש ועתה גם ההרוס, מיידון, או מהסתייגות של תושבים דרוזים ואחרים משיתוף פעולה – בינתיים ועד להודעה חדשה – עם מחבלים פלשתינאים, שיבקשו לעבור בתחומם ולקבל סיוע והדרכה.

מעבר למהויות הטכניות היה המבצע המוגבל הזה חידוש מסויים שיש לו משמעות לא מבוטלת, והוא פניה ישירה ואלימה של ישראל לחיזבאללה. לאחר שנים של מגבלות שהטילו האמריקאים על פעולות אלימות של צה"ל וחיל האוויר נגד הארגון השיעי הקיצוני, מפחד פגיעה בבני ערובה אמריקאים המצויים בידיו, ולאחר מאבקי כוח עקיפים, באמצעות ההתמודדות של חיזבאללה עם ארגון „אמל" המתון יחסית, פועל צה"ל באופן ישיר נגד חיזבאללה. המחיר הכבד ששילמו כוחות צה"ל ממחיש את אופיו הנחרץ של האויב הזה ומהווה תוספת לדרך הארוכה, אולי הבלתי-נגמרת שעל ישראל לעבור לפני שתשיג שקט מסויים לצפון המדינה.

במקבילית הכוחות המורכבת של שטח ההפקר הלבנוני יוכל רק הזמן ללמדנו, עד כמה יכולה מכה כזאת, גם אם היא חוזרת כך או אחרת, להשפיע על מאזן השקט מול כוחם של מרכיבים אחרים בזירה. פריצה בכוח של מחסום איזור הבטחון יכולה לעשות הבדל בגרף ההסרדות. האפשרות לפעול מתוך השטח המוחזק לזמן ארוך בידינו המחישה וחיזקה עוד יותר את מאחזו של תפיסת איזור הבטחון כפתרון יחיד, הבנוי מוריאציות כדוגמת פשיטת שתי היממות מראשית השבוע.

ייצוג, לא שלטון / חגי אשד

מי כאן האדון ומי המשרת

עד אתמול היית ראש ממשלה, ושכנת כבוד ברחוב דאונינג 10 – היום אתה מוציא את כל מיטלטליך בדלת האחורית, ובדלת הראשית, לקול תקתוק המצלמות, נכנס ראש הממשלה החדש. לא אצלנו

את מדינת ישראל אפשר לכנות כדמוקרטיה של נבחרים ולא של בוחרים. ואולי כגן עדן של נבחרים שמזכיר את הביטוי „גן עדן של שוטים". אלא שהנמשל הוא אנחנו, ציבור הבוחרים. אנחנו השוטים. ולא הנבחרים, שהם עסקני המפלגות, שהכסיתו לעצמם שיטת הבחירות שמעניקה להם זכויות-יתר רבות ומבטיחה בעיקר – את זכותם לייצג, כביכול, את הבוחרים. וכל אלה במקום למלא את תפקידם האמיתי והעיקרי – להחליט החלטות קשות וכאובות ולשאת באחריות לתוצאות החלטותיהם. בדמוקרטיה הישראלית לא צריכים הנבחרים להחליט ובוודאי שלא לבצע את ההחלטות ועל אחת כמה וכמה לא לשאת בתוצאות של המעשים או המחדלים. שם המשחק הוא ייצוג ולא שלטון. גם אם משחק הייצוג הזה צריך להימשך [illegible] אחרי שלב. גם אם התהליך של החלפת הממשלה האחת באחרת ישיל להימשך פעמה תמימה ובינתיים אין לנו ממשלה במובן הפשוט והאמיתי של המושג – ממשלה שתפקידה למשול, כלומר להחליט ולבצע, כאמור.

כאילו שאין צורך בממשלה שאפשר לשפוט אותה לפי התפקוד של החלטותיה ומעשיה. כאילו שאין צורך בממשלה אחראית. בפני הבוחר, שהוא האדון והיא המשרתת שלו והוא יכול להחליף אותה תוך שבועיים-שלושה לכל היותר. מהיום למחר. עד אתמול היית ראש ממשלה ושכנת כבוד ברחוב דאונינג 10 – היום אתה מוציא את כל מיטלטליך בדלת האחורית, פשוטו כמשמעו ובדלת הראשית, לקול תקתוק המצלמות, נכנס ראש הממשלה החדש. בו ביום. זו לא אגדה. ככה זה קורה באנגליה. שם לא חושבים הנבחרים שהוחלפו, שמגיע להם ויתחשבו בהם עד שימצאו דירה חליפית ועבודה ומכונית חדשה. זו דמוקרטיה שבה לא הנבחר הוא העיקר, אלא התפקיד והאחראי והנכבד שהוא ממלא, כל עוד הוא ממלא אותו. ולא יותר.

כך באנגליה. כך בארצות „הדמוקרטיה המושלת". האחרות, שעיקר דאגתן הוא לא להתחכם ולייצג את כל גוני הקשת הפוליטית, אלא לכונן ממשלה בעלת סמכות וכוח ביצוע, ממשלה נבחרת ומתחלפת לפי רצון הבוחר. בניגוד ל„דמוקרטיה המייצגת", בת דמותה של „הפרלמנט של רישון", או „הפרלמנט של שדרות רוטשילד", בימי המנדט הנשכחים. דמוקרטיה של עסקנים. לא של שלטון אחראי הניתן להחלפה לפי הישגיו וכשלונותיו. אלא של ייצוג מפוצל של כל הדעות וכל מצעי המפלגות הקטנוניות של הסיעות והחטיבות והמחנות וקבוצות העסקנים למיניהם. ושייקח תהליך הייצוג הזה כמה זמן שייקח. ולעזאזל ציבור הבוחרים. ולעזאזל הבעיות הבוערות שטעונות הכרעה לכאן או לכאן – בענייני בריאות ואישפוז וניתוחים דחופים והקטנת סבלם של חולים ובענייני תהליך השלום וכל שאר העניינים. שיחכו. מה בוער להם. הם לא רואים שציבור העסקנים המפלגתיים, אלה שנבחרו בעבר ואלה שרוצים להיבחר בעתיד, עסוקים בעניינים חשובים יותר בעיני עצמם גופם ובשרם?

מה בוער? זו הסיסמה האמיתית של הדמוקרטיה הישראלית. מפעם לפעם טוען מישהו שצריך ואפשר לשנות את חוקי הבחירות בישראל שנקבעו כאילו בקדנה. על מנת להאריך את תהליך הבחירות, שימשך לפחות חצי שנה. ואחרי כמה חודשים של מיקוח קואליציוני, עד להרכבת הממשלה החדשה, שתייצג בעיקר את עצמה, כלומר את חברי הקואליציה של נציגי המפלגות, שבה ההכרעה איננה בידי מי שהעם בחר בו, אלא בידי כל מיני לשונות מאזניים של מפלגות קטנות דווקא, או של עסקנים בודדים בתוך המפלגות. דמוקרטיה של רסיסי מפלגות. הכל למען הרסיסים הללו. כולנו הדום לרגליהם.

כאילו לא היה די בחוקי הבחירות לכנסת, באו המפלגות והוסיפו תקנוני בחירות פנימיים, שמאריכים עוד ועוד את לוח הזמנים של הרכבת רשימות המועמדים לכנסת של כל אחת מהמפלגות. לך דע למה מפלגת העבודה קבעה לעצמה תקנון שמאריך את תהליך הבחירות הפנימיות בעוד שלושה חודשים בערך נוסף לששת החודשים בערך של תהליכי הבחירות לכנסת. ראשי מפלגת העבודה דורשים מפעם לפעם לקצר את תהליך הבחירות. לקיים אותן תוך כמה שבועות מאז פיזור הכנסת. לקצר את התהליכים הארוכים הקיימים. והנה באה מפלגת העבודה ועושה פלסתר את הדרישה הזאת. כאילו יש למפלגת העבודה כל הזמן שבעולם לבחור לעצמה מועמדים לכנסת. למה אי-אפשר לקצר את התהליך הזה להתחיל ולסיים אותו תוך שבועיים-שלושה לכל היותר ולא במשך שלושה חודשים.

גם ל„חירות" יש זמן בלתי-מוגבל כמעט. וכך לליברלים שהמסוכסכים והמפולגים בתוכם והמעסיקים את בתי-המשפט כדי שהללו יפסקו ביניהם. וכך לתהליך של איחוד הליכוד כולו. לכולם יש זמן. לא בוער להם. שכל ההחלטות הדרושות יחכו. שהבוחרים יחכו. שהחולים יחכו. וגם הרופאים וגם יתר עובדי בתי החולים. שהשלום יחכה והמצב בשטחים והבעייה הפלשתינאית והמדיניות הכלכלית, שכאילו קפאה על עומדה, כביכול. שהעם יחכה. שהבוחר יידע את מקומו הנכון בדמוקרטיה הישראלית ולא יקפוץ בראש.

מתי, לעזאזל, נזכה להיות דמוקרטיה מתוקנת באמת. מתי נצליח לכונן דמוקרטיה שציפור הנפש שלה הוא היכולת של האזרח להחליף את השלטון, כאשר הוא נכשל במילוי תפקידו, תוך שבועיים-שלושה ולא יותר ולאפשר לשלטון הנבחר החדש לפעול במלוא הסמכות, ולבחור במישרין את הממשלה החדשה והעומד בראשה ואת נציגיו לכנסת, איש איש הנציג, איש איש והמפלגה שהוא בוחר בה. כל הסכים הללו שהם להם תקן באנגליה, למשל, נשמעים באוזנינו כמו תיאור של גן העדן הבלתי-ניתן להשגה. גן עדן לאזרח הבוחר ולא לעסקן הנבחר.

ודאי שלא הכל תלוי רק בשיטת הבחירות. הלכי הרוח בעם והתפלגות הדעות והקולות השונים לא פחות וגם אופיין של המפלגות היכולות להצמיח מתוכן מנהיגים בעלי שיעור קומה, המסוגלים להקים ממשלה בעלת סמכות ואחריות לשאת בנטל השלטון והאחריות לתוצאותיו. אבל גם אלה תלויים במידה רבה באופי המשטר הדמוקרטי ובשיטת הבחירות המקיימת אותו. מה שיש לנו עכשיו הוא הגרוע ביותר. ושיטת הבחירות הפנים מפלגתית, שנקבעה עכשיו ואורכה מזכיר בדיחות על עינויים סיניים, מקלקלת במקום לתקן. וזה עוד לפני שראינו מי נבחר ומי לא נבחר. מתי, לעזאזל, יצליח העם הזה לטלטל את עסקניו ולאלץ אותם לשנות את שיטת הבחירות ולאפשר לבוחר להיות אדון הדמוקרטיה ולא משרתה, ולא משרת נבחריה, שהם אדוני הארץ ולא העם היושב בה.

שבוע אמריקאי / אמנון דנקנר

על דלותה של שורת המוזמנים

רק לפני חצי שנה קשה היה להאמין כי חברי קונגרס דמוקרטים יגיבו אחרת מאשר להשליך עגבניות רקובות על כל מי שמהין להעלות באזניהם את רעיון המדינה הפלשתינאית. השבוע הם הריעו לג'קסון

במרכז קנדי בוואשינגטון ניגנה שלשום התזמורת הסימפונית של ירושלים במסגרת חגיגות ה-40 של ישראל, והאירוע היה בהחלט חגיגי, אבל עיון ברשימת מוזמניו של שגריר ישראל היה בו כדי להטיל צרימה בצלילי החג. היא היתה פשוט דלה מאד, במיוחד בהשוואה לאירועים דומים, ואולי חגיגיים מעט פחות, שהיו בעבר. נכון, היו שם הפקידים בממשל הקשורים מעשה יומיום לענייניים ישראליים: היה ריצ'ארד מרפי הבלתי נמנע והיה סגנו אד ג'ג'ריאן והיה ראש הדסק הישראלי במחלקת המדינה ג'ו הירש, והיו עוד שלשה פקידים בכירים שבאו על תקן יהודים ולאו דווקא על תקן אנשי ממשל. אבל זה הכל. כלומר עוד ארבעה עיתונאים בכירים ומזכיר האיגודים המקצועיים, ומכל הקונגרס של ארה"ב – סנאטור אחד ואפילו לא ציר אחד של בית הנבחרים.

היה בכך כדי לסמל שתי תופעות מדאיגות שאותן מדינה את השנה: גם הידרדרות במעמדה של ישראל בארה"ב וגם המשך שקיעתה של שגרירות ישראל בוואשינגטון.

באותו יום לפני הצהריים עמד ג'סי ג'קסון ונשא נאום באוזני הצירים הדמוקרטים של בית הנבחרים בוושינגטון. כשנדרש לנושא המזרח התיכון קרא ג'קסון לגבולות בטוחים לישראל, בד בבד עם הקמתה של מדינה לפלשתינאים. קהל המאזינים שלו קם על רגליו והריע ממושכות. דיפלומאט ישראלי שנכח במקום היה מזועזע: אם היו מספרים לי לפני חצי שנה שחברי קונגרס דמוקרטים יגיבו אחרת מאשר להשליך עגבניות רקובות על כל מי שמהין להעלות באוזניהם את רעיון המדינה הפלשתינאית, לא הייתי מאמין – אמר לי שלשום.

מועמד אחר של המפלגה הדמוקרטית, שבניגוד לג'קסון יש לו סיכוי ממשי להיות הנשיא הבא של ארה"ב, מייקל דוקאקיס, איכזב גם הוא באחרונה. ערב נאום פרוגרמאטי שלו בניו-יורק, באו אנשיו במגע עם נציגי השגרירות הישראלית, שניסו לשכנע אותם כי בפיסקה על המזרח התיכון ראוי לו שידבר בזכות אותם עקרונות המשותפים גם למערך וגם לליכוד: אי חזרה לגבולות 67', ירושלים מאוחדת בריבונות ישראלית ושלילת הקמתה של מדינה פלשתינאית. אולם בנאומו נמנע דוקאקיס באורח מכוון ובולט מלהתחייב בנקודה השלישית ולהירשם כמי שאינו מוכן לשמוע על מדינה פלשתינאית.

התמונה היא עגומה, לאו דווקא מכיוון שהיא מבשרת על נזקים הצפויים לישראל בארה"ב כבר עתה, אלא משום שהיא מלמדת, כי לטווח ארוך ישראל, ככל הנראה, לעולם לא תראה עוד בעיניים אמריקאיות כפי שנראתה בתקופת הטרום-אינתיפדה, בתקופה שלפני שטף-הדם ההסברתי שסבלה בחודשים האחרונים. „יש התעייפות מאיתנו", אמר לי איש שגרירות ותיק. „זה לא שמישהו בקונגרס או בעיתונות נועל בפני את הדלת אם אני מבקש פגישה, אבל ימי החיבוקים והטפיחות על השכם עברו ולא ישובו עוד. למזלנו לא היתה השנה הצבעה על גובה הסיוע, והצבעה כזאת צפויה רק בפברואר 89', אבל בהחלט יהיה קשה לקבל בקונגרס סיוע אחר, בעניינים שונים, שהנהגנו לראות אותו כמובטח כמעט בעבר".

התזמורת ניגנה שלשום, הקהל מחא כפיים בנימוס ואחר-כך עלו המכובדים לקבלת פנים מטעם השגרירות, אולם לא היתה, בעצם, שום סיבה למסיבה הזאת. גם יוזמת שולץ שהפיחה תקוות כלשהן בעבר הקרוב, נראית עתה כנגררת על הרצפה באי חשק ובעייפות. „במקרה הטוב", העריך באוזני דיפלומט ישראלי, „היא גוססת". בשבוע הבא יהיה שולץ במוסקבה לפגישת הכנה אחרונה עם עמיתו הסובייטי, לפני הפסגה, והדיווחים האמריקאיים לשגרירות הישראלית כאן הם פסימיים לגבי אפשרות של הסכם בין המעצמות בשאלת הוועידה הבין-לאומית. הסיכוי היחיד, אומרים בשגרירות, הוא כי האמריקאים מדווחים דיווחים שחורים מדי על עמדת הסובייטים וכי עשויה לחול שם, בכל זאת, תזוזה חיובית, אבל גם כל היקף התקווה הטובה, הוא בהחלט לא גדול.

מלחמת הכוכבים והמזלות

„נשק וספר", כך מכונים הספרים של פורשי הממשל, המנשקים לפרידה את הבוס שלהם רונלד רייגן ורצים לספר לחברה, תמורת מקדמות שמנות על כל מיני דברים לא נעימים שקורים בתוככי הבית הלבן. עשה את זה דייוויד סטוקמן, שהיה הממונה על התקציבים בתקופת הכהונה הראשונה של רייגן, וחשף את אי הבנת הנשיא בענייני כלכלה. עשה את זה מייקל דיוור, שהיה עוזר הנשיא, וסיפר בספרו על מידת מעורבותה של רעיית הנשיא בתככים הפנימיים בממשל. בחודש שעבר עשה זאת הדובר הפורש לארי ספייקס, שחולל סערה כשגילה כיצד פיברק אימרות כנף, כפי הנשיא כביכול, ושיקר לכתבי הבית הלבן במצח נחושה, ועתה עשה זאת דונאלד ריגן, מי שהיה ראש הסגל של הבית הלבן. ריגן נדחף החוצה בעיקר על-ידי הגברת הראשונה שתלתה בו את האשם לביצועים הנבוכים של הממשל בעקבות חשיפתה של הפרשה האיראנית. עכשיו הוא מוציא ספר שבו הוא מנסה לנקום במדיחה שלו. פרט אחד שדלף כבר ועורר המולה שוחקת במסדרונות הפוליטיים כאן: הנשיא רייגן ובעיקר רעייתו נוהגים להיוועץ באסטרולוגים לפני אירועים חשובים. ריגן מספר, כי הגברת הראשונה נהגה לזמן אליה אסטרולוגים ידועים, כדי לקבוע מהו המועד הטוב ביותר לנאום חשוב, מסיבת עיתונאים גורלית או ביקור ממלכתי מעבר לים. לעיתים, כתב ריגן, ועוזרים בכירים בבית הלבן אישרו את המידע הזה, היתה נאנסי מודיעה לבעלה כי עליו לשנות מועד של אירוע מסויים, משום שהובהר לה כי מפת הכוכבים איננה מאירה פנים במידה ראויה. כך גם, מסתבר, נקבעה השעה המדוייקת של חתימת ההסכם לצמצום החימוש הגרעיני בין רייגן לגורבצ'וב בוואשינגטון, על-פי המלצותיהם של החוזים בכוכבים.

בפה חשוק ובמבוכה גלויה הודה דובר הבית הלבן, כי לנאנסי רייגן יש „התעניינות באסטרולוגיה", שגברה מאז נעשה נסיון להתנקש בחייו של בעלה, אולם הנשיא רייגן עצמו הכחיש בתוקף כי „איזושהי החלטה מדינית שלו הושפעה מתחזיות אסטרולוגיות". עם זאת ידעו כתבים לספר, כי כבר בראשית שנות השישים היה רייגן שקוע באמונות תפלות ובאמונה בכוכבים, וכי אסטרולוגית קליפורנית בשם ג'ין דיקסון שניבאה לו בשנת 1962 כי יהיה נשיא ארה"ב, נעשתה קרובה אליו ויועצה לו תכופות. דובר מטעם התאחדות האסטרולוגים של ארה"ב שיבח את בני הזוג רייגן וקבע, כי בעוד שהנשיא קארטר קבע

(המשך בעמ' 16)

שניים וחצי שקל במונית, שלושה וחצי באוטובוס / דני רובינשטיין

לחברון וחזרה בכביש דו-לאומי

סיפרתי להם שאני חוזר עכשיו מחברון. הם הגיבו בהתרגשות. שאלו אם זה לא מפחיד. רשמי מסע

שניים מהפועלים הערבים הממלאים מדי בוקר את הרחבה הגדולה בואך שער שכם התרחקו ביום שני השבוע מעט מחבריהם. הם עלו במעלה רחוב הנביאים עד סמוך לבנייני משרד החינוך והתרבות ושם נדחקו בפינה בין שתי חנויות. אחרי סוף שבוע ארוך, שכלל גם את האחד במאי, היתה הרחבה דחוסה במאות פועלים, שהתנפלו בחירוף נפש ממש על כל מי שנראה כלקוח הבא להציע יום עבודה. השניים ניסו, אפוא, להקדים קצת את האחרים ולתפוס את הלקוחות היהודים הבאים לחפש סבל, צבע, או בעל כל מלאכת כפיים מזדמנת אחרת. אולי רצו גם לעשן בסתר סיגריה, האסורה בשעות היום של חודש הרמדאן, כמו האיסור על האוכל. הם בחנו אותי בחשד ולפי ההילוך והמבטים הגיעו כנראה למסקנה שאין אצלי פרנסה וחזרו לשבת. בהמשך להמולת הפועלים, המשאיות והטנדרים, מול חנויות שוק מוצרה (כך נקרא האיזור בעברית) שנסגרו בצו המשטרה, מצויות תחנות המוניות הערביות. מדי זמן מה אני נוהג לנסוע בגדה במונית שירות ערבית והפעם ביקשתי לנסוע לחברון.

שעת בוקר מאוחרת ולחץ הנוסעים בקו הוא בכיוון הפוך, מחברון לירושלים. צריך לחכות עד שהמונית תתמלא. אני מתיישב במושב האמצעי. מלפנים אשה בלבוש כפרי מסורתי עם סלים וחבילות, מאחור זוג מבוגר. לידי מתיישבים שני צעירים. לפי הלובן על בגדיהם ועיניהם האדומות אני מנחש שהם פועלי מאפיה, שסיימו משמרת לילה. עד שיגיע הנוסע השביעי, האחרון, אני מעלעל בעתון אל-קודס, ששייך לנהג והיה מוטל בין המושבים. יש בו הדיווחים השיגרתיים מהשטחים ומעצרות והפגנות האחד במאי שהיו אתמול. יש גם תרגום רשימה מ„דבר", רשימתה של טלי זלינגר על חיילי מילואים בשטחים. אני תמה אם על-פי חזותי מזהים אותי הנהג והנוסעים כיהודי, אבל אינני יכול לדעת. די ברור שזה לא מטריד אותם במיוחד. בסך הכל נסיעה בטכסי ומי שחושב באמת זה הנוסע האחרון, שגואל אותנו מהציפיה הממושכת ונאלץ, כרגיל, להדחק במושב הפחות נח מאחור.

מתחילים לנסוע. המחיר זול. שניים וחצי שקלים בסך הכל. נסיעה באוטובוס אגד מירושלים לחברון עולה שקל יותר. ביציאה מדרום לעיר, לפני קבר רחל, בעייה ראשונה. מחסום ביקורת של צה"ל. ממתינים כמה דקות בשיירה. החיילים מפנים כמה מכוניות הצידה לבדיקה יסודית יותר. אנחנו בני מזל, רק סקירה שטחית של אחד החיילים. לא מבקשים אפילו תעודות זהות ואנחנו ממשיכים לכיוון צומת בית ג'אלה. זהו צומת סואן ומסוכן שבעבר היו בו תאונות רבות ואחרי לחץ של העיריות הערביות הסכים הממשל הישראלי לפני חודשים אחדים להתקין במקום רמזור. די מוזר, בכל הגדה המערבית לא היה עד להתקנת רמזור זה אף לא רמזור אחד. פעם שאלתי מישהו והוסבר לי, שאין רמזורים בשטחים מסיבות בטחוניות. מה הקשר? פשוט מאוד. ברמזור צריך לעצור את המכונית וזה מצב נוח למחבל האורב לקורבן ישראלי מקרי. מן הסתם זהו גם הסכון למחלקת התחבורה של הממשל בשטחים. כך או כך הרמזור בצומת בית-ג'אלה לא פועל ואנחנו ממשיכים לכיוון מחנה הפליטים אל-דהיישה, מקום מועד לפורענות של אבנים.

בדרך כלל כאשר אני נוסע במכוניתי או במכונית של חברים אנחנו מתבוננים סביב יפה יפה, כאשר חולפים על פני אל-דהיישה. רק לפני שבועות אחדים ראיתי כאן מכונית מסחרית של תושב קרית-ארבע שנסעה לפני ואבן גדולה ריסקה לה את אחד החלונות. הפעם אני שקט לגמרי. יתרון גדול של נסיעה בטכסי ערבי בגדה הוא שאין שום חשש מאבנים. לעומת זאת יש חסרונות. למשל אם נקלעים למחסומי צמיגים בוערים, גרוטאות ואבנים יש סיכוי סביר שמשמר צה"ל יעצור את המונית ויכריח את הנוסעים לפנות את הכביש. זה אירוע שגרתי למדי. פעם נתקלתי אפילו בצעיר שהורד ממונית ליד רמאללה כדי שיסלק דגל פלשתינאי שהונף בתוך מחנה פליטים סמוך לכביש. הוא סירב וקיבל כמה מכות מהחיילים. אחר-כך נכנס למחנה ושם קיבל מכות מהצעירים שלא נתנו לו להוריד את הדגל. כשחזר לכביש המונית שלו כבר נסעה והוא נשאר שם חבול בכל גופו ומנסה לעצור טרמפים.

מחנה אל-דהיישה נראה שקט, קצת לפני בניין הממשל של בית-לחם וליד הכניסה עשרות ערבים, הנדבאים על הפתח המגודר בתיל סביב סביב. גם זה מחזה רגיל בשטחים בכל ימות השנה ובימי ההתקוממות בפרט. יש מהם העומדים כך בפתחי בנייני הממשל ימים על ימים מעלות השמש ועד השקיעה. הם מחפשים בנים שנעצרו, מבקשים רשיונות, תעודות, אישורים. אחת מדרכי המאבק של מערכת הבטחון בהתקוממות בשטחים היא הכבדת יד הביורוקרטיה הממשלתית. אתה רוצה לנסוע לחו"ל, אתה רוצה להוציא רשיון נהיגה, תביא אישורים בטחוניים, אישורים על תשלום מיסים, אישורים על שאינך חייב עבור צריכת מים וחשמל. אין זה רק טרטור לשמו, אלא נסיון להראות לאוכלוסיה, שהממשל הישראלי הוא השליט הנותן הוראות ובו תלויים ולא כרוזים אנונימיים של מפקדת התקוממות חשאית, המחלקת פקודות מדי שבוע.

הכביש הצר לחברון עמוס כרגיל. יש גם מכוניות ישראליות של תושבי גוש עציון וקרית ארבע. יש כבישים בגדה שהם כמעט רק כבישים של יהודים, הכביש למעלה אדומים למשל. ויש כבישים של ערבים, כמו כביש ג'נין – שכם. באופן סכמתי כבישי הרוחב המחברים את מרכזי ישראל לבקעת הירדן הם יותר כבישים יהודיים ואילו כבישי האורך הם ערביים. מבחינה זו הכביש לחברון הוא דו-לאומי ולכן יש בו יותר תקריות מאשר בכבישים אחרים. אבל היום שקט ופועל המאפיה, שיושב לידי, נרדם שוב ושוב ומתעורר בכל פעם שראשו נופל עלי, תופעה מטרידה ומעצבנת המוכרת היטב לכל המשתמשים בתחבורה ציבורית. אני מנסה לנוח, אבל הוא ממש מת מעייפות ונשכב עלי בעינים עצומות ואני צריך לדחוף אותו חזרה למקומו. מה שמעורר אותו מעט, זה הרדיו שפתח הנהג. שומעים חדשות ושירים של תחנת השידור הירדנית ואחר-כך דיון במשחק הכדורגל, שהיה אתמול בין קבוצות נאפולי למילנו. הטלוויזיה הירדנית שידרה אמש את כל המשחק והנהג מעביר לנו, הנוסעים, כמה מהתרשמויותיו בלי שמישהו טורח להגיב.

התנחלות אפרת, הסתעפות בית-אומר, מחנה הפליטים אל-ערוב, חלחול ואנחנו במרכז חברון. המונית עוצרת בכניסה לשוק במקום שנקרא בערבית באב אל-זאוויה ובשפת הממשל הישראלי כיכר השוטר (כנראה על-שם עיגול אבן במרכז הצומת שבו נהג לעמוד שוטר ולכוון את התנועה בימים ההם שלפני הרמזורים). אני מתעכב מעט בחנות ספרים ועתונים של מכר ותיק ובמשרד של סוחר גדול חוצה את השוק ההומה לכיוון מערת המכפלה. רק בבית-הקפה הקטן של המתנחלים אפשר לשתות משהו ולעשן סיגריה ראשונה (רמדאן), גם לפגוש את רב מערת המכפלה ואחדים מהמתנחלים. יש לי ידיד, איש שמאל, שנשאל פעם למה הוא מרבה לפגוש ולדבר עם הרב לווינגר וחבריו. תשובתו היתה שהוא בעד הידברות עם יאסר ערפאת ועם ג'ורג' חבש, אז למה שיפסול דיבורים עם לווינגר?

אבל בכל השיחות אין שום חדש וכבר שעת צהריים מאוחרת. רחובות חברון התרוקנו בהתאם לדרישות כרוזי מפקדת ההתקוממות. כיכר השוק ריקה. גם מטיילים ישראלים כבר לא באים לכאן חודשים ארוכים ובמקום לחזור לתחנת המוניות הערבית אני מוצא את אוטובוס אגד, קו 60.

וזהו ודאי קו האוטובוס, שעולה לכותרות החדשות יותר מכל האחרים. כל ילד ערבי ממבואות בית-לחם ועד התחנה האחרונה בבית רומנו שבלב חברון יודע שזה אוטובוס, המשרת את המתנחלים. פעם שאלתי ילדים באל-דהיישה איך הם מבדילים בין האוטובוסים הישראליים, הרי הם לא זורקים אבנים על אלו המסיעים פועלים מהשטחים לישראל. פשוט מאוד, הם אמרו, זורקים אבנים רק על קו 60. ואכן אין כמעט שבוע בלי תקריות בקו זה. אבנים, מחסומים, פעולות תגמול של הנוסעים, לפעמים ירידות ופגיעות.

לתחנה של מערת המכפלה הגיע האוטובוס של יום שני בצהרים רק עם שלושה נוסעים. בתחנה של קרית ארבע, ליד צומת שדרות כלב בן-יפונה ורחוב יהושע בן-נון עלו עוד מעטים, קבוצה קטנה של תלמידים שנוסעים שלושה קילומטר צפונה לשכונה החדשה שכינו אותה פעם גבעת החרסינה ושמה הרשמי עכשיו הוא רמת-ממרא. עלו גם כמה חיילי מילואים שנרדמו מיד, ושתי משפחות מתנחלים ששקעו בשיחה על תקרית שהיתה בשבת האחרונה בין תושבים יהודים מקרית ארבע לערבים מחברון. בכל שבת, כך הבנתי, מארגן אחד בשם חיים טיול רגלי לאתרים בתוך שכונות חברון. על המטיילים החמושים בנשק זרקו בשבת שעברה אבנים והם ירו. ערבי אחד נפצע.

נסיעה באוטובוס איננה דומה לנסיעה במכונית פרטית או במונית. האוטובוס גבוה יותר ולכן הנוף שונה. רואים למשל את כל מורדות ההרים המכוסים משוכות גפנים שהחלו להוריק, רואים גם את בית-הספר של חלחול שקודם נסתר מחלון המונית. בית-הספר הופקע לצרכי הצבא כמו עוד בתי-ספר ערביים בגדה. בחצרו יש כלי-רכב של צה"ל עם סורגי ברזל ועל גגו דגל ישראל בולט למרחוק. הכביש שוב עמוס ואין ארועים יוצאי דופן. ליד ממשל בית-לחם אותו הדוחק של מבקשי הרשיונות והאישורים. במקום המוסיקה הערבית שהיתה במונית שומעים באוטובוס את הזמרת מרגלית צנעני מבקשת מהאל: שמור אותי מאוהבי, כי משונאי אשמר בעצמי. ליד קבר רחל אוספים עוד כמה חיילים ועוד דקות אחדות ואנחנו בירושלים.

בבית מצאתי אורחים מתל-אביב. סיפרתי להם שאני חוזר עכשיו מחברון והם הגיבו בהתרגשות, מה? מחברון? אם הייתי אומר שבאתי עתה מסיור ברובע הבילויים של בנגקוק היו מגיבים בפחות התפעלות. שאלו אם זה לא מפחיד ועניתי כמו שערבים תמיד עונים לי על שאלה כזאת: אתה צריך לפחד רק מאלוהים. זה טוב אולי בתור תשובה אבל הצרה שזה בכלל לא מעשי, מפחדים בעיקר מבני-אדם.

هكذا من الأصل

مكزامن الأصل

המלחמה על הדרום השיעי / דן אבידן

ברי עדיף

לוחמיו של נביה ברי הרסו את רוב התשתית הצבאית והלוגיסטית של החיזבאללה בדרום לבנון וגירשו מאות מפעילי הארגון ואת רוב חיילי „משמרות המהפיכה" האיראנים. נצחונם מוכיח, כי לא היה מקום להספיד את יכולתה של התנועה להשכין רמה ידועה של סדר בדרום לבנון. חוסר האמון בכוחם היטה את הכף לטובת הקמת איזור הבטחון במקום פינוי מוחלט של צה"ל מלבנון והערכות לאורך קו הגבול הבין־לאומי

הפעולה המקיפה שעשה צה"ל השבוע נגד בסיסי מחבלים בדרום לבנון, וכן גל הפיגועים ונסיונות הפיגוע שביצעו לאחרונה הארגונים הפלשתינאיים מאיזור זה, הסיטו את תשומת הלב מהתפתחות חשובה אחרת שאירעה שם לא מכבר: הצלחתה של תנועת „אמל" השיעית לחסל כמעט לחלוטין את התשתית הצבאית של ארגון החיזבאללה באיזור הדרום. הסכסוך בין שתי התנועות נמשך כבר תקופה ארוכה. שורש הסכסוך ביניהן נובע מנסיונותיה הבלתי נלאים של תנועת החיזבאללה לכרסם במעמדה ההגמוני של תנועת „אמל" בקרב בני העדה השיעית ולתפוס את מקומה של „אמל", כמובילה את הנהגת העדה.

בתחרות בין שתי התנועות התייצבה איראן לצידה של החיזבאללה ואילו סוריה מצאה לעצמה בן־ברית נוח בדמותו של נביה ברי ראש תנועת „אמל". האיראנים סיפקו בשנים האחרונות נשק וכספים רבים לראשי תנועת החיזבאללה (למרבה האירוניה הגיע הנשק דרך סוריה). הם סייעו בידם לעשות נפשות לתנועה באמצעות הטפה דתית ולאחרונה על־ידי הקמת רשת מסועפת של בתי־ספר, מרפאות, תחנות דלק וענפי תשתית נוספים, שנועדו לרכוש את אמונם של בני העדה השיעית ובעיקר של הדור הצעיר. לצורך זאת השקיעו האיראנים מאה מיליון דולר מדי שנה בלבנון. הנהגת תנועת „אמל" לא ראתה תחרות זו בעין יפה, בפרט כשהתברר לה שהחיזבאללה קנתה לעצמה תומכים בצמרת התנועה – כגון ראש זרוע הפיגועים לשעבר מוסטפא דיראני – שחתרו תחת מעמדו של נביה ברי. העימות הגלוי בין הצדדים נבלם כל עוד נמנעה תנועת החיזבאללה מצעדי התגרות מובהקים נגד תנועת „אמל" בדרום לבנון. נביה ברי ראה עצמו המנהיג בהא הידיעה של התושבים באיזור ואחראי לבטחונם.

ההידרדרות לקראת עימות אלים בין שתי התנועות החלה בפברואר האחרון. תנועת „אמל" לא ראתה אז בעין יפה את העובדה שאנשי החיזבאללה חטפו שני עובדי סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם באיזור צידון. העימות נמנע משששוחררו שני השבויים. ב־17 בפברואר חטפו אנשי החיזבאללה את הקולונל האמריקאי היגינס, ראש מטה משקיפי או"ם בדרום לבנון, בשעה שעשה את דרכו ברכבו מצור, שם נועד עם המנהיג המקומי של תנועת „אמל" עבד אל־מג'יד צאלח, לראש הנקורה. הנהגת „אמל" ראתה במעשה זה פרובוקציה המכוונת נגדה, משום שהיגינס נחטף בשטח הנתון תחת השפעתה המובהקת ומשום שחטיפתו פגעה באופן ישיר במעמדה של „אמל" כאחראית על בטחון תושבי הדרום.

אנשי „אמל" סרקו בחיפושיהם אחרי היגינס כפרים רבים הנתונים תחת שליטת החיזבאללה בדרום לבנון. הם החרימו כמויות נשק גדולות של החיזבאללה ועצרו רבים מאנשיה שניסו להתנגד לביצוע הסריקות. החיזבאללה הגיב ברצח טלאל קאנסו, קצין צבא לבנוני, המקורב לתנועת „אמל", ליד נבטיה, ובתקיפת מחסום של הצבא הסדיר, שבגנה „אמל" בימים אלה ליד הכפר הארזי בגזרה המזרחית. מעשים אלה האיצו את פריצת העימות האלים בין שתי התנועות.

העימות החל בראשית אפריל ונמשך כחמישה ימים. במהלכו הצליחו אנשי החיזבאללה בשלב ראשון להשתלט על כמה שכונות בעיירה נבטיה, הנחשבת מעוז חשוב ביותר של תנועת „אמל" באיזור הדרום. ב־5 באפריל הצליחו אנשי „אמל" להחזיר לשליטתם את העיירה נבטיה, לאחר שבמשך אותו יום ניהלו קרבות עקובים מדם נגד אנשי החיזבאללה גם בשורה של כפרים הסמוכים לעיירה זו. למחרת התרחבו הקרבות גם לגזרת צור, שם גברו אנשי „אמל" בנקל על אנשי החיזבאללה, שנוכחותם באיזור זה היתה קטנה יחסית. וחיילי ומפקדי „משמרות המהפיכה" האיראנים, שחנו בצור, סולקו מהעיר על־ידי התושבים, שמא יערכו בהם לינץ'. נסיון תיווך שעשה ב־6 באפריל אימאם העיירה נבטיה עבד אל־חסן צאדק עלה בתוהו. למחרת התמוטט הסכם הפסקת האש והקרבות התרחבו לאיזור צידיקין שמדרום לצור. אנשי „אמל" זכו בהישג חשוב ב־9 באפריל, משעלה בידיהם להשתלט על מרכז החיזבאללה במכללה הדתית בכפר צידיקין, ששימש גם מפקדה חשובה לחיילי „משמרות המהפיכה" האיראנים.

במרוצת חמשת ימי הקרבות עלה בידי אנשי „אמל" להשתלט מחדש על כל אורך ציר החוף הלבנוני, על נבטיה וסביבותיה ועל שורה ארוכה של כפרים, שנחשבו למעוזיהם של אנשי החיזבאללה כגון: ג'בשית, דוויר, זוויתר ואחרים. לוחמיו של נביה ברי הנחיתו מכה קשה על אנשי החיזבאללה. לפי אומדן של משטרת לבנון נהרגו 38 איש בקרבות וכ־100 נפצעו. בסיומם התברר שאנשי „אמל" הצליחו להרוס את רוב התשתית הצבאית והלוגיסטית של החיזבאללה בדרום לבנון, גירשו מאות מפעילי הארגון והחרימו את רוב מצבורי הנשק שלו. כמו כן גורשו מאיזור הדרום רוב חיילי „משמרות המהפיכה" האיראנים. יחד עם זאת אנשי „אמל" לא פגעו בבסיסים המעטים שיש לחיזבאללה בגזרה המזרחית בדרום לבנון. באזור מתם, בכפר מידון, הם אפילו לחמו השבוע לצד החיזבאללה נגד כוחות צה"ל. בסיסי חיזבאללה בגזרה זו היו גורם מסייע להדירת המחבלים הפלשתינאים לעבר איזור הבטחון וגבול ישראל. בעקבות פעולת צה"ל ובעיקר בגלל חולשתה הכללית של החיזבאללה בדרום לעומת ארגון „אמל" – יילך ויגבר שיתוף הפעולה בין חיזבאללה למחבלים הפלשתינאים באיזור זה.

בעקבות הנצחון הצבאי [illegible] פרוץ העימות עם החיזבאללה הוא ניער [illegible] מודרע הפיגועים של התנועה, המוכרת בשם „התאגרות המאמינה", והדיח מתפקידו את מפקדה מוסטפא דיראני, שהצדיק את חטיפתו של הקולונל היגינס. מאותה סיבה פוטר ברי גם את אריב חידר, שהיה אחראי על ענף התרבות בתנועה. ב־7 באפריל, מיד לאחר הנצחון על החיזבאללה בדרום, גירש ברי את מוסטפא דיראני, סגנו אחמד חליל פאקיה ואת חברי הלשכה המדינית עלי חוסיין וזכריה חמזה משורות תנועת „אמל". על־ידי כך סילק למעשה את הקבוצה שהיתה ידועה בזיקתה ההדוקה לחיזבאללה. אגב, מוסטפא דיראני, המורח המקורב לאיראן, הוא זה המחזיק כנראה בנווט חיל האוויר רון ארד, שמטוסו הופל ליד צידון ב־1986.

כדי לתת גושפנקא רחבה לצעדיו אלה כינס ברי לפני יותר מחודש את המועצה המרכזית של תנועת „אמל", שחבריה אישרו פה אחד את ההחלטות שבצעו. כמו כן הוחלט בכינוס המועצה להדגיש מחדש את אופיה הפרגמאטי־לאומי של תנועת „אמל" ואת בריתה עם סוריה, על יסוד התחשבות באינטרסים של כל צד. הכינוס הדגיש גם את נכונותה לקיים זיקה לאיראן, בתנאי שזו לא תחתור תחת מעמדה של תנועת „אמל" כגוף ההנהגה המוכר על־ידי רוב בני העדה השיעית הלבנונית. בכינוס זה הוחלט גם להזמין את מועד כינוסה של הוועידה הכללית של התנועה עד 1989, כדי לתת בידי נביה ברי שהות מספקת כדי לבסס את מעמדו בהנהגה ולמנוע זעזועים נוספים בצמרת.

האיראנים לא השלימו עם המכה הקשה שספגה תנועת החיזבאללה בדרום לבנון. הם מיהרו לשגר ללבנון את האיאתוללה ג'נאתי, ראש ארגון ההסברה האסלאמי, ואת תת־שר החוץ חוסיין שיח' אל־אסלאם, בנסיון לגבש הסכם הבנה בין תנועת „אמל" לחיזבאללה, שימנע הישנות הקרבות ביניהם ויאפשר לחיזבאללה לשקם את מאחזיה בדרום לבנון. ממשלת איראן אף שיגרה לדמשק את שר החוץ עלי אכבר וילאיתי, שדן עם הנשיא אסד בתמורות שחלו באיזור הדרום, בעקבות המפלה שספגו החיזבאללה.

ג'נאתי הצליח בשלב מסויים להפגיש בין נציגי „אמל" והחיזבאללה ואף לגבש תוכנית פיוס סנטטיבית בין התנועות. אולם תוכנית זו נדחתה על־ידי הנהגת „אמל" ובעיקר על־ידי האיש החזק של התנועה בדרום לבנון, דאווד דאווד, המואשם, אגב, על־ידי החיזבאללה בקיום קשרים עם ישראל. בעקבות כשלון המגעים אירעו כמה תקריות בין לוחמי „אמל" והחיזבאללה באיזור הבקאע המערבי, שבו פעל השבוע צה"ל בחפוש אחר מחבלים. כמו כן נמסר על נסיונות שעושים עתה אנשי החיזבאללה לחזור בחשאי לדרום ולשקם שם את בסיסיהם.

כמה מסקנות עולות מהאירועים הללו. ראשית התברר שתנועת החיזבאללה איננה כה חזקה ופופולרית בדרום לבנון, כפי שנטו דובריה וחלק מהמשקיפים לתאר. העובדה שרוב תושבי הדרום תמכו בתנועת „אמל", תוך כדי לחימתה נגד החיזבאללה, הוכיחה שהאיראנים הצליחו אולי לקנות לעצמם השפעה על כמה חוגי אליטה בעדה השיעית הלבנונית, אולם הם נכשלו, כשלון חרוץ, בנסיונותיהם לנטוע את החומייניזם בקרב השכבות העממיות של בני עדה זו. שנית, הוכח שתנועת „אמל", למרות מגבלותיה, היא כוח צבאי אפקטיבי למדי, המסוגל להשליט רמה מסויימת של סדר באיזור הדרום. כן התברר שמנהיגי התנועה נחושים בדעתם לדכא ביד קשה כל גורם רדיקאלי המנסה לחבל במעמדה ההגמוני של תנועת „אמל" באיזור הדרום. נביה ברי, מנהיג התנועה, הוכיח שמעמדו בהנהגה איתן, וכי הוא מצדו מוכן לנקוט יד קשה נגד כל אופוזיציה, המאיימת על מנהיגותו הפרגמאטית. מבחינת ישראל המשמעות של הדברים הללו היא שלא היה מקום בעבר ואין סיבה בהווה להספיד את תנועת „אמל", כאילו אין בכוחה להשכין רמה ידועה של סדר בדרום לבנון. נימוק זה היה בשעתו הטיעון העיקרי, שהיטה את הכף לטובת קובעי המדיניות, שרגלו בהקמת איזור הבטחון במקום באופציית הפינוי המוחלט של צה"ל מלבנון והערכותו מחדש לאורך קו הגבול הבין־לאומי.

תתארו לעצמכם

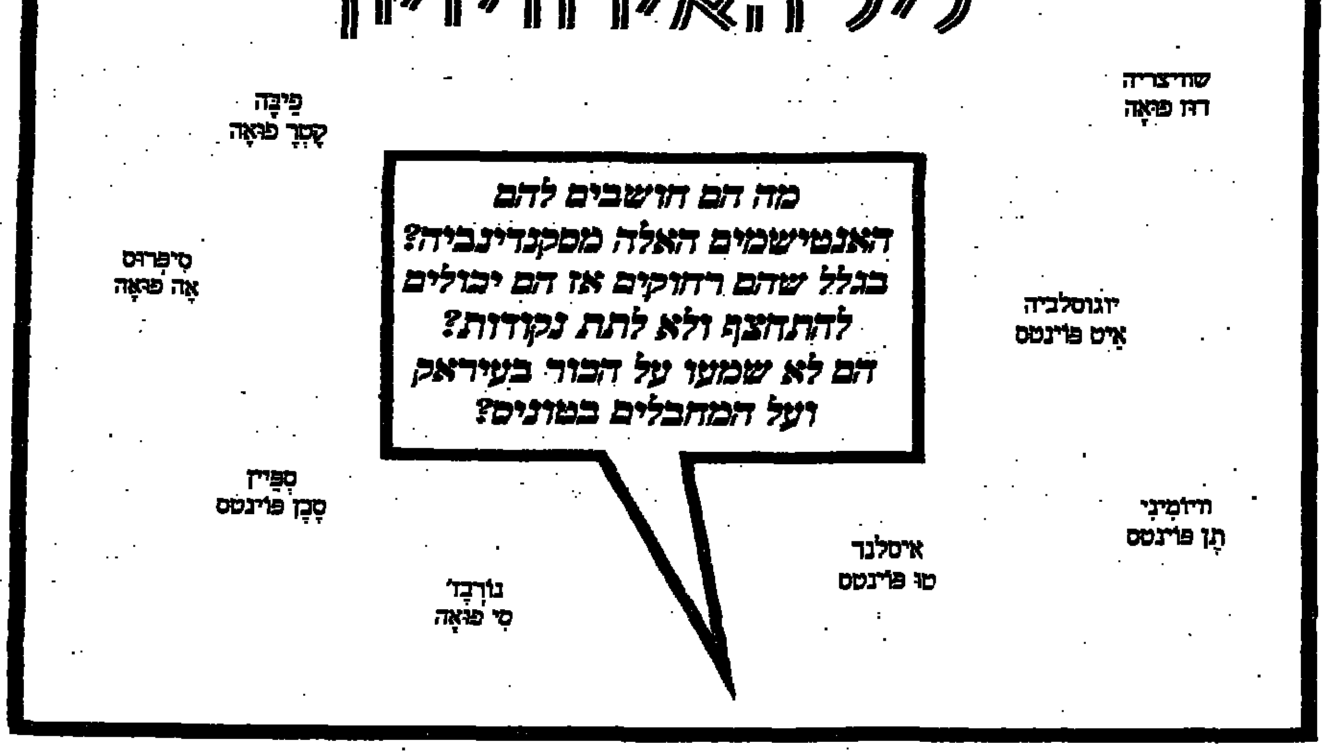

סניף צפון / נתן רועי

סמים מתחת לאף

רשת שיווק הקוקאין ולקוחותיה שנחשפו באחרונה ממקדים תשומת לב בפיקנטריה ציבורית. מאחורי כל זה יש ריח לא נעים ובמקרים רבים גם נזק גדול

אילולא השתרבב שמם של התעשיין דוד מושביץ ורעייתו פרחי לרשימת צרכני הקוקאין של סוחרי הסמים אבי כהן ו„ג'וזה" וילף נראה, כי הסיפור היה מתעכב בעמודים האחרונים של עיתוני ישראל. מעצרם של השלושה ב־14 באפריל לא עורר את עורכי עמודי החדשות, ורק השמועה על „רשימת המיוחסים" הפכה את הסיפור לסנסציה. „ג'וזה" וילף ושמעון פריאנטה, אחד החשודים בפרשה, הם מכרים ותיקים של מפלג הסמים במשטרת תל־אביב. לקוחותיהם היו צריכים לדעת כי הספקים שלהם „יושבים על הכוונת".

בקיץ 1983 נחשפה בתל־אביב „הרשת הקולומביאנית", שעסקה ביבוא קוקאין מקולומביה. המשטרה תפסה אז מחצית קילוגרם קוקאין. במהלך החקירה התברר שהרשת הצליחה כבר להפיץ 800 גרם בין ספקים בתל־אביב. ראשיתו של הקשר הזה נעוץ בקשייו הכספיים של איש העסקים הלל קורנפלד, שהחליט לשפר את מצבו על־ידי סחר בקוקאין. חשיפת הרשת היכתה גלים בתל־אביב. ראש הרשת הלל קורנפלד נדון אז לשש שנות מאסר. המשווק הראשי סימון סמדג'ה, צלם עיתונות־זעיר, נדון לשנתיים מאסר והמפיץ עידו בן־יוסף, סטודנט לביולוגיה תת־ימית באוניברסיטת תל־אביב, שעסק בשקילת הסם וחלוקתו למנות, נדון לשנת מאסר על־תנאי. יוסף „ג'וזה" וילף, נהג, שהיה מעורב בעסקי הרשת, נדון אז לחמש שנות מאסר.

הפצת הקוקאין בתל־אביב נעשית בדרך שונה מהפצת סמים אחרים. אם חשיש, אופיום והרואין נמכרים ב„תחנות" הממוקמות בדרך כלל בדרום העיר, ביפו או בבת־ים, הרי שהקוקאין משווק במקרים רבים בשיטת המשלוח הביתה. הסוחרים או שליחיהם מגיעים אל הלקוחות, על־פי הזמנה הנעשית לעתים גם באמצעות הודעה באיתורית.

על זנבם של סוחרים אלה יושבים אנשי משטרה מנוסים, כעמנואל הכט, ראש מפלג הסמים ביחידה המרכזית של מחוז תל־אביב ומפקד היחידה המרכזית עמוס עוזי. סגן־ניצב הכט הוא איש מודיעין ותיק שהיה מפקד היחידה הסמויה של משטרת ישראל. מאחוריו נסיון רב בעיקוב.

„ג'וזה" וילף השתחרר זה מכבר מהכלא, לאחר שריצה את עונש המאסר על מעורבותו ב„קשר הקולומביאני", והקים משפחה. אשתו סנדרה היתה מעורבת בפרשת הסמים האחרונה. יחד עם „ג'וזה" וסנדרה וילף נעצרו גם אבי כהן, אווה סעדון, יפה הרוש ושמעון פריאנטה. אף שהמשטרה טענה, כי אין ראיות הקושרות את פריאנטה לפרשה זו, מדובר בעבריין סמים מוכר למפלג הסמים התל־אביבי. פריאנטה, מבעלי מועדון הצעירים „ליקוויד", הורשע ב־4 בינואר 1987 בבית־המשפט השלום בתל־אביב בעבירות סמים.

אמר עליו השופט ארי זיראב: „בארכותו של שמעון פריאנטה אמר, כי הוא שיתף פעולה עם המשטרה ויש להתחשב בו שכן הוא בעל מועדון ידוע בעיר, מועדון „ליקוויד" ועצם פרסום המעצר גרם לו נזק רב. הוא אדם ללא עבר פלילי מקובל בחברה ולכן אין להטיל עליו עונש של מאסר בפועל. „נראה לי, כי בהיותו בעל מועדון המספק בידור לבני נוער במקום עסקו, עליו להזהר זהירות מרובה שלא לגעת בסם ולא לספקו לאחרים שכן חייב הוא לשמש דוגמה לכל אותם בני נוער במקום עסקו". פריאנטה נדון ל־3 חודשי מאסר בפועל, אך המשטרה לא תרד ממנו. לשוטרים של מגו הכט יש סבלנות.

הרשת של וילף וכהן פעלה על־פי כללי „המידור" האופייניים לתנועות מחתרת וארגוני מודיעין. כדי לשמור על חשאיות הפעולה ידע עליה רק קומץ קטן של המפעילים. הם „ממדרים" את המידע שברשותם ואינם מעבירים אותו לאחרים. הבלדריות אווה סעדון ויפה הרוש נעדרות עבר פלילי. ספק אם ידעו כלל שמפעיליהן הישירים הם וילף וכהן, החשודים בסחר ובהפצת הקוקאין. הן ידעו מי העביר להם את החומר, אבל לא ידעו מי עומד בראש רשת השיווק.

אף־על־פי כן היו חורים ברשת וטעויות של העבריינים הסגירו אותם בידי השוטרים. במהלך [illegible] וילף ואת „אבי" כהן בסחר שיטתי בסמים. יתר החשודים, הנערות ושמעון פריאנטה, נמצאו קשורים בעסקים אלה. נראה כי בביתו של אחד החשודים נמצאה רשימה של אנשים שנחשדו כצרכנים, רובם אנשי עולם האופנה בתל־אביב. השוטרים החלו לצותת לטלפונים של כמה מהשמות ברשימה. בחקירה שנעשתה הודו חלק מהם ברכישת סמים.

חומר החקירה הועבר לפרקליטות מחוז תל־אביב, שם נערכו ההכנות להגשת כתבי אישום נגד הצרכנים והסוחרים. כתבי האישום הראשונים הוגשו נגד הסוחרים־המפיצים ובימים הקרובים יוגשו כתבי אישום נגד לקוחותיהם, ביניהם פרחי מושביץ, רעייתו של דוד מושביץ, רונית גינצבורג, סמי חנניאל, עופר ארנון, שרית גולן, אידיס איסר, גרשון לייה, שוקי בן פורת וקים טוקס.

בראיונות שנתן לעיתונות מאז 1985 הזהיר סגן־ניצב עמנואל הכט את צרכני הסמים בקרב „החוג הנוצץ" בתל־אביב. בראיונות שנתן נזהר הכט מלומר כי החשודים בצריכת קוקאין הם אנשי בוהמה והעדיף את המונח „החברה הגבוהה". על הסוחרים אמר: „לרשת סוחרי הסמים אין היררכיה־נג. ברוב המקרים מדובר בהתארגנויות של עבריינים במטרה לעשות כסף טוב. כל 'עבריין צעצוע' מעורב היום בעסקי סמים, בנוסף להתארגנויות של צעירים ללא עבר פלילי שנכנסים לעסק". דיבר ולא שמעו.

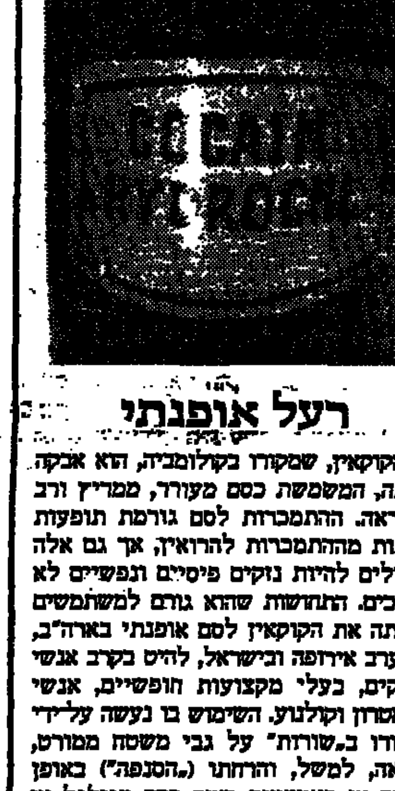

רעל אופנתי

הקוקאין, שמקורו בקולומביה, הוא אבקה לבנה, המשמשת כסם מעורר, ממריץ ורב השראה. ההתמכרות לסם גורמת תופעות שונות מההתמכרות להרואין, אך גם אלה עלולים להיות נזקים פיסיים ונפשיים לא הפיכים. התחושות שהוא גורם למשתמשים עשתה את הקוקאין לסם אופנתי בארה"ב, במערב אירופה ובישראל, להיט בקרב אנשי עסקים, בעלי מקצועות חופשיים, אנשי תיאטרון וקולנוע. השימוש בו נעשה על־ידי פיזורו ב„שורות" על גבי משטח ממורט, מראה, למשל, והרחתו („הסנפה") באופן ישיר או באמצעות שטר כסף מגולגל או קשית. „המהדרים" מריחים מתוך כפית כסף זעירה המיועדת לאיסוף מנת סם. מחירו של גרם אחד, מנה בסיסית של קוקאין, נע כיום בין 120 ל־180 שקל.

תקשורת במצור / טובה צימוקי

כמה חופש יש לעיתונות

האווירה הציבורית העוינת והכרסום הזוחל בחופש העיתונות התגברו על רקע האירועים בשטחים. הקו הירוק אינו קיים גם על מפה זו. העיתונות, אומרים משפטנים, לא עשתה במשך השנים מאמצים להביא לעיגון חופש הביטוי בחוק. תחת זאת נתנה את ידה להסדרים חסרי תוקף משפטי עם השלטון והצבא ונותרה חשופה לאיום פקודת העיתונות המנדטורית ותקנות ההגנה לשעת חירום

שורת של פעולות בעת האחרונה מדליקות נורה אדומה של אזהרה מפני הידרדרותו של חופש העיתונות בישראל. המקרים הללו, שפגיעתם היום נראית רחוקה ממוקדיה המרכזיים של העיתונות הממוסדת, צריכה להדאיג גם אותם. לשילוב שבין דהלגיטימציה גוברת והולכת לעיתונות מצד שכבות נרחבות בציבור ובשלטון לבין קיומה של חקיקה דרקונית יש פוטנציאל הרסני. מצב חירום בטחוני וקיטוב פוליטי־חברתי הם קרקע פורייה לפגיעה בעיתונות החופשית ולהצרת צעדיה.

לא מעט עיתונים במזרח ירושלים ובגדה נסגרו בשנים האחרונות, ככל הנראה בשל הבעת דעות לא מקובלות על הצנזורה. העיתונות הישראלית מיעטה למחות. כמו כל תוליי הכיבוש גם מגמה זו עברה את תחומי הקו הירוק, מערבה. בינתיים רק בשוליים.

שני עיתונים נסגרו באחרונה. „דרך הניצוץ" נסגר ללא הגבלת זמן ו„אל איתיאחד" לזמן מוגבל. עורכי „דרך הניצוץ" נעצרו בצווים מינהליים ועד כה לא נודעו ההאשמות המיוחסות להם. דווקא מתוך דאגה לחופש העיתונות צריך היה לדאוג לפרסם בהקדם במה הם נחשדים. הצבא פוסל סרטי טלוויזיה, המתעדים אירועים בשטחים, ובג"צ מורה להשיב אותם לאחר שאיבדו את אקטואליותם. גם לשכת העיתונות הממשלתית נעשתה לזרוע של הצנזורה. מנהל הלשכה החדש יורם אטינגר, מינוי של הליכוד, מסרב להפיץ באמצעות תיבות הלשכה חומר הסברה פלשתינאי על הנעשה בשטחים. חלקים נרחבים בשטחים נסגרים חדשות לבקרים לסיקור עיתונאי בצו מפקדים בשטח. הכאת צלמים ועיתונאים נעשתה דבר שבשגרה. התקפות של שרים ואישי ציבור על העיתונות נעשו דבר יום ביומו וגם רשות השידור אינה חסינה מהשפעות זרות. מי שמטיף היום לכיבוד שלטון החוק מתוייג כ„שמאלן". הפרשן המשפטי של „קול ישראל" משה נגבי עומד למשפט משמעתי על עניין שולי, שמאחוריו מסתתר הרצון להוריד את תוכנית הפרשנות שלו בעינייני חוק. הנושאים והרמה הגבוהה הם ככל הנראה מטרד בעיני מבקריו.

המערכת המשפטית שאיבדה מכוח השפעתה וסמכותה, בגלל העומדים בראשה היום, אינה עושה דבר לבלימת התופעות הללו. במקום זה מנהל היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, שנעלב מהביקורת ונשמעת לעברו, חשבונות עם העיתונות. „הייתי רוצה שפעם אחת יקום אחד מנפגעי העיתונות הצהובה יקום ויגיש משפט עם תביעת פיצויים ענקית ושיהיה שופט אמיץ שיפסוק את הפיצויים האלה ושתשלום הפיצויים ימוטט את העתון. הייתי רוצה לראות את זה", הוא אומר בראיון.

ההתרחשויות הללו מדאיגות ביותר לאור העובדה שמאז הקמת המדינה עומדים כל ההסדרים הקשורים בחופש העיתונות במעמד מותנה. ברצות השלטון יש באפשרותו לשלול אותם בהינף יד. תקנות ההגנה לשעת חירום מעגנות בחוק את את כללי הצנזורה הצבאית ואף מעניקות לממונה על המחוז במשרד הפנים סמכות להעניק או לשלול רשיון הופעה של עתון. שיקול דעתו של הממונה אינו מוגבל ואין הוא נדרש לנמק החלטתו. גם שר הפנים רשאי להפסיק הופעתו של כל עיתון לתקופה שיראה לנכון. לעומת הממונה על המחוז שסמכותו אינה מוגבלת, מותנית סמכות השר בכך „שהעיתון מסכן את שלום הציבור או מעודד בהלה או ייאוש". הגבלה כוללנית זו פתחה ב־1953 פתח להגשת בג"צ נגד שר הפנים, לאחר שאסר את הופעתו של עיתון המפלגה הקומוניסטית „קול העם". השופט ד"ר שמעון אגרנט פסק, כי לנוכח עקרון חופש הביטוי יש לפרש את סמכות השר באורח מצומצם.

ב־1948 ניסו עורכי העיתונים בארץ להסב את החוקים הללו לחוקים ישראליים בעלי אופי ליברלי יותר. אחר־כך זנחו את המאבק. משפטנים סבורים, כי העיתונות הממוסדת לא קמה מעולם נגד חוקים אלה בגלל שיתוף אינטרסים, שנבע מהזדהות פטריוטית עם השלטון ומתוך חרדה לסכנה שארבה לקיום המדינה. יתר על כן, היה ברור לעיתונות, כי החוקים הללו ישמשו רק נגד עיתונים שב„שוליים" הפוליטיים ועם זה היה אפשר, כביכול, לחיות.

הסביבה הפסיכולוגית הדמוקרטית ששררה במדינה מאז שנות השישים, פריחת חופש העיתונות וקווים אדומים שהציב לעצמו השלטון ביחס לעיתונות, הסירו דאגה מלבם. ועדת העורכים כבלה עצמה מרצון בשורת הסדרים, כמו הסכם הצנזורה, כדי להבטיח את מרחב חופש הביטוי שלה. אלא שהסדרים אלה הם חסרי כל תוקף חוקי המחייב את הממשל. בתוך כך זנחה העיתונות חקיקת חוק שימיר את הסכם ועדת העורכים עם הצנזורה בחקיקה של הכנסת. חקיקה כזו היתה אמורה בין השאר להגביל את כוח הצנזור לנושאים צבאיים בלבד ולהכפיף אותו לביקורת בג"צ, אם יידרש. אמנם יחסי ועדת העורכים והצנזורה רצופי מאבקים עקרוניים, שהסתיימו ברוב המקרים כשיד העיתונות על העליונה, אך, כאמור, הדברים אינם מעוגנים בחוק, אלא בנוהג שעשוי להשתנות בצוק העיתים, בצוק השלטון.

אף בג"צ אינו ערובה מספקת לשמירת חופש העיתונות, שכן אינו יכול להתבסס בפסיקותיו אלא על החקיקה הקיימת. בשל כך אין לסמוך רק על פירושים אקטיביסטיים של החוק ושל ערכי מגילת העצמאות, כפי שעשה בשנות החמישים השופט העליון שמעון אגרנט, בראותו בשמירה על חופש הביטוי ערך עליון. בדרך־כלל רגילים שופטי העליון בגישה פורמליסטית ומסתמכים על החוק הקיים. לא מאוחר עדיין לעשות מאמץ כדי לבלום את הפגיעה הקיימת והאפשרית בחופש העיתונות ולגבש חקיקה מודרנית ומתאימה. אחר־כך יהיה אולי מאוחר מדי.

על דלותה

(המשך מעמ' 15)

ויעודים ומבצעים חשובים – כמו מבצע הילוכם של בני הערובה מטהראן במועדים איומים מבחינה אסטרולוגית – רייגן ונאנסי הקפידו כי אפילו אחת מקבלות הפנים שלהן לא תיערך בלילה של ירח מלא. עם זאת יצא הדובר בחריפות ובפליאה נגד התאריך שנקבע לפסגה הקרובה במוסקווה המבטיח שואה מדינית, על־פי מערך הכוכבים.

אל תגעו במערב

אוניברסיטת סטאנפורד בקליפורניה הכינה רשימה עבור הסטודנטים שלה ובמפתיע עוררה ויכוח סוער הנמשך זה ארבעה חדשים בקמפוסים ובעיתונים ברחבי ארה"ב. הרשימה היתה של ספרים מומלצים לקריאה לסטודנטים המבקשים להיות בני תרבות של ממש, והיא כללה את כל מה שהיה צפוי כי תכלול: אפלטון והיינה, קפקא ופרויד וכל מה שאתם יכולים לנחש בעצמכם.

אולם סטודנטים, פרופסורים ואף כמה בעלי טורים סופר־ליבראלים הרימו קול זעקה על חד־גוניותה של הרשימה. הם טענו, כי לא כלול בה שום ספר המבטא את רוחם ליבם של המיעוטים: מה עם יצירותיהם של השחורים בארה"ב? ואם כבר אלה – מדוע אין בה שום דבר מוסלמי, אפריקאי ואסיאתי? מדוע היא כוללת רק את תרבות המערב?

בסעור הוויכוח נעשו העמדות, כפי שקורה הדבר בוויכוחים סוערים, קיצוניות והחלה נשמעת קריאת ערעור על תרבות המערב כתרבות נורמטיבית המטילה שלטון על החיים האקדמיים והתרבותיים בארה"ב. „תרבות המערב", היו שקראו, „צריכה ללכת".

אל הוויכוח הזה הצטרף השבוע המזרחן הנודע פרופסור ברנארד לואיס מאוניברסיטת פרינסטון, שכתב מאמר שיש עניין לצטט ממנו לטובת הקורא הישראלי, שהיה ועוד יהיה בוודאי עד לוויכוחים דומים.

מי שמבקש להוליך את תרבות המערב, כתב לואיס, צריך להביא בחשבון שעימה יילכו עוד כמה דברים. ביטול העבדות למשל, הביטול היה מעשה מערבי מובהק. בר בבר ניתן יהיה להחזיר אל כנו את מושג ההרמון, שכן הרעיון שנישואין הם מעשה המתקיים בין גבר אחד לאשה אחת, חופשיים ומבוגרים, הוא רעיון מערבי. כששוב ההרמון ניתן יהיה גם להנהיג מחדש נישואי ילדים ושריפתן של אלמנות. שינויים מסוג זה, כותב לואיס, יעוררו בוודאי התנגדות, אך זו תסוכל בקלות על־ידי ביטולו של עוד מושג מערבי מובהק – החופש הפוליטי.

נכון הדבר בבירור, כותב לואיס, כי גם לתרבויות אחרות לבד משלנו יש אמנות ומוסיקה, פילוסופיה ומדע ספרות וסגנונות חיים, אשר הכרתם מועילה לנו ומעשירה את חיינו. אך כאן אנו מגיעים לדילמה. שכן סקרנות באשר לתרבויות אחרות, נכונות ללמוד את לשונותיהם ודרכיהן, להעריך ולהחשיב כבוד להישגיהן, כל זה הוא מערבי במובהק וחדש יחסית. התרבויות הגדולות האחרות של ההיסטוריה האנושית נראו כולן בעיניהן כמספקות את עצמן, ואת הזרים כראויים לבוז, ברברים, גויים, טמאים וכופרים. רק המערב פיתח עניין אמיתי בתרבויות אחרות. ועניין זה יימחק אם תלך תרבות המערב ואז איך נתעניין בתרבויות אחרות. מעגל שוטים אמיתי.

הצחוק האחרון של אנדי וורהול

ובכל זאת לא הכל שפיר בתרבות המערב. אם יכול היה להתרחש האירוע התרבותי הזה, שבו במשך שבוע ימים ב„סותבי" של ניו־יורק נמכרו חפציו של אנדי וורהול בשורה של מכירות פומביות. אפשר היה עוד להבין קניית, אף כי במחירים מופרזים, של יצירות אמנות אחדות מאוספו הפרטי. אחרי הכל, משעה ששילמו השנה עבור תמונה של ואן גוך סכום של 39 מיליון דולר, מי יכול לומר שמי ששילם 286,000 דולר עבור ציור מים של פול קלי, מאוספו של וורהול, שילם „יותר מדי"? אלא מה שהוזל שמכירה של עזבון אמנותי הפכה כפארסה מכוערת של נובוריש שואגת, כשאנשים שילמו רבע מיליון דולר עבור סט של קופסאות לעוגיות, ו־2,500 דולר עבור שעון דיגיטאלי זול, העולה, כחדש בחנות, 10 דולר. ורהיטי מטבח ורהיטי חדר שינה, כורסאות ווילונות, צלחות ותכשיטים, נקנו בטירוף, לא משום שהיה בהם משהו, אלא פשוט כדי שבעליהם החדשים יוכלו להתפאר, כי בעליהם הקודמים היה הצייר המפורסם.

ניצי העבודה / חיים גורי

מפלגת העבודה היא כיהוץ שילוב של מפא"י ושל אחדות העבודה, פועלי (פועלי ציון) ורפ"י שהוקמה מפא"י ושבה אל המאגר. מזה, המערך היה מסגרת משותפת לעבודה ולמפ"ם. יצאה מפ"ם ונכנסה "יחד" של עזר ויצמן. שלושה שאכלו.

היה זה הפרוש המשתרע בין הליכוד ומפשה מימין לבין השמאל הציוני האנטי-ציוני, בשכבה הימים היתה מפא"י מפלגת השלטון כבא. הוקיעה. וכאשר אמר מישהו "אני חבר המפלגה" ידעו הכל במי מדובר. סימנה בקלפי היה האות א'. משום שכל הגברים המשכבים הללו באלף: אהתיישבות, אליה, אגלה, ובמפא"י ההיסטורית היו יונים וניצים. נקנו לומר שבן-גוריון וגולדה מאיר ושאול אביגור ויוסף אלמוגי ומשה דיין ושמעון פרס ודומיהם, הם "ניצים" ומשה שרת ולבון ואבן ופנחס לבון ויוסף שפרינצק וישראל גורי הם "יונים".

ב"ל היה גם נץ גורדאי וגם יונה מבואוגיה המחשב. מוזירות את כבולות הפוח והמהמר בחשבון גם על הנועז ביותר.

מפ"ם נחשבה לשמאל יוני ואחדות העבודה נחשבה לשמאל אקטיביסטי ניצי. היתה פעם היה כזאת. רדיקליים אמיתי סוציאליסטי כלפי פנים ומקסימליים ציוני כלפיה אותה מבנקה גליל, אלון, בני מרשק, הרדיפש הפועל באנשי השלמות. גם רפ"י נחשבה לניצית בשל דיין ופרס, אף שהיו בה יונים צהורות כיצחק נבון ויוהר סמילנסקי.

ברבות השנים הסתבכה התמונה ללא היכר התקשית למצוא בה את ידיו רגליה. יגאל אלון נתפס כבך בשל תוכניתו המפורסמת הפורצת את הקו הירוק למען גבולות בטחון והתיישבות אחרים לישראל. אך היו שראו בו יונה בשל הסכמתו העקרונית לחלוקת הארץ-ישראל לירדן-פלשתין. דיין היה מנהלי הניצים בשל השקפתו שהמציאות היא הפתרון והפתרון הוא המציאות. הוא התנגד נחרצות לחלוקת הארץ, שלל את תוכניות אלון, העדיף "שארם א-שייח' בלי שלום על שלום בלי שארם-א-שייח'". תמך בהקמת של ערים גדולות, ישראליות, על גב ההר, אך ולא רצה להיכנס לערבים לעצמות ולנשמה. והאה אומה קיום פלשתינאי אוטונומי בשכנות לישראל. העדיף את מצב הלמעשה על פלפולי הלכה שאינם מקבלים ממילא על הערבים.

שמעון פרס היה תלמידו ומעריצו של דיין. לכן הקים את עפרה ויצר את קדום כשעוב קבע המהגה מתמיכתו. יצחק רבין זכה לשמור הכמעה וגיבוריים מפי הניצים כאשר אמר שהוא מכין להציג למשעקיו באמצעות "יד היחידה".

דיין סיים את חייו היפוכי פרדים בתמיכה הסכמי קמפ דייוויד כשר החוץ של הליכוד, בעזר עזר ויצמן, מלך הניצים, שהיה ליונים למלך היונים. התמונה הסתבכה עוד יותר בימי הריב פרס-רבין ושני "המחנות". כששני אלה היתה תערובת מוזעות של הכל. שושנה ארבלי-אלמוזלינו, הניצית בכשפים יצאה בראש צבאותיו של שמעון ואהרן ליפמן כמו "מלכת השלמה" הצטרפה ליצחק.

מהו שמעון פרס היום? אומרים שהוא יונה. רבין נחשב לנץ. האמנם? פרנצם התעריב שלמה הלל לקריאת ביניים הזקמה של שכון שלם ב"עבודה" הקיים בין רבגוני אלמוגיה. אם ה"עבודה" תיצב תרומת יונית מי מכל הממון העוקה, שהולים לכפש אותה והדם מעמודים בציבור העברי, האומקיכלים לרווחה העומדים על תחומת אחת כפשרה חגנה. שאלת השאלות אינה מה יקרה בגוש השייך למרכז השמאלה, אלא באיחוד הרמות שבין המעגל ובעלי בריתו לליכוד ובעלי בריתו.

מהי היכה המדינית של מפלגת העבודה בימים אלה כאשר מסתמנת נטייה מסוכנת מצד של התחזקות הקצוות על חשבון "דרך המלך" המסורתית של המדינאות מארץ ישראל, שהיקף מכוח המרכזי הזה תיצור מצב מאיים על שלמותה של החברה הישראלית, ועל יכולתה למצוא כמה מהלכים הוגים לתמיכה מירבית בעם.

אסתפק בכך כרגע ואשוב אל העניין המרכזי הזה בימים הקרובים.

חושב עליך

חושב עליך בזמן האחרון. ניתק מפעם לפעם ושב וחושב עליך. בשכבר הימים הכרתי אותך היטב. משפחתי צופנית. כעת אני שומע בתוך צפירה עולה דיוקנה של אזעקת אמת. ואני כמוך סוכן להבנים ולפתיחות. ארץ, ארץ שבה היא. שברי הרס מפויות. שריפות רחוקות מכל שעבר עליה מאז ראשית הימים. חושב עליה בפיצמוס של במכאובים האלה שאין סיום לאוריתם. ואת שותקת. אדמה ומבנים. המלחמה המכשלה המעיקה עליך כחשבון שלא נגמר. פני הנופלים. הסבלנות הנמשכת באין מקום אחר.

תמיד הייתי בך. גם בהיותי מנוצח ונולה אינני מתוק את כל השנים הארוכות על אדמת הגולים. גם בין ספרי. היו כפולים. קורות עמי וקורותי. במשפטי והסבלי והמשותף. כל שעבר עליך בכל העקבים והתקופות הגא ולק מספחה. כי ספרך הוא ספרי. כל העמים וכל הממלכות שעברו. כל הנבואות וכל הפרשים עד האחרונה בפלסות המלחמה בבתי הנכאות שלי. שכנה למגילות השוחה, לפשר הבקוק. אני הייתי את גם כאשר לא הייתי בין כשליט הארץ. הם היו הארץ. אני הקבע. והנה ארבעים שנה לתקומת העצמאות העברית.

אני חושב עליך ואותך בעברית שבה נאמר לפני זמן רב המלים "בראשית ברא..." באבוד לי הרב וממלכה היתה לי העברית. הזאת שירת מנים וכנור, קיבנה את התפילות והגעגועים לעתים אני כבעל הנס המכיר בניסו, בעבריתה המקומית. הזאת הממשיכה את קורותי מעבר לקורות הנוסח האיום. בוכים כי פסוקי ודמייה ומגנבצא ומוצר בי "אור גרמן רב היקור". ואני אוהב באדמה הזאת, בכנאיות הזאת ומצדיע לאוהב גבורי הגולה, וביניהם גששים ברווחים ולחמים היומים וצ'וקסים. ישראלים כל מיניהם ובמנותם.

חושב עליך בתוכבי עם קורע ונבוך, הוא במכאוביו ובראו בריבו, המגלגל כך את האשית תהיה ביספרים באלה. כל הספרים מעידים עד מה היית תמיד קשה ותובענית וזקוקה להוכחה נוספת שאהבנים אותך. אין בי יאוש מן הפרעונות. אני יודע שכל יושבי הארץ הארוה הגבע וזה גורלים לחיים ולשכנות. מעבר לימנים שאלפי שוב ניצבים צאצאי יצחק וישמעאל לחשבון האמת. יצחק הבוכר והאוהב ישמעאל הזוק לברבר. חשבון הצקמות והחרב רק. הוא יכול להעניק לי את שלומי ורק אני יכול להעניק לו אותה המאפשרת חיים זה בצד זה. אני חושב עליך מול שבאתו הנואה. אני גם קורא את שיריו המבשרים את אובדני וכופרים בצדקתם בהיותי שלך ובהיותך שלי מקדמת דנא. אני עוקב אחר כתבי הכזיר הרואים בי מלכה צלבנית מספר העתידה להיערב ומרחב של כתבים שאינם תופסים את משמעותה של ציונו, ואת המתחייב מכך. אינני נבון לסלוח למלים האלה אך אני מוכן די הצורך כדי לעמוד גם בכך.

אני חושב עליך ואני קרוב להתרגש. אין בי אשליות. אך אני מבקש לדבר. אתם גלויות ישירות ולשמוע מה בפיהם. זכות זו שמורה לאוהבים הלוחמים זה בזה. דברים שיאמרו על דרך האמת למען קץ הימים בארץ ומסביבה. כאן שיש התמימות והחוכמה שיצאו מאברהם אבינו, והמעש וזוצא לדבר ומוכרח לדבר. כמו התקווה, למראית הכסות, קורעת העינים.

עשינו עסק. דרור שרביט

מדוע לא יהיה פיחות לפני אוקטובר

פדיון מניות בנקאיות של צמודי דולר ב־2.5 מיליארד דולר באוקטובר השנה צירף כבר למתנגדי הפיחות גם את תומכיו עד כה. הפדיון ישאיר חלל גדול בנכסים דולריים להשקעה

למה לא יהיה פיחות עד סוף אוקטובר 88? כל יום שחולף הופך את התשובה לכך לברורה יותר: גם פיחות דהלוקס המעוקר משכר ומחירים אינו קווה להפסד שייגרם לאוצר המדינה בשל תשלום הפרשי השער למחזיקי המניות הבנקאיות. אלה יפדו כנראה את מניותיהם באוקטובר 88' בשער דולרי שתוק, ורק לאחר הפדיון תישקל שוב כדאיות הפיחות, גם אם לא תוכנס מניעת גלגולו למחירים ולשכר.

שוק ההון כבר מעריך, כי לא צפוי פיחות עד למועד פדיון המניות הבנקאיות. תשואת מניות אלה – 13 אחוז לשנה – למרות ההגנה הדולרית שלהן, זהה לתשואה שניתן לקבל על הפקדת פקדונות שקליים גדולים בבנקים. אבל, למרות שהציבור כבר מתייחס למניות הבנקאיות כאפיק השקעה שקלי, אין ספק כי פדיון כ־2.5 מיליארד דולר מנכסי ההשקעה של הציבור, שהיו צמודים לדולר, ישאיר חלל השקעתי גדול בלתי מסופק, מה גם שלאחר פדיון הבנקאיות צפויים להתחדש ביותר שאת הציפיות לפיחות.

אף שקשה להציע נכסי השקעה דומים בתכונותם למניות הבנקאיות, המצטיינות בסחירות גבוהה ופדיון לטווח קצר יחסית, מודעים באוצר ובבנק ישראל למחסור שיווצר בשוק ההון בנכסי השקעה מט"חיים סחירים ונראה כי חלק משמעותי מהמיחזור של המניות הבנקאיות ישען על ניירות ערך דולריים חדשים של המדינה. גם הגורמים העסקיים, הפועלים בשוק ההון, מודעים למחסור הצפוי בהיצע של נכסים מט"חיים להשקעה וכבר נערכים להציע למשקיעים איגרות חוב דולריות.

היצע מספיק של נכסי השקעה דולריים הוא רק אחד מהחיכוכים הבעייתיים הקשורים בפדיון המניות הבנקאיות באוקטובר. במועד זה מגיעים לפדיון 54 אחוז מהמניות שבהסדר, לאחר ש־41 אחוז כבר נקנו או נפדו על-ידי הממשלה ופדיונם של חמשת האחרים הנותרים הוארך עד אוקטובר 89. למעשה, הסכום העיקרי הקשור במאמצי המיחזור מסתכם ב־2.5 מיליארד דולר, בעוד שהמניות המוחזקות בידי הבנקים, שערכן כמיליארד דולר יזכו לטיפול נפרד.

הקו, המנחה את האוצר בטיפולו בפדיון המיחזור, הוא לא לייקר את עלות החוב הפנימי של המדינה. באוצר חוששים שתקופת טרום הבחירות תביא לידי כך שהכנסת תהיה פזרנית בהטבות שיוצעו לחוסכים, כדי שישקיעו את כספי הפדיון בניירות ערך ובתוכניות חיסכון של המדינה. ישנה גם נטיה להעדיף מסלולי מיחזור ארוכי טווח, אף שמסלולים כאלה אינם עולים בקנה אחד עם השיקול של השקטת עלות המיחזור. מסלולי השקעה קצרים יותר, אמנם יכבידו על תקציבי השנים הקרובות, אך בחשבון כולל עשויים להיות זולים יותר. גם ממשלת ארה"ב איננה מהססת להציע ניירות ערך לזמן קצר, אם מחירן זול יותר מניירות ערך לזמן ארוך.

לאוצר ישנה גם בעיה טכנית לא פשוטה של מחסור באמצעים כספיים וזמינים לתשלום סכום הפדיון של 2.5 מיליארד דולר ביום אחד. האפשרות לפדיון חלקי מוקדם ירדה כנראה מהפרק בשל קוצר זמנים. חוק בנק ישראל, שאינו מתיר הדפסת כסף עבור הממשלה, לא לקח בחשבון צורכי מימון גדולים כל־כך בזמן קצר, שניתן לאתנם רק בפרק זמן ממושך לאחר מכן.

אחד ממסלולי המיחזור האפשריים הוא באמצעות מכירה חוזרת של המניות הבנקאיות לציבור, לאחר שקולפו מההגנה הממשלתית. הסיכוי לקבלת תמורה טובה מהמכירה באפיק זה תלויה גם באפשרות להקנות למניות זכויות שליטה, אך נראה שהטיפול בנושא עדיין זה יידחה לאחר הבחירות. הממשלה גם טרם התקשרה בהסכם מוסכם עם יהודה דרורי, שנועד לשמש כיועץ מיוחד למכירת המניות הבנקאיות, דבר המוכיח שנושא זה אינו מצוי בסדר העדיפויות של משרד האוצר. דרורי נוטה לסגת מהתפקיד שיועד לו. למרות זאת, צפויה מכירת מבחן של מניות בנקאיות, כדי לקבל אומדן מוחשי על ערך השוק של הבנקים ללא ההגנה הממשלתית.

הנפקת ענק של חברת החשמל

החברה מבקשת לגייס בהנפקת אג"ח 100 מיליון שקל. תוכנית הגיוס עוברת לפני שנודעו המלצות "פירסט בוסטון". הבנקים לא מוותרים לחברה על דמי החיתום

ההנפקה הגדולה ביותר מעודה בשוק ההון הישראלי על־ידי חברה לא בנקאית מעובדת בשבועות האחרונים על־ידי חברת החשמל. זמן רב לפני שנודעו המלצות מומחי "פירסט בוסטון" כבר קיימו ראשי החברה דיונים עם הבנקים הגדולים על גיוס 100 מיליון שקל באיגרות חוב במחצית השנייה השנה.

נראה כי אחת הסיבות לטיפול המזורז בהנפקת חברת החשמל קשור בעובדה כי בעתיד צפוי אובדן כספי המקדמות של צרכני החשמל, ששימשו לה מקור מימון קבוע וזול לפעילותה השוטפת. שלב ההכנות לגיוס ההון כולל עתה גם טיפול מאומץ ליישוב התביעות הכספיות הגדולות של מס הכנסה כלפי החברה. מחלוקת המס נמשכת כבר שנים רבות ופתרונה יוכרע כנראה רק בדיונים מיניסטריאליים.

במגעים הראשונים עם הבנקים, האמורים לסייע בגיוס ההון על־ידי החברה, ביקשה חברת החשמל לברר את האפשרות לקבל חיתום להנפקת הענק תמורת תשלום מופחת של דמי חיתום. דמי החיתום שגובים הבנקים, בנפרד מתשלום עבור הפצת ניירות הערך וניהול ההנפקה, מסתכם ב־2.5 אחוזים. בהנפקת הענק של חברת החשמל כל אחוז עמלה שווה למיליון שקל וכל הורדה בשיעור דמי החיתום תהיה שווה הרבה כסף.

בני גאון. מגבל בניבוי הפסדים

אהרן פוגל. להחזיק על בל"ל

יצחק הופי. לפי המלצת המומחים

חברת החשמל טוענת, כי לבנקים אין סיכון בהפצת ניירות הערך של החברה מכיוון שזכיונה מובטח כיום עד 1996 בגיבוי חוקי שאינו מאפשר לה להפסיד. גם לאחר תקופה זו, אם לא יוארך זכיונה, תיטול הממשלה על עצמה את כל חובות החברה. עם זאת ברור, כי כאשר תערוך הממשלה למכירת מניות חברת החשמל צפוי שינוי במעמדה המיוחד שאינו מאפשר לה להפסיד. אם ישותפו בה משקיעים חיצוניים לא יהיה זה סביר שרווחיות החברה תהיה מובטחת לעד ותמיד תזכה להעלאת מחירים או בסובסידיה כדי לכסות את הוצאותיה.

ראשי שני הבנקים הגדולים, שהנושא נדון אצלם, אינם נוטים לוותר לחברת החשמל על דמי החיתום. החשש הוא מיצירת תקדים כלפי החברות הממשלתיות, שיגרום לאיבוד מקור הכנסה גדול בעתיד, על רקע הזרם הגובר של חברות ממשלתיות שיפנו לגייס אמצעים בשוק ההון.

בל"ל בולם את "אפריקה"

החברה מבקשת לגייס אמצעים הוניים נוספים לפעילותה ובבל"ל מעדיפים להימנע מרישום הפסד מאזני בשל כך

בנק לאומי בולם את חברת "אפריקה לישראל" המבקשת זה תקופה ארוכה לגייס הון נוסף להרחבת פעילותה. החברה מצויים מקורות הקשורים בה, משתוקקת להון נוסף כדי לקדם כמה פרוייקטים שבבעלותה, ובעיקר פרוייקט מסחרי גדול ברמת אביב, אך שיקולים כוללים של בל"ל מונעים ממנה את גיוס ההון.

מי שמנסה לשכנע את הנהלת בל"ל לאפשר ל"אפריקה לישראל" לגייס הון נוסף הוא יו"ר לאומי ושות' אהרון פוגל. היקף ההון שהחברה מבקשת לגייס הוא כ־20 מיליון דולר, אבל, בהנהלת בל"ל מובעת התנגדות לגיוס מכיוון שמחירי הגיוס, בתנאים הנוכחיים של הבורסה, ישתקפו בהפסד בדו"ח רווח והפסד של הבנק.

החברה רשומה בספרי הבנק בערך מאזני של כ־100 מיליון דולר, בעוד שמכירת ניירות ערך חדשים שלה, גם אם יהיו בפרמיה מעל מחירי השוק, תהיה ברמה נמוכה ממחירי המניות בספרי בל"ל. מנהל חטיבת הכספים בבנק שלמה פיוטרקובסקי אומר, כי השתקפות ההנפקה בדו"ח רווח והפסד של הבנק אינו הגורם העיקרי הקובע בהחלטה על גיוס הון נוסף, וטרם הוכח שגיוס כזה כדאי משיקולים אחרים. בל"ל לא היסס למכור מניות "אפריקה" בתחילת 87', אף שהדבר היה כרוך ברישום הפסדים מאזניים.

בלאומי ושות' מנסים לקדם גם את הנפקת חברת הביטוח "מגדל", החברייה בתוך חברת "אפריקה", אך מתקשים בקידום תוכנית כזו בגלל השותפים האיטלקיים בחברה, המבקשים לשמור על אחוזה שאינה נופלת מ־25 אחוז ב"מגדל". הוצעה מתכונת שתאפשר שמירה על שיעורי מיעוט אלה, גם אם יונפקו מניות לציבור – ללא הגדלה הונית מצד השותפים האיטלקיים – אך בשלב זה לא קיבלה התוכנית מימד מעשי.

ההפסד לא יגרום פגיעה ביחסי ההון

ההפסד הגדול ב־87' ישאיר את "כור" במסגרת ההתחייבות ליחס המינימאלי של המנוף הפיננסי, אך ימנע מגאון ניבוי מלוא הפסדי העבר

אחת ההשלכות הקשות ביותר של הפסדי "כור" ב־87' קשורה בהתחייבות הקונצרן לשמור על יחסים מינימאליים בין היקף ההון העצמי להיקף ההתחייבויות בקבוצה. סטיה מהיחס המינימאלי של המנוף הפיננסי עליו התחייב הקונצרן בבורסה בארה"ב ובתל-אביב היתה גורמת לתביעה מיידית לפירעון איגרות חוב בסכום של כ־150 מיליון דולר – תביעה שהיתה יכולה לערער את יציבותו של הקונצרן.

בדיקה שנערכה לאחרונה ב"כור" העלתה, כי אין חשש כזה. היה זה לאחר שאחד מרואי-החשבון הקשורים בקבוצה הגיע למסקנה, כי ההפסד הגדול ב־1987 מביא את "כור" לאיזור המסוכן של סטיה מיחסי ההון הנדרשים, עליהם התחייב הקונצרן. בדיקת רואה-החשבון לא כללה שיערוך של ההון העצמי בקבוצה בעוד שהיא גרעה מההון העצמי את מלוא ההפסד ב־1987.

ההתחייבות לשמירת "יחסי" הון מינימאליים, כלומר, שהיקף ההלוואות לא יעלה על יחס נתון מההון העצמי, גם מביאים לידי כך שהמנכ"ל הנוכחי של "כור", בני גאון אינו חופשי בניבוי מירבי של הפסדי "כור". בשנה האחרונה – פרוזדוגיה השמורה לכל מנכ"ל חדש כדי שיוכל לשייך את מקסימום ההפסדים לקודמו ויוכל להבליט את ההישגים בתקופתו.

להסיג כדי להשיג

אורי אור, מאלוף לאל"מ. ראיון / אמיר אורן

הבחירות הקרובות יקבעו את גורל השטחים, כלומר את גורל המדינה, וצריך להילחם בהפחדות הליכוד ובאדישות הציבור. הדימוי של כמה עורכי-דין ממולחים בליכוד כגבהרת לאומית רחוק מהאמת

רבין הציע לו להתמנות לסגן הרמטכ"ל. אורי אור, יודע שרמטכ"ל כבר לא יהיה, העדיף להשתלם במכללות בוסטון ולהשתחרר. שרון התגייס למצוא לו תעסוקה, כמו לאלופים אחרים שלא יהיו כפריים-טובה. אור רשם נקודה לזכות שרון והעדיף לחפש עוד. חברות כלכליות השיצו לו תפקידים מכובדים ומשעממים. אור המשיך להתעניין. לשירות הבטחון הכללי התמנה ראש חדש. אור התקרב למפלגה. מפלגות קטנות "מהמרכז ומשמאלו" חיזרו וביקשו להתמסר. אור הכריז על התגייסותו למערכת הבחירות של מפלגת העבודה, בלא לדעת שבציר מקביל מתקדם כוח נוסף, סיכום דומה עם יאנוש בן-גל.

"אני הנץ, אבל לא תמים", מעיד על עצמו אלוף-במילואים אור. הוא יודע שהבטחות אישיות של טרום-בחירות אינן שוות את פתק-ההצבעה של המפלגה המנצחת. מחוץ לשלטון אין מה לתת; בשלטון מסתובב שהמבטיחו שכח לשלם דמי-ביטוח. ציפיותיו העלומות אינן מעוגנות, משום כך, בהתחייבויות. אפשר להסתכן בהשערה שאם תרכיב מפלגת העבודה את הממשלה הבאה, יקונה לתפקיד ביצועי, בעוד שאם תובס ותיפרד מהנהגתה הנוכחית, יבחן את סיכוייו להשתלב בהרכב המשתקם. רק המחשב המפלגתי יתעקש למקמו במחוז השומרון. בשיעורי מולדת הוא מעמק חפר, יליד כפר-חיים, חניכו של מדריך "הנוער העובד" מכפר-נטעקן, גר יעקב, תושב חופית, מהבולטים במפקדי השדה ברמת הגולן בקרב הנואש של ראשית מלחמת יום-הכיפורים. רפול, ששינה את יחסו הנלהב לבן-גל כשהתגלעו ביניהם מחלוקות מאוחרות, המשיך לקשור כתרים לאור, שעמדותיו הפוליטיות נעלמו ממנו, כמו מולדתו. בשנותיו בצמרת צה"ל שיתף מעטים מדי, בחרישיות יתרה, בהסתייגותו מהמדיניות המוגנה בפיו עתה, שבשעות לאחר שנכנס לשנתו המעשית, הנכב היהיין שהיה ראש-מטה פיקוד המרכז (ופעמיים אלוף פיקוד, במרכז ובצפון), מה שעשה רק ארבעה אלופים נוספים וכולם לפני מלחמת ששת הימים, דיין ואבידר (עמית ויפה) והוא היה ראש המטה-הכללי, הוא מכאן ואילך ראש מטה ההסברה של מפלגת העבודה "לדור הצעיר", מושג עמום למדי הכולל בוודאי את בנו ובתו שבצה"ל, אך שגם אינו מחייב נושאי כרטיסיה קשיש לאטום את אוזניהם לדבריו. הוא יצא ממושב העיקר אינו הולך למושב מהסוג האחר.

– מה אתה רוצה לתת לפוליטיקה ולקבל ממנה?

אני לא מקבל שום דבר. יכולתי להתחיל לעבוד בחברות כלכליות בשכר נכבד. יכולתי להיענות לפניות של מפלגות אחרות. אמרתי שאם אכנס לפוליטיקה, זה יהיה במפלגת העבודה. החלטתי שהבעייה העיקרית היא שבפעם הראשונה מזה 20 שנה יתנהלו הבחירות לכנסת על עתיד רצועת עזה ויהודה שומרון, כלומר על עתיד מדינת ישראל. חשבתי שאוכל לומר את דעתי, כמי שהיה ארבע שנים ראש-מטה ואלוף בפיקוד המרכז. הליכוד מנסה להלך אימים ואני מקווה שאינו מצליח בכך. הבטחון אינו מתמצה בטיל-הכתף שיאיים על לוד, בטיעונים שטחיים מהסוג שהשמיע ביבי נתניהו.

– אחד מקודמיך בפיקוד המרכז, רחבעם זאבי, נזכר השבוע בטיעון דומה שהשמיע בעשור שעבר שמעון פרס.

סביר שדיעות ישתנו בהדרגה. בשירות הצבאי, כשלא הייתי צריך לדבר, הסתכלתי והקשבתי. דיעותי התגבשו עם השנים וההתנסויות. כעת אני מאמין שצריך לפעול נגד ההפחדה ונגד התופעה המסוכנת האחרת, האדישות. אני רוצה שהעבודה תרכיב את הממשלה הבאה. לכן אני רוצה להוסיף: אינני אוהב לומר "לתרום". יש גם משהו באופי, אחרי פעילות כל-כך ממושכת בצבא, 29 שנים בתפקידי-שדה. עם כל התככים הידועים בצבא, נשמרה בו אחדות המטרה. כשאני רואה בחוץ כמה מלכוד שמסתער בראש אנשיו כמו המג"ד מגבעתי שמוליק ארידו, אני חושב שהצלחנו בחינוך. המפקדים בצה"ל – וזה כבר הדור השלישי מאז תש"ח. גם בחיים הפוליטיים אמורה להיות אחדות מטרה, לבצה בבחירות, אבל אם יסתבר לי שזה לא כך, שהביניות משתוללת, אחשוב מחדש. להיות איש-ציבור חשוף כל הזמן לתקשורת, כפי שנוכחתי כאלוף פיקוד, לא רציתי. הנה, למרות הפירסום על הצטרפותי

אורי אור ושמעון פרס. "אה, אתה בשביל פרס"

כבר אמר לי מישהו בשוק, בנתניה, "אה, אתה הולך בשביל פרס" יכולתי לעשות סוף-סוף למשפחתי. חשבתי על זה בבוסטון, בחודשים האחרונים שלפני שובי ארצה, ולא הייתי נכנס לפעילות לולא פנו אלי, אבל גם אינני רוצה שבעוד עשר-עשרים שנה ישאלו אותי בני ובתי, בנימה מאשימה, מה יכולתי לעשות כשהשתחררתי ולא עשיתי.

– בממשלות המערך הלכו הרמטכ"לים הפורשים למפלגת השלטון ומאז בזיה-הרמטכ"ל, כמו וייצמן ושרון, לליכוד. הרמטכ"ל הראשון שמינה הליכוד, רפול, הלך עוד ימינה מהליכוד והמאוכזב העיקרי ממינוי הרמטכ"ל השני, בן-גל, הלך לבסוף לעבודה, כמוך. כיצד אירע שדיעותיך לא הביאו אותך להתנגשות עם שרי-הבטחון שרון וארנס, או שמא לא נחשפו בפניהם?

היחסים עם שרון, כשהייתי אלוף פיקוד המרכז, היו בסדר גמור. דיעותי הפוליטיות לא עלו מעולם. אני מעריך שדעתו השתנתה ושהוא התחיל לכעוס עלי כשדיברתי בקבינט בעד יציאה מלבנון. ארנס כבר היה אז שר ועבדנו יותר היטב. כך שמנוחתי לשמוע את שמי מכנה אנשים כמו יאנוש וכמוני "מבוטתנים". שני שרי-בטחון ממפלגתו יכולים להעיד. בתפקידי הצבאיים לא היה לאיש כל יסוד לטעון כלפי. במרכז, למשל, הקפדתי לדרוש מהמתנחלים כמו גם מהחיילים לציית לחוק, בלי קשר לוויכוח. תפקידי היה לספק בטחון לאנשים.

– בעת המשא-ומתן עם מצרים עיבדתם, בפיקוד המרכז, תוכניות להסגת הכוחות ולפריסתם בריבוזים. מה היתה התשובה האישית שלך? כיצד התבטאו דיעותיך?

בתקופת קמפ דייוויד האמנתי שאוטונומיה בהחלט יכולה להיות פתרון. אילו ערפאת בא לקמפ דייוויד, היה יכול להשיג אוטונומיה. בהרווארד היתה לי שיחה עם נציג פלשתינאי

אני בעד נסיגה מערבית לירדן ופירוז השטח שיפונה. שליטתנו במיליונים היא הבעייה האסטרטגית החמורה ביותר

בבוסטון. הוא אמר שאש"ף של היום הוא כמו הציונות של פעם. אמרתי לו שכשהציונות היתה חלשה, ידעה להתפשר, אבל אתם, הפלשתינאים, לא יודעים להתפשר. אילו היתה אוטונומיה בעשר השנים האחרונות, לא היה אותו פחד שעליו עובר הליכוד.

– בשנותיך בפיקוד המרכז צפית התקוממות?

היו לנו אז בעיקר שני גדודים בשטח ושאלנו את עצמנו אם זה באמת כל מה שהמהפכה הפלשתינאית עושה. לא חשוב אם מה שלבסוף קרה התרחש בעיתוי מסויים או שהיה מתרחש בעוד שנה – זו בעייה טקטית ועל טיפול צה"ל בה בחודשים האחרונים אינני רוצה לדבר, כעת כשאני מחוץ לשירות. הבעייה האסטרטגית היא שאנחנו חברה של 3.6 מיליון שנמצאת בהתהוות, עם רוב הבעיות של העולם השלישי, עם התלבטות בשאלת הגבולות והיחסים בין דתיים וחילוניים. חברה כזו לא יכולה לאורך זמן לשלוט על מיליונים שאינם רוצים בה. זו בעיית הבטחון העיקרית ולכן אין זה בכלל מעניין לשאול אם רכס זה או אחר חיוני. כל עוד אנחנו עסוקים בשליטה בפלשתינאים, איננו מתפנים לטפל במתכונת המשטר, בחינוך, ביחסי דתיים-חילוניים. איננו חיים מיציע. כמינו. אני מסכים עם מי שדוגלים בצימצום הדרגתי של ניקות הכספים מבחוץ. אני מדבר על הסיוע הכלכלי את התלות בסיוע הבטחוני לא נוכל להפסיק. אותי מטרידה הבעייה היהודית, לא הקמת עוד בית-ספר וחפירת עוד באר לפלשתינאים. למען שלמות החברה שלנו, כדאי לסגת. זה פותח אפשרות לשלום. אני משוכנע – וכך אמרתי גם לפני הכניסה ללבנון — שאסור ללכת למלחמה בלי קונסנסוס. מוטב לנו לבנות אם, באמת יש עם מי לדבר, בצד השני, לצאת מויכוח אופלוסיה ולהשאיר להם חופש פעולה מלא, חוץ מפירוז השטח מצבא זר, כדי לצאת ודפוסים חדשים. גם אם זה יוביל לבסוף למלחמה חדשה, זו תהיה מלחמה עם קונסנסוס. מוכרחים לנסות הידברות, היום עם ירדן, ואם ערפאת יכיר בישראל, גם איתו.

– בערפאת, לדעתך, מוטב שישראל לא תפגע, או שתנסה לפגוע עד שיכיר בה?

בראשי הטרור צריך להמשיך ולהילחם. אם פגיעה באנשי-מפתח באש"ף היא תחלוף למדיניות, היא לא שווה שום דבר. ברגע שהם מכירים בישראל, הם מקובלים עלי כבני-שיח.

– ולאיזה הסדר אתה מכוון להגיע איתם?

פירוט לא יהיה כעת לעניין ואינני רוצה להיכנס לנושא עתיד ההתנחלויות. אני מעוניין להתחיל משא-ומתן איתם. כללית, צריך לפרז את ירושלים ואת יהודה ושומרון, למנוע מצבא זר לעבור לגדה המערבית של הירדן ולשמור על חופש סיורים וחצלומים, אבל כרגע אין טעם לשאול אם חשוב לשמור על ארבע תצפיות או חמש.

– מול איזה אויב תרצה להיערך בגיזרה המזרחית? עיראק? ברית בראשות סוריה?

האויב האפשרי הוא ציר סורי-עיראקי-ירדני-סעודי. לדעתי צריך לחפש דרכים להידברות עם עיראק, כחלק מהמערך המתון הנוכחי, המצרי-ירדני. מדברים ששמעתי בבוסטון מעיראקים השתכנעתי שאחרי המלחמה עם איראן לא יהיו להוטים להרפתקאות

אם ערפאת יכיר בישראל, צריך לדבר גם איתו ולא רק עם ירדן

(המשך בעמ' 18)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

נואף מצאלחה, קיסר של הערבים / יצחק מרידור ומוחמד חליליה

...ובמקום ה־35

מפלגת העבודה מציעה לערביי ישראל מקום ריאלי אחד ברשימה לכנסת: את המקום ה־35. זאת כל „הקופה". אני לא מאמין שהפעם ירצו חברי המרכז להמר על „כוכב"

נואף מצאלחה. אין הכרח להיות „כוכב תקשורת"

בניגוד למתמודדים מ„המגזר היהודי", הנאבקים על מקום טוב, ולאו דווקא באמצע, ברשימת מועמדי „העבודה" לכנסת ה־12, יעדו של נואף מצאלחה, בן 45, איש כפר קרע שבמשולש, הרבה יותר מוגדר ומדוייק. מצאלחה רץ אל המקום ה־35 ברשימה. זה המקום אותו הועידה ושריינה הנהגת העבודה למועמד ערבי־מוסלמי, במקומו של ח"כ דראושה. טריקת הדלת הרועמת של דראושה העמידה בפני „הערביסטים" של המפלגה אתגר קשה במיוחד: להקטין ככל שניתן את הנזק שגרמה „מדיניות שבירת העצמות", המזוהה ברחוב הערבי עם יצחק רבין, ולמנוע את בריחתם של עשרות־אלפי הקולות הערביים שקיבלה בבחירות הקודמות. מנגד עומדות רק"ח ו„המתקדמת" והפעם גם מפלגתו החדשה של חבר הכנסת דראושה, וגם מפלגות ציוניות כר"צ או מפ"ם. בריחת הקולות המסורתיים למפלגות אלה עלולה לגזול מ„העבודה" את הבכורה בקלפי.

מצאלחה נבחר ב־1971 כחבר מרכז של מפלגת העבודה. „הייתי הערבי הראשון שנבחר דרך המשמרת הצעירה, אף שלא הייתי עדיין חבר המפלגה. המערך, כזכור, לא פתח את שורותיו באופן ישיר בפני הערבים עד 1977". גם מצאלחה, כמתמודדים אחרים, מחזיק עתה בידיו את המסמך החשוב של רשימת חברי מרכז „העבודה". כל חבר, מספר הטלפון שלו, כתובתו, והסימנים שעשה מצאלחה. „את הרשימה הזאת אני נושא איתי כל הזמן. אלה האנשים שיקבעו בסופו של דבר מי ישובץ במקום ה־35", אומר מצאלחה בנימה מעשית. „אני מכיר באופן אישי את רובם, אבל המלאכה עדיין מרובה. אני מתכוון להגיע למרבית החברים לפני ההצבעה. נואף מצאלחה הוא איש גבה קומה, ממושקף. ניסוחיו המתונים, הם אולי הסיבה לרושם „העסקני" שהוא מותיר.

מצאלחה, בן הכפר קרע, למד בבית־ספר תיכון בנצרת, היה מורה, ולמד מדעי המדינה וכלכלה. ב־1968 נתמנה לראש המדור לדור הצעיר בהסתדרות. הוא היה חבר בוועד הפועל וראש המחלקה הערבית ולפני תשע שנים נבחר לוועדה המרכזת של ההסתדרות. לפני שנה וחצי נבחר לסגן יו"ר ומ"מ יו"ר האגף למועצת פועלים. הוא חבר המועצה לענייני חוץ ובטחון במפלגת העבודה וחבר הוועדה הכלכלית שלה. „התחומים אלה הם בנפשה של החברה הישראלית, ואני מוצא סיפוק רב בכך שאני תורם את תרומתי, כערבי, במסגרות אלה", הוא אומר.

זה כשנה יושב מצאלחה בהנהלת רשת החינוך המקצועי „עמל". גם שם יש מה לעשות. „רק 24 אחוזים מהתלמידים הערבים פונים כיום למסלול לימודים טכנולוגי, לעומת 65 אחוז במגזר היהודי", אומר מצאלחה. ביישובים הערביים יש כיום 18 בתי־ספר המסונפים לרשת „עמל". הוא רוצה להביא לזירוז פתיחתם של בתי־ספר נוספים. לפני שבוע הוחלט להתחיל בבניית בית־הספר בנצרת (השוכן זה 20 שנה בבניין שכור), ולציידו בציוד חדש. גם בשפרעם בונים בית־ספר חדש, בבקה אל גרביה ובמגדל כרום. כל אלה רק ב־1987. זה לא מספיק, אבל מסתבר שישיבתו של חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות בהנהלת רשת „עמל" יוצרת את הדחיפה לצמצום הפערים.

– יש הרואים בך עסקן ממוסד, אדם נוח שלא יעשה צרות למפלגת העבודה, כדראושה.

עד כה נבחרתי לכל התפקידים שמילאתי. הצוות שלי הוביל שלוש פעמים את מטה המערך, במשולש, בבחירות להסתדרות ולכנסת ובהצלחה, ויש על זה 'קבלות'. הכבנו את רק"ח במעוז שלה, באום אל פאחם. בטייבה קיבלנו את מועצת הפועלים, בבאקה אל גרביה הצביעו 60 אחוז, וב־8־9 כפרים קיבלנו רוב. זה לא פשוט. מפלגת העבודה כיום לא תהמר על אדם שלא עבר יחד איתה את המבחנים הקשים. אני מייצג קבוצה הכוללת כיום מזכירי מועצות פועלים בנצרת, בתמרה, בגליל המערבי, בסכנין ובמשולש, חלק מראשי המועצות הערביות וראשי ציבור המורים הערבים. הלכנו כברת דרך עם מפלגת העבודה ולא פרשנו, על אף המדיניות של יצחק רבין, על אף „יום האדמה" ב־1976, כשמפלגת העבודה הרכיבה את הממשלה ופרס ורבין והלל היו השרים. נכון, מתחנו אז ביקורת, בפנים ובחוץ, אבל לא טרקנו דלת ולא עזבנו.

כיום, כשמקצים רק מקום אחד לערבים (ומקום אחד לדרוזים) וזוהי „כל הקופה", אני מאמין שחברי המרכז לא ירצו עוד „כוכב", אלא אדם שייצג את ערביי ישראל במפלגה ובכנסת – ואת מפלגת העבודה אצל ערביי ישראל. „ממוסד" היא בוודאי הגדרה לא מתאימה.

– איך תוכל „למכור" במערכת הבחירות הקרובה את רבין לערביי ישראל?

זה לא פשוט, אני מודה, אבל אני שלם עם עצמי. הרי מפלגת העבודה שוללת סיפוח והיא בעצם האלטרנטיבה היחידה לשלטון העומדת בפנינו. לרק"ח אין השפעה. אסביר לערביי ישראל שעליהם להחליט: שהם יכולים ללכת עם גוש המצדד בפשרה טריטוריאלית, בוועידה בינלאומית, ובשלום עם הפלשתינאים והירדנים – ואת מפלגת העבודה – או עם הליכוד שאינו מוכן לוותר על אף שעל. אני לא צריך להסביר לערביי את מדיניות רבין בגדה. זוהי מדיניות של ממשלת האחדות הלאומית. אני, ואיתי רבים וטובים, כולל שרים, תבענו לעזוב את הממשלה הזאת, אבל המוסדות הדמוקרטיים של המפלגה קבעו אחרת, והיא בעזיבה צעד של חולשה. והנה הישיבה בממשלה הופכת אותנו, כביכול, ל„שוברי העצמות בגדה". מצד שני אסור לנו לשכוח שיצחק רבין, יחד עם האחרים, תומך בתוכנית שולץ, בוועידה בינלאומית, מו"מ ופשרה.

מי שייבחר יצטרך לייצג את ערביי ישראל במפלגת העבודה ובכנסת – ואת מפלגת העבודה אצל ערביי ישראל – וזה לא פשוט. אני מייצג קבוצה גדולה שעשתה כברת דרך ארוכה עם מפלגת העבודה. לא חברים על תנאי

חשוב לי מי יהיה בשלטון למחרת הבחירות: האם זה יהיה שמיר, שרון, דוד לוי או יהיו אלה פרס ורבין, וגם השרים נבון ווייצמן, המבטאים דעות של פשרה ומתינות בישראל.

ערביי ישראל נאבקו בשנים האחרונות – דרך ראשי המועצות וועדת המעקב, הכוללת את כל הארגונים הערבים היציגים – למען שוויון במענקים לרשויות, בבריאות, בחינוך, בתעשייה, ובהשכלה הגבוהה. אני חושב שרק מפלגת העבודה מסוגלת לבוא לקראת הערבים בנושאים אלה אם תגיע לשלטון. פרס הודה בפערים הקיימים והבטיח לתקן אותם. אני מתרשם שבעשר השנים האחרונות שינתה מפלגת העבודה את היחס שלה לערבים. דוגמה טובה לכך אפשר לראות בהסתדרות, המונהגת על־ידי „העבודה".

אני לא מתכוון לנסות להסביר לישוב הערבי בישראל את מדיניות ממשלת ישראל בגדה. זוהי מדיניות של ממשלת האחדות הלאומית, שאני וחברי מתנגדים לה

– האם אתה תומך במו"מ עם אש"ף?

מקובלת עלי החלטת הוועדה המדינית (שאני חבר בה) של „העבודה", עליה חזר לאחרונה גם יצחק רבין – שאנחנו ננהל מו"מ עם כל גורם פלשתינאי שיסכים להחלטות מועצת הבטחון ויפסיק את פעילות הטרור. בלי תנאים אלה אני לא רואה אפילו את ר"צ יושבת עם אש"ף.

– אם יווצר אחרי הבחירות „תיקו" חדש, ושוב תעלה הצעה להקים „ממשלת אחדות", מה תעשה אז?

אתנגד להצעה כזאת, כפי שהתנגדתי לזה קודם. אם אבחר לכנסת, לא אסכים לכהן בשום תפקיד ביצועי בממשלה אחדות לאומית. אבל בכל מקרה לא אהיה חבר מפלגה על־תנאי, ואת זה צריך להדגיש. כי אם ערביי ישראל יהיו, בכל מפלגה שהיא, „חברים על־תנאי", אני חושב שלא תהיה להם שום אפשרות להשתלב ולהשפיע. כמובן שאם „העבודה" תהפוך את עורה ותיעשה למפלגה של „ארץ ישראל השלמה", אם תפלה את הערבים ולא תצמצם הפערים, כי אז לא יישב אף ערבי בשורותיה.

פרשת השבוע / יוני להב

הבולשת חוקרת בדרום לבנון

אולי מישהו הודיע שבצפון עורכים מסיבה רעשנית אחרי 12 בלילה, והמשטרה שלחה ניידת עם 2,000 שוטרים מנומנמים, להסביר לבעלי המסיבה שהם עוברים על חוקי העזר העירוניים

מה כותב העיתונאי אלכס פישמן בעיתון „חדשות", 3.5.88? הוא כותב: „עם הקמת רצועת הביטחון הכריז שר הביטחון רבין, כי השקט יישמר משני עברי הרצועה. פעולת השיטור היא ביטוי להכרזה זו".

משפט זה ראוי לניתוח מדוייק, כי הוא אוצר בחובו כמה מנפלאות הלשון הנהוגים במקומותינו.

על־פי המשפט, מה שקרה כרגע בלבנון (אלף עד אלפיים חיילי צה"ל בשטח, הפגזות, ירי מהאוויר ומהים, בריחה מבוהלת של כפריים, מרדף אחר ארגוני הטרור וכו') הינו בגדר „שקט". ואם כך, מהו לדעת מר פישמן „רעש"? כנראה שהרעש של פישמן נורא רעשני או שהוא סתם חרש. אני, על כל פנים, לא הייתי מצליח לישון בלילה אם אלפיים חיילי צה"ל, טנקים, מסוסים, ספינות וקני ארטילריה היו מתרוצצים מתחת לחלון שלי, שלא לדבר על צעקותיהם הברורות של הרס"רים.

אולי התכוון, לפיכך, לומר שכתוצאה מהפעולה ישתרר שקט משני עברי הרצועה. ואם זהו המצב, אפשר להבין את ההגיון, המזכיר את הבדיחה הוותיקה על היהודי ההוא, שהלך לרבי, והתלונן שנורא צפוף לו בבית. אמר לו הרבי: תכניס לבית את הפרה, את הכלב, את כל התתולים ברחוב ואת העז. תבוא עוד שבוע ונדבר. חזר היהודי אחרי שבוע ואמר לרבי: רבי, אני משתגע! אמר לו הרבי: תוציא את העז ותחזור בעוד שבוע. חזר היהודי ואמר לרבי: רבי, עכשיו, אחרי שהעז בחוץ מעולם לא היה פחות צפוף אצלי בבית. אם נעשה הרבה מאוד רעש בלבנון, אולי אחרי שנפסיק לעשות את הרעש הזה נדמה לעצמנו ששורר שקט נפלא באיזור, שקט של בית קברות ממש.

מהחלק השני של המשפט – „פעולת השיטור" – אנו מבינים שהפעילות השגרתית של השוטרים היא להטיל דו"חות חניה עם אלפיים שוטרים, מאות טנקים, מסוסים, חיל אוויר וארטילריה, לסרוק קני עבריייני תנועה, לחסל את תשתית הגנבים בסופרמרקט, ולשמור על השקט משני עברי אברכביה; ואכן, לפי תיאור זה של הפעולה הצבאית בלבנון, מסתבר שההגדרה של „משטרה" הרבה יותר רחבה ממה שהיה נדמה לנו בזמנים הטובים, שבהם היה השוטר מכוון את התנועה ומסביר לקשישות מבולבלות את הדרך לרחוב גורדון. כל תקופה ומשטרתה היא, כנראה.

אך סביר יותר להניח כי מר פישמן אמר „פעולת שיטור" ולא „פעולה צבאית" מסיבות אחרות.

תשע

– שמעת שצה"ל פתח מיתקן כליאה חדש לילדי המתקוממים?
– לא, למה?
– המקום החדש נקרא „אנצאר הקטן" והוא מיועד לילדים בני תשע עד שש־עשרה.
– ילדים בני תשע?
– ילדים בני תשע.
– מה זה? מה אמרת?
– אמרתי ילדים בני תשע.
– איפה?
– בכלא.
– ילדים בני תשע בכלא?
– על זריקת אבנים.
– בני תשע?
– כן.
– הממ.
– הממ.
– בן כמה אמרת שבנה אמרת תשע?
– כן, אמרתי תשע.
– הממ.
– הממ.
– זה קצת צעיר, לא?
– צעיר? כן, זה די צעיר.
– תגיד שוב בני כמה אמרת שהם? אתה לא אמרת תשע או משהו כזה?
– כן, תשע.
– זהו, זה מה שחשבתי שאמרת. טוב, אני חייב לרוץ עכשיו, אני לוקח את הילד שלי למסיבה בבית־ספר. אתה יודע, שקיות הפתעה, קוסם, כל השטויות האלה, כיתה ד', נו...
– בן כמה הוא?
– הילד? בן תשע. למה?
– סתם.
– טוב, אז להתראות. אגב, איפה אתה עושה מילואים?
– באנצאר. קיבלתי צו תשע.

אולי לא נעים לו להודות שזו פעולה צבאית. פעולת שיטור נראית יותר חמודה. מישהו הודיע בטלפון שבצפון עורכים מסיבה רעשנית אחרי שתים עשרה בלילה. אז המשטרה, בראשות תנ"צ רבין, שלחה ניידת עם אלפיים שוטרים מנומנמים על מנת להסביר לבעלי המסיבה בנימוס, שהם עוברים על חוקי העזר העירוניים.

אולי פעולה צבאית היא פעולה פוליטית, פעולה משטרתית היא פעולה אזרחית. ולמה ההבדל חשוב? מכיוון שלוא היתה זו פעולה פוליטית, רחמנא ליצלן, ומטרתה, נניח, היתה (רק לצורך הוויכוח, כמובן) להבהיל את פלשתינאינו בגדה וברצועה, ולאותת להם שמה שאנחנו עושים לחבר"ה בצפון הוא כאין וכאפס לעומת מה שאנחנו מתכננים להם אצלם בבית, הרי שהיו מסוגלים לקום גורמים – אפילו בתוכנו פנימה – ולזעוק שזו פעולה לא לגיטימית. ברם, אם הפעולה היא פעולת שיטור, מטרתה איננה אלא לשמור על הסדר, להתערב פיסית בסכסוכי השכנים, וליצור אווירה טובה ולבבית בקרב משלמי המיסים שלנו ושלהם. וההבדל הזה משמעותי מבחינת דעת הקהל, שלנו ושלהם.

למה פעולת שיטור ולא פעולה צבאית? כי פעולה צבאית מכוונת נגד מדינות, בעוד שפעולת שיטור מכוונת כנגד פועלים שובתים, ילדים, עיתונאים וסוחרי סמים; והרי כפי שלא נודה לעולם שהפלשתינאים הם עם, כך לא נודה לעולם שלבנון היא מדינה שיש להתחשב בריבונותה או משהו תפל שכזה, הו, לא. מבחינתנו לבנון היא שטח הפקר אחד גדול, שבו מותר לנו לעשות מה שמתחשק לנו, כדי ועל מנת שהשטח לא יהיה שטח הפקר. אבל אם הוא לא יהיה שטח הפקר לא נוכל לעשות בו סדר, כדי שהוא לא יהיה שטח הפקר, ולכן רצוי שהוא כן יהיה שטח הפקר, חוזר חלילה. אתה הבנת את זה, רבין?

אפשר להמשיך ולהתפלסף כך במשך ימים על משפטיו של מר פישמן, אולם לפני שנעשה מעשה חסר שחר זה נשאל עצמנו למה פישמן כותב ככה. האם הוא כותב ככה מכיוון שהוא שופר השלטון? לא, הוא דווקא ביקורתי לפעמים. ואם כך, התשובה נעוצה במשפט הידוע: „כשהתותחים רועמים המוזות שותקות". המוזות, במקרה דנן, הן השכל הישר. נראה כי פישמן מגלה נטיה חבויה לעבור לדום כאשר ישראל יוצאת למסעי מלחמות שלומי־גלילים למיניהם, ולהשתמש בטרמינולוגיה התעמולתית של דובר צה"ל. אך אין לי ספק שלאחר שנה־שנתיים בלבנון, במסגרת המבצע המוגבל לכמה קילומטרים אשר החל השבוע, זה יעבור לו והוא יצטרף לקריאותיהם הנרגשות של האינטלקטואלים לממשלה, לסגת מביירות. ועד אז, שיהיה לו לבריאות.

הטוטו מקדם את השתיה בישראל / שמעון וייס

תן לי את המזל שלי

מנהל הלובי של מלון „קיסר" בטבריה, שלמה אסיאג יליד קזבלנקה, מפיץ ספרון על הקוקטייל המתאים לכל מזל בהורוסקופ

פתאום קם אדם בבוקר וזוכה בפרס ראשון בטוטו. אחד בורח לאילת ואחר־כך לארה"ב, אחר מתכנן לבנות בית ולטייל סביב העולם ושלישי עדיין מתייעץ עם יועצים פיננסיים למיניהם. שלמה אסיאג, בארמן טבריני בן 35, לא זקוק לכל אלה. הזכיה בטוטו, הגם שלא הגיעה למיליונים, באה לו בזמן. שבוע לפני שגרף את ה„מכה" החליט, שאם מנהל הבנק שלו לא מוכן לתת לו הלוואה להוצאת ספר הדרכה לבארמנים, הוא יוציא אותו לבד, גם אם ייאלץ להיכנס לחובות.

כך, מסתבר, מתנהג מי שנולד עם כוסית ביד. אסיאג, יליד קזבלנקה, הוא דור שלישי לבארמנים. לסבו היתה מסעדה ובה פינת משקאות וכשיצא לפנסיה הוריש אותה לבנו. אסיאג זוכר עצמו מאז גיל אפס יושב מרותק ליד הבארמן ועוקב כמעט בחרדת קודש אחרי מעשי ידיו. את בקבוק האלכוהול הראשון רוקן לבטנו דווקא בעת שירותו הצבאי בצה"ל. לכבוד פורים שיגרו הורדות מהוועד למען החייל חבילות שי ובזו שהגיעה לאסיאג היה בקבוק וודקה. את כל נשמתו הוא רוקן לאחר מכן אל האסלה, אבל לא זה מה שישבר אותו. עם הנסיון שלו הוא החליט, שעתידו טמון בבקבוקי המשקאות.

את שנות בגרותו עשה באזור הבארים בחיפה, שם התגוררה משפחתו בטרם עברה לטבריה. אביו עובד עד היום כמלצר ראשי במלון „דן כרמל". אסיאג עצמו „חרש" כמה מפינות הבאר של בתי המלון בטבריה ומסעדותיה עד שהגיע לתחנתו הנוכחית – מנהל הלובי של מלון „קיסר" החדש בעיר והממונה על המשקאות ופינת הבאר במלון. לפני כחודשיים זכה בעשרים אלף ש"ח, שחולקו בין זוכי הפרס הראשון בטוטו. „חשבתי שאני אכסה את הוצאות הספר בהפצתו", מספר אסיאג, „אבל אז זכיתי בטוטו ומימשתי בעצמי את כל ההוצאה לאור של הספר. רק את ההדפסה עשיתי בבית דפוס בתל־אביב. כל השאר במו ידיי".

ספרו של אסיאג הוא, ככל הידוע, ראשון מסוגו בארץ ואולי בעולם כולו. אחרי הכל, למי יש סבלנות לעקוב עשרים שנה אחרי שותים כבדים וקלים בבארים ברחבי הארץ והעולם וללמוד מקרוב על הרגלי השתיה. זה מה שעשה אסיאג והתוצאה – ספר הנושא את השם „קוקטייל־הורוסקופ" ועם שם כזה כמעט לא צריך הסבר. הספרון חובק שישה עשר עמודים מעוטרים ובהם תריסר משקאות המותאמים לכל שותה בהתאם למזלו וכמובן, אופן הכנתם.

אסיאג מוכן לנדב כמה טיפים. המשקה הכי קשה ומסובך להכנה שייך למזל עקרב. העקרבים שותים משקה המבוסס על משקלם הסגולי של שלושה משקאות בצבעים שונים, היושבים זה על זה בלי להתערבב. הבנתם? גם אם לא, שיהיה לחיים! לעומת זאת, המשקה הקל ביותר להכנה שייך למזל טלה. אנשי הטלה אוהבים משקה וודקה עם תפוזים קל ומהיר להכנה.

לדעתו של אסיאג (מזל דלי) המשקה הטעים ביותר שייך למזל גדי, המפגיש כמה משקאות שונים נמזגו לכוס אחת. ליקר מנטה, טריפל־סק ואיירישקרים בכוס אחת. טעמתם פעם? המשקה המעניין ביותר שייך למזל אריה. זהו שילוב של מניבו, מיץ קוקוס, ליקר תפוזים, רום, ליקר בננות, בלדקרואסון ומיץ אקזוטי. לפחות נשמע מעניין. הטעם? זו כבר שאלה אחרת.

„המרכיבים של המשקה", מסביר אסיאג, „תואמים את אופי האדם ובמשקה כלולים כל מרכיבי האופי של האדם. זה השילוב. צבע המשקה, למשל, מבטא את האפי וכך גם הטעם. חקרתי את הנושא בצורה יסודית במשך שנים אצל אלפי לקוחות. תסתובב בבארים של טבריה. כולם מדברים על קוקטייל־הורוסקופ. ,תן לי את המזל שלי', הם אומרים לבארמן".

עד כה הפיץ אסיאג כשבעת אלפים עותקים של ספרו בעברית וכעת נמצאים בתהליך הדפסה קרוב לעשרים אלף עותקים באנגלית. גם ביפן, לדבריו, מגלים עניין בספרון. בינתיים הזמינו מסטימצקי וכמעט כל בתי המלון בארץ, כמו גם בארים ידועים ופאבים שלא חסים על קיבותיהם של הלקוחות...

החלום של אסיאג, לא קשה לנחש, הוא לייצר משקה חריף תוצרת הארץ שיכה את העולם. „יש לי משהו בראש", הוא רומז, אבל בינתיים מסתפק במה שמציעים גדולים ממנו. הוא עוד יפתיע, אומרים בארמנים מנוסים בטבריה על אסיאג.

להסיג כדי להשיג

(המשך מעמ' 17)

מרוחקת נוספת. אחד מהם אמר לי: אין אצלנו בית בלי הרוג או פצוע.

– הידברות עם סוריה מצדיקה נסיגה מהגולן, לדעתך?

איני רוצה להיכנס לזה לפני שתהיה נכונות בסוריה להידברות. יש על מה לדבר, אבל סוריה חושבת רק על מלחמה. ההישרדות של אסד מוכיחה את סבלנותו ונחישותו. סוריה מנצלת את הפלשתינאים. היא רוצה שאירגוני־הטרור יעסיקו את צה"ל ויתשו אותו, בלבנון ובגזרות אחרות, אבל לא בגיזרת הגולן. סוריה אינה רוצה בהקמת מדינה פלשתינאית. אם נצליח להקהות את עוקצו של העניין הפלשתינאי, זה יהיה הישג אדיר.

– מטרידה אותך התחושה שמפלגת העבודה, במאמציה להוכיח שאינה חרדה לבטחון ישראל פחות מהליכוד, נדחקת למגננה ומשתמשת בה, כמו גם באיגרוש בדגל, כדי להוכיח מה שצריך להיות מובן מאליו?

ברור שאני בא לעזור למערך במוניטין שלי עד היום, כאיש־צבא, לא כעיתונאי ב„דבר" או כמושבניק בכפר־ויתקין, כי זו שאלה מדינית־בטחונית טהורה וטבעי שיקשיבו בה לאנשי־בטחון מובהקים. המניע שלי אידיאולוגי ולא פוליטי, במובן של התמודדות על מקום ברשימה לכנסת, גם אם אחרים מתייחסים לזה בציניות. נכון שגם מייד מדביקים תוויות, כפי שחשתי על בשרי כשהלכתי לכנס על רעיון הטרנספר כדי לשמוע את דעתו של שלמה גזית. הרי הרעיון אינו בר־ביצוע, גם אם כולנו רוצים להתעורר מחר בבוקר ולגלות שאין ערבים ביהודה ובשומרון. התומכים בטרנספר מביאים דוגמאות מתקופת מלחמת העולם השנייה, כשמעל המעצמות שנאבקו לחיים ולמוות היה רק אלוהים. מעלינו ומעל הערבים יש מערכות שלמות של מעצמות. היעד, לכן, צריך להיות ניתוק מגע.

– בהזדהותך המפלגתית יש מנגנון השמדה־עצמית של משקלך הציבורי כאיש־צבא, משום שאצל קהל־הבוחרים שאינו משוכנע בלאו הכי בטיעוניך חדלת ברגע להיות אלוף ונעשית פוליטיקאי, ועוד פוליטיקאי ממפלגת העבודה. התערבות בעמדות כאלה והשפעתן על המהססים יכולה, אם בכלל, להיות רק אם תושמע בחוות־דעת מקצועית של אנשי־צבא בשירות פעיל, של חברי המטכ"ל וראשו.

שום שר־בטחון או מערכת פוליטית לא ניהלו דיון פוליטי כזה עם אלופי המטכ"ל, למעט אולי עם ראשי אמ"ן, על מה אפשר לוותר, האם לדבר עם אש"ף וכדומה. לא שיתפו אותנו. זה לא מפריע למערכת הפוליטית להדביק תווית גם על מי שעדיין נמצא במדים. אם יקום מחר רמטכ"ל או אלוף פיקוד ויביע דעה דומה, גם זה לא ישכנע את מי שנמצא ימינה מהמרכז. על הצבא צריך לשמור מכל משמר. במיבנה החברתי שלנו, שדומה לעולם השלישי, זהו החוט העיקרי שקושר אותנו. לכן אני גם נגד סירוב לשרת בשטחים, או בלבנון. היה אצלי בלבנון גדוד צנחני־מילואים ששרת כנדרש, השתחרר, יצא להפגין – וגירש מההפגנה שניים שלא באו לשרת. הצבא הוא גם הגוף שיצטרך לעזור לממשלה לבצע כל החלטה פוליטית שתתקבל.

– אתה מתכוון לפינוי התנחלויות במסגרת הסכם?

כל החלטה.

– גם פרס ורבין היו אחראים בשנים האחרונות לכמה וכמה פרשיות ותקלות בתחום הבטחוני. מדוע אתה סבור שהם ראויים לאמון מחודש?

אנחנו מדברים על בחירות '88 ולא על שנות ה־90. ב־'88 עומדים מול פרס ורבין שמיר ולוי, שלא לדבר על שרון. בהתמודדות הזאת על מי שירכיב את הממשלה וינהיג את המדינה פרס ורבין הרבה יותר טובים. התוכנית הכלכלית עברה למרות התנגדות הליכוד ובעיקר בזכות שניהם, פרס כרוחה העיקרי ורבין בהסכמה ללא תקדים מצד שר־בטחון לקיצוץ יותר מחצי מיליארד דולר מתקציב הבטחון. רבין גם התחיל בטיפול־שורש בתעשיות הבטחוניות. היציאה מלבנון היתה, שוב, בעיקר בזכותם ולמרות התנגדות הליכוד. עדיפותם על מנהיגי הליכוד ברורה.

– ובשנות ה־90?

תשובות לי הבחירות הקרובות. הלאה עדיין מוקדם לחשוב, אבל ברור שהדימוי של כמה עורכי־דין במולחים בליכוד כגבהות לאומית רחוק מהאמת.

– מה אתה אמור לעשות, כשמסביר לדור הצעיר?

אני רוצה לדבר עם צעירים, בעיקר מבוגרי השירות הצבאי ועד גיל 35, במקומות שונים בארץ, בסניפים, בעיירות, באוניברסיטאות. אצל המצביעים הצעירים ביותר יש משיכה לקצוות, לפתרונות הפשטניים של הימין והשמאל, לתפוס על הכל או על לא־כלום. עדיין לא תמיד מבינים את המורכבות של הסכסוך עם הפלשתינאים. הסכסוך לא ייפסק בקרב, הפתרון חייב להיות פרגמטי, לחפש כל סדק להסדר. זה מחזיר אותי לשאלה הפותחת, למה בכלל נכנסתי לפעילות הזאת. היו לי, כאמור, שיקולים רבים לכאן ולכאן, אבל יש גם דברים שמעבר לשיקול. הרגשתי שבמצבנו היום זה מה שצריך לעשות. רבים גם באו אלי באירועים פומביים, בירכו אותי ואמרו שברצונם לעזור. נכון שבדרך כלל אלה מי שכבר היו משתבצים. אני מקווה שיבואו גם מצביעים שהיו אז אדישים. הבחירה בידם: אני כבר בחרתי.

פעם בטרגדיה, פעם בפארסה

ההיסטוריה חוזרת. לך ואלנסה, שמן ובעל פימה הגיע השבוע למספנות במכונית סקודה אדומה, נהוגה בידי נהג צמוד ומלווה בשומר ראש. הוא עייף, אך לרעיונותיו יש עדיין תוקף. 12,000 פועלי גדנסק הכריזו על שביתת־שבת. גם במפעלים אחרים התבצרו עשרות אלפי עובדים. הם פשוט רוצים לחיות טוב יותר

עצי הערמונים ברחוב נובי שביאט, היורד לעיר העתיקה של וארשה, פרחו. אפילו פתיתי השלג והקור, הנדירים בשלהי חודש אפריל, לא יכלו לפגום בטעם האביב שעמד באוויר. בקרן הרחוב האלגנטי, בתים בני שלוש וארבע קומות בנויים בסגנון אדריכלות גיאורגיאני, עמדו ארניות אסכסס, וכהן בריזנסמות ומרגניות. האנשים התבוננו בעגמומיות בחלונות הראווה, שאין בהם הרבה, כשלפתע פורץ ברחוב ובמדרכות פתקים קטנים ומלבניים. מכונית שחלפה ביעף הטילה אותם ונעלמה. העוברים ושבים במין מיומנות שגורה, התכופפו והרימו אותם בתנועות זריזות והכניסו לכיסם. רק לאחר שהתרחקו מהמקום שלפו את הפתקאות וקראו בהן במהירות. היו אלה כרוזים שקראו לציבור להחרים את החגיגות הרשמיות מטעם הממשלה, של האחד במאי, ולהשתתף באירועים החלופיים, שעליהם תבוא הודעה נפרדת. כרוזי המחתרת נחתמו באות גדולה בדיו אדומה: S.

בפולין יכולה להיות לאות הזו רק משמעות אחת ויחידה: סולידריות. כשש שנים לאחר שממשלת פולין הכריזה על משטר חירום צבאי והוציאה את הארגון אל מחוץ לחוק, יודעים הכל, ובכלל זה השלטונות הקומוניסטיים, כי סולידריות עדיין חי, נושם ובועט. אין לו אומנם מטה, או מסגרת ארגונית ונשמעת נגדו גם ביקורת בציבור, אך הוא ממשיך ליהנות מתמיכה גדולה של רוב האוכלוסיה.

אף־על־פי שהיו לארגון שורשים בכל רחבי פולין הוא זוהה תמיד עם עיר הנמל גדנסק ועם לך ואלנסה, החשמלאי ממפעלי המספנות הענקיים על־שם לנין. ולו רק משום שלפני כשמונה שנים הוכרז שם רשמית על הקמת סולידריות. היה זה רעיון מהפכני וקריאת תיגר על עצם השיטה. במדינה קומוניסטית, המבוססת לכאורה על תורת מארקס, לפיה מעמד הפועלים הוא בעליו של אמצעי הייצור שלו, ובכך גם אדון לעיצוב גורלו, קמו לפתע פועלים ודורשים להעניק להם את הזכות שיש לכל עובד במערב „הקפיטליסטי": הזכות להתאגד ולשבות.

השבוע, כשמונה שנים לאחר מכן, הגיע לך ואלנסה שוב למספנות. באוגוסט 1980 טאלץ לך ואלנסה, מוצק וגמיש, לקפץ מעל לגדר המקיפה את המספנות ולתפוס פיקוד על השביתה, שהוליכה לא רק את פולין, אלא את כל הגוש הקומוניסטי והביאה להולדת האיגוד המקצועי העצמאי הראשון מאחורי מסך הברזל.

אך מאז אותו יום היסטורי זרמו מים רבים בים הבאלטי. לך ואלנסה לא נגע אומנם בשפמו העבות שהיה לסמלו המסחרי. הוא עדיין מוצק כמו תמיד, אך העלה פימה ושמן. הפעם הגיע ואלנסה למספנות גדנסק במכונית סקודה אדומה, מתוצרת צ'כוסלובקיה, נהוגה בידי נהג צמוד ומלווה בשומר ראש.

רבים בפולין חדלו אפילו מלהתייחס אליו כאל סמל. מאחורי גבו יש רטינות על אורח חייו. רינונים על כספים שהועברו לאן שהועברו ועוד שמועות משמועות שונות. גם ואלנסה מודע להן. כשהגיע השבוע למספנות, הוא אמר לעובדים, שקיבלו אותו בחום ובהתלהבות, כי שוב אין הוא מנהיגם וכי עליהם למצוא להם „ואלנסה" חדש. „עליכם למצוא תחליף לואלנסה. הוא עייף". אך הרעיונות שהטיף להם ואלנסה אז עדיין שרירים וקיימים כיום בכל רחבי פולין ותובעים בלא פחות תוקף.

ואלנסה הצטרף השבוע ל־12 אלף חבריו במספנות שפתחו בשביתת שבת. גם במפעלים אחרים ברחבי פולין התבצרו עשרות אלפי עובדים. כאז כן עתה, תובעים השובתים להעלות את שכרם ולהעניק להם את הזכות להתאגד באגודים מקצועיים. אך אלו הן למעשה רק סיסמאות. הם פשוט רוצים לחיות טוב יותר. הם רוצים לאכול טוב יותר ולא להתייסר בהמתנה של 18 שנה לטלפון ו־20 שנה לדירה, גם זו בשטח של 30 או 40 מ"ר. הרחשים האלה חזקים במיוחד אצל הדור הצעיר. כמו בני גילם במערב, הם מאזינים לאותה מוסיקת פופ ולאותן להקות פאנק, משתוללים להתלבש בג'ינס, יושבים בבתי־קפה, שותים בבארים, קוראים ספרים דומים, ועל אף הדומיננטיות של הכנסיה הקתולית מקיימים בחופשיות יחסי מין.

אבל בניגוד למערב יש בפולין מחסור תמידי בכל. „ראה, אנו חיים כמעט כמו במשטר כבוש", אמר לי בסבירות פרופסור ידוע ושלף מכיסו פנקס. „יש לי תלושים להקצבה חודשית של 63 ליטרים לדלק בחודש ותלושים להקצבת 2.5 קילו בשר בחודש, וכדי להשיגו צריך להשכים קום בשש בבוקר ולעמוד בתורים ארוכים". „אני שונא את המשטר הקומוניסטי, כי הוא הפך אותנו לקבצנים", הסביר נהג מונית. „אין נייר טואלט. רוצים לשתות וודקה, אך אפשר לקנות אותה רק תמורת דולרים בחנויות מיוחדות.

בדולרים אפשר לקנות הכל: משוקולד שוויצרי ועד למכונית פיאט. מתור ומחסור משוחרר רק „הוואשינגטון היהודי", בעגת המקום. פולין מחולקת לשתיים: אלה שיש להם דולרים ואלה שאין להם. פרופסור באוניברסיטה, רופא או עורך־דין, שלא לדבר על פועלי תעשיה, מרוויחים בממוצע כ־35,000 זלוטי, כ־25 דולרים בערך על־פי השער השחור. קילו בשר עולה 1,000 זלוטי. ארוחה במסעדה טובה עולה 4,000 וחליפה 20,000. השיטה מזמינה שחיתות, אחרת אי־אפשר לחיות. עורך־הדין או הרופא מקבלים תשלומים מתחת לשולחן בדולרים או במוצרים חקלאיים. „איך יכול שופט לחיות ממשכורת של 25 דולרים?" שאל בחיוך משפטן באוניברסיטה והשיב בעצמו: „הוא מקבל פשוט שוחד".

יש מי שצבר דולרים בחו"ל ויכול לחיות כמו מלך. נהג המונית סטה ממסלול הנסיעה, כדי להובילני לביתו בפרבר של וארשה. וילה מפוארת של שלוש קומות מוקפת גן גדול. „בכל שנה אני נוסע לעבוד בבניין בגרמניה או בקטיף פרחים בהולנד. עובד כמו חמור מבוקר ועד ערב ולאחר שלושה חודשים שב עם 5,000 דולר". שתיים או שלוש שנות עבודה כאלה מאפשרות לו לקנות מונית מרצדס ולבנות בעצמו את ביתו. בחנויות המוכרות במטבע חוץ לא שואלים שאלות איך השגת את כספך. להיפך, הממשלה מעודדת להכניס מטבע זר לקופתה הנקובה עם חוב חיצוני של 36 מיליארד דולרים.

אך בין מארגני השביתות יש גם כאלה החולמים בעצם לא רק על שיפור רמת החיים או על „טרייד יוניוניזם" צרוף, אלא על משהו נכסף וכמוס עוד יותר: חופש, חירות, עצמאות וכמיהה להשתחרר מחיבוק מפוקק העצמות של הדוב הרוסי. וכדי לחוש בכך לא היה אפילו צריך לנדוד עד גדנסק הרחוקה. אפשר היה להרגיש באותו „משהו" מיוחד ומחשמל העומד באוויר, גם בבית הקברות היהודי הישן ברחוב גנשה בוורשה. וזה היה כשבועיים לפני האחד במאי.

בין אלפי המצבות, שוטטו בצהרי יום ראשון קר, כ־4,000 מפגינים פולניים, שלא היה להם שום קשר של ממש לעם היהודי. לכאורה, הם באו לטקס גילוי הלוט ממצבה שהקימו לזכר אלתר וארליך, שני מנהיגים של תנועת הבונד היהודית (מפלגה אנטי־ציונית וסוציאליסטית) שנרצחו במלחמת העולם השניה על־ידי הנ.ק.ו.ד. המשטרה החשאית של סטאלין. למעשה לא היה זה טקס של בעד כמו מחאה נגד. נגד המשטר בפולין ונגד השיטה הסובייטית. המארגנים נמנו כולם עם פעילי סולידריות והמתבססים, עם תומכיהם.

מארגני המחאה בבית־הקברות היו זביגנייב בוייאק ואויי (יאצק) קורון. בוייאק היה סגנו של ואלנסה בסולידריות, הסתתר לאחר הנהגת משטר החירום במחתרת במשך ארבע שנים, עד שהסגיר עצמו למשטרה, נעצר לחודשים אחדים ולאחרונה שוחרר מכלאו.

קורון, בן 51, הפך כבר בחייו לאגדה. הוא למעשה האיש שהמציא את סולידריות ואת לך ואלנסה. הוא היה סוציולוג, מרצה באוניברסיטה וחביב המימסד הקומוניסטי. עד שלפני שלושים שנה החל לבעוט במשטר. מאז התוודע כמעט לכל בתי־הסוהר בפולין. כמעט מעשה שיגרה, הוא יוצא ובא מהם. קורון ביקש לשנות את השיטה והמשטר תוך שימוש בטכניקות לניניסטיות מובהקות. קורון הבין, כי אוונגרד של אינטלקטואלים לא יוכל לרכוש השפעה בלי תמיכה של הפועלים. בספטמבר 1976, יחד עם סופרים ומתנגדי משטר אחרים, הוא הקים את „קור", הוועד להגנת העובדים. הוועד העניק הגנה משפטית לפועלים, שלח משקיפים למשפטיהם, פרסם ודיווח לציבור הרחב בפולין ולעיתונאים הזרים על היחס כלפיהם. אחר־כך יזם את הקמת ה„אוניברסיטה המעופפת" ששלחה מרצים להרחבת הדעת ולהשכלת הפועלים. קורון הצמיח את תנועת סולידריות.

גם בבית הקברות היה ברור, כי קורון במעיל רוח צבאי מרופט ומטונף, בכובע מצחיה מנומר, הוא עדיין הרוח החיה בארגון. הוא מנשק כמנהג המקום, את ידיהן של הנשים הניגשות אליו. סטודנטים צעירים, המשמשים סדרנים בהפגנה מתייעצים עמו. לצדו נמצא בוייאק, חבוש בברט חום. שניהם הסבירו לי, כי המאבק למען כל אותן מטרות האידיאלים שלא הושגו בשביתות הקודמות – ופולין היא למודת שביתות מאז 1970 – יימשך. הם אופטימים. כן, הם מאמינים בסיכוייהם. יש בכך גם לא מעט מן הרומנטיציזם המובהק של הפולניים.

וזהי אומה הידואית, גאוותנית ופטריוטית מעין כמותה. שלוש פעמים במאה ה־18 חילקו רוסיה, פרוסיה ואוסטריה את נחלתה וכל פעם, במרידות חסרות תוחלת, התקוממו הפולנים נגד משעבדיהם. במלחמת העולם השניה יצאו פרשים של צבא פולין להלחם בגבורה אבירית אך פאתטית נגד הטנקים של היטלר. מאז מאשימים הפולניים את כל העולם באחריות למצבם. את וינסטון צ'רצ'יל ורוזבלט על ש„מכרו" אותם לסובייטים. את הסובייטים על שהם שולטים למעשה בפולין. את שליטם הגנרל ירוזלסקי והמפלגה הקומוניסטית, על שהנהיגו בדצמבר 1981 משטר חירום צבאי ועצרו אלפי פעילים של סולידריות. וגם את רונלד רייגן וארה"ב על שאינם מחלצים אותם ממצוקתם.

רוב הפולנים נותנים לך להבין שהעולם כולו חייב להושיע אותם. הם פשוט אינם מוכנים להשלים עם גורלם ההיסטורי ומקומם הגיאופוליטי. קשה להם לקבל כי מי שלחוץ, כמו בסנדוויץ', בין גרמניה ורוסיה גורלו נחרץ. הפולנים בהתנהגותם החוזרת על עצמה כדי כמה שנים – למתבונן באירועים האחרונים קשה להשתחרר מתחושה כי היה כבר בסרט הזה – מנסים כנראה להוכיח, כי ההיסטוריה צריכה לחזור על עצמה. הם בוודאי לא ימצאו עידוד בדברי קרל מארקס שאמר כי כל העובדות הגדולות והאישים הגדולים בהיסטוריה מתגלים פעמיים: פעם אחת בצורת טרגדיה ופעם שניה בצורת פארסה.

מו"מ בשני מהלכים

יוזמת שולץ לא באה בקלות למימשל רייגן. המימשל נמצא עכשיו בשנתו השמינית וקשה היה לצפות שיפעיל עתה יוזמה כזו. נוכח נסיונו הבלתי־מוצלח של המימשל בסכסוכים באיזור זה ולבנון, איראן־קונטרס, גודל היוזמה הראשונה, שהשאיר טעם לא טוב, במיוחד בדרגים הגבוהים, היתה בו נטיה לומר: הבה נעסוק בנושאים החשובים יותר ונעזוב את הנושא הישראלי־ערבי השקט יחסית.

אבל המציאות העקשנית בחלק זה של העולם דוחקת בנו שלא לזנוח את הסכסוך. ישנם במימשל האמריקאי גורמים שהנעשה באיזור קרוב לליבם והם בוחנים אותו מתחת למיקרוסקופ. זו הסיבה לדחף הביורוקרטי הגורם לנקיטת פעולה במזרח־התיכון. בצד זה פועלים גם חישובים מדיניים של עיתוי מוטעה, סדר עדיפויות או מאמץ מיותר המעכבים את הפעילות. אך תמיד קיים לחץ לעשייה – וזה טבעם של מנגנוני מדיניות חוץ.

בימים הראשונים למימשל רייגן היו גם כמה „טאבו". כל מימשל, כידוע, רוצה להיבדל מקודמו ולפעול בצורה שונה. המימשל הנוכחי העניק עדיפות ראשונה לאסטרטגיה הסובייטית באיזור חוכה את מאמצי השלום שטיפח מימשל קארטר. נושאים ככינוס ועידה בין־לאומית, ושיחות עם ברה"מ בנושא האיזור, סוריה ואש"ף, היו בגדר איסורים מוחלטים בחמש־שש השנים הראשונות לכהונת רייגן. הדבר השתנה במרוצת השנה האחרונה.

מאחורי היוזמה עמד גם הנסיון לשמר את התקווה בקרב ידידי ארה"ב בעולם הערבי, במיוחד המצרים והירדנים, כי אנו מנסים ברצינות לפעול למציאת פתרון פוליטי. בקרב המימסד הביורוקרטי בוואשינגטון קיימת אמונה כי כל עשיה טובה מאי־עשיה במצבים כמו אלה.

שלישית – וזו לדעתי המטרה החשובה ביותר – המימשל, שידע כי לא יהיה סיכום, רוצה להקל על הנשיא הבא את תהליך השלום. לא היה זה פשוט למימשל הנוכחי, עם האידיאולוגיות הידועות שלו, לומר שהמציאות מחייבת שיחות עם ברה"מ ועם סוריה ולהתקדם בעדינות לקראת שיחות עם הפלשתינאים הקשורים באש"ף. כל אלה היו בעבר נושאים שנויים במחלוקת, אך היום אין התנגדות גלויה כלפי צעדים אלו, במיוחד מכיוון שהם נעשים על־ידי מימשל רייגן, שהשקפות הסקפטיות שלו כלפי ברה"מ ויחסיו הטובים עם ישראל ידועים לכל.

חלקים מרכזיים ביוזמה היו מתוכננים היטב, ועם כמה התאמות לצורכי המציאות יוכלו להיות חלק מהרפרטואר של כל מי שינסה לקדם מו"מ ישראלי־ערבי כיום. כאמור, יש הכרח שהמסגרת הבין־לאומית תעוצב כך שתביא את הצדדים למו"מ דו־צדדי שתנאיו יוסכמו מראש. אני סבור שזה יהיה קשה, אבל אין זה החלק הקשה ביותר של הדיפלומטיה הקודמת למשא־ומתן.

שולץ ניסה להרכיב הצעה שיש בה משהו לכל אחד, שתאפשר לכל צד להגיד כן לכמה דברים ואולי לא לסרב לאחרים. המימשל היוצא שידע כי לא יצליח עתה להשיג סיכום ניסה לפלס את הדרך לנשיא ולמימשל הבא. בסיבוב הבא יעמדו בפני הצדדים כמה עקרונות, בחלק מהמחשבה האמריקאית שאישרו ומיסדו רייגן ושולץ

ראשית, ההתקוממות – כאשר הובן עד כמה היא רצינית – קראה תיגר על כמה מיתוסים שהיו קיימים עד אז. אחד מהם הוא שהסטטוס־קוו יציב ויכול להימשך עד אין סוף. אחרי הכל השלום בין ישראל למצרים מוסיף להתקיים, הערבים אינם מאוחדים ועסוקים במלחמת המפרץ; אש"ף, אחרי ככלות הכל, אינו עומד במרכז הזירה והסורים עסוקים בלבנון. קל מאוד להגיע למסקנה שהסכסוך הישראלי־ערבי אינו דחוף או טעון חומר־נפץ. כמה שבועות של התקוממות הפיגו אמונה נוחה זו.

באמצע ינואר פעלו כמה כוחות חדשים בקרב קובעי המדיניות ובדעת־הקהל האמריקאית, בחלקה הפעיל בדיון בנושאי המזרח התיכון. בארה"ב גברה המודעות לכך שאינטרסים אמריקאיים חשובים נתונים בסכנה בכל שנמשכת ההתקוממות. במאמר מוסגר ייאמר, כי חשוב שהישראלים יבינו שהאמריקאים פועלים בראש ובראשונה למען האינטרסים האמריקאיים, ועל בסיס השפעת האירועים על אינטרסים אלה בעתיד.

בארה"ב שררה דאגה בכל הקשור ללחצים רדיקליים באיזור, כפי שבאו לידי ביטוי בהתקוממות. דאגה זו ניזונה מהחששות מפני התחזקות האיסלאם מאז המהפכה האיראנית, התחזקות השיעים בלבנון והתפשטות האיסלאם במצרים. גורמים קיצוניים אלה עלולים להפעיל לחץ חזק על הכוחות הערביים המתונים יחסית, שאיתם קל לאמריקאים להידבר, כמו המלך חוסיין והשלטון המצרי או הסעודי.

מאז עלה גורבאצ'וב לשלטון מסתמנת בברה"מ אסכולה חדשה של מדיניות חוץ אחרי תקופה ארוכה למדי של חוסר מעורבות באיזור זה. הסובייטים החלו לעשות מאמץ להרחיב את מעגל יחסי החוץ שלהם ולכלול בתוכו מדינות שאתן לא היו להם בעבר יחסים קרובים. במסגרת מאמץ מדיני זה חידשה ברה"מ את הדיאלוג הפוליטי והיחסים עם מצרים, ויזמה את שיפור היחסים עם סוריה, עיראק, אש"ף וירדן. היוזמה הנמרצת וחידוש ההשפעה הסובייטית באיזור עוררו בארה"ב חששות מהתערערות מעמדה כ„שחקנית מפתח" בדיפלומטיה הערבית־ישראלית.

שולץ ניסה להרכיב הצעה שיש בה משהו לכל אחד, שתאפשר לכל צד להגיד כן לכמה דברים ואולי לא לסרב לאחרים.

היוזמה מורכבת מחמישה יסודות שייכללו בכל נסיון אמריקאי רציני לקדם את תהליך השלום. הראשון הוא הצורך למצוא מסגרת בין־לאומית כלשהי, שתאפשר לשותפים הערבים להכנס למו"מ, כאשר הצורך הבסיסי הוא ההיענות לצרכיה של ירדן. היסוד השני בתוכנית בא לשם איזון – מגעים ישירים בין הצדדים, שיגבילו את סמכותה של המסגרת הבין־לאומית הזאת. המאזן הוא עדין ואני חושב ששולץ קרא נכון את המצב: כדי להתחיל במו"מ יש צורך בשני המרכיבים.

גם הנקודה השלישית והרביעית קשורות ביניהן. ארה"ב קראה לשתי מערכות של משא־ומתן: אחת שתעסוק בהסדרי מעבר (הסדרי ביניים), האחת שתעסוק במעמדם הסופי של השטחים כשהיא מבוססת על עקרונות החלטת האו"ם 242. הראשונה מכוונת יותר לטעמם של הישראלים, מכיוון שלערבים יש עניין מועט בהסדרי המעבר. השניה מכוונת יותר לצד הערבי. החלק הקשה ביותר של המו"מ יהיה בעיית הקשר בין שני היסודות: איך בונים את שני חצאי המו"מ כך שיהיה קישור כלשהו ביניהם מבלי להסתבך. זוהי בעיה סבוכה מבחינת התפיסה והמדיניות והיא נוגעת בלבו של השוני באסטרטגיית המו"מ של שני הצדדים בסכסוך.

מאחורי היוזמה עמד – מלבד התקוה שהעמים יקבלו אותה ויפתחו במו"מ – גורם חשוב אחר, שעליו, מטבע הדברים, דובר פחות מכולם: הבחירות. בקיץ מתקיימות כידוע בחירות בישראל ובארה"ב. היה זה נסיון לסקר את תשומת ליבו של הבוחר הישראלי בבעיית השלום, בתנאיו ובתהליך. הרעיון היה מאוד יומרני, אפילו פזיז. אינני בטוח, אך אני סבור כי האמריקאים קיוו שהבחירות יהיו מעין משאל־עם על תנאי הסכם השלום בעתיד. עד כה, אין הדברים נראים בדרך זו, אך אלה היו התקוות.

הנושא הקשה יותר, שאותו, לדעתי, לא העלה שולץ בדרך הטובה ביותר, עוסק בבניית מו"מ העוסק בשני שלבים של ההסכם: הסכמי המעבר והסטאטוס הסופי. יש להתייחס לקישור בין שני השלבים בעדינות ולאו דווקא במימד הטכני הצר. על־פי יוזמת שולץ אין צורך שיקרה משהו בשלב הראשון, כדי לעבור לשלב השני: אם תחלוף שבעה חודשים מתחילת המו"מ, אפילו אם לא תצליחו להגיע לידי הסכם – אתם עוברים למו"מ על הסטטוס הסופי של השטחים. נוסחה זו, לדעתי, איננה ריאליסטית, אלא אם יחולו שינויים דרמטיים, שיגרמו לשני הצדדים לומר: בואו נעזוב את השטויות ונדבר על הנושאים הבעייתיים באמת.

ביקורת נוספת שיש לי על יוזמת שולץ קשורה לנוסחה הבסיסית הקודמת שהציג, אף־על־פי שידע כי היא שנויה במחלוקת: נוסחת „שטחים תמורת שלום". נראה לי כי לאחר הצגת הרעיון וקבלת התגובה השלילית, הצפויה מראש, של ראש הממשלה שמיר נסוג המזכיר שולץ מנקודה חשובה. אם היה יסוד אחד עקבי בארה"ב מאז 1967, הרי הוא הפירוש העקרוני של החלטת או"ם 242: החלפת שטחים תמורת שלום בכל אחת מחזיתות הסכסוך. במשך עשר השנים האחרונות ידענו שבנושא זה יש לנו ולליכוד חילוקי דעות בסיסיים. מדי פעם התווכחנו על הנושא ולעיתים בחרנו להשאירו ללא פתרון.

שולץ, כך נראה, חידש את הויכוח. הוא אפילו הצליח לגייס תמיכה של שלושים סנטורים בהצהרת מדיניות „שטחים תמורת שלום". לאחר מכן ירד הנושא מן הפרק.

אבל הסדק העיקרי ביוזמת שולץ (רוב האחרים ניתנים לתיקון) הוא הדרך שבה הוא עוסק בייצוג הפלשתינאי. אין זה סוד שבעשר השנים האחרונות – האמריקאים וכמחצית מהממשלה הישראלית – ניסינו להביא את המלך חוסיין לעמדת מפתח במו"מ, כנציג הפלשתינאים. במשך תקופה קצרה לאחר קמפ־דייוויד חשבנו שסאדאת יכול לצעוד את הצעד הראשון בבניית התהליך, שיוביל לפתרון הבעיה הפלשתינאית. היה זה רעיון נועז אפילו בזמנו, אם כי מפתה, מכיוון שסאדאת היה נכון לשבור מוסכמות. עם הסתלקותו, לא היתה במצרים כל נכונות לשחק תפקיד זה במשחק.

ובכן, אמרנו: אם לא מצרים אז ירדן. אך בשפנינו לירדן גילינו כמובן שאין זה קל והמלך חוסיין הוותיק אינו רוצה להסתבך.

כל זה מביא אותנו למסקנה, שירדן איננה מתכוונת לשחק את התפקיד שתוכנן לה בתוכניות שונות כמו קמפ דייוויד, ביוזמת שולץ ובמה שמכונה „האופציה הירדנית". האמריקאים, הישראלים והפלשתינאים צריכים למצוא דרך לייצוג פלשתינאי במו"מ, אולי בשיתוף עם ירדן. עלינו להבהיר לפלשתינאים כי אין כל כוונה להכפיף אותם למרות הירדנים למטרות משא־ומתן.

עליכם לצפות שבדרך כלשהי ימשיך המזכיר שולץ להיפגש עם הפלשתינאים הקשורים עם אש"ף. אינני חושב שהוא יפר את ההתחייבות הרשמית וייפגש עם יאסר ערפאת או סגניו, אך הוא נפגש עכשיו עם חברים מהמועצה הלאומית הפלשתינאית. הוא נפגש עם אישים דוגמת חנא סניורה ופאיז אבו־רחמה, ומפגשים מעין אלה יימשכו גם בעתיד.

אין לצפות לפריצת דרך דרמטית רק כתוצאה מהיוזמה האמריקאית. ארה"ב לא תפתור את הבעיה. אנחנו יכולים רק לספק את הכלים, אם וכאשר הצדדים ירגישו שהזמן בשל להחלטה הקשה לשבת אל שולחן הדיונים. אנחנו יכולים לעזור להמריץ את התהליך שיוביל להחלטות אלו, אך השלום במזרח־התיכון לא ייעשה בארה"ב. אם וכאשר יתחילו הדיונים להתנהל באופן מעשי, יש מקום חשוב לצד שלישי.

אינני סבור שיוזמת שולץ תבוא לידי מיצוי במימשל הנוכחי. אנו עומדים עתה בשלב מוקדם של תהליך ממושך. אם יש הצדקה כלשהי ליוזמת שולץ – ואני חושב שיש – היא בתרומתה למימשל הבא, שיצטרך להתמודד עם אותן בעיות בסכסוך הישראלי־ערבי.

• מתוך הרצאה ע"ש מיכאל אסף במרכז ריין

סוף עונת הדו־קיום

הכביסה המלוכלכת מוצגת לראווה בפאריס ולפתע מתברר באיזו גבורה נשאו שני האישים האומללים – מיטראן ושיראק – את סלידתם המוחלטת זה מזה

לפי כל התחזיות יגבר ביום ראשון הנשיא הסוציאליסט פרנסואה מיטראן על ראש הממשלה הניאו־גוליסט ז'אק שיראק והשאלה היא רק באיזה הפרש. שיראק נאבק על הפרש מכובד של שניים עד ארבעה אחוזים שימנע ערעור על מעמדו בראש הימין ועורך מסע בחירות בקצב של מתאבד. חמש עצרות ביום בפינות שונות של המדינה פלוס כמספר הזה ראיונות. ואילו מיטראן מרחף לו במעין אופוריה של מי שמלאכתו נעשית בידי אחרים, וכל מה שיוסיף – מן הכס הגבוה והבטוח של מאחד האומה – יהיה רק לטובתו. אבל הקליפה המכובדת של הכבוד ההדדי בין שני היריבים בצמרת שהבשילה במאמץ רב במשך שנתיים נשרה השבוע בנשיפה אחת של רוח המערכה והכינויים שהחלו להטיח זה בזה שני המנהיגים ומקורביהם הזכירו סוף סוף את רוח האחווה המופלאה שבחיקי – או במקור – הים תיכוני שלט לכמל השלטון הצרפתי.

הכביסה המלוכלכת מוצגת לראווה ולפתע מתברר באיזו גבורה נשאו שני האישים האומללים את סלידתם המוחלטת זה מזה. עכשיו הכל למכירה. אפילו נושאים בתחום המקודש של הבטחון הלאומי: קלדוניה החדשה או בני הערובה בלבנון שכבר הפכו נושא להתנגשות ורבתי עד שבאה הבשורה המפתיעה על שחרורם וליכירה לרגע את השדות. (כלומר: שיראק מיהר לבשר את הידיעה לבוחריו בעצרת עם בסטרסבורג ומיטראן שלא אהב שהקדימו אותו הופיע מיד בהודעה משודרת לאומה מארמון האליזה).

מעל הכל מרחפת דמותו של מי שהפך ל„גיבור" האמיתי של מכירת סוף עונה זו, מנהיג הימין הקיצוני ז'אן מרי לה פן. לה פן העניק את בעיטת החסד לז'אק שיראק בבעל שדבק בה הבוץ ביום ראשון האחד במאי תחת גשם שוטף על במת ענק בגני הטילרי. ולכל הדעות זה לא הגיע לו. שיראק, באמצעות שר הפנים שרל פסקואה, איפשר ללה פן לערוך, זו הפעם הראשונה, את העצרת הארצית השנתית של תומכיו במסגרת „חגיגות ז'אן דארק" בלב פריז. אפילו שהשנה "הקדים" לה פן את החגיגה בשבוע לאחד במאי – משום שבשמונה במאי מתקיימות הבחירות, דבר שעורר סכנה של התנגשות עם המפגינים המסורתיים של חג הפועלים, אך אפשר לו להראות כי גם הוא מייצג פועלים.

אותו שרל פסקואה הצהיר גם הצהרה שהפכה למוקד הויכוח הפוליטי. „בנושאים העקריים – החזית הלאומית מייצגת אותם ערכים כמו הרוב הימני". לא כל הרוב הימני – בעיקר לא גוש המרכז של „האיחוד לדמוקרטיה צרפתית" – אהב קריצה זו ללה פן. המלה „ערכים" הפכה – למלה הגסה של השבוע. שיראק לא ויתר והרגיש בהופעותיו את „הבעיות המרכזיות" היקרות ללבו של לה פן: הקץ להגירה, ריבוי זרים, מולדת, משפחה, עבודה (השילוש הקדוש של המרשל פטן). שום דבר לא עזר. לה פן קרא להצביע נגד מיטראן, אבל לא בעד שיראק. הוא כינה אותו בבוז „מועמד השיירים של הימין" ונתן לבוחריו יד חופשית להימנע בתוא עונש על היחס שהעניקו הגוליסטים ל„חזית הלאומית". השמונה במאי אינו אלא פורמליות מיותרת והחזית הלאומית כבר החלה ב„מצעד המפואר שיוביל אותה ליטול בידיה את רסן השלטון". זו הפעם הראשונה שלה פן דיבר בגלוי על כיבוש השלטון. ובינתיים העצה שהיתה בפיו לבוחריו המריעים: „הצביעו ז'אן דארק".

השימוש הבלעדי שעושה לה פן לצרכיו בז'אן דארק הרגיז את השמאל. דובריו הודיעו כי הגיבורה הלאומית לא היתה מצביעה היום לה פן, בין השאר, משום שצבאה כלל בני לאומים רבים. לא רק צרפתים טהורים.

ביום ראשון בגני הטילרי אפשר היה לרגע לטעות ולחשוב שאתה בפולין של ימי ביקור האפיפיור. רבבות כרעו ברך בבוץ כאשר ערך הכומר האינטגריסטי את התפילה (בלטינית) לזכר ז'אן הקדושה. ברגעים אחרים הבזיקו תמונות ה„היטלר יוגנד" או הנוער של מוסוליני, כאשר אלף צעירי „החזית הלאומית" צעדו במדיהם מול במת הכבוד והמנהיג נפנף להם בידו. אבל דווקא ההכרזה שזו פריז של 1988 (שאותה, לדברי הסוציאליסט מישל רוקאר, ניסה לה פן להפוך לנירנברג של שנות השלושים) היתה המפחידה ביותר. האנשים מסביב, צרפתים מכל הגילים והמעמדות, אנשים פשוטים של יום־יום, שיום אחד בשם „הערכים" יוכלו לעשות גם דברים נוראים או לפחות להסכים להם. מבט היסטורי על אזורי הבחירה של לה פן מראה שבאותם אזורים עצמם פרחו התנועות הפאשיסטיות, שבאותם אזורים שיתפו פעולה עם הנאצים, שבאותם אזורים שנאו את קפיטן דרייפוס. גם אז, יש להניח, היו להם „בעיות". ז'אן מרי לה פן מסביר לעתונאים היהודים או הישראלים המעטים שהסכימו לראיין אותו (כמו מקומון תל־אביבי שעשה זאת השבוע), כי הוא לא אנטישמי, מעריץ את ישראל ואת אריק שרון וחושב שצריך למתוח קו על העבר ולשכוח זכרונות לא נעימים כמו השואה. אחד מעוזריו, פסקל אריגי ממרסיי, איש אגודת הידידות עם ישראל בפרלמנט, מבטיח שיקח יהודי או שניים לקבינט שלו ולהסביר ש„יש הבדל בין זונות מגאנה ויהודים". הם מבקשים להתייחס בסלחנות לפעילים שיהיו להם „פליטות פה" אנטישמיות. כי בפועל הם שונאים רק ערבים.

שלושת בני הערובה מלבנון הגיעו לפריז בדיוק בזמן כדי להפסיק מלחמת השמצות שהתפתחה בין מחנה מיטראן לזה של שיראק באמצעות עתונים ערבים. מקורבי שיראק ופסקואה הדליפו ל„אל קבאס" הכוויתי כי שליחי מיטראן עשו הכל כדי לעכב את שחרור בני הערובה לפני הבחירות ואפילו שילמו בתמורה לחוטפים עשרה מיליון דולר, ואילו איש העסקים הסורי המתגורר בצרפת עומראן אדהאם ששימש כמתווך בעידן הסוציאליסטי פרסם מאמר משלו בעתון הלבנוני „אל האקיקה" שבו סיפר כי החוטפים קבלו סכום דומה משיראק תמורת שחרור שני בני הערובה הקודמים וכי ב־1986 לחץ שיראק על החוטפים להימנע מעסקה עד אחרי הבחירות. אדהאם גורש ביום רביעי מצרפת על פספטו. למחרת שוחררו בני הערובה.

ההתנגשות החזיתית הזאת החלה בויכוח הטלוויזיוני המסורתי בין שיראק ומיטראן. נשיא צרפת רתח מזעם כאשר שיראק האשים אותו במתן חנינה לטרוריסטים צרפתים והטיח בפניו את שחרורו של הפקיד האיראני ואהיד גורג'י, אשר נחשב כמתכנן פיגועי הדמים בפריז, במסגרת העסקה לשחרור שני בני הערובה הקודמים בדצמבר שעבר. מיטראן אומר ששיראק אמר בשיחה ביניהם שהאיש אשם. שיראק טוען מאז שמיטראן שקרן וכי איבד את כל הערכתו לאיש. „איך הוא יכול היה לומר לי דבר כזה בעיניים?" כן. אפילו על מיטראן, נוכח המועמד המוכה, הוא כבר לא יכול לסבול. עכשיו לך דע למי יועיל השחרור.

ומלה על עשרים ושלושה בני ערובה צרפתים אחרים שגם הם היוו נושא נכבד במערכת הבחירות. הם הוחזקו ב„שטחים" של צרפת בקלדוניה החדשה. אבל אלה שטחים שמעבר לים ואיש לא מתרגש מהם במיוחד, פרט להקשר של כבוד לאומי. הכבוד הזה באמת נפגע כאשר המורדים הקאנאקים לקחו בשבי גם את מפקד היחידה הצרפתית המיוחדת ללוחמה בטרור וחמישה מאנשיו המובחרים. מאז נסגר האי אוואה שבו ארעו התקריות לתנועה ולעתונאים. השמועות דברו על השמדה המונית של יבול, הרס בתים על ידי מסוקים. ההודעות הרשמיות הסתפקו בהודעות נוסח תחזית מזג האוויר „המצב ללא שינוי" או בניסוח רפואי „קריטי ויציב". מה בדיוק קורה שם לא יודעים. שיראק הודיע כי מנע את כניסת העתונאים „כדי להגן על שלומם", משום שלמשימות כאלה „הולכים תמיד הטובים ביותר" והוא לא רוצה שיקרה להם מה שקרה לז'אן פול קופמן בביירות. יש להניח כי היה שמח לשלוח לשם את ה„לא טובים". המורדים הזהירו מצידם את השלטונות מפני פעולה צבאית לשחרור בני הערובה. הילדים הקאנאקים הודיעו במפורש שהם מחכים לבחירתו של מיטראן, שבו הם רואים ידיד המוכן ללכת לקראתם בנושא הענקת עצמאות לקלדוניה. בסופו של דבר הספיק הצבא לפלוש למערה שם הוחזקו השבויים, להרוג את מרבית השובים כולל מנהיגם במחיר שלושה פצועים ולשחרר גם בני ערובה אלה – הפעם מידי צרפתים. הכבוד הלאומי ניצל במחיר כבד של מלחמת אזרחים, למעשה־אוף.

שרל פסקואה, כך מספרים יודעי דבר, שבר ברוב זעמו כסא כאשר ניתח עם שיראק את תוצאות הסיבוב הראשון ואת הסיכויים לקראת השני. אפשר להבין אותו. מיטראן כבר רוקם תכניות על ממשלה עם שרים מחוץ למפלגתו ועל קואליציה עם המרכז אחרי ה„פורמליות" של יום ראשון. בכל זאת, עליו להתאזר בסבלנות עוד כמה שעות עד אשר יקבע, כפי שהוא מקווה, כי יישב על כסאו השכור של ז'אק שיראק.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

עיון
לספרות, אמנות ועיון

הפילוסוף בפוליטיקה
מאת יוסף גורני

מרטין בובר, „ארץ לשני עמים"; ערך והוסיף מבוא והערות: פול מנדס-פלור; הוצאת שוקן, 1988; 260 עמ'.

אני מתפתה לומר, כי „יד הגורל" כיוונה את פרופ' מנדס-פלור ואת הוצאת שוקן להוציא לאור בשנה זו את אוסף מכתביו ונאומיו של מרטין בובר ב„שאלה הערבית". במעשה זה הוענקה לציבור המשכיל ההזדמנות לבחור את השקפתו של אחד מגדולי הוגי הדעות היהודים בתקופתנו, ולהרהר במשמעותה העקרונית של הציונות, כפי שהיא פורשה על ידי בובר, בהקשר ליחסה אל הישות הערבית בארץ-ישראל במשך קרוב לחמישים שנה, מתום מלחמת העולם הראשונה ועד יום מותו, שנתיים לפני מלחמת ששת הימים.

הכותרת שניתנה לרשימה זו באה להצביע על אחד מיסודי השקפת עולמו של בובר. הוא בא אל הפוליטיקה לא כהוגה הדעות, ולא כנגרר אליה בעל כורחו, אלא כמי שראה בה את מבחנה של הפילוסופיה. מנדס-פלור, במבואו המקיף לספר זה, המפגין בקיאות רבה בהשקפתו החברתית-הפוליטית של בובר ובמקורותיה, מגדיר את בובר התיאולוג ופילוסוף הדו-שיח כרדיקאל פוליטי. והוא מדגיש ומבהיר, כי המימד הפוליטי במחשבתו של בובר, אשר רוב מפרשיו נטו להתעלם ממנו, היה „מימד מהותי בחזי השיח ובעבודת האל". כלומר „הפוליטיקה, קבע בובר, איננה עניין חיצוני לחיי הרוח... הפוליטיקה היא המערכת המחולשת של החיים האישיים והיומיומיים. ובתור שכזאת... היא מספקת מבחן הכרחי לתורות הדת והמוסר ומעניקה להן קיום ממשי".

בלשון אחר אוכל לומר, כי הפוליטיקה היתה בשביל בובר דרך הדדית בין האני הפילוסופי לאתה הכלל. רק באמצעות דרישה פוליטית זו ראה בובר את האפשרות להתגבר, לדבריו, על „אותה שניות מתעתעת שבין האמת לבין המעשה, בין הרעיון והגשמתו, ובעצם — בין המוסר לפוליטיקה". על כך אפשר להוסיף, כי בהשקפתו ובפעילותו עשה בובר מאמץ אינטלקטואלי רב כדי לקשור זה אל זה מושגים ותופעות שלכאורה קיים ביניהם ניגוד: התבדלות בין הדת לסוציאליזם, הלאומיות והאוניברסליות, התבדלות הקיבוצית והייחוד של הפרט, המוסר והפוליטיקה, האינטרס היהודי והאינטרס הערבי. בדרך זו של מושגים הוגיים המשלימים זה את זה הוא הבין גם את הציונות, אשר בה ראה „תנועה האחראית למבחנה הפוליטי של היהדות". למבחן הפוליטי הציוני, על פי בובר, היו היבטים אחדים, למשל מבחנה של התנועה הקיבוצית בחברה היהודית בא"י, או מבחנה של התנועה הלאומית במדינת ישראל, אולם החשוב והקובע שביניהם היה היחס כלפי תושביה הערביים של הארץ.

כדי להבין את השקפתו של בובר בשאלה זו במלוא

בובר

היקפה ההיסטורי, ברצוני להעמידה בהקשר המושגים הפוליטיים אשר התגבשו בתנועה הציונית בעניין זה מראשיתה. מאז ימי „העליה השניה", כלומר לפני מלחמת העולם הראשונה, התגבשו ביישוב היהודי בא"י ארבעה דפוסי מחשבה ביחס לישות הערבית בא"י. הגישה ה„ארצותית-בדלנית" נושאיה היו בני המושבות עם אהרן אהרונסון בראשם. הם הבליטו את זכותם הבלעדית של היהודים על א"י. את עתידה המדיני של הארץ ראו כמוכרע בעתיד במשא-ומתן בין הציונות והמעצמה השלטת באזור. הגישה השניה היתה הקונסטרוקטיבית-הסוציאליסטית — מעצביה היו מנהיגי הפועלים בעליה השניה. עיקרה היה מאבק לבנין חברה ומשק יהודיים, אפילו הדבר כרוך בהכרח במאבק עם הערבים. וזאת תוך כדי הכרה ואמונה, כי כאשר ייווצר האיזון החברתי-כלכלי בין שני העמים, יקום גם השלום ושיתוף הפעולה ביניהם. הגישה השלישית היתה ליברלית-הומניסטית. האיש אשר סימל אותה יותר מאחרים היה ארתור רופין. היא היתה מבוססת על ההנחה, כי הגשמת הציונות היא תוליד מטעין, ועל כן

יש למנוע חיכוך-רצוף עם הערבים; על ידי המתינות והפניה אל האינטרס הכלכלי של הערבים. העתיד המדיני, לפי תפיסה זו, ייקבע על ידי המשולש הציוני, הערבי והמעצמה השלטת באזור. את הגישה הרביעית ניתן לכנות השתלבותית-אלטרואיסטית. הוגיה היו קבוצה של משכילים המשתייכת של התקופה. הם הניחו, כי ארץ-ישראל שייכת לשני העמים, כלומר לעם הערבי היושב בתוכה זה דורות ולעם היהודי השב אליה אחרי היעדרות של דורות, ושיבתו זו תלויה במערכת היחסים שייצור עם יושבי הארץ. יתירה מזו, מבחינתם השיבה אל המולדת היתה גם חזרה אל תרבותו של המזרח המתעורר. מרטין בובר שייך היה איפוא לזרם זה במחשבה הציונית, עוד בהיותו בגרמניה ואחרי עלותו לא"י בשנת 1938. כך שלמעשה קשה לראות בהשקפתו של בובר בעניין הערבי חידוש עקרוני לעומת מה שכבר נאמר על ידי יצחק אפשטיין, ר' בנימין, נסים מלול ואחרים.

פרופ' מנדס-פלור, במבואו שלו, אינו עוסק בשאלה, האם הושפע בובר מכתבי אישים אלה שחיו בארץ-ישראל. ואני מרשה לעצמי להניח, כי לא היו לו הוכחות לכך. אולם יש להתעכב על אשר לא הצביע על רעיונותיהם הפוליטיים „המוקדמים", שקדמו לבובר עצמו בעשר שנים. ועל כן חשוב לציין, כי בובר איננו הראשון, ולא היחיד בהעמדתו את „הבעיה הערבית" במרכז המחשבה הציונית בגישתו המוסרית כלפי הערבים ובראייתו בהסדר הדו-לאומי את הפתרון הפוליטי האידיאלי למציאות הלאומית שהלכה ונוצרה בא"י.

הדו-לאומיות כעיקרון יהודי ציוני, ולא רק כפתרון מדיני, תוך כדי ויתור על התביעה לרוב יהודי בא"י, היתה איפוא למבחנו של בובר כפילוסוף בפוליטיקה. מבחינה זו — כפי שהוכח בתולדות הימים וכמו שהדבר עולה מן הספר ומן ההערות המחכימות שהוסיף העורך — נחל בובר וחבריו, שיסדו באמצע שנות העשרים את אגודת „ברית שלום", כישלון מוחלט. לכישלון זה היו סיבות אחדות, והחשובות ביניהן היו עליית המשטר הנאצי והשואה שפקדה את יהדות אירופה, אשר הפכו את בעיית העליה ההמונית לא"י ושאלת הקמתה של המדינה היהודית לתביעה מוסרית-מדינית שאי-אפשר היה לעמוד נגדה. אולם סיבות הכישלון נעוצות לא רק בנסיבות האובייקטיביות החיצוניות, אלא גם בתפיסות הסובייקטיביות של בובר וחבריו-תלמידיו. דומני, שבובר תפס את הציונות כפי שהבין את החסידות, כדרך המיוחדת שלו.

בנקודה זו ראוי שנשים לב לטענתו של גרשם שלום נגד בובר, כי זה ראה את החסידות כמהות רוחנית ולא כתופעה היסטורית. על פי אותה השיטה או הגישה התעלם מן העובדה, כי מושגיהם של מגשימי הציונות הוטבעו בתרבות הלאומית המרכז-אירופאית. מי שעמד על נקודה זו היה לא אחר מאשר נשיאה הראשון של אגודת „ברית שלום" — ארתור רופין. בשנת 1931, אחרי מאורעות 1929, ובעקבות פרישתו מן האגודה, כתב אל אביגדור יעקבסון, כי הוויתור של האגודה על רעיון הרוב היהודי בא"י נידון מראש לכישלון. וזאת, לדעתו, בהסתמך על הניסיון המרכז-אירופאי, שם התנכל הרוב לקיומו של המיעוט הלאומי. על כן, סבר רופין, „גורלו של המיעוט היהודי בארץ-ישראל יהיה תלוי תמיד ברצונו של הרוב הערבי המחזיק בידו את השלטון. והרוב הזה בוודאי לא יסבול את יהודי מרכז-אירופה, שהם רוב מניין בקרב הציונים, בארץ. הסדר כזה רק ישכך את ההתלהבות לציונות ולארץ-ישראל. ציונות המוכנה לתת ידה לפשרה כזו עם הערבים — לא תזכה בתמיכתם של יהודי מרכז-אירופה, והיא תהפך עד מהרה לציונות בלי ציונים". (א. רופין, פרקי חיי, כרך ב', עמ' 203).

נכונה האמור זה עתה, מדוע ראה אני חשיבות לעיון בהשקפתו של בובר דווקא בימים אלה. אפשר, כמובן, לטעון כי לקח פוליטי-מדיני רב טמון בדבריו של רופין אשר הובאו לעיל, אולם לא זאת היתה כוונתי. ברצוני להפנות את תשומת לבו של הקורא המעיין אל עקרון

„קו התיחום" שניסה בובר לעצב בחיים הפוליטיים. וכוונתו היתה בכך, לתיחום או איתור מידת העוול ההכרחית בפעולה בהיסטוריה או בחיים. לפי השקפתו, „החיים מעצם היותם חיים, כרוך בהם עוול", על כן „אין אנו יכולים להימנע מעשיית עוול; אבל ניתן לנו החסד הזה: שאין אנו צריכים לעשות עוול יותר ממידת ההכרח". במלים אחרות, אין זה אלא אותו החסד שניתן לנו: להיות אנושי. המאבק הפוליטי שיש בו הרע הבלתי נמנע תוך כדי שמירת „קו התיחום" הנקבע על ידי אמות מידה של מוסר, הוא איפוא התכונה האנושית הנעלה והוא גם הריאליזם הפוליטי. שהרי בלי המעשה המוסרי, אפילו היחסי, לא יכון שלום בין עמים.

בעיקרו של דבר, „קו התיחום" מבטא את הפשרה בין כורח המציאות לצורכים המוסריים. זו, לפי השקפתי, הפשרה המקרבת אותנו אל הפתרונות האפשריים המבוססים על ויתורים הדדיים. לאורך דרכו הפוליטית בשאלה הערבית צעד בובר בקו זה של הפשרה עם המציאות. תחילה האמין בעיקרון המיעוט היהודי במדינה דו-לאומית. בעקבות השואה ובהשפעת שותפיו ב„ליגה לידידות יהודית-ערבית", „השומר הצעיר" ו„פועלי ציון שמאל", נסוג מרעיון זה והמירו בעיקרון של האיזון הדמוגרפי הדינאמי בין שני העמים החיים בא"י. בשנת 1946, בהופעה בפני הוועדה האנגלו-אמריקאית, הציגו

פול מנדס-פלור

הוא וחבריו, יהודה מגנס ומשה סמילנסקי, מראשי אגודת „האיחוד", היורשת של אגודת „ברית שלום", דגם „מושלם" של איזון ושוויון במערכת היחסים בין שני העמים, שהיה מבוסס על שוויון מוחלט בתחום הזכויות ההיסטוריות, איזון דמוגרפי ומוסדות שלטון פאריטטיים. עקרונות אלה אמורים היו להיות מיושמים במערכת מדינית תלת-מעגלית: מדינה דו-לאומית, פדרציה מזרח-תיכונית וברית עם מעצמות במערב, שתפקידה היה, בוודאי, להבטיח את אופיה הדמוקרטי והמערבי במובן התרבותי של המדינה הדו-לאומית.

בסופו של דבר, אחרי שקמה המדינה, הוא קיבל אותה בחיוב, שלא כמו אחרים מחבריו, שלא יכלו להשלים עמה וירדו מן הארץ. וזאת אף-על-פי שבמשך שבע-עשרה השנים שחי בה, הוא התנגד למדיניות המנהיגים של ממשלתה.

בתורתו ובחייו של בובר מצויים פרדוקסים לא מעטים. ואולי הגדול שבהם התרחש אחרי מותו בעקבות מלחמת ששת הימים. המלחמה הזו ואשר קרה בעקבותיה עמדו בניגוד קוטבי לדעתו על יחסי יהודים וערבים. אולם היא אשר פתחה לנו פתח לשלום בין שני העמים. ואפילו היום, נוכח ההתקוממות העממית של הפלשתינאים, כאשר מפקדים חיילים עומדים יומיום בפני המבחן של „קו התיחום", השקפתו הפוליטית של בובר יותר רלוונטית מאשר בעבר, הדרוש העיון בה לא רק מפני הצו המוסרי שהיא מעלה, אלא גם משום ההיגיון המדיני שיש בה.

ישראל הר

בית מצודות ישימות

לצל – באהבת שלום

הַבָּנוּי תַּפּוּחֵי סְדוֹם וַעֲנָפִים
יְפֵהפִיִּים שֶׁלָּהּ מְהַמְּמִים
מְלֵאֵי תוֹהּ: שְׁאוֹלֵי מַעֲוֶה

הִנֵּה
מִשְׁעוֹ בִּבְסִיס הַשֶּׁלֶד – פֹּה
וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה – חֶרֶג

צַוָּאר וְעֹרֶף בְּקִישׁוּי; תָּמִיד
זֶרֶם עוֹקְצִים מִמִּדְבָּר עַד חֶרֶג;
שְׁכֶם עָכוּר; בַּצֶּקֶת
דְּחוּסָה בִּצְלָעוֹת;
שׁוֹק עַל יָרֵךְ עַד עָקֵב מִיָּמִין
בְּחוּם צָהֹב
נְמוּךְ אָזְנַיִם; לֵב
תָּם – עַד מָתַי – נִצָּב
אוֹצֵר מִיקְרוֹת:
שָׁחוֹר
מְחֻשָּׂף הָעֶלְיוֹן   אוֹר
עֵינַיִם תּוֹמֵר;   דָּם זוֹעֵק
הַמִּישְׁנִי
כְּמוֹ אוֹ כְּעָנָה
שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ בְּיָדָיו
לוֹפֵת שִׁמְשׁוֹן
קוֹרֵא

אֲרוֹן עוֹלָם
כּוֹאֵב
תֵּצֵר מִתַּכְלִיךָ – –

בָּשָׂר חָלָשׁ
יְפֵהפֶה
תֵּבֵל הַכֶּסֶף
תּוֹךְ שְׁאוֹלֵי מָלֵא

מְבוּכוֹת תַּפּוּחֵי סְדוֹם
בִּישִׁימוֹן עִיר צְהֻבָּה תּוֹגֶנֶת
תָּנָא

(מתוך ספר-שירים „קצה החשכה (לחר" שבכתובים)

סופה של דור

מאת מנוחה גלבוע

עמוס קינן „את הזהב במטוה", בית ההוצאה „בתר", 1988; 134 עמ'.

בספר שלפנינו מתמודד עמוס קינן עם פרק חשוב בביוגראפיה שלו. זאת התמודדות גלויה מבלי להסתיר ומבלי להסוות את פרקי החיים בכלל ואת פרקי החיים בשנים 1946–1954 בפרט. מעגל של שמונה שנים נבחן לפרטיו בתוך מסגרת של 8 ימים, שבהן היה עמוס קינן ליוחנן לוין. אין כמובן נסיון למסור אוטוביוגראפיה כרונולוגית. לא זמן זורם כסיפור, אלא התפרצויות של פרקי זמן, פרקי עבר בתוך עבר רחוק ופרקי עבר בתוך פרקי הווה. הספר הוא התמודדות צורנית של סוגת ביוגראפיה באופן גלוי וספרותי גם יחד שיש בה עניין לעצמה.

הביוגראפיה אכן נמסרת פרטים פרטים לעיתים בסדר כאילו כרונולוגי, אך לאמיתו של דבר הסדר הוא אסוציאטיבי. ההיזכרות היא פעם של עמוס קינן („הגיבור") ופעם של יוחנן לוין. שתי דמויות אלה מכבכות בעלילה פנימית. שתי העלילות החיצונית והפנימית מתמודדות ביניהן לא אחת על הבכורה. עם זאת הוויתו של עמוס קינן היא הוויתו של יוחנן לוין, שהיה איש המחתרת של לח"י. הדבר מתברר גם על פי סוף הספר ועל פי היחס לבן-גוריון, כפי שהוא משתקף במקומות רבים. כלומר, מה שהיה אצל יוחנן לוין הוא שיהיה אצל קינן ואין שינוי מהויות בין השניים.

עמוס קינן

החיפוש ההיסטורי של קינן אחר עצמו ואחר יוחנן לוין והחיפוש הזיקה בין לוין לקינן נמסרים במונולוגים ובאסוציאציות של סיטואציות אליפות ובפגישות לעיתים גרוטסקיות עם חברים בבית-קפה ומסכאות ליד כוסות מלאות. שמות של חברים „חותכים" את הציורה לכל רוחבה כמו דוד וכמו שאלתיאל הפותח, חוזר ונזכר פעמים אחדות וגם סוגר את הרומן. המהות הרבות בספר של שמות של חברים, סיטואציות ואירועים, שיחות בבית-קפה (תמיד אותו בית-קפה) — יוצרים מעגל מיתי ברוך פיזית סביב המספר והכותב: מציאות חורזת בכל „האמנות אוטואסוציאטיבית" על עוברות ביוגרפיות. יתר על כן, החיים המשמאיים של יוחנן לוין, המתרחשים בזמן שאינו זורם ולמעשה אינו כלל-זמן, חילופי השמות של יוחנן לוין ועמוס קינן — גם אלה יותר מכל יוצרים מהות של מעבר למציאות. נוצר פאראדוקס: מצד אחד פרטים ביוגרפיים מן המציאות של ארץ ישראל בשנים שבהן מדובר ומצד שני הדמויות כאילו מעבר למציאות, מחוצה לה ומחוץ לזמן הספציפי.

לפאראדוקס זה רמה נוספת. מצד אחד לשון „רזה", ישירה, מלוטשת ונטולת מטאפורות, מדוייקת, מוסרת דברים לפרטי פרטיהם, לשון היוצרת קירבה למספר ולמציאות המסופרת, לשון של סיפור ריאליסטי, ומצד שני זוהי לשון „קרה", מנוכרת כאילו. אני מציינת „כאילו", כי ניכור זה מדומה בעיני, משום שאותם חלומות נחלמים ע"י יוחנן לוין ועמוס קינן, ומי שחלם חלומות על אידיאלים, על מולדת ועל חברים אינו אדם מנוכר.

הביוגראפיה בספר אינה רק של קינן וזה אולי פרט מעניין. זוהי גם ביוגראפיה של דור, ולא רק של אלה שהיו בלח"י, גם של אלה שהיו בפלמ"ח. מעידים על כך שירים שהושרו אז ולא רק ע"י אנשי לח"י (לא אפרט כאן). קריאת הספרים שכל הדור קרא או הגיון שמתיחם בחלק מן הביוגראפיה הרוחנית-תרבותית של הגיבור — אלמנט זה מצוי אצל ברטוב אולי משום ששניהם היו נערים עובדים ותרבותם לא רק מהגמנסיה אלא מן הקריאה העצמית. גם תל-אביב של קינן, הים והחול מזכירים חלק מן הנופים של שמיר ושל תמוז. גם צורת החקירה של קינן מזכירה את „החקירה" של חיים גורי.

הייתי אומרת, שקינן מוכיח בספר זה שתי תזות: האחת שהוא שייך ל„דור הפלמ"ח" כמובן עם כל השוני הקיים בין יוצר ליוצר, והשנית – שהצליח למסור את דבריו בצורה מיוחדת ומעניינת. אני רק רוצה לציין שדעותיו של קינן לא תמיד מקובלות עלי ובוודאי לא סופו של הספר. אך אלה הם עניינים חוץ-ספרותיים ואין מקומם כאן.

רק האדם לבדו

מאת איזה פרליס

מרגריט יורסנאר, „זכרונות אדריאנוס"; מצרפתית: אורית עקרבי; זמורה ביתן, תשמ"ח/1987.

הרומן „זכרונות אדריאנוס" נחשב לפסגת יצירתה של מרגריט יורסנאר (1903–1987), האשה הראשונה שנבחרה לאקדמיה הצרפתית. פירסומה אוחר לבוא, כשם שהתבשלותה כסופרת היתה איטית והדרגתית. ברצף היצירתי שלה היו אתנחתות של שתיקה וכן בגיל מאוחר עיבדה מחדש כמה מביכורי עטה. היא נולדה בבריסל, בת לאב צרפתי ואם בלגית, שמתה אחר הלידה. מרגריט נדדה בארצות רבות ועם פרוץ מלחמת העולם השנייה התיישבה בארצות-הברית וקיבלה אזרחות אמריקאית. יצירתה הרבגונית מעידה על השפעת תרבויות שונות. נטייתה לרומן היסטורי הניבה סיפורים בעלי רקע מגוון ובן כרוניקה של משפחתה במאה שעברה. ברם שיחזור העבר אינו אלא ביטוי של טבע האדם ונולדו.

ל„זכרונות אדריאנוס" הוסיפה המחברת לא רק ביבליוגרפיה עשירה, אלא גם יומן-רשימות על חיבור ספר זה. היומן שופך אור על אישיותה כאמנית וכהוגה דעות. הרעיון עלה על דעתה בהיותה בת עשרים, אך היצירה המושלמת ראתה אור רק בשנת 1951. מאמץ ממושך זה זיכה את הסופרת בתהילה הקלאסיקנית.

מרגריט יורסנאר מבחינה בין רומן היסטורי כ„מלודרמה ורומן ההרפתקאות בהמשכים" ובין „צלילה במעמקי הזמן שנבצא מחדש, השתלטות על עולם פנימי". בניגוד להוגים אופטימיים, שראו את תולדות האנושות כהתקדמות מתמדת, סבורה היא, שזו סירוגת מלחמות ופורענויות, עם אתנחתות של שלום וסדר טוב. „המהות האנושית, המבנה האנושי כמעט שאינם משתנים". התרבויות המרוחקות בזמן יכולות להיות קרובות ומובנות, לפעמים יותר מבני דורנו וסביבתנו. מה על האמן לעשות? „רגל אחת בעולם הידע ורגל אחת באמנות המאגיה, או ליתר דיוק... במאגיה של הזדהות, שעניינה להעתיק את עצמו במחשבה אל פנימיותו של מישהו אחר". בניסוח אחר: היא הקימה בניין דמיוני, מבוסס על עובדות היסטוריות, שיחזרה את העבר בדרכה שלה, אבל השתמשה באבנים מקוריות.

מדוע דווקא המאה השנייה לספירה, מדוע אדריאנוס? היא מצטטת את פלובר: „ברגע שהאלים מתו וישו עדיין לא בא, היה בהיסטוריה רגע יחיד כמינו... שבו רק האדם לבדו היה". עם התרחקות מאמונות אליליות, לפחות בחוגי האינטלקטואלים, ובטרם נצחון הנצרות על דוגמותיה, היתה „תקופתם של אחרוני האנשים בני-החורין". מלבד זאת היתה זו תקופה של שלום ולהוציא מרד בר-כוכבא. יש להניח, שזוועות מלחמת העולם השנייה הבליטו ביתר שאת את היחס שבמדיניות השלום של אדריאנוס.

באישיותו של הקיסר אדריאנוס מתמזגים איש-הרוח, איש המעשה ושליט על גורל של מיליונים. בהיצובה של המחברת נמצא הגיבור בסוף דרכו, כוסל על ערש דווי, מביט לאחור על כל מהלך חייו, שוקל אותם, שופט את עצמו, צלול ומודע לקצו המתקרב. הווידוי מופנה אל מארקוס אורליוס הצעיר, העתיד להיות, בבוא העת, קיסר-פילוסוף – התגשמות הרעיון האפלטוני.

צורה זו של וידוי בגוף ראשון מכתיבה מגבלות. בסיפור שולטת נקודת-ראות אחת ואין כל מקום למשחק של נקודות-ראות שונות, הסותרות או משלימות זו את זו. מסיבה זו לדמויות אחרות אין קיום עצמי, אלא בכל שהן משתקפות בתודעתו של אדריאנוס. באותה סיבה אין מקום לדיאלוג, המחייה את העלילה ומאפיין את הנפשות הפועלות. חסר ה„צבע", שאנו רגילים לו ברומן היסטורי, כגון תיאורי הווי, אירועים דראמטיים ומרתקים ועוד. העלילה כולה מופנמת, כראוי ליצירה הגותית, פסיכולוגית, שגיבורה אמנם שייך לזמנו, מקומו ומעמדו, אבל מהרהר בגורל האנושי עלי אדמות. כשליט, שהגה בניהול אימפריה גדולה, מהרהר אדריאנוס לא רק באדם כפרט, אלא גם בחברה האנושית ועתידה. ספר כזה תובע מן הקורא את מלוא הריכוז והעירנות. המחברת עצמה לא ציפתה, שיצירתה תמצא חן בעיני ההמונים, ויעדה אותה רק לבעלי-עניין בחקר הגורל האנושי.

מתוך הזדהות שלמה עם דמות הגיבור מיכסכה המחברת את נוכחותה בעלילה אולם בקטעים, שבהם מבעד הקיסר המודע אל העתיד, נשמע קולה בוקע מגרונו. לדוגמא: אדריאנוס ניסה לשפר את מצב העבדים, בלי לבטל את העבדות. העבדות תימשך, אבל ידביקו לה כינוי אחר. צורות חדשות של שעבוד יהיו גרועות יותר. „אפשר שיצליחו להפוך את הבריות למכונות אויליות ושבעות-רצון, המאמינות כי הן בנות-חורין בעוד הן משועבדות". דוגמא אחרת: בריטניה היתה בימיו קצה העולם המוכר. בעתיד אולי יקום שם עולם אטלנטי. מסקנה כללית: לעומת הפורענויות, הצפויות בדורות יבואו, דורו של אדריאנוס הוא תור הזהב של האנושות.

אין בסיפור הפרדה מלאכותית בין האיש הפרטי „בעל ביתו" לבין שליט עולם. השאיפה לשלטון ונטל העבודה והאחריות לאחר השגתו הם חלק אינטגראלי של חייו ואישיותו, כמו יחסי ידידות, אהבה, בילויים, עיסוקים אינטלקטואליים וכל השאר. הקיסר מחמיר עם עצמו, כשהוא מספר על מאבקי-כוח, סילוק מתנגדים וכיוצא באלה. ברם שני עניינים עיקריים בולטים במאזן זה: מדיניות של שלום ועיצוב משטר פנימי הומאני, בעזרת רפורמות ומפעלי בנייה. ביומן-רשימות שלה מודה המחברת בגלוי שבשל כך נמשכה לדמות היסטורית זו. „אילולא השכין איש זה שלום יציב בעולם והשיב לחיים את כלכלת הקיסרות, היו רגעי אושרו ומכאוביו האישיים מעניינים אותי פחות".

בניגוד לקודמו, טראיאנוס, קיסר לוחם ומרחיב את גבולות האימפריה, ויתר אדריאנוס על שטחים שמעבר לגבולות אופטימליים. „לא הייתי בה תמים עד כדי להאמין שמניעת מלחמות תהא תלויה אך ורק בנו, אך רציתי במלחמות-מגן בלבד. חלמתי על צבא שיאומן בשמירת הסדר בגבולות — גבולות מקוצצים, אם יש הכרח בכך, אך בטוחים. כל התפשטות נוספת של גוף הקיסרות העצום דמתה עלי כגידול-יתר חולני, כסרטן..." לשם פיקוח אישי לא נלאה מלבקר בכל הפרובינציות המרוחקות ורק בשנותיו האחרונות ישב קבע ברומא.

במקביל לסיפור פעולתו זו מגוללת המחברת את פרשת אהבתו של אדריאנוס לנער יפהפה, אנטינואוס, שהיה בן לוויתו בכל מסעותיו, עד שטבע בנילוס, בעת סיור במצרים. פרשה זו היא אמת היסטורית, מה גם שהקיסר הנציח את אהובו, בבניית עיר על שמו, בפולחן דתי, בפסלים ודיוקנאות, שבחלקם שרדו עד ימינו. תיאור עדין של יחסים אלה (שהיו מקובלים ביוון ורומא), ובייחוד של בדידותו ואבלו של אדריאנוס לאחר מות הנער, מוסיף פן נוסף בדיוקן השליט כיצור אנושי.

פן אחר, הזוכה להארה מיוחדת, הוא מעורבותו העמוקה בענייני הרוח, רגישותו ליופי הטבע, לאמנות ולספרות. כמו רומאים משכילים רבים, היה אדריאנוס מעריץ התרבות היוונית וביתו הרוחני היה באתונה, אותה ביקש לשקם ולהאדיר. בהקשר זה מודגש ההבדל שבין יוון ורומא. יוון כפרה הפרתה את העולם באוצר רעיונותיה. תרומת רומא לעולם יותר פרוזאית, אבל לא פחות משמעותית. „רומא תנצח... בכל מקום,

מרגריט יורסנאר

שבו מורדים נציגי הרשות לוודא את דיוק משקלות הסוחרים, לנקות ולהאיר את רחובות העיר להיאבק באנדרלמוסיה, בהזנחה, בפחד, בעוול, לתת פירוש הגיוני לחוקים. רומא תישמר רק בהישמר עירו האחרונה של האדם".

ומה בדבר הצלע השלישית במשולש — היהדות? למרבה האירוניה, דווקא השליטים הנאורים וההומאניים, שזכו לכל שבח בדורם ובדורות הבאים, ייסרו את עם ישראל בשוטים ובעקרבים. בימי אספסיאנוס ובנו טיטוס חרב הבית השני במרד הגדול, ובימי אדריאנוס היה מרד בר-כוכבא, שנסתיים בחורבן שארית הפליטה. בספר פזורות הערות על יהודים, שבהם נתקל הקיסר בסיוריו בפרובינציות, ואין אלה הערות מחמיאות. הסגירות והקנאות הבלתי-מתפשרת של אלוהי ישראל ומאמיניו הן קטב נגדי לפתיחות ולסובלנות של העולם ההלני. ביהודים מחזיקים היהודים את האמת כולה בבלעדיות. הצרים של תפיסה אלוהית אחת הזרו ריבוי הפנים של האל. „למעשה, מכאן עם ישראל זה דוחה רבים להיות עם ככל העמים, אשר לו אל ככל האלים".

למרד בר-כוכבא מוקדש פרק קצר, שכן מידת החשיבות של אירוע היסטורי היא יחסית: מלחמת ייאוש של היהודים היתה רק אבן קשה לפיצוח לגבי הרומאים. בעיני אדריאנוס היה זה כשלון. אמנם נפלה ביתר „אולם לא יכולנו למנוע מן העם הזה לומר לנו „לא"". לא בר-כוכבא, אלא רבי עקיבא היה בעיני הקיסר סמל הזעם והקנאות. מכאן הערה מעניינת, המסכמת את יחסו לעשרת הרוגי מלכות. „עקיבא והמאמינים מתו ולבבם הבישתם... כי אין תמימי-דרך מהם ואין צדיקים כלהם איש מהם לא עלה על דעתו ליטול על עצמו מעט מן האחריות לאסונות שנתרגשו על עמם. ואיים היו שיתקבאו בזם, לו היה אפשר להתקבא בעקשים. אינני שולל מעשרות והמוסתים הללו את התואר גיבורים, מכל מקום לא היו אלה חכמים".

תקצר היריעה מלפרט את עושר הרעיונות, הרגשות, ההרהורים המתבוננות כגורלו של יחיד, בן תקופתו והקפים לגבי המצב האנושי בכללותו.

התרגום המצויין של אורית עקרבי, שהשכילה העיזה לטקסט, הולם את רמתו של הספר.

יום במחיצתו של אצ"ג

מאת צביקה דרור

בחורף של שנת 1961/2 או שמא 1962/3 הוזמנתי על ידי אורי צבי גרינברג לשיחה בביתו בשכונת שיכונים ברמת-גן. הכינותי אז לדפוס את ספרי „נושא השואה בשירה העברית" בהמלצתו של דב סדן. משעבר זה על כתב היד הכוון, כי אינו כולל פרק העוסק בשירתו של אצ"ג העיר את אותי ששום ספר העוסק בנושא השואה אינו כולל דברים על שירתו של המשורר, בהיא רבתי הדרגים, וימצא פגום הוא לא ייתן את ידו לדבר. הסכמתי כמובן של סדן את חיכוכי בעניין זה שאמור מהם היה קשור באי-יכולתי להתייחס באובייקטיביות הדרושה למחבר „ספר הקטרוג והאמונה" (שבמקומותיו כנותה את שירתו „לנוכח עץ הרקב") והאמר, והוא היותר חשוב לעניינו: אף-על-פי שתוך כדי עבודתי עיינתי הכינותי והמרים על „רחובות הנהר" לא הרגשתי שהתמודדתי ביכולת וביושר הנכונים עם השירה הארצישראלית החשובה ביותר בנושא השואה. אמר לי דב סדן: „מדוע שלא תשוחח עמו?"

וכך, פחות משבוע לאחר הדברים הוזמנתי אל ביתו של המשורר. הגעתי מלוחמי הגטאות בשעות הבוקר ועזבתי לקראת ערב. הנה, הסתבר לי כי אצ"ג כמו היכה להתוועדות להידבר עם אחד מחברי הקיבוץ (שמעולם לא ביקר בו), איש הקיבוץ המאוחד ואולי מה שחשוב יותר, כפי שיובן להלן, איש התנועה לאחדות העבודה, תנועתו של יצחק טבנקין. ואני הקטן לא ידעתי את נפשי. אני מנסה להעביר את עצמי לממדי האמיתיים והוא דובר אלי כ„בגצ'ע שלי".

לא היו שום גינוני-פתיחה. ישר ובישירות אמר, שהוא מברך אותי על שהרוח שאני מגלה בבואי אליו והוא מקווה שלא יבולע לי על כך בתנועתי. אפילו עתה כך, מיד ניתן היה למשש באצבעות את שנאת יחסו אל התנועה, שהיתה אותם ימים בבחינת „מוקצה" במישור הציבורי-לאומי לגבי איש כמוהו המזוהה עם הימין שבימין. תנועתי אמנם כבר איננה „סטאלינ-לניניסטית" (מארקסיסטית-לניניסטית), אבל אותות השמאל מובהקים עדיין במצעה ובדרכי פעילותה. משני עברי המתרס. ואני שומע מפיו מין יחס של קירבה אל „החלק האקטיביסטי של תנועת העבודה". ואקטיביזם, תרצה תוכל לומר, הם ששבו את לבו. אנשים ותנועות העושים באינטנסיביות, בתנופה כמרמשיות, ההוגים-המהירים במלים השאלות מהאש עצמה, קרובים היו ללבו. זה מקרוב פירסם המשורר, במקומות של עיון ועיונים, אם אינני טועה, מאמר שבו הציע לבן-גוריון ללכת בעקבות הבעת אותים מזעגיו ולהקים במדינה משטר דיקטטורי, שלטון שהיחיד יכתיב את נוסח הממשל, והמנהיג, זו היתה ההגדרה שהתקבלה עליו, ינהיג את העם בהנפה נסיה.

בהגיעו לעניין המנהיגות, כמו אחזה תזזית יוצא את העזר (מבלי, כמובן, שיבקש סליחה) חוזר והולך ברושה. היתה זו הפואמה על לנין, מעין רקוויאם על מותו של מנהיג. הוא ציטט באוזני, דומני שביידיש, קטעים אילו ממאייקובסקי המרגישים את הגדולה התעופה המנהיגות של האיש שהוליך את עמו הנחשל אל עתיד חדש. וכאן, אני סבור שעשה זאת בקול ובג'סטה מבהימים במקצת, השמיע באוזני מין דברים שכאלה: „זה מה שאנחנו צריכים – מנהיג מורם מעם. לנין – היה מנהיג! ז'בוטינסקי – היה מנהיג! בן-גוריון – הוא מנהיג: הם אמנים כיצד להוביל אנשים חסרי בינה (פוליטית, התכוון) אל יעדים לאומיים. מנהיג, בכוחו להעביר המונים בקפיצת דרך". וכאן כמו קונטרפונקט לקולו המתגבר ולדמות ההשתאות, פלט במין בת, תוך עיוות שפתיו „ובגין? – בגין – נבשה. אין בו כלום ממה שעושה אדם למנהיג, אינו כנוי כמנהיג המלכד באישיותו את הנוהים אחריו. הוא מגודר כמו לא כבנה".

הייתי המום. לגבי היו הפניים בני אותה בת. אמנם, ידעתי כי אצ"ג פרש מהכנסת בנקיקים וקיפצים, אבל חוסר החשיבה כזאת של מנהיג תנועתו לא ציפיתי לשמוע. היינו בתחילת השיחה ועדיין לא הייתי אמון על התנגשות שלו. וכמו המשיך, ועם חיוך כלשהו בשולי שפתיו, הוסיף: „אתה יודע? בטבנקין שלכם יש משהו שבמשהו מהמנהיג". והוא נשקף בתיאורו של האיש עם ה„קורטקה" (מעיל העור) המסייר ברחבי מולדת, עובר ברגל או בעגלה (ובכלל, אחת מהמידות הטובות שמנה באדם היתה ההסתגפות, ההסתפקות במועט, פשטות ההליכות), הולך אל העיירות כדרך לארגון, פוגש את

אורי צבי גרינברג

„חלוציו" בכתיבתו, בלוקאלים (מועדונים) שלהם, אוכל אתם ליד השולחן הכבד הספסלים המשופשפים בחוות ההכשרה. הוא היה אתם, והם הלכו אחריו. „טבנקין", אמר, „היה אחד המעטים שהתקרב להבנת המציאות הגלותית בפולין, לכן ניצת באש הגולה ומכלה, שתגבר ותגבר, ואפכה לפליט. הוא חש בקטסטרופה המתקרבת. הוניק. הוא היה אולי הקרוב לי ביותר בתחושת הקטסטרופה. היה בו, בטבנקין, משהו מהמנהיג".

הערתי כי, למשל, שלונסקי (בשירו „אותות" ושבכמותה כמו נוספים אחרים, „חזו את העתיד לפי האותות". אצ"ג הניח עלי מבט חד, שהפך למשהו משועשע-בלעג, מבטל, וביטל עד הק את שירתו של שלונסקי בנושא השואה: אינני רוצה להשוא בכנען זה. לכן רק אומר, שהתרשמתי שהוא מזלזל בשירה שיש עמה העמדת-פנים, פוזה פואטית, הצטעצעות בלשון במקום שצריך לכתוב את הכאב במשפיעתו בדם שבכל כרם הלב.

וכאן הפליג אל עבר פולין. סיפר על ביקור שם עם פרוץ המלחמה. הוא, שכתב עוד קודם לכן על הקטסטרופה המתקרבת, התמלא בחוויה שהחוויה הגלותית הזו עומדת לפני הכחדה. „נסעתי בעגלה", עברתי בערים ובעיירות של היהודים ולעיני חזו ראיתי את עמי באימתו, כעומד כשרה שלכם כשל שהוקצו עומד עליו. ראיתי את המלחמה המתחשרת במעגל. נסעתי ברכבת ועוצמתי ותמעות עלו בעיני. ידעתי שהעם, עמי, עם הגולה – אזהר את המועד".

ועוד אמר: „אני לא כתבתי על הקטסטרופה כבעבר על העם היהודי שמת, אני כתבתי על העם היהודי שיהרג. מרלות היו אותיהם. ואתה יודע למה", הפציע בי בשאלה. „אתה יודע מדוע העם – היהודי ויהודי ועוד יהודי – עם הבחירה, לא הוזעק בצער מה' לפי המצווה ובינד הדלוקות צריך היה עתה למלא כבה הבמה שדורות בסימני-שאלה והסימני-קריאה לסיזוגין. „למתי"? – כי לא היתה לו מנהיגות. מתדלגים היו לו. רודפי כבוד, אנשי קטנות, נבסים, שלא יכלו להבין את עומק התהום. מנהיגות היתה חסרה להם, להוליך את היהודים להתלכד וללכת, בתנופה רבתי, מהגולה. טבנקין הבין, חש, אבל היה שבוי בין עדת גמדים שהוקראה מנהיגות".

בקפיצה ובהקשר, באופן דיאלקטי וקצרות, אמר כך: „יש עתון שאני אוהב לקרוא, עתון של תנועת העבודה, אני מתכוון, „למרחב". נתחרו בו פה ושם ניצוצות. מהמשוררים הצעירים המסתופפים בו אני אוהב את חיים גורי. לא רק שהוא אקטיביסט, יש בשירתו מהגמבין להביא בשורה. איננו כאלה ששרים בזתניך עד המוות. הוא לא משה שמיר. אני מאמין לשירתו הלאומית של גורי, תגיד לו את זה."

במאמצותו, עם תעמולה של עבר הנהר האחר. חוזר מבעד כבה גלגולת של „למרחב" והחיל את הגליונות על השולחן ואמר: המנהיגות היא אשמה. היא לא יודעת להקנות לנוער את הערכים הנכונים. מה אשם כתב תמוז, „ילד-בן-הארץ, נער-עברי בכוחנו דברים אשר כאלה הרי הוא לא תגנך – הוא הורגל, טפטפו באוזניו, כמו באוזני כל בני דורו, קטנות, מוקק את הגאווה על היותו בן לגזע העברי. לא בכם האשם, שאינכם יודעים לתפוס את השוני, את המהויות הנבדלות, בין בני העם הנבחר לבני הגזע הערלים". הכרעותיו תוך „תמוז יהיו לנרדים: „יער למבחן בין יהודים לגוים".

היתה זו הקדמה ארכנית, לקראת הצגת שיטתו לבי לשירה של מאמרים שנכתבו בעתון מאת העיתון שנלווה אל מלוי חברת הטענות של הקיבוץ המאוחד שישבה בהמבורג ועמדה להשיב ארצה את האוניה הקיבוצית הראשונה, „פלמ"ה". עתה הבינותי כי הוא אכן התכונן לביקורו, אבלי לפי שהמאמרים נכתבו על ידי אחר, והוא השתמש בהם להוכחת התזה שלו (ואגב, אף לא הבין שהוא יודע על הקשר המשפחתי ביני לבין הכותב). „איך אפשר שבאותיות עבריות ובעיתון של תנועתו של טבנקין ייכתב שאי אפשר להבחין בין מלחים עבריים ויהודים ערבינים, איך אפשר לכתוב על השתעשעותם של צברים-ישראלים עם נקבות, בנות גזע הערלים? איך לא רעדה היד של העברי בהשוותו, במחקו את התהום השוני, בין טומאה וקדושה, הגע בעצמך, לא היית מבחין מיד בכיסתך אל הקטנה ההיא בין נער עברי ובין בן זרע הפורענות? הלא על פניהם שפך כל נקלות גזעם אין לא וקל העורך נולד בהירתו את ריח הזירמה העברית הגיגית על עזוז של בנות גרמני?

הלום ישבתי על ישבני.

עתה, הייתי עד למשא גדול בשבח גזע העברים. „עם סגולה" ו„עמי התמים והמוסמך". „כתר-מלוכה" היו אלים התיאורים, שהשתמש בהם. אקצר ואמשיך כיוון שבמורה הגיע לנקודה שבגינה יצא. „לא בנוער האשם, במנהיגות (מה מנהיגותו) – גנסותו) שלא הקנתה לבני העם, לצברים, מאר הגזע העברי שבנה ונולדו אל שמש המולדת, שספגו מים ירושלים, מזקו בעיניהם את טעם התלים העיקרי של היהודי – ייחוד יהודי".

וכמו כדי להוות עכשווי הוסיף: „יש עוד תקוה – אפגם רדה, שלא כאשכנת, נפגע, אבל גורי – לא".

אגב אורחא, כאשר סיפרתי מעבור מספר ימים על שיחתי זו לאנטק וצביה, הם הקשיבו רוב קשב. ייתכן, שגם בהם היתה שניות מביישת, שהרי לגרינברג משורר השואה הטו אוזן (את הכרך של „רחובות הנהר" שעמו עבדתי הרי הציעו לי מספרייתם), בעוד שמבחינת תנועת-ההתייחסות שלהם היו מרוחקים ממנו, מסנגנו. הם מבחן שאת „האש" יש לפרוס לממשים, לגישה של דרך ארוכה, לפגול את האשתם ב„המשיחיות". גם הקטסטרופה שקבתה מול עיניהם לא הווזה אותם מאמונתם בעוד הנס ועוד קיבוץ. אבל הארומה היתה כנראה לרווח. חבר שישב עמנו הפנה את תשומת לבי, שלא אצ"ג ולא צביה ואנטק קישרו את עניין יחסיהם הגבריים עם העבודה שאוניית הקיבוץ המאוחד בנתה בגרמניה בכספי השילומים. לא, חלילה לי להעלות את הדברים על דל שפתי, שעניין קבלת השילומים לא הגיד מעתי שלושתם שינה הסיל צלקת. הן לא אפשרי הוא להעלות נבכה אחת, כדוגמטית, את מורכבות הנושא. בשירה, וגם בנאום, קורה שזה אחרת: מתורד, כפי שנהגים לומר היום, ולכן תו-סמברי לא פעם.

היה יום סגריר. ספרי-לאמנסר כמו תלוי היה בחוץ הרמת-גני האנתו מפליצים מפה לשם ומשם לפה הכל בחורוצת של דיבור והתרצת-של-הביות.

עתה סיפר לי על ימיו מקבר המהדרות, על היותו איש „אחדות העבודה" (ההיסטורית), איך עבר בשנות העשרים בגיוס בפרדסים, ועורר הרגיש נקרע בקדחת העמפים והוא אוכל פת במלח (חשבתי שהוא נוהר לוזר להם עם זית, שהם רימוי שאול מהערבים) ובלילה — בתוכחים, כותבים שירים, שולחים מאמרים (משום מה נקט כאן לשון רבים). ו„הייתי פעיל גם בתחום הפוליטי. לחמתי את מלחמתו של הפועל העברי להיות בזקיפות-קומה, כמארקסיסט ידעתי שהבסיס הוא הפרנסה, הקיום,

(המשך בעמוד הבא)

יופי של בלש

מאת אלכס ליבן

בתיה גור, „רצח בשבת בבוקר", הוצאת „כתר", 1988, 205 עמ'.

שלא כנהוג ברומן מהסוג הנסקר אגלה מייד: „רצח בשבת בבוקר" הוא בלש מרתק, אמין ומתוחכם, הכתוב באופן קריא מאוד, שוזר בחומר הגולל לעיתים בנימה סרקאסטית ומעורר את סקרנות הקורא מראשיתו ועד סופו. מחוות קריאה מסויגת אפשר אפילו לחשוף בו רובד נוסף ואז לקרוא אותו כרומן בעל מסר חברתי: ביקורת חברתית על החברה הפסיכואנליטית ש„על ארמונה" (בתוך המכון שלה) ובין אנשיה התרחש הרצח שאנשיה ובלשי המשטרה הם גיבוריו.

סיפור המעשה פשוט לכאורה ומבחינה זו הוא דומה לדגם המוכר מהספרות הבלשית: באופן לא צפוי מתגלה במכון הפסיכואנליטי גופתה של אנליטיקאית בכירה מאוד ואת דווקא ביום שבו עמדה לשאת הרצאה חגיגית בפני חברי האגודה. הגופה מתגלית על־ידי מטופל שלה ומכאן ואילך נעשים כל חברי האגודה וידידיהם לחשודים בכוח כשבלשי המשטרה מנסים לאתר את הרוצח ולחשוף את הסוד שמאיים על המשך תפקודו התקין של המכון הפסיכואנליטי.

ניכרת בספר בבירור הערצה שהמחברת רוחשת לתפישה הפסיכואנליטית, כפי שזו מגולמת בדמותם של ראש החברה ושל הנרצחת, ובמקביל הסתייגותה מאלה מבין החברים שאינם יכולים לעמוד בסטנדרטים הגבוהים שהגישה הפסיכואנליטית מציבה בפני התראפיסטים הנוהגים בה. אבל, כאמור, ניכרת גם נימה ביקורתית שמלווה תמיד בקריצת עין שובבנית הנובעת מהקירבה הנפשית שיש למחברת אל החברה הפסיכואנליטית, ודווקא את הרמזים האלה אנסה יותר לחדד.

עלילת הסיפור נבנית סביב דמויות שלכאורה ניגוד עמוק ביניהן: בלשים מול פסיכואנליטיקאים, חוקרים מול חשודים, אנשים שנועדו לעזור לאחרים להבין את עצמם וכאלה שכל תפקידם להביא להרשעתם. אבל בהדהוד שני מתגלה שהמשותף רב על המפריד. אמנם לא בדרכי הפעולה ובמטרות הקונקרטיות, אבל מבחינה פורמלית־פנימית לרבות המשמעות הסימבולית העלולית אליה, מסתבר ששתי קבוצות הגיבורים המנוגדות הן אולי רק צדדים שונים של אותה מטבע, דומים כמפגש אדם עם בבואתו בראי: הפוכה, אבל זהה.

הצבת דמויות מפתח כה מנוגדות וזהות, בכפיפה אחת, נראית לי כרעיון מבריק. הפסיכואנליטיקן על־פי השקפת עולמו תופש את המציאות מתוך נקודת מבט היסטורית ובעזרת המיתודה ההיסטורית הפסיכואנליטית מנסה לחשוף את פשר התנהגותו העכשווית של הפרט (המטופל). ההווה מקבל משמעותו על רקע העבר ואת „מוכיחים" על־ידי אנאליזה של הדוקומנטים הטיפוליים שנחשפים כארכיון הפנימי של המטופל: חלומותיו, זכרונותיו והחוויה הטרנספרנסיאלית שבקיצור אפשר לבאורה כבדיקת היחסים שבין המטופל לבין המטפל כיחסי הווה המשחזרים בתוכם יחסים מוקדמים יותר עם הדמויות המשמעותיות בחייו, כמו אביו ואמו. המטופל משחזר בהווה, לרוע מזלו, קשיים פאתולוגיים שנוצקו בעבר וזה, אולי, הפשר הפסיכולוגי של האמירה העממית, כי הפושע חוזר תמיד לזירת הפשע.

האם צריך דמיון מופלג כדי למצוא את הדמיון לעבודת הבלש שחוקר את העבר: האנשים האחרונים שקדמו לרצח, כדי לחשוף מניעים (מושג אנאליטי מובהק) ועובדות העשויים לסייע בגילוי הרוצח? הדמיון מקבל גם צביון אישי כשאנו שמים לב, כי בעצם הבלש שבספר הוא היסטוריון בכוח שבגלל סיבות חיצוניות נקטעה הקאריירה האקדמית שלו כסטודנט מצטיין להיסטוריה. הדבר נעשה מובהק עוד יותר כשחושבים על מעמדו של הבלש כלפי הנאשם כנציג החוק (הסופר־אגו בלשון הפסיכואנליזה) ועל האנאליטיקן שנתפס לא פעם בהקשר הטרנספרנסיאלי, על־ידי המטופל, כנציג התבונה כפי שזו גולמה בעבר בדמויות הוריו.

הזיקה מעמיקה כשמביאים בחשבון שבעבודתם הכל שליחת, הן האנאליטיקן והן הבלש, מתמקדים את מה שהאדם מנסה להסתיר מהזולת ולא פעם, זה נכון בעיקר לגבי המטופל, אפילו מעצמו. לכן תשומת הלב של שני אלה מופנית תמיד אל הנסתר מן העין, אל הבלתי־ידוע: אל המוסתר בזדון, בחקירת הפשע ואל הבלתי־נודע, בטיפול. גירסת החוקר או המטופל מתקבלת איפוא תמיד בנימה מסויימת של חשדנות: אצל הראשון כדי להכניסו לכלא ואצל השני כדי לשחררו עד כמה שניתן מהכלא הפנימי שבמהלך חייו הכניס עצמו לתוכו.

המפגש בין ראש המכון הפסיכואנליטי, הרוחש כל הזמן לחשיפתו של הרוצח, ובין הבלש הוא בעצם מפגש בין שני אנשים עצובים שאת כל האנרגיה הנפשית שלהם, כמיטב הפרוידיאני, הם משקיעים בעבודתם וכך מטשטשים איזה כשלון אישי שמלווה, כמוסיקה חרישית אבל קבועה, את חייהם הפרטיים. מנהל המכון אוהב, למעשה, את הנרצחת אבל ממשיך לחיות עם אשתו הנרגנת והיובשנית, ואילו החוקר שהתגרש מאשתו נמצא בקשר רגשי בלתי ניתן למימוש עם אשה נשואה. שניהם, כל אחד בעזרת ההגנות שלו, חיים בניתוק מסויים שמאפשר להם הגנה מפני התסכול שנובע מכך שלא הצליחו לממש בקשריהם עם בת זוגתם את מה שמצאו בקשר עם דמות שלישית, שהקשר העמוק אתה הוא בלתי־אפשרי. נדמה לי שדווקא הבלש, באופן אירוני, קרוב יותר אל עצמו בעניין זה בעוד שהאנאליטיקן שדבק בעקרונות המכון, כדי ליצור הפרדה גמורה בין חייו הפרטיים למגעיו המקצועיים, אינו ער מספיק למימד ההגנתי שיש בעקרונות שהוא עוטף עצמו בהם, וכי רק בזכותם הוא מצליח לזהות את קשריו עם הנרצחת למישור המקצועי בלבד.

מבחינה זו המכון הפסיכואנליטי המתואר כמפעל חייו הוא, אולי, הדבר שאליו התכוון פרויד בדבריו על התקת הליבידו. כלומר: סובלימציה לכל אותם חשקים וצרכים שלא יכלו לבוא על סיפוקם בחייו האינטימיים עם בת זוגתו הנרגנת. האושר המלא, לפי פרויד, תלוי בסיפוק קונקרטי של החלק הפרימיטיבי שבאדם – יצריו, אבל כיוון שחיי חברה ותרבות תקינים ניצבים כחיץ בפני סיפוק מתמיד מהסוג הזה נפגע האושר. ואז „האדם משיג את מירבו שעה שהוא משכיל להגדיל במידה מספקת את שכר־העונג ממקורות של עמל נפשי ואינטלקטואלי" (פרויד, „תרבות בלא נחת"). בהקשרים אלה השוני בין השניים, אם אפשר לומר, נוטה קצת „לטובת" הבלש וזה מתבטא בכך שיש לקורא אותו הרגשה, שבסופו של דבר, הבלש הוא רמות יותר אינטגראטיבית, שיותר קרובה לכשלונה אבל גם לחיים עצמם. אוזיה לכך ניתן למצוא בכך שעל הבלש מספרת לנו המחברת יותר פרטים, וסימבולית אולי אומרת בכך שהוא יותר גלוי לזולת (למחברת) ולעצמו. מבין השניים הוא זה שנמצא בקשר מסויים עם אנשים מחוץ לחוג המקצועי (חבריו וכנה).

ראש המכון נראה לעיתים שקוע כל־כך בחקירת הלא־מודע עד כדי אבדן קשר חי ותקין עם המציאות. הערות מסויימות שהוא משמיע, בהקשר הוויך־קיטולי, נשמעות כהערות של אסטרונאוט שמעוררות תחושה שהוכרן כלוא במגדל שן אקדמי מנותק מהמציאות. זה כמובן מאשש את הטענה שהשמיע פעם הפסיכולוג בינסוונגר שיש כאלה מהפונים למקצוע זה שבחיים, מחוץ לחדר הטיפול, מתקשים ליצור קשר עם הזולת. קשר שהם כה זקוקים לו, אבל יכולים לקיימו רק במסגרת מוגנת – בחדר הטיפול ומתוך הקפדה על היראכיה ברורה.

בסופו של דבר נפתרת התעלומה וכצפוי מתגלה שחבר(ה) המכון מעורב(ת) ברצח. ברובד אחר נרמזת הטענה, שהאשמה על ביצוע הרצח רובצת גם לפתחה של החברה הפסיכואנליטית שחבריה, בסופו של דבר, בגלל נוקשותם הביאו את אחד מחבריהם לסיטואציה נפשית כזו שהוא נדחף לבצע מעשה כה נורא: שבתוך הסיטואציה הקשה והמסובכת שהיה שרוי בה לא חשב שהוא יכול להיעזר במישהו מחבריו ואפילו לא במטפל האישי שלו שאתו היה בקשר ממושך, והצד שני אל אחד מחבריו באגודה לא שם לבו למצוקתו. בהקשר הזה נחשפת גם תלותם העמוקה של האנאליטיקאים בחברה שאליה הם כה שואפים להשתייך, תלות שלא פעם מעוררת השתאות אצל הקורא.

בדיון המתמשך על היחסים שבין הפושע לחברה שסביבו נשמעת טענה שחוזרת על עצמה, אבל מעולם לא הופקו ממנה מלוא הלקחים, הטענה הבאנאלית שהפושע הוא קרבן החברה ולא להיפך. דילמה זו מבוטאת גם במקרה שאנו דנים בו, כשפרשת הרצח חושפת פגם פוטנציאלי בשיטה שלפיה פועלת החברה הפסיכואנליטית. עמדת המחברת בספר ברורה: היא סומכת על שיקול דעתם ובשלותם של חברי הוועדה ואנו כמוה יודעים שמדובר בבדיה בלשית. אבל דווקא באמצעות ההגזמה הזו אפשר להצביע על פוטנציאל שלילי הטמון בשיטה. לסמוך טענתי בסיפור המעשה אינני יכול כדי שלא לפגוע במרכיב המתח שהוא כה חיוני ברומן בלשי, אבל אסתפק בזה שאומר שאילו היתה החברה הפסיכואנליטית מאמצת לגבי חבריה הקנדידטים שלה את הערכים הטיפוליים שחבריה מיישמים בטיפול, כי אז ייתכן שהרצח הזה לא היה מתבצע.

מן הקריאה בספר מתגלה חברה נוקשה שיש בה סממנים של חברה טוטאליטארית, שאילו היתה שוכנת על ספתו של אנאליטיקאי, אולי אף היה מגדירה כחברה נירוטית. סממנים כאלה מצויים בשפע בכיתות שונות או במסדרים דתיים נוקשים. אדגים זאת על־ידי העמדה המיוחדת שיש לוועדת ההוראה בחברה וביחוד בקרב הקנדידטים שלה (המועמדים לחברה, בתקופת הכשרתם). ועדה זו, לפי עדות החברים, מרכזת בידיה סמכויות של ביצוע, חקיקה ושיפוט ובתור כזאת יש לה עמדת כוח מכרעת לגבי החברים בכלל וביחס לקנדידטים בפרט. האחרונים ניצבים תמיד אונים לגמרי נוכח החלטות הוועדה שעלולות להיות שרירותיות ומוטעות. מסלול ההכשרה, כתוצאה מכך ומסיבות נוספות, מכניס את המועמדים, לעיתים, לרגרסיות ולתגובות שאי־אפשר אחר־כך להיזכר בהן בלי שגלויות לזכרון תחושה של השפלה. כולם, בסתר לבם, יודעים זאת ומפליא שלא נעשה די הצורך לתקן המעוות.

אנאליטיקאי מפורסם (קרנברג) התייחס לבעיה זו של המבנה הנוקשה של החברה הפסיכואנליטית, ברבעון רשמי וידוע של החברה. שם הוא נוגע בנושא בהרחבה רבה ובאופן מעמיק. בהקשר של רשימתנו מעניין לציין שתי נקודות: א) המבנה הדתי לכאורה, שקיים במכונים מסויימים וב) המצב „הבלתי־נסבל", לדבריו, שלפיו הקנדידט חשוף להתייחסות אל הבלתי־מודע שלו כל הזמן, כאשר ועדת ההוראה אינה במגע ישיר ומתמשך עם הקנדידט ולעומת זאת ועדת ההוראה עצמה מוגנת מפני חשיפה כזו, ולאנשיה, כאילו אין בלתי־מודע והם אפופים במין אידיאליזציה שנותנת להם כוח לא־הוגן.

מקריאת הרשימה עד כאן יכול הקורא לשכוח שראש לכל לפניו ספר בלשי. ואכן ראוי לזכור, כי קודם כל זהו בלש המצטיין בסיפור מעשה פשוט המסופר באופן מותח למהדרין. אמנם יש הסוברים, שסיפור המעשה הוא האורגאניזם הנמוך ביותר של היצירה הספרותית, אבל כקריטריון לשפוט סיפור בלשי הוא בעיני קריטריון שאין לזלזל בו והוא חוט השדרה של כל בלש טוב. „בתור סיפור, הוא יכול להיות מאופיין במעלה אחת ויחידה: שהוא מעורר את רצון השומעים לדעת מה יקרה אחר־כך, ולהיפך, רק פגם אחד יכול להיות בו: שהוא מעורר את רצון השומעים לא לדעת מה יקרה אחר־כך". אלו הן שתי הביקורות הבלעדיות היפות לסיפור שהוא סיפור" (פורסטר, „אספקטים של הרומן"). ואכן השאלה מה יהיה אחר־כך, כמו סמרטוט אדום לשור, ניצבת בראש מעייני הקורא ובאופן הפרימיטיבי ביותר לוכדת את תשומת לבנו ואנו הקוראים דולקים בעקבותיה עד הסוף. בתוך כל זה ספק אחר מכרסם בו: האם מי שמרוחק מהעולם המתואר בסיפור והפסיכולוגיה בכלל ימצא בו אותו עניין שאנאליטיקאים ודאי מוצאים בו.

מקריאה במוספי סוף שבוע הבנתי שהמחברת נשואה לחבר במכון הפסיכואנליטי. שאלתי אנאליטיקאי שפגשתי באקראי האם אינו חושב שיש כאן איזה ביטוי של רגשות לא־מודעים, או פורקן לאיזו תוקפנות נסתרת. האנאליטיקאי האזין בתשומת לב לשאלתי, חייך בזווית פיו ושתק שתיקה רבת משמעות...

במצב רוח של פיסול

מאת טליה רפפורט

„40 מישראל", קטלוג תערוכת פיסול ישראלי עכשווי במוזיאון ברוקלין בניו־יורק.

בניגוד לנציגינו בביאנלה בוונציה, שהצגנו בארץ בקול תרועה ומה חכן לקטלוג מאוד יוצא דופן, את תערוכת היצוא לארה"ב, שכוללת עשרות יצירות פיסול ורישום של 40 אמנים, לא התאפשר לקהל המקומי לראות אף שתחילה אמנם התכוונו להציגה כאן. עקב פרסום מוטעה בעיתונות מיהרתי לבניין שגרירות ארה"ב, שם היתה התערוכה אמורה להיות מוצגת במשך יומיים בלבד, אך מסתבר, שבסופו של דבר, רק תושבי חוץ יזכו לראותה. התערוכה מוצגת בימים אלו במוזיאון ברוקלין בניו־יורק לרגל חגיגות שנת ה־40 למדינה והיא תעבור במשך השנה הקרובה גם למיאמי ביץ' ולאמסטרדם.

העם בישראל יכול היה רק לקבל מושג מה על התערוכה הזו באמצעות כתבה ב„מצב הרוח", אך היה זה מושג מפוקפק למדי, משום שמישהו בטלוויזיה חשב שהוית הפסלים זה (כדרך כלל) דבר סטאטי והיות שעל המסך הקטן משעמם לראות דברים סטאטיים (חוץ מידון לתודה), לפעמים, לכן עדיף לצלם את הפסלים בשלבי האריזה והטענה שלהם כדי שיהיה יותר „אקשן".

כתוצאה מכך ראינו הרבה ארגזים, מחיכות ההוות של פסלים ותוך כדי כך, מי שהתאמץ מאוד, יכול היה לזהות פה ושם איזה פסל של תומרקין, יחזקאל שמי או צ'ונה שמשי, אך לא רק שהם לא הוצגו כראוי, אלא שגם לא מצאו לנכון להקרין לצד כל פסל כיתובית עם שם האמן למען אלה שאינם מכירים אותם ולמען ה„קרדיט" שמגיע לאמנים עצמם. זו היתה, איפוא, כתבת הווי ערב נסיעת התערוכה לחו"ל יותר מאשר התייחסות רצינית לתערוכה ייצוגית. נתנו אמנם לאוצרת התערוכה, רביבה רגב, לומר כמה משפטים על קונצפציית הפלוראליזם (מושג גמיש תוח) שלפיה נבחרה התערוכה, שלושה־ארבעה מן האמנים המשתתפים צולמו אף הם ואמרו כמה מלים ליד עבודותיהם, אבל אי־אפשר היה לראות בכתבה הזו מהו בעצם המבחר שאמור לשקף תמונת מצב עכשווית של הפיסול בארץ.

הדרך היחידה לברר זאת היא לנסוע לניו־יורק או להלופין, לעיין בקטלוג, אלא שהאפשרות השניה אף היא מוגבלת, שכן רבות מן היצירות המצולמות בקטלוג אינן אלה שמוצגות בתערוכה. העבודות שנסעו לחו"ל הוגבלו למבחרים של מסר אחד ואילו בקטלוג מופיעות לא מעט יצירות מונומנטליות גדולות הרבה יותר. צריך, אם כך, להפעיל את הדמיון.

קשה היה לי ביותר לדמיין מה שלח לתערוכה האדריכל צבי הקר, שבקטלוג מצולם בית הספירלה שהוא בנה ברמת־גן במשך 4 השנים האחרונות. אבל גם ביחס לפסלים מן השורה כמו מנשה קדישמן, דוד פיין, יעקב חפץ ואחרים, שמוכרים בעיקר בפיסול גדול, קשה למדי לשער איך הם השתלבו בסד קנה המידה המצומצם ולנחש איך נראות עבודותיהם שנכללו בתערוכה.

קטלוג הכרומו הכחול בעל הכותרת הלבנה „40 מישראל" מקרין רצינות המודות־סבר ופאר יקר, שהתאפשר בזכות תמיכתם של גופים שונים. הקפידו בו על צילומים, עריכה גרפית והדפסה ברמה גבוהה, הוא כתוב אנגלית בלבד, ולכל אחד מ־40 האמנים מוקדשים 2 עמודים עם פרטיו האישיים ותצלום צבעוני כחול של יצירתו.

עמי לוי

היוזמת והאוצרת, רביבה רגב, הסתפקה בהקדמה קצרה שבה היא רק מציינת שהפלורליזם מתבטא בשימוש בחומרים, גישות ואסכולות־מחשבה שונות, מ„מינימליזם" ועד ל„פוסט־מודרניזם". אחרי פתיחה מינימליסטית זו מופיעה סקירה של גיל גולדפיין שסוקרת ועובר לאורך 2 עמודים על כל ההיסטוריה הפסולית־ישראלית, למן הדיבר השני „לא תעשה לך פסל" ועד היום.

המסע המזורז הזה מתמצה במשפט או שניים על כל שלב בתהליך הארוך והמורכב של הפיסול הישראלי: על הסמלים, הכנענאים, המיתולוגיה התנ"כית באמנות תחילת המאה, על השיפת היוצרים המקומיים לאמנות קלאסית ומודרנית והדיאלוג עם זירת האמנות הבינלאומית, על אמנים ילידי־הארץ שהחלו „לבחון את ההיסטוריה האישית שלהם במנותק מזהות לאומית", על אמנים סביבתיים ומושגים שעיצבו צורות יסוד בחומרים גלמיים הקשורים לאדמה (כמו בולת, עץ טבעי ומתכות בלתי־מלוטשות) „כדי לבנות מזבחות ומקדשים אידיוסינקרטיים כסמלים של קורבן נצחי", על בעיית ההישרדות שהביאה ליצירת צורות סגורות של מחסה ועל הדור הצעיר, שלדברי הכותב, „רודף אחר הפנטזיה, חופש לתוך דמיונו הפרטי ויצירותיו רבות־המצאה באופן שמעורר אופטימיות". (כל הציטוטים גם בהמשך, הם בתרגום חופשי מאנגלית).

הניסוחים כלליים מאוד, אינם מוסברים ומודגמים, ולאורך כל רשימת ההתפתחויות לא צויין אף לא שם של אמן אחד, כך שמתחת למחלצות המלים היפות, אין הרבה בשר.

בפסקה קצרה אחת אנו מתבשרים, כי הפיסול אינו עוד נחלתם של המגלף, המרתך או המקבץ מרכיבים שונים לאסמבלאז' אחר ומרווחים לנו על חדירת ציירים ואנשים העוסקים במלאכות וטכניקות אחרות אל תחום הפיסול. גולדפיין מזכיר גם את השפעת האקספרסיוניזם הגרמני והאיטלקי על האמנות המקומית ומציין שכתוצאה מכך חצו ציירים אחדים את גבולות המדיום שלהם ויצרו „תבליטים מפוסלים־מצויירים" או „אובייקטים מצויירים תלת־ממדיים". ייחוס יצורי־הכלאיים האלו דווקא להשפעת האמנות הגרמנית והאיטלקית העכשווית משונה למדי, לאור העובדה שארכיפנקו הרוסי יצר אובייקטים כאלה בהשפעת הקוביזם הצרפתי כבר לפני כ־70 שנה.

יתכן שאיזכור השעטנזים שאינם בגדר פיסול „טהור" בא להצדיק את העובדה שהתערוכה כוללת יצירות של אמנים שאינם ידועים כל כך דווקא בתחום הפיסול (ראובן ברמן, אפטולו רומברג, שוקי בהרקבסקי, צביה פלדמן, לידיה זבצקי ואחרים) אך אין שום סיבה לקשור את תופעת פתיחת הגבולות בין המדיה השונים להשפעת האקספרסיוניזם הגרמני והאיטלקי, מה גם שרישומו לא ניכר כמעט, לשמחתנו, בתערוכה.

גם קשירת המיגוון הפיסולי הרחב והמנטליות הישראלית שיצרה אותו ל„תמצית האתיקה הציונית של הפיכת „חלום" למציאות" נראית לי מגוזמת. תמוהה בעיני גם האבחנה בין אמנים שהם ילידי ניצולי שואה לכאלה שניסרלו את העבר ואימצו סגנונות שונים, וכן מיותרים, לטעמי, תיאורים מתפייטים של ארצנו כ„ליפה היה שנותנת מחסה וקיום לעם מפוזר". פעם היה מקובל להצרית בקטלוגי אמנות שפע של מלים נמלצות, היום מקובל יותר לערוך אבחנות ענייניות ולנגוח את הדברים לגופם.

הדבר העיקרי שניתן, בכל זאת, ללמוד מן הקטלוג המהודר הזה היא רשימת 40 הנבחרים. היא כוללת, אמנם, רבים ממיטב אמנינו, אך קשה לראותה כתמונת מצב נכונה ומלאה של הפיסול הישראלי כיום. על מספר אמנים אפשר היה, לדעתי, לוותר ולעומת זאת נעדרים מרשימת ה־40 כמה אמנים חשובים יותר. למשל, אמני מפתח והשפעה ופעילים בתחום כמו: מיכה אולמן, מיכאל גיטלין, בני אפרת, עזרא אוריון, נחום טבת, צבי גולדשטיין וגם [illegible] אבי סיטון, יצחק בלתמבק ואחרים.

ברור לי שחלק מן הנזכרים לא יכלו כנראה להתאים עצמם לאילוצים הפיזיים של התערוכה האחרים אולי סירבו, משום מה, להשתתף בה (כפי שרמזה האוצרת בדבריה בטלוויזיה). כך או כך, אין זו נבחרת הפיסול המקסימלית שהיה אפשר לשלוח לחו"ל, אך באשר שהרוב אינם יודעים שם כנראה מי חסר ומאחר שמשתתפים הרבה אמנים איכותיים, לא נותר אלא לקוות שזה נראה טוב.

פיליפ רנצר

הכאב הפרטי והלאומי

אביבה אורי, גלריה בגרשוב, רחוב בוגרשוב 68 ת"א.

אביבה אורי מציגה תערוכת יחיד ראשונה אחרי כמה שנים שבהן השתתפה רק בתערוכות קבוצתיות. התערוכה מוקדשת לזכר בעלה המנוח, הצייר דוד הנדלר, שאחדים מרישומיו הישנים תלויים בפתח התערוכה. התערוכה נראית באמת כתערוכת אבל, אך אווירת המוות המעיקה מתקשרת לא רק לכאב הפרטי של אביבה אורי, אלא גם לאירועים כלליים אקטואליים.

בתוך שפת הרישום המופשטת, החזקה המיוחדת שבה ידועה אביבה אורי מזה שנים, אפשר לאתר בשנים האחרונות דמויות, ראשים, גוויות, קברים, ארונות מתים, איילה שרועה על הקרקע והמלה „מוות" אפילו רשומה באחת העבודות. הדימויים הטעונים והישירים האלה מוקפים בכתמים מופשטים כבדים, אינטנסיביים, מתפוצצים, מתפרקים, שיוצרים אווירה לוחצת וקודרת. גם הצבעוניות האפלה, השחורה ברובה, עם מעט כחולים והאדומים כהים מוסיפה לכך.

בעבר השיגה אביבה אורי את כל קשת התחושות האפשריות באמצעות שפה מופשטת אישית ועשירה מאוד, שהטביעה את חותמה על הרבה יותר מדור אחד של אמנים. היום היא מנסה להתעדכן, ללכת עם האמנות הצעירה ועם רוח הזמן ולהיות עכשווית ורלוונטית יותר על־ידי תוספת הנושאים והדימויים שממלאים את העתונות, הטלוויזיה והציור של צעירים רבים. לדעתי, זה מיותר. אמנם לאיש אין זכות לומר לאמן: „תישאר בשפה שלך", אם יש לו צורך להשתנות ולבטא את האווירה שסביבו ובתוכו, אך אישית, העדפתי את עבודותיה הקודמות של אביבה אורי, וגם בתערוכה הנוכחית כוחה מתגלה, לדעתי, במלואו דווקא בשניים־שלושה ציורים שאין בהם דמויות הקשורים מציאותיים ישירים, אלא רישום מופשט, דינמי, צפוף ומלא מתחים פנימיים.

חריג, מפתיע, מוזר וגרוטסקי

יוסף הירש, ציורים, גלריה שרה קישון, רחוב פרוג ת"א.

יוסף הירש, מוותיקי המורים ב„בצלאל", שפרש כבר לפני שנים מן ההוראה שם, אך ממשיך לצייר במרץ, מציג ציורי שמן בשחור־לבן, שמדגימים היטב את סגנונו האישי ואת מיומנותו המרשימה.

על אף הגודל הצנוע, הוויתור על הצבע והנושאים השיגרתיים לכאורה – טבע דומם ודמויות – יוסף הירש יוצר עולם קסום וחריג, שהוא לעיתים יומיומי ומציאותי ולעיתים גרוטסקי, מפתיע וכמעט סוריאליסטי בפירוקיו ועיוותיו המוזרים.

בזכות האווירה המסתורית־נלענעת שנרקמת בציוריו, הטכניקה האישית שפיתח, הטיפול העשיר והאניני באור־צל, הנפחות והפלסטיות של הדמויות והעצמים, כל תערוכה שלו היא חוויה יוצאת דופן על אף אמצעיה המינוריים.

ציונה שמשי

סיפורי הצלחה צפון־אפריקאיים

מאת קולט טואיטו

השמות הצפון־אפריקאיים שמילאו זה עשרים שנה את מדורי הפטירה בעתונות הצרפתית נדדו אט אט והגיעו למדורים התרבותיים. עונת הפרסים הספרותיים גרמה השנה נחת לשלושת מיליוני המהגרים מצפון־אפריקה החיים שם, אף שרובם לא יגיעו לקריאת הרומן של הסופר המרוקאי, טהר בן ג'לון „הלילה הקדוש", שראה אור בהוצאה הידועה „לה סייל" והוכתר בפרס היוקרתי ביותר פרס גונקור.

בן ג'לון אינו פנים חדשות בספרות הצרפתית. הוא התחיל את עבודתו הספרותית כמשורר. ב־1971 פירסם בקזבלנקה קובץ שירים ראשון בשם „אנשים מתחת לתכריך הדממה" ולאחר מכן הוציא לאור בצרפת שנה לאחר שנה קבצים נוספים: „צלקות השמש", „נאום הגמל", „השקריות מתו מפצעיהן" וגם אנתולוגיה של השירה המרושה במרוקו „זכרון העתיד". הוא גם ניסה את כוחו בפסה המוקדשת למצוקתם המינית של הפועלים הצפון־אפריקאים בצרפת.

הרומנים שקדמו ל„הלילה הקדוש" משלבים סיפור אירוני עם שיר, זכרונות עצובים של נעורים אומללים במבוך סימטאות פס, העיר העתיקה ספוגת המסורת, ובזכרונות טנג'ר, עיר הבגידה. הדמויות סובבות סביב דמות אשה, ספק אם ספק זונה. הערביה המקופחת, שתשוקתה חוללה רודפת את המספר בחיפושיו אחר עצמו. כתיבתו רוויית מתח ותוקפנות בכל המישורים. התימטיקה בנויה על הבדידות והיאוש העוברים כחוט השני בכל יצירותיו. אף שגיבוריו מפנימים את מצוקתם וחיים כלואים בתוך חלומותיהם ודמיונותיהם, המרד העצור בהם פורץ החוצה בעולם שבו האלימות, השנאה, הנזעמות הם המרכיבים של הנוף. נוף מערבי עוין, מושך ודוחה כאחד.

הצפון־אפריקאים רכשו להם גם מקום בתחום ה„שנסון פראנסז", הזמר הצרפתי שינק ממקורות הפולקלור של העם והפך לעתים את הזמר, ה„שנסונייה", למשורר ממש. כך, למשל, ז'ורז' בראסנס, השנסונייר הפריסאי, בן הרבעים העניים, שהיה לאגדה עוד בחייו. צעירים אחרים, ילידי צרפת, בני המהגרים של שנות השישים, ניסו את כוחם בז'אנר הזה והצליחו. האלמנט הצפון־אפריקאי מורגש כאן בכלי הנגינה המזרחיים שהכניסו, כגון העוד והדרבוקה, בשמות הסמלים של הלהקות שהם הקימו „הדור השני", „אשרת־תושב", ובוודאי בשירים עצמם. הזהות הכפולה, המולדת הלשונית הכפולה, האבטלה, הנוער העבריין, הפרברים, אלה הם אחדים מהמוטיבים החוזרים.

לאן שלא תלך
הם פה
החנושה[1]
לאן שלא תלך
לפני
אחרי
כמסה פעיניהום[2]
אל – הגרשה

השייכות התרבותית הכפולה משתקפת בשילוב הערבית בתוך הצרפתית (ואפילו בתוספת מילים אחרות באנגלית כמו בשיר להלן). הרקע מוצא לו ביטוי חריף בשירים של רשיד בהרי:

פליז, כאשר המוות יעצום את עיני
פליז, פליז, תחבר את נפשתי לשתייה
את החציה האחד קבורי מה
ואת החציה השני בקבילי[3]
פיפטי, פיפטי

גם אמנות הקולנוע הצמיחה בצרפת יוצרים צפון־אפריקאים מקוריים, בעלי רמה אסתטית התואמת את הקולנוע הצרפתי במיטבו. הקולנוע האלג'ירי נגמל מסיפורי הגבורה שהציפו אותו לאחר מלחמת העצמאות שהסתיימה ב־1962. הסגנון הקולנועי של מהדי שרף מזכיר את סגנונו של רובר ברסון, עם כל הבוז המורגסטיבי שבו למרות אמצעיו הקולנועיים המכסכנים מאוד. סרטו „מים מנתה" הוא סרט פסימי המנסה לדמות לצופה המערבי והצרפתי בראש ובראשונה שהמשוואה שונה־משונה, אינה נכונה. המסר הנדוש מועבר בשפה קולנועית צנועה וקולחת.

אפשר להגיד שיש היום בצרפת צפון־אפריקאי איכותי, שהוא אמנם רק בתחילת דרכו, ושמתמקד בתיאור ההריגים שבחברה. אם נחזור לספרות ולטהר בן ג'לון, דרכו מזכירה לא במעט את זאת של הסופר האלג'ירי רשיד ברג'דרה. בעוד שבן ג'לון יצר רק בצרפתית, ברג'דרה החליט, לאחר שפירסם ששה רומנים בצרפתית בין השנים 1969–1987, להמשיך לכתוב בערבית. המאפיין העיקרי של כתיבתו הוא, לדבריו, „המטען המהפכני, החתרני" שבה. מסיבות טקטיות, כדי לעקוף את הצנזורה באלג'יריה, העדיף בתחילת דרכו לכתוב בצרפתית ולפרסם בצרפת. למרות זאת, המשותף לרומנים של ברג'דרה ושל בן ג'לון אינו קטן: אותו מבנה מורכב, אותה מיניות אובססיבית ומתפתלת, אותה אלימות הנמצאת בכל מקום, בכל מלה.

על המבנה המורכב מעיד ברג'דרה שזהו מבנה שירש מן המסורת הספרותית הערבית־אסלמית. האסתטיקה של המבוך היא האסתטיקה של „אלף לילה ולילה". הערבסקה היא המודל השורשי שאליו היוצר הצפון־אפריקאי שואף להגיע.

הליניאריות (המבנה הקווי) שאיפיינה את הסופרים הצפון־אפריקאים של תקופת טרום עצמאות כמולוד מעמרי או דריס שרייבי, ורומנים כגון „העבר הפשוט" „התרבות, אמרי", פסולה היום מחמת מיאוס ועברה מעולמם של דור היוצרים האחרונים שינקו משני העולמות ויצאו נשכרים מזה ומזה.

1 „החנושה". הנחשים – כינוי גנאי לזרים הרווח בצפון־אפריקה. לטרובה האוכלוסיה הצפון־אפריקאים הכבו עתה להגושה בצרפת.

2 „כמסה פעיניהום" – חמישה בעיניהם – קללה צפון־אפריקאית עממית. לספרה חמש לכפרלתיה נודע כוח משיכת / עין הרע.

3 הקבילי הוא איזור הררי בדרום אלג'יריה המאוכלס איכרים ממוצא ברברי (לא ערבי). ב־1980 פרצו בקבילי מהומות אלימות על רקע תרבותי. התושבים דרשו מהממשל האלג'ירי הכרה בתרבותם הייחודית.

יום עם אצ"ג

(המשך מהעמוד הקודם)

שילבתי מאבק על פרנסתו של הפועל עם שליחותו של המעמד ועם ייעודו של העם".

כאן קם ממקומו וצעד באחד מילדיו, ג'ינג'י נחמד, שהסתנן („בלי ליטול רשות מאביו") לחדר שבו היינו ובעבור הדף, כמו נדלקה בראשו מחשבה מסוג אחר המשיך לומר: „אתה רואה את ביתי – כמעט עירום הוא. לא דל, אבל אין בו מותרות.. אצלי שותים תה. עם ישראל, למעשה, אני סבור שאמר „ממשלת ישראל", לא מצאה לנחוץ לאפשר למשורר להיות פטור מהבלי העולם שמא הלילה יזעיק את עמו המתפורר תחת שלטון זהוי, שמא הבוקר, הלזה יוכל להקנות לילדיו השכלה. מבחינה אני חי בפשטות. אני, שהמלכתיות ברמי, שונא את ההתנשאות הממלכתית, את מלחכי הפינכא שהיא מגדלת. מה – אי אפשר בלי טקסים מפוארים?"

ואז חזר הדיבר במרירות על העבר, איך היה נוסע בשליחות חבריו הפועלים, להועד הפועל של ההסתדרות, „ולא הרשיתי לעצמי להוציא מקופת הציבור כרטיס נסיעה, לכן חלק מהדרך עשיתי ברגל ואין בה לומר שנגשתי אש"ל, ואני מגיע להועד הפועל ומה אני רואה שם? – פקידים יושבים ומוצצים מכוס התה. יושבים בטלים, מלהגים ועוד. מסיפים כמסר לשליח הפועלים העולה אליהם מה„בריז" על כי בגדיו אינם נקיים או מגוהצים. אני שנאתי את זה. תרצה – ראשית ההתנתקות שלי מהסתדרות ומאחדות העבודה מקורם באדרתות־דמים. ואתה הרי יודע עד להיכן הידרדרו הביורוקרטים הפקידים. אתה הרי יודע מה הביא שלטון מפא"י – בדגודיון אינני יותר מפא"י".

בין היתר שלף את ספר הקטרוג האמונה, קרא ופירש לי את השיר על קללת משמר העמק. הוא הארכי בתיאור הנסיבות „לפי ששיר כתוב מהלב אבל הוא נתצב מהמציאות, ואיך, תגיד לי, ואיך יכולים אנשי פלמ"ח לא להבין נפשו של משורר הנוכח שחברי קיבוץ, קיבוץ מובל, מיוחלים להסגר של השוטר הבריטי ואינם קמים להשיב מלחמה שערה באגרופים, במקלות. הלא חוסר כבוד הוא להתחנן בפני קצין משטרה לשגר „הצלה" (עזרה) בעוד שנפש היהודי שבוער משמר העמק שטה עד עפר".

וכך עשה עמי שעה ארוכה בנסיון להסביר לי מהו בעיניו הקיבוץ (חלום של צעירים בעל משמעות אישית: הלא מבחינה לאומית אין קיבוץ יותר תועלת מאשר בפירמות אחרות וחשיבותו נופלת לאין ערוך מזו של צה"ל.

השליך מהעבר אל ההווה על תפקידם של נביאים: „אלוהים אני בא לצוות זאת בחוקת השיר, ובאין עוד שליט ומצביא בירושלים – העיר//" ציטט, מהטוב ולא בעל־פה, מספרו. „רחובות הנהר", עותק מהזה. ועוד מ„רחובות הנהר": „תומר לאלוהים ונזעט כבוד ולא גדום" קרא בהסבירו מדוע חדל במלחמה לכתוב על כל נושא שהוא לבד מנושא השואה. „שכינת השירה העברית על סיני חלילה/ ניצבת נשקפת על ים ויבשת גויים/ עכשו... היא אומרת את שיר הפנים הקדוש/ של עמה הרוג החדו"

שנים רבות עברו מאז. באחת מרשימותיו של חיים גורי ב„דבר" קראתי את דבריו בעניין היחסים בין ישראל לבין גרמניה, ויקה וקשים ומבוכות, חולין ותקת־כאב במעורב, ההוא מזכיר את אותו מאמר ב„למרחב" בקשר לימאים עבריים וגרמנים, שעורר את חמתו של אצ"ג. פישפשתי בתרשומות הזכרון, העליתי הדברים שהיו עמי ובכל הנראה השששתי לספרם.

(מתוך „זמן הפגישות")

דפדוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי טנא

סיפורת

מוקדש למהריק

שש מנפים לאור / מאת חנוך ברטוב / מעריב / 272 עמ'.

בן עשרים ושבע, בתום מלחמת השחרור, התגורר הצבר הפתח־תקוואי חנוך ברטוב במושבה הגרמנית בירושלים ופגש בה, כדבריו, „זרם גואה של ישראל השנייה, ומכל הגלויות". מן הנפשות הפועלות בסביבה ההיא ומאבקם על מציאת פרנסה, על הקמת בית ועל כבוד אנושי רקם רומן שהיה – שוב, כדבריו – „לא רק סיפורם של עולים תמהוניים... אלא גם סיפורי שלי... וכרי ילדותי... בית אבא־אמא מן הימים שהיה ביתם של עולים חדשים". ועיקרו של דבר, „כתבתי על היווצרותה מחדש של קהילה יהודית במושבה הגרמנית, ואם תרצו, בעמק רפאים". הספר ראה אור לראשונה ב־1954 וזכה לכמה מהדורות ולתרגום ולהמחזה. מהדורה זו מוקדשת לאהרון אסירי ציון בברה"מ, אלכס מהריק, שנשא מהדורה קודמת עמו בשני מחנות־דיכוי ובחמישה בתי־כלא.

שירה

ירמיהו בשטח מת

בגדי נסיך / מאת אראמיאל קוסמן / כתר / 87 עמ'.

ספר שני למחברו, המוצג בגבו כ„תופעה נדירה בשירה העברית הצעירה" בזכות היותו „משורר החי את אמונתו הדתית באופן עמוק". בין שיריו, למשל, „תוכחה": „אלמי היית מתאמה ירמיהו? / הכם בעצמך גנבת את גבול השפיות אתה מהלך בשטח מת / שמעטים מעולם העזו להציץ אל תוכו./ האמת? / היא, למעשה, ביכרה משתרכת / שאת פרצי משוגותיה זרענו אנו הרשות / לסקיים. מתי בכלל הפכת גם אתה להיות אחד בגיבורים? / מי אתה שתשפוט שפוט, אורח מבוחך, הכוק־פנים? / אתה תשוב אלינו בסוף על ברכיך. / על אף דבריך הנוקבים. האימה, כמו כולם, / תכריע גם אותך. אמור עכשיו מה / מציק לך בשורש הדברים. איננו יורדים / לסוף דעתך. מי הוא זה / אשר משכך אל מדברות הסכנה הללו בעודך צעיר ומוכשר / כליכך ועל ימים ממשל"

צוקרמן וסוחרה

רוק בבית הסוהר / מאת יהונתן גפן / ספרית מעריב / 104 עמ'.

סיפור בשירים על חייל שהשתחרר בסוף שנות השישים בזמן תוסס, בעיר בלי אלוהים, בין משוררים שתויים ומהפכנים הלומי נפאם, וניסה בכל זאת לרקוד את הצעדים הראשונים של ריקוד האהבה השלום עד שהתעבר לו שהוא רוקד במקום מנור והריקוד שלו הוא רק בבית הסוהר. בדפדוף ראשון ראינו שאלתרמן נעשה למשורר ענן צוקרמן „המשורר שאני ידעה את / כל שיריו בעל פה, / שנתן לי משמעות לאהבה / והמשכר ביותר – משורר / שאותו לגמרי הבנתי", עיש שם מ"ל ושמו שמואל סוחרה (המתחרז, כמרומה, עם ישראל ומורה), וכן „המשורר גדעון מלקוש... עם אשת צעירה, מקריץ בנעצות" (עיין ערך רטוש). ייזכר לטוב גם העיניים הירוקים והתחתונים הירוקים והשירים הירוקים של יהודית־יהודית־הייבזה (ועוד כהנה וכהנה.

היסטוריה

שלושה נושאים עיקריים

תולדותיה של מצרים ממוחמד עלי עד סאדאת / פ.ג. ויטיקוטיס / תרגם מאנגלית י.ג. מאגנס / 481 עמ'.

שם הספר אינו מותיר מקום להסברים רבים על תוכנו. נצטט איפוא מדברי המחבר, המשמש בקתדרה באוניברסיטת לונדון, בפתחה „בסיפור קורותיה של מצרים מועדפים שלושה נושאים עיקריים... המשכיותה של החברה המצרית מימי קדם עד ימינו, אשר נגזרת באורח מוחלט מיחסי הגומלין שבין הסביבה הפיזית והסביבה האנושית... התהליכים אשר בעזרתם המשכיות זו... עיצבה את האמונות... של בני העם המצרי... המפגש שנערך במאות התשע־עשרה והעשרים, של מצרים המתעוררת עם הציוויליזציה האירופית". על חשיבות הנושא אין, כמובן, צורך להכביר מלים.

ערב לשירתו של אמיר גלבע

ערב על שירתו של אמיר גלבע יתקיים ביום חמישי, כ"ה באייר (12 במאי) בשעה 8 בבית הסופר בת"א. ישתתפו: חיים גורי, רוני סומק, אידה צורית, לילי רתוק. פרקי קריאה: יוסף דגן, בנחה: צ. כרמי.

מקבץ

„מילון עברי־אנגלי אנגלי־עברי לשנות האלפיים"

„מילון עברי־אנגלי־אמריקני לשנות האלפיים" – בשלושה כרכים – בעריכתו של שמשון עגבל ראה אור בהוצאת ש. זק ושות'.

בדברי המבוא למילון מסביר עגבל את יתרונותיו: חתירה לשימושיות מרבית, עדכון אוצר־המלים ופירושיו, מילון, שכוונתו לשקף את המצב הנוכחי של שתי הלשונות. מול כל ערך בלשון המקור – מלה אחת בלשון התרגום. בצד חידושי האקדמיה ללשון עברית נכללים גם מלים וניבים מן הסלנג, מלים ביידיש שקנו להן שביתה, או התאזרחו באנגלית ובעברית. עורכים רבים מתחום המחשבים, המדע והטכנולוגיה שנעזרו מן המילונים האחרים המצויים בשוק. בסך־הכל כלולים בשלושת הכרכים כ־200 אלף מלים וערכים בשתי הלשונות.

מחבר המילון, שמשון עגבל, היה באמצע שנות החמישים מזכירו הפרטי של משה שרת ז"ל, שירת בשירות החוץ של ישראל כ־25 שנים ותפקידו האחרון – קונסול כללי של ישראל בבוסטון. הוציא לאור מילוני כיס עברי־צרפתי־עברי ועברי־ערבי־עברי.

כנס על „הדינאמיקה של קאנונים בספרות"

בית־הספר למדעי התרבות באוניברסיטת תל־אביב מארגן כנס חוקרים בינלאומי בין התאריכים 9 במאי ו־11 במאי על הנושא: „הדינאמיקה של קאנונים בספרות". במסגרת זו תועלה השאלה של הענקת סטאטוסים לטקסים ספרותיים, כיצד נקבעים סטאטוסים אלה, באיזו מידה „ערכו" של הטקסט קובע את מידת ההערכה שבמנה הוא נהנה וכו'.

בכנס משתתפים חוקרים שונים מארצות־הברית, מקנדה ומישראל. תידון שאלתה של ספרות המיעוט במיוחד בהרצאותיהם של החוקרים הקנדים העוסקים בספרות הקנדית־צרפתית, שאלות הקשורות במעמדה של הספרות הערבית, ספרות הנשים והספרות היהודית באמריקה. החוקרים הישראלים יתרמו לדיון, בצד העיסוק בקורפוס של הספרות העברית, תרומה בתחומים התיאורטיים. בין משתתפי הכנס: פרופ' ברקוביץ מאוניברסיטת הארוורד, פרופ' מוזאן מאוניברסיטת לאבל, פרופ' איבנר מאוניברסיטת אוטובה, פרופ' בינשטוק מאוניברסיטת מיאמי. שפת הכנס הן אנגלית וצרפתית.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

מעוז חברה לביטוח בע"מ

אם ברצונך להצליח עשה החלטה בטוחה

חברת מעוז, חברת ביטוח בתנופה.
מקבוצת הביטוח של מגדל מחפשת מועמדים רציניים מגיל 24 ומעלה בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
אנו נכשיר אותך בקורס לביטוח חיים, תכנון פיננסי וביטוח כללי.
נסייע לך לעמוד במבחני רשוי מתמחה של משרד האוצר ובהבטחת הכנסה בשלבים הראשונים של עבודתך כסוכן החברה. נעזור לך להגשים קריירה עצמאית.
טלפן למירי: 03-647294
ביטוח חיים עושים ב- מעוז חברה לביטוח בע"מ

ההסתדרות הכללית של העובדים באיי
המרכז: תל-אביב, רח' קהילת קיוב 15 מיקוד 69410, ת.ד. 34104, מיקוד 61340, טלפון 497444

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לחניכים ובתי ספר "עשייתיים", ותיכונים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

המערכת להכשרה טכנולוגית ולהשכלת מבוגרים

עמל בפתח-תקוה

דרושים מורים לקורסי ערב במקצועות:
★ גרפיקה
★ תכנות מחשבים
★ ספר/ית מנוסה (להדרכה בשעות הערב).

לפרטים נא לפנות:
ימים א', ג' 17.00-19.30, טלפון: 03-911732
יום ב' 16.00-19.00, טלפון: 03-9303058
יום ד' 16.00-19.00, טלפון: 03-9323558

לפרוייקט מיוחד בשבועון הנשים הנפוץ במדינה
דרושים
נשות/ אנשי מכירה
באזור השרון: כפר סבא, רעננה, רמה"ש, הרצליה והסביבה.
באזור אילון: רמת גן, גבעתיים, בני ברק, פ"ת.
יתרון לתושבי האזורים הנ"ל.
תנאים מעולים למתאימים
טל. 03-200401

ירדני
למפעלנו בבני-ברק הגדול בארץ לייצור מנעולים ופרזול לבנין
דרוש
מפיץ עצמאי
להפצת מוצרינו. רכב מסחרי חובה
בעלי נסיון יפנו לטל: 03-776051

לחברה בענף התרופות
דרושים
1. רוקח/ת אחראי
למחסן תרופות בתל-אביב
משרה חלקית.
2. תעמלנים רפואיים
דרישות התפקיד:
★ בעלי רקע פרה-רפואי ו/או תואר אקדמאי במדעי הטבע.
★ נסיון קודם במכירות – רצוי.
★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
★ רשיון נהיגה ברכב פרטי.

תנאי עבודה ושכר מעולים למתאימים
– סודיות מובטחת –
נא לפנות טלפונית: 03-5103388 או בכתב: לת.ד. 13 תל-אביב 61000

גם את/ה יכול/ה להרויח
3,168 ש"ח
ברוטו בחודש + ביטוח מנהלים בפרוייקט פרסומי בלעדי בתחום המחשבים בכל רחבי הארץ.
אם את/ה:
✔ מוכר/ת מעולה
✔ בעל/ת הופעה נאה
✔ כושר שכנוע
✔ בעל/ת נסיון קודם (רצוי)

לתאום ראיונות להתקשר לרונית.
טלפונים: 03-663898 / 661303
03-655975

לעיריית ראשון-לציון
דרושים:

1. קב"ט מוסדות חינוך במחלקה לשרותי חירום – בעל השכלה תיכונית מלאה, בעל רקע ביטחוני, קצין צה"ל לשעבר ששימש בתפקיד פיקודי.
2. אדריכל נוף באגף תכנון והנדסה – כישורים: אדריכל נוף בעל נסיון של 3 שנים בעבודות תכנון ופתוח בנים ונוף בהיקף גדול.
3. מתאם עבודות אחזקה באגף החינוך – מהנדס, הנדסאי בנין בעל נסיון בעבודות תאום ופקוח.
4. עובדים סוציאליים.
5. מעצב/ת סביבתי/ת – בעל תואר אקדמאי בעיצוב סביבתי או באדריכלות נוף.
6. רכז משאבי אויר הרעש – מהנדס או הנדסאי עם התמחות בנושאי משאבי אויר ורעש.

את ההצעות יש להגיש בכתב יד בצרוף תולדות חיים ותלושי משכורת למחלקת כח אדם בעירייה רח' הרצל 68 ראשל"צ טל' 993903/7 מען למכתבים רח' רוטשילד 24 ראשל"צ.

7. מורים לשנת הלימודים תשמ"ט
מקצועות: תנ"ך, אנגלית, מדעי-החברה/כלכלה, היסטוריה, פיסיקה, חשמל, מתמטיקה, ספרות, סוציולוגיה, כימיה, ביולוגיה, גאוגרפיה, מקצועות המנהל, אלקטרוניקה, שיווק, תולדות עם ישראל, גננות מקרבות, חנ"ג בנות, קירור ומזוג אויר, מרכז חינוך סביבתי בתפקיד כללי (כולל הוראה).
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בשעות העבודה לטל' 9666384 מר חינוך על-יסודי באגף החינוך רח' מוהליבר 42 פינת פינסקר.
לתיכון מקיף ממלכתי דתי – מורים במקצועות: ביולוגיה, תלמוד, תושב"ע, תנ"ך, אנגלית, מתמטיקה.
מורים יראי שמים מתבקשים לפנות למנהל ביה"ס מר יוסף גליק טל' 9650969 או למחלקה לחינוך על-יסודי.

המועצה המקומית אור-יהודה
לפרויקט לגילאי 0-3
דרושים
1. גננת בכירה לפעוטון בשתוף הורים
2. מרפאה בעסוק
3. מורה לריתמוסיקה
לפנות אל יהודית טל' 03-348403 03-354111

גם את/ה יכול/ה להרויח
3,168 ש"ח
ברוטו בחודש + ביטוח מנהלים בפרוייקטים פרסומיים ברחבי הארץ.
אם את/ה:
✔ מוכר/ת מעולה
✔ בעל/ת הופעה נאה
✔ כושר שכנוע
✔ בעל/ת נסיון קודם (רצוי)

לתאום ראיונות להתקשר:
שרון, שפלה, י"ם - ליובל
03-5103846/8/9
חיפה והצפון - למקסים
טל: 04-668773,660745

דרושים
מורים
להכנה לבגרות במקצועות:
★ מתמטיקה
★ אנגלית
כישורים:
בעל תואר B.A ותעודת הוראה עם נסיון בהכנה לבגרות של 5 שנים לפחות.
פניות בכתב אל: מכללת עמק יזרעאל, מכינה לבגרות, ד.נ. עמק יזרעאל מיקוד 19315

---

europcar השכרת רכב
דרוש
מכונאי רכב
לאחר שרות צבאי
נא לפנות ליורופקאר 03-337951 לקביעת ראיון

בי"ס התיכון לאיזור רמת-הלוד
טל' – 08-224768
לשנת הלימודים תשמ"ט
דרושים
מורים לאנגלית, תושב"עים, פילוסופיה יהודית, הצרפתית.

בוא להנות באינטל
אינטל אלקטרוניקה – החברה המובילה בייצור רכיבי VLSI למחשבים ולמערכות ספרתיות.
דרוש
קנין בכיר
לרכש בקנה מידה גדול ובמגוון רחב של תחומים בארץ ובחו"ל.
★ נסיון של 3 שנים ומעלה ברכש, בתעשיה עתירת ידע/טכנולוגית.
★ השכלה אקדמית – יתרון לבעלי תואר שני במנהל עסקים.
★ נסיון בנהול משא ומתן עם ספקים בארץ ובחו"ל.
★ יכולת תקשורת בינאישית גבוהה.
★ כושר הבעה מעולה בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית.
★ נסיון בעבודה עם מערכות לוגיסטיקה ממוחשבות.
המועמדים יפנו בצרוף קורות-חיים מפורטים, וביניהם הכשרה, מספר תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה
ת.ד. 3173 ירושלים 91031
intel פסגת הטכנולוגיה

למפעל תעשיתי באיזור גוש-דן
דרוש
מסיק דודי קיטור
בעל רשיון מסיק לדודי קיטור לחץ נמוך 6–8 אטמוספרות.
נסיון קודם מוכח של 5 שנים.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 1993 ת"א – 6101 עבור "מסיק דודי קיטור"

דרושה לחברת יבוא
מנהלת חשבונות מנוסה
שולטת בניהול הנהלת חשבונות מלאה דרך מחשב עם תוכנת "מסר"
למשרה מלאה ומענינת
לרציניות בלבד
טל: 03-7513568 03-7513582 לאבי

למפעל תעשיתי בחולון
דרוש
פחח רכב
בעל נסיון בעבודות פחחות במשאיות.
מועמדים מתאימים תושבי האיזור מתבקשים לפנות למנהל המוסך בטלפון 03-880131 החל מיום ראשון.
תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים.

ל"קלף" אבטחה בע"מ
★ מאבטחים
למיקוד בעסקי בת"א
★ שומרים
למיקוד בעסקי בלוד – משמרות, קו-גיל 55
★ בקלף
בשק אישי
2000 שיח באזור ת"א
תנאים מצויינים
טל. 03-622487/9
03-614826

ש.ר. ברים מוצבורות בע"מ דרוש
סוכן/ת
להפצת מכשירי יהודי בתחום כלי עבודה
★ בעל רכב
02-521289

קיבוץ גניגר
מחפש
בני משק
בשנת חופש לעבודה בתעשייה.
נא להתקשר לטלפון 06-549151 לגיורא בשעות היום

שקיה – קבוצת גבע
דרושה
מנהלת חנות בבת"ים
רצוי נסיון קודם.
347241/2 מיום א'

בית ספר התיכון המקיף
ע"ש ת. רקוסין
רמלה, ת.ד. 135 טל. 08-223985
לשנה"ל תשמ"ט
דרושים
מורים
למקצועות עיוניים: ★ מתמטיקה ★ פיסיקה ★ כימיה ★ תנ"ך ★ לשון ★ הסטוריה ★ אנגלית.
יועצת חינוכית
למקצועות טכניים: ★ מכונאות תעופה ★ שרטוט ★ טכנולוגיה ★ חשמל ★ אופנה – תפירה.
בפרטים לפנות בשעות העבודה לביה"ס. ובשעות הערב:
עבור מקצועות עיוניים טל' 08-229617,
עבור מקצועות טכניים טל' 08-231893

לבית ספר תיכון קיבוצי "רמות-יזהר" בקיבוץ מעברות
דרושים
★ מורה לספרות ולשון
★ מורה למתמטיקה ופיזיקה
★ מורה לביולוגיה
עם תוק, ללא מגורים במקום
לפנות בטלפונים: 053-682817-9
בין השעות 7.00–14.30

מול"ה-סנטר
להדרכת קורס "מטמורפוז"
דרושים מרצים, בעלי המקצועות הבאים:
★ מאפרים/ות מקצועיים/יות
★ קוסמטיקאיות
★ מתאמי/ות צבע
★ תזונאים/ות דיאטקנים/יות
★ מעצבי/ות שיער
במרכז דרושות
דיילות מכירה.
לפנות בטלפון: 323863, 03-231013, צביקי

בוא/י להתברג במערך שיווק
של חברה אמריקאית, בעבודת מכירות ו/או בעבודת מכירות בטלפון (טלמרקטינג) בשעות אחה"צ והערב.
טל. 03-7513395 אביבה

לס.א.מ. שרותי בריאות וסעד בע"מ
דרושים
★ רופא המוסד
(רצוי נסיון בריאות)
★ מרפאה בעיסוק
לקבלת פרטים נא להתקשר לטל' 03-5366175, 03-5366352 לבקש את גליה.

למוסד ציבורי בת"א
דרושה:
מזכירה בכירה
למשרה מלאה
1. שפת אם אנגלית
2. שליטה מלאה בעברית
3. ידע בקצרנות
4. ניסיון בעבודות ארגון ומזכירות
5. כשר התבטאות בכתב ובע"פ
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים וניסיון מקצועי אל מנהל המנגנון ת.ד. 33159 ת"א מיקוד: 64237

למפעל מזון גדול באיזור עפולה
דרוש
איש מכירות
לאזור הצפון
הכישורים הדרושים:
★ ניסיון במכירות
★ רשיון נהיגה – חובה (יתרון לבעל רכב)
בדבר פרטים לפנות בכתב לת.ד. 2445 עפולה מיקוד 18102 בצירוף קורות חיים (ע"ג המעטפה לציין עבור "איש מכירות")

דרושות
2 אחיות מוסמכות
לקיבוץ כפר הנשיא
(ע"י ראש פינה)
נא להתקשר בין השעות 10.30–12.30 06-932970
ובין 19.30–22.00
06-932545 06-932589

לחברה פיננסית גדולה בתל-אביב דרושה
מזכירה
דרישות: ★ נסיון בעבודה עם קהל
★ יכולת עבודה בתנאי לחץ
★ הדפסה בעברית
★ משרה מלאה 8.00–17.00
לפרטים: 03-623824

למוסד ציבורי ארצי
דרוש
עוזר למנהל המנגנון
כישורים נדרשים:
1. בעל תואר B.A. או M.A. בלימודי עבודה או כלכלה ומינהל עסקים
2. ידע בהסכמים קיבוציים בשרות הציבורי
3. ידע בדיני עבודה
4. כושר התבטאות בכתב ובע"פ
5. כושר ניהול מו"מ
6. ידע במחשבים
7. נסיון מעשי

מועמדים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים וניסיון מקצועי אל מנהל המנגנון ת.ד. 33159 ת"א מיקוד: 64237

למחלקה משפטית של חב' ציבורית
דרוש
עו"ד
עם נסיון של שנתיים לפחות בתחום המשפט האזרחי לרבות הופעות בבתי משפט
טל' 03-627016-7
בין 8.00–15.30

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
סגן מנח"ש ראשי
דרישות התפקיד:
★ רואה חשבון
★ ידע במערכות הנה"ח ממוחשבות רב-מטבעיות
★ 5 שנות נסיון והכרת תחומי שכר ומע"מ, ספקים, ביטוח ומעקב תקציבי
★ נסיון בניהול צוות עובדים
★ 6 ימי עבודה בשבוע ותכונות לעבוד שעות נוספות
מועמדים הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ורקע מתאים, לת.ד. 7163 ת"א, עבור סגן מנח"ש

מחלקות המודעות של "מוניטין" "כספים"
מ ת ר ח ב ו ת
דרושים/ות אנשי מכירות
התפקיד מעניין ומלא אתגר
למתאימים: בסיס + אחוזים ובונוסים
בעלי כושר שיכנוע, הופעה ונסיון יפנו לתאום פגישה בטלפון: 03-254227
לבקש את חגית.
הדרכה תינתן במקום

לרם תעשיות באשדוד
דרוש
איש מכירות רציני
בענף המתכת
★ בעל כושר שיכנוע ונמרץ
★ עם רכב
★ גיל 30 פלוס
★ תנאים טובים למתאימים
לפנות ליהודה, באשדוד
08-561001-2-3 בין השעות 9.00 – 16.00 מיום ראשון

לחברת עמית בע"מ – עמילות מכס ותחבורה
דרוש
מנהל
מח' תובלה בינלאומית
ניסיון ניהולי למחלקה בת 10 אנשים, ניסיון מוכח בתובלה בינלאומית
טל: 294441 ת.ד. 2205 ת"א 61021
סודיות מובטחת

דרושים
עובדים ללול
מאזור יהוד - פ"ת
פרטים בטלפון 03-9324945 בשעות הערב

קיבוץ שריד
מחפש
מורה
לשנת הלימודים תשמ"ט לכיתות א', ה', ו' למגמת קליטה,
להתקשר 06-548111

לחברה לתכנון וביצוע תערוכות
דרושה
מנהלת חשבונות
לחצי משרה 8.30-13.00
03-746454 03-771851

שקיה-קבוצת גבע
דרושה
עוזרת לנהלת חשבונות
בעלת התמצאות בנושא תושבת אור-יהודה והסביבה
347241/2 מיום א'.

קיבוץ נען בנגב
מנהל עבודה מנוסה לבנין
לפנות בשעות הערב
(ערב) 08-442387

למשרד ראיה
דרושים
★ מבקר/ת עם נסיון
★ יועצ/ת מס
טל – 03-663577

דירות

וילות ובתים

ברעננה בפרויקט "גני השיאים" הזולה מכירת שלב ב' בשכונת קוטג'ים דו משפחתיים החל מ-165,000. תנאי תשלום ובטחונות מעולים! "ישראהאוז" (5370) 052-456049

באבן-יהודה למכירה/ להשכרה בית חצי דונם 03-478974 בערב (29842)

בראשל"צ קוטג' (גן-נחום) בבניה 7+ מרתף "שיכון-נכסים" (29310) 03-9667730

בראשפינה. בית ברחוב העליון. הצעות. מינימום 70,000 (28358) 03-5403845

ברמות-צהלה קוטג' מפואר בבניה 6 חדרים+ מרתף 275,000 (26752) 03-442347

ברעננה קוטג', 7, גינה+ פטיו+ ארכיטקטורה מיוחדת (26107) 03-241372

בהזדמנות בנס-ציונה במרכז קוטג' מפואר 6 חדרים 08-467614 (4906)

איך להגיע לקוטג' שופשף ליס משכנתא צמודה עד 55,000 ש"ח ב-7½ ריבית ל-12 שנה. 3% הנחה ערבות בנקאית צמודה נוה-הברון, זכרון-יעקב משרד מכירות: (4112) 06-396817

בכוכב-יאיר וילות, מיידי, צלצלו לקבוע סיור "הצומת" (27893) 052-20533

קבלנים מציעים

ברעננה ברחוב בר-אילן דירות פאר מרווחות וגדולות בנות 4-5 חדרים לפנות "ציטרין" מטקציק" חברה קבלנית לבנין בע"מ רח' ה"ה באייר 28 (כיכר המדינה) 03-251329 טלפון בשעות 11.00-13.00, 17.00-19.00 (פרט ליום ג' אחה"צ) (9329)

חברת ירון-ישעיהו מציעה בכפר-גנים בפתח-תקוה מבחר דירות קוטג'ים, דירות בנות 3½, 4, 5, 6 חדרים +מרפסות שמש ודירות גג 912068 03-906132 (28037)

"פרל-בינבוים" "קבלנים" בבנין הנבנה ברחוב קלוז בצפון ת"א נותרו 4 חדרים +פנטהאוז 5 חדרים 03-867690 03-597344 מ-9.00 עד 16.00 בערב (24432) 03-459608

דירות למכירה

בב"ש ברחוב 32, דירות 5 ענקיות +מרפסות פתוחות מירצקי (26213) 03-413501

ת"א-יפו

דירות למכירה

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות המומחים למשכנתאות. לפרטים: תל-אביב, רח' החשמונאים 123, 03-5614081-9 חולון, שד' קוגל 25, 03-881471-2 בת-ים, שד' העצמאות 64, 03-587924 רמת-גן, רח' ביאליק 12, 03-721644 פתח-תקוה, רח' חובבי-ציון 29, (7925) 03-900345-6

בגני-צהלה מדליקה! +נוף עדיפות לפינוי ארוך 03-5446064 (21768) 03-5447489

מבצע ברמת-אביב ג' 4-5 יוקרתיים (לובי מפואר, אינטרקום T.V תריסים חשמליים, אנטנה לווינית שיש בסלון, מרפסת שיזוף ועוד...) 4 מרווחים 107 מ"ר החל מ-209,000 ש"ח 5 אקסקלוסיביים 148 מ"ר החל מ-250,000 ש"ח פנטהאוז אמיתי (במפלס אחד) ודירות גג בתוספת מע"מ במזומן, אפשרות לתשלומים נוחים ומשכנתאות. "ישקו" 03-426293 "ISCO" (9690)

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

ברמת-גן 4 חדרים בהרצ"ב כחדשה 4+ חדרים בז'בוטינסקי קומה גבוהה חדשה. "בני" השקעות (30411) 03-722654

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

חדש לראשונה ברמת-אביב ג'. פרוייקט עם מעלית שבת, מרפסות פתוחות, אינטרקום T.V, שיש בסלון, לובי מפואר, 4 חדרים, 138 מ"ר, החל מ-$141,500, 5 חדרים, 154 מ"ר החל מ-$173,500, פנטהאוז דופלקס, בתוספת מע"מ במזומן, אפשרות לתשלומים נוחים ומשכנתאות "ישקו" "ISCO" 03-426293-4-5-6 (26457)

בגבעתיים במקומות היפים 3-4½ 5 +דירות גג 03-7518743 (12468) 03-7513518

שרון

דירות למכירה

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות המומחים למשכנתאות. לפרטים: הרצליה, רח' סוקולוב 11, 052-84354 נתניה; רח' הנוטע 16, חדרה, 053-337523-4 רח' פלטניק, 06-324224 (2949)

קוטג'+ גינה. חדש. מיידי. 5 חדרים בשלושה מפלסים. מיקום בשכונת הקוטג'ים "גני-סביון", 10 דקות מתל-אביב. מחיר 75,000 דולר בתנאים מצויינים. 25,000 דולר במזומן, 50,000 דולר במשכנתא בתנאי בנק לאומי למשכנתאות (תשלום קבוע 940 ש"ח בחודש). לקביעת פגישה בקוטג' בשבת (535) 03-9644980

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות גג

למכירה פנטהאוז מהיב באיזור כיכר-המדינה "רד" (5373) 03-249357

ברמת-אביב ג' פנטהאוז מפואר 360 מ"ר כולל כל הציוד והריהוט 03-421797 ,414808 (30528)

ברמת-אביב ג' דירת גג ענקית ומפוארת תוספת רבות 03-413501 (25942)

בפ"ת בהרצל 4½+גג מפוארת דירה בקומה בית 03-907561 בעבודה 03-907577 (3127)

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

דירות בדמי-מפתח

ביד-אליהו 2 מסודרת קומפלט+ גינה 26,000 "תיווך אילון" 03-338264 (21204)

חדרים מרוהטים

עסקים

פתח עסק למכשירי כתיבה! הצטרף ל"דפנה" רשת חנויות ארצית פרסים: דפנה בע"מ חולון, המלאכה 15א' פינת הפלד (צומת סמטו) 03-5576567 (27715)

هكذا من الأصل

مكان الأصل

למיזוג אוויר לרכב למכירה מטוסט, גלגלים תושבות ועוד... (26377) 053-622037

להשכרה!! לרציניים!! בת"א מפעל לייצוא ועיבוד בשרו +מכונות אוטומטיות +חדרי הקפאה +רכב +120 מ"ר ובבית 03-380414 (26267) 03-421591

למציגים ב"אדם ומעונו" בתחום כלי בית ומטבח. להיש בלעדי בעבודה 057-39064 (26146)

מחסנים

אולמות

למכירה אולם תצוגה מפואר בקריית אריה, פ"ת, לכל מטרה, 240 מ"ר 995376 942643 (5879)

להשכרה מול הקניון "2000" 1000 מ"ק לתצוגה (מתאים לאולם ספורט) "רשף-נכסים" (21905) 03-5742777

חנויות

ראשל"צ (במדרחוב) חנות להשכרה (צייד למכירה) "סיון-נכסים" (29447) 03-9667730

לכל מטרה! להשכרה בדיזנגוף! במיקום מצויין חנות גדולה 03-200450 03-201475 (27302) "לעם"

משרדים

להשכרה 3 חדרים מפוארים ב"בית אמריקה", ת"א (27883) 03-252343

לחברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה, דרוש להקמת מפעל מגרש בסביבות 2000 מ"ר באזורים: הרצליה, רעננה, רמת-השרון, רמת-החייל. הצעות יש להפנות לת.ד. 5668 הרצליה (5361)

לוד הבורסה!! להשכרה בנין בודד 1200 מ"ר +טלפונים +מזגנים $7.5 "אנגלו-סכסון" (26931) 03-738121

בהזדמנות! במלצ'ט! 175 מ"ר + חניות + טלפונים. "מצודה" (26094) 03-219188

דרושה לרכישה קומת משרדים בנויה או מושכרת כ-800 מ"ר בגוש-דן. פלדום נכסים (מלד"ן) 03-264625 (15841)

למכירה משרדים בבניה ליד בנין אבגד ברמת-גן (7922) 03-746933

בת"א, ר"ג: 150 - 250 מ"ר, מפואר. "נ.ת.מ" נכסים" 03-375735 (3499)

להשכרה בגשר ההלכה 100 - 200 מ"ר משרדים "רשף-נכסים" $10 (28240) 5742777

להשכרה בגבול ת"א מבנה עצמאי 3000 מ"ר "רשף-נכסים" $8 (28236) 5742777

מבני תעשיה

למכירה/ השכרה במפרץ חיפה מבנה תעשיה 1600 מ"ר משרדים טלקס 6 טלפונים על מגרש 4000 או 8000 מ"ר בעבודה (5269) 04-727345

בחולון ת"א: ק"ק, 1000 מ"ר + חניה "נ.ת.מ" נכסים" 03-375735 (5120)

להשכרה בקריית אריה 5000 מ"ר ק"ק גבוה למ"ר "רשף" $4½ נכסים" 03-5742777 (27936)

מגרשים

בהזדמנות למכירה בראשל"צ 5 דונם קאבו לתעשיה 5742777 (27456)

דרושים מגרשים בת"א רמת-גן ובגוש-דן "בני השקעות" 03-722654 (27141)

ברמת-גן בקומבינציה, מגרש למשרדים "בני השקעות" 03-722654 (9788)

בראשל"צ 1. בקריית כורש 350 מ"ר לקוטג'ים 2. במזרח 250 מ"ר לדו משפחתי "סיון-נכסים" (28116) 03-9667730

בנין-בנה במרכז לבניה מיידית לוילות 30,000 דולר כולל מע"מ ופיתוח, 2000 במזומן היתרה במשכנתא. 08-574335 במשרד 08-574823 בערב: (27922) 08-574587

למכירה בראשון-לציון 10 דונם לתעשיה. מפרטי "רשף-נכסים" (24287) 03-5742777

ביהוד ק.ביאליסטוק. מגרשים, וקוטג'ים, בתשלומים נוחים אלדר 03-5364933-4-5 (12598)

הצעות עבודה

"DenTemp", כח אדם למרפאות שיניים, מציע עבודה קבועה וזמנית לסייעות ושיננות 03-232202 (5555)

פקידה מנוסה לעבודות משרד שונות ברמת-החייל, כולל טלפונים והדפסות טלפון (30546) 03-498357

מפעיל למערכות צילום ממוחשבות. העבודה במשמרות. אי.טי.סי.אי. חולון-יצחק 58 ת"א (30439) 13.00-מ

לחברת הפקות דרושה נערה יפה למכירות לחודשיים 03-458869 (30413) .03-451681

עובדי ייצור למשמרות ומלגזנים לעבודה מיידית, שכר גבוה 03-907634 B.R.L (30255) 03-9342336

לחברת שרותי במה עובדי במה רשיון ג' יתרון 03-267903 (30173)

לניהול עבודה בשעות בלתי שגרתיות, דרוש אדם רציני, רצוי קצין משוחרר, הגר באזור תל-אביב בעל טלפון ורכב חובה. לפנות בכתב בצירוף המלצות, תעודות ונסיון בעבודה לת.ד. 14288 תל-אביב (30115) 61142

בוגר תיכון נמרץ לאחר צבא לעבודה משרדית "א.ב.א" 03-451729 (29791)

עובדי מחסן בלתי מקצועיים מנתניה לעבודה קבועה "א.ב.א" 03-5467156 (29754)

מרכזנית נאה ומנוסה למשרה חלקית בבוקר לת"א "א.ת.ו" (29653) 03-371470

פועלים חרוצים לחולון, פ"ת בני-ברק תנאים מצויינים "א.ת.ו" (29384) 03-371465

עובד יצור למשמרת שניה בחברת אלקטרוניקה גדולה בתל-אביב תנאים מצויינים "א.ת.ו" (29115) 03-371465

מתקין מיזוג אויר לרכב מנוסה מאוד לנתניה תנאים מצויינים "א.ת.ו" (29112) 03-371465

פועלי יצור לעבודה קבועה מיידית בצריפין יש הסעות "א.ת.ו" (29064) 03-371465

ל"א.ת.ו" דרושים: 1. נגר רהיטים מנוסה ידיעה בקריאת שירטוט 2. מסגר אוחזקה מנוסה 3. צבעי רהיטים מנוסה לעבודה באזור צריפין יש הסעות!! 03-371465 (29042)

1,300 ש"ח נטו לעובדי ייצור בתל-אביב 3 משמרות, גילאי 26 ומעלה "תנופה" 03-734288-9, 03-883636 (29002) .052-547777

בוגרי בית ספר מקצועי לאחר שירות צבאי רקע טכני ללימוד מקצוע במפעל תעשייתי 5 ימי עבודה +ארוחות לתושבי חולון בת-ים 03-5101420 (28788)

בלכלנים מנוסים בתחום תקציב ותמחיר +ידע בחשבונאות למפעל עתיר ידע ברחובות 03-286111 (27871) 03-9659733

מלחימות מנוסות לחיווט והרכבת מעגלים מודפסים למפעל אלקטרוניקה בבני-ברק, דרוש נסיון קודם של שנתיים לפחות. 5 ימי עבודה בשבוע 03-704610 מיום א' (27285)

דרושים צעירים/ות אחרי צבא עד גיל 25 בלבד לעבודה במשרה מלאה בשכר גבוה, תנאים מלאים מ' מקומות מוכבל 621587 (27196)

מחווטות/ מלחימות/ מרכיבות +נסיון לת"א ור"ג. ולאשדוד למשמרת שניה בלבד (24:00-16:00) 03-5449848 (25877) .08-465277

עובדי ייצור והרכבות למפעלי תעשיה בנס-ציונה, רמלה, חולון פ"ת ורמה"ש 03-286111 (25823) 03-9659733

עובדי ייצור +רקע טכני, אחרי שרות צבאי, למשמרות בבתי"ם חולון וראשל"צ. (25809) .03-5449848

עובדים בלתי מקצועיים בעלי רקע או השכלה טכניים לעבודה במשמרות במפעלי מכונות עתי"ד (26640) 03-5031502

מפעילי C.N.C מנוסים ידע בניקוב/ כרסום למפעלי אלקטרוניקה בלוד ות"א. 03-286111 (26632) 03-9659733

סטודנטים למרכז מידע (לעבודת משמרות) לאזורים: ת"א, הרצליה ורמלה 03-286111 (25808) 03-9659733

חוקר מנוסה עם ותק לתפקיד מרכזי ת.ד 11805 תל-אביב (26598)

רתכי שריון/ ארגון/ CO_2 חשמל +נסיון למשרות בגוש-דן ובלוד. 03-5449848, 053-338901 (25742) .08-465277

קופאים/יות לרשתות השיווק לאזורים: רמת-אביב, ר"ג וגבעתיים (26430) 03-286111

רק בודדים מבין העונים למודעה יתאימו להצעתנו: אנחנו מוכרחים להיות ברורים. הצעתנו מיועדת אך ורק לאנשים רציניים המעוניינים להתקדם בחיים. אם אתה בעל השכלה תיכונית או מקצועית, מסוגל לנהל מו"מ, לקבל החלטות באופן עצמאי ואתה מוכן לעבוד, קשה נסה את עתידך בחברה פיננסית מצליחה ודינמית. התקשר אלינו עוד היום לקביעת פגישה ובדיקת התאמתך. סודיות מובטחת. טלפון: (25657) 03-299865

לחברה ארצית לשרותי כח אדם דרוש מנהל סניף לרחובות. נסיון במשאבי אנוש, ידע ומיון כ"א, מו"מ וקשרים עם לקוחות, צעיר דינאמי ובעל רכב פרטי (25615) 03-295707

למשרד סוכני מכס מרכזנית מקצועית למשרה מלאה 03-337853 לשמר (26071)

לחברת בניה לעבודות ציבוריות דרושים: 1. מהנדס 2. מנהל עבודה חמש שנות נסיון 3. מזכירה 4. נהג (25565) 03-659251-2

פקידים/ות

כתבנית אנגלית/ עברית מעולה למשרה מלאה בחברת ביטוח בת"א (30551) 03-286111

מזכירת מנכ"ל, אקדמאית +עיבוד תמלילים עברית/ אנגלית נכונות לשעות נוספות למפעל אלקטרוניקה בחולון 03-286111 (30550) 03-9659733

מעבדת תמלילים עברית/ אנגלית ברמת שפת אם למשרה מלאה במפעל אלקטרוניקה בת"א 03-286111 (30548) 03-9659733

למשרד שמאים נגדי בפ"ת דרושה כתבנית לעבודה על מחשב טלפון 03-9233232 (30304) 03-9240811

כתבנית אנגלית שפת אם מנוסה לת"א/ פ"ת תנאים טובים "א.ת.ו" (29672) 03-371465

פקידה +נסיון בעיבוד תמלילים א-ב לשעות הצהריים בתל-אביב תנאים מצויינים "א.ת.ו" (29237) 03-371465

פקיד יבוא יצוא מנוסה, שפת אם אנגלית לחברה גדולה בתל-אביב 03-371465 "א.ת.ו" (29172)

מזכירה למנהל מחלקה+ הדפסה במעבד תמלילים עברית/ אנגלית למפעל עתיר ידע ברחובות 03-286111 (26845) 03-9659733

מזכירה בכירה לסמנכ"ל התבורה בתל-אביב. גיל 30-40. מ-07.30 - 16.00, 5 ימים: (26684) 08-471182

מזכירה לסוכנות ביטוח נסיון קודם בביטוח הכרחי למשרה מלאה בת"א. 03-286111 (26605)

למפעל לייצור בגדי ילדים ברמת-החייל פקידה לניהול משרד+ ידע בהנה"ח הכרת עבודה עם מחשב חובה 5 ימים בשבוע על 03-498895 03-483127 לרחל או אביב (26573)

כתבנית אנגלית שפת אם, מנוסה +קורספונדנציה אנגלית למפעל עתיר ידע באזור לוד 03-286111 (25811) 03-9659733

פקיד ייבוא 1/או רכש מנוסה, אנגלית ברמה גבוהה חובה, ליום מלא (17.00 - 8.00), לתקופה ממושכת בת"א "מנטאור" בן-יהודה 12 ת"א, א'-ה' 14.00 03-298877 8.00 (25724)

מנהלת משרד דוברת פורטוגזית הדפסה אנגלית עיברית לחברה גדולה בתל-אביב (למשרה מלאה) (25620) .03-286111

עובדי מחשב

קלדנית משוף מנוסה באלפא נמרי כלל ידע באנגלית, יום אחד לתקופה ממושכת בת"א, "מנטאור" בן-יהודה 12 ת"א, א'-ה' 14.00, 03-298877 ,08.00 (27617)

קלדנית השבשבה מנוסה, לתקופה ממושכת, לשעות אחה"צ, בתל-אביב, "מנטאור" בן-יהודה 12 ת"א, א'-ה' 14.00 03-298877 ,8.00 (27564)

דרוש מפעיל למחשב אי.בי.אם 36 (נכון) בעל נסיון של שנתיים לפחות. העבודה לפי שעות. לפנות: לגברת (26857) 03-613255

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר ב"דבר" ראשון בבוקר

גזירה תפירה

● תופרות לזינגר +אוברלוק למפעל בת"א למשרה מלאה תנאים טובים (5367) 03-828340

"לקססודרומודל": 1. תופרות 2. מבקרות טיב 3. בנות לעבודות עזר בתפירה 03-814424-5-6 (15401)

דרושות תופרות זינגר ואוברלוק למתאימות תנאים מצויינים (29333) 03-812762

שמש שירותי תפירה בע"מ מקבלים עבודות אוברלוק -זינגר בכל כמות 03-5565120 (26953)

ל"דומנטקס" בחולון דרושות תופרות מקצועיות +תנאים סוציאליים 03-5593236 (25757)

טכנאים הנדסאים

הנדסאי אלקטרוניקה מנוסה בפיתוח דיגיטלי לייזור אלקטרוני למפעל עתיר ידע באזור רחובות 03-286111, (30549) 03-9659733

לפל־קל דרושה הנדסאית קונסטרוקציה לתיכנון ושירטוט 03-410624, (29218) 03-425685

הנדסאי ייצור מנוסה בהעברה מפיתוח לייצור, תיקי מוצר +ידע במחשב ותיב"ם למפעל אלקטרוניקה בחולון. 03-286111 (26683) 03-9659733

הנדסאי אלקטרוניקה נסיון שנתיים בניהול תיקי מוצר ושינויים הנדסיים למפעל אלקטרוניקה בת"א (25798) 03-286111

הנהלת חשבונות

חשב/ת שכר מנוסה בהשבות שכר ממוחשבת למשרה מלאה בפ"ת. (25900) 03-5449848.

לרשת ארצית דרושה מנהלת חשבונות סוג 3 בעלת נסיון למשרה מלאה טלפון (25752) 03-497804-8

שרטוט וגרפיקה

עובדי דפוס

חשמל ואלקטרוניקה

חשמלאי מוסמך ומנוסה לראשל"צ לעבודה ומגוונת תנאים מצויינים "א.ת.ג" 03-371465 (29695)

חווט/ת לוחות חשמל מנוסה לת"א ורעננה -השעות "א.ת.ג" (29683) 03-371465

דרוש חשמלאי +עוזר חשמלאי לתעשייה. תנאים טובים (27405) 03-5792424

לגליקו "מוגי" אוזר לרכב דרושים חשמלאי רכב סוג 3 ומעלה. תנאים טובים למתאימים. טל: 03-5565773 מיום א' (26588)

עובדי יהלומים

מחסנאים

מפ"ט מנוסה, רישיון ב' לת"א/בני־ברק תנאים מצויינים "א.ת.ג" (29459) 03-371465

מפ"טים לחלקי חילוף לרכב מנוסים להרצליה, בני־ברק, יהוד תנאים טובים למתאימים 03-371465 "א.ת.ג" (29315)

ספרים/ות

נגרים

נהגים

מוכרים/ות

"לקססודרומודל" מוכרות בעלות הופעה נאה לשעות אחה"צ מ־19.00־14.00 03-814424-5-6 (23888)

דרושים פועלי אקפוסט לאבני משקל 1.50 ומעלה אפשרות התחלת העבודה מחוץ למפעל. דרוש פועל אקפוסט למנוזי אבני משקל 1.50 ומעלה 7515680 (26031)

סוכנים — מקדמי מכירות

ל"עמית" דרוש/ה מקדם/ת מכירות, לעבודת שטח. רצוי נסיון שכר +אחוזים. לראיון: 03-5449626 (28914)

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

לזוג אקדמאי בבוסטון (ארה"ב) מטפלת מסורה לטיפול בילד תמוד שנתיים. נסיון +המלצות התמונה הכבוד תגורים +כלכלה +משכורת כתבו לניול דרך השלום 83 ת"א (28129)

למפעל סריגה דרושים: גזרן/ית והתנן ל־5 ימים בשבוע גבי מדל לגבורה 03-376392 ת"א 32 מיום א'

מעצבת לנשים גברים וילדים למשרה מלאה 03-827294 03-827473 (26176)

קלדנית מסוף מנוסה בהוצאת חומר הגדה"ש, ל־6 שעות ביום. "טמאא" ביהודה 12 ת"א א'־ה' 14:00־08:00 (25784) 03-298877.

לרשת ארצית דרושה קלדנית בעלת נסיון בהנה"ש למשרה מלאה טלפון (25762) 03-497804-8

חורטים/ כרסמים קונבנציונליים או C.N.C בוגרי בי"ס מקצועי פרופיל צבאי 72 ומעלה לת"א. 03-5449848, 053-338901, (25760) 08-465277

טבחים — קונדיטורים

בעלי מקצוע

רתכים בעלי נסיון ל"אודים" א.ת. הרצליה תנאים טובים למתאימים (27083) 052-554513

רתכי ארגון CO2 מנוסים +ידע בקריאת שרטוטים למפעל אלקטרוניקה בלוד (תנאים טובים) 03-286111 (26641) 03-9659733

מסג/ רתך מנוסה +ידע טוב בריתות Co2 לחברה תעשייתית באשדוד ותולון שכר מצויין!! 03-372304 (26535)

3200.- ש"ח ברוטו לסוכן חרוץ +רכב 03-876267 03-878893 (26189) בחול

מנהל מכירות ושיווק משאיות, נסיון 10 שנים ומעלה במכירות רכב, לת"א 03-5449848. (25832)

לשיווק ציוד למוסכים דרוש איש מכירות בעל רקע טכני ונכונות לעבודה מאומצת עם אתגרים מקצועיים תנאים טובים למתאימים 03-706142 03-795127 (25770)

מפעילי ציוד מכני

פועלים/ות

עובדים בלתי מקצועיים לעבודה במחסן משמרת אחה"צ "א.כ.א." (29771) 03-451729

פועלי יצור לחולון, פ"ת ובני־ברק תנאים טובים למתאימים "א.ת.ג" (29430) 03-371465

בחורות לאתר שרות צבאי לעבודות ייצור בת"א 03-5449848. (25843)

עובדי נקיון

עובדי מוסך

מכונאי תעשיה, מכונאי רכב, ומכונאי כללי ומלגזות שכר גבוה מאוד 03-907634 B.R.L (30263) 03-9342336

מכונאי אחזקה לקו יצור במפעל תעשייתי באזור חולון "א.כ.א." (29715) 03-451729

מסגר/ רתך מנוסה לעבודה בחולון, בני־ברק, יהוד, פ"ת ות"א תנאים מצויינים "א.ת.ג" (29658) 03-371465

מסגר/ בבלנון מנוסה לעבודה מיידית וקבועה בבני־ברק "א.ת.ג" (29060) 03-371465

עובדי מתכת

שומרים

פנסיונרים

למועדון לילה יוקרתי בנתניה דרושים מאבטחים חסונים לעבודה בשעות הלילה, למתאימים שכר יהולם 23 דיינס 03-239880 ת"א (27261)

שרותי אחיות

שליחים

שליח לשליחויות פנים, עבודות לילה, 4—5 שעות מ־22.00, 6 לילות בשבוע למתחילת החודש. טל: 03-212333 לכרמלה בין 09.00—13.00 (30328)

מוסדות

ביקוש עבודה

מנהל מכירות בכיר פנוי לעבודה מיום ראשון (30542) 03-5462277

חניה

דירות

אשדוד

הצעות עבודה

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981 לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי. נשוי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

באר שבע והדרום

דירות

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות "המומחים למשכנתאות. לפרטים: באר־שבע, רח' מצדה, מרכז הנגב, 057-76183 קרית־גת, חנות אגד החדשה, חנות 6, 051-84777, אשדוד, מרכז מסחרי ד', מ.ה. שפירא, 08-552334-5 ראשון־לציון, רח' הרצל 44 03-9664175 רחובות, רח' בית הפועלים 4, 08-451861 ורמלה, רח' הרצל 65, 08-230939 (74)

אילת

עסקים

מגרשים

מכוניות

כל הקונה מכונית מדגם ב.ם.וו 316 מספר זיהוי 1148986 או אודי 80 מספר זיהוי 3538185 בסמו יבוא על קרן הצבי המוצא הישר יבוא על שכרו 02-234203 (26634)

אודי

אוטוביאנקי

1982 ג'וניור שלישית שמורה +טסט לשנה 03-5034083 (30239) 03-845614

הלוח הכללי הד כפול ומכופל

هكذا من الأصل

מכזא מן الأصل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

• בהזדמנות ג'נטיר 1985 +תוספות פרטית ש"ח 12.500 03-548822 (25555)

• ג'נטיר 1984 מפרטי מעולה בהזדמנות +רדיו טייפ 03-494550 (25535)

• 1979 שמורה ססס לשנה מהירון 03-5512748 ,03-9613146 (25403)

• ג'נטיר 1982 במצב מצויין תוספות לא בשבת 03-258584 (25412)

• L.X. 1985 במצב מצויין 03-880501 ,03-845454 (25385)

• עילית 81, 72,000 ק"מ מצב מצויין מהירון 03-412889 (25549)

• 1987 10 2080 ק"מ מישלין 03-954507 (25299)

• 1982 ג'נטיר השכרה צבע מקורי 7,200 ש"ח 03-531288 (25107)

אוסטין

• המשווק לאוסטין ומוריס הבריטיות מציע ... "המרכז לרכב" 03-768811-2 (5350)

• אוסטין מטרו 1000 1984 ראשונה 26.000 ק"מ 03-7528374 (5305)

• מטרו 1300 בהזדמנות 1983 +ססס שנה שמורה במצב מצויין 03-747162 (26837)

• מטרו 83 מצויינת ראשונה 54.000 ק"מ מהירון 052-451721 (26759)

• מטרו 1987, 1300, במצב מצויין +רדיו טייפ 03-556521 052-925411 (25088)

אופל

מאגרי רכב ממוחשבים.
מהיום קונים ומוכרים
רכב באמצעות המחשב.
חסוך זמן, כסף ועירות.
אלון: 03-625552
(7492)

בהזדמנות, חייבת
להמכר, אולדסמוביל
אומגה 1981 כולל
תוספות, מכני מצויין
(27974) 259674-5-6

אלפא רומיאו

אמריקאיות

קדילאק

טנדרים

ג'יפים

דייהטסו

דלתא

וולבו

אנ.סי.יו.

ב.מ.וו.

לנציה

מסחריות

פולקסוואגן

סיטרואן

סימקה–קרייזלר

מיצובישי

מרצדס

סובארו

פונטיאק

פורד

סוסיתא

פיאט

עד 100% מימון!!!
מסחריות!! סנדרים!!
ופרטיות!! ב"מכוניות
עלית"
03-7510889
(25430) 03-7521811

פיאט פיורנו 1988
לאספקה מהירה!!
תל-אביב I.C.T
03-5440799,
חולון ,03-5440104
03-848444
(26503) .03-848729

מיניבוס 1983 ראשונה
מפרטי כחדשה ק"מ
נמוך 03-887953.
(26773)

76 R 600 נגר והילוץ
במצב מעולה לרציניים
משרד 02-722226
(30452) 02-719644

דודג' בי 200 סגורה
1979, מוגבהת, שמורה
(30182) 03-804894

פיון

ציוד בנין

• למכירה לרצינים ציוד מטבחות לבנין במצב כחדש 03-363079 (27274)

ציפוי אמבטיות

• "זאב" חידוש אמבטיה בכיתוב, בכל הארץ ובאחריות. 052-78862 02-638292 04-333454 (5314)

צילום

• כפרי הדרכה בצילום בעברית ובאנגלית ישר מהמקור. 03-775898 (26492)

קיט ונופש

מסעדות

קרוואנים ונגררים

אותיות דביקות

שרותים

בת זוג

בן זוג

הלוואות

מלגזות ושינוע

מי מצא?

ריפוי והרזיה

חוגים

חקלאות

טרקטורים

טלוויזיות

סידות

מנעולים וכספות

כספות משומשות קניה ומכירה "סייף בע"מ" אבן גבירול 114 (5488) 03-230598

שרותי הובלות

פוליש ונקיון

שיפוצים

מחשבים

גלשנים

מזגני אוויר

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

וידאו טייפ

מערכות קול

מכונות כתיבה

חיות בית

כלי נגינה

אופנועים וקטנועים

לרגל חיסול הבולה של תצוגת דהיטים באיכות מעולה ובמחירי מבצע פתוח במוצאי שבת האורגים 5 א.ת. חולון (26685) 03-5564960

"חיים אופנועים" מודיעה אצלנו תקבל חוג F-600 שלושה שבועות הבכות מובלת ... לכל דיגמי טוזוקי 03-381940 03-372476 (26140)

ביקוש רכב

בתי"ס לנהיגה

חלפי רכב משומשים

רכב

בהזדמנות: 504 אוטומטית 1981 פרטית מיטאלית כחדשה (26653) 03-887162

דרושים

• ספרי צמוד 32 בכמה טובה רצינית ת"ד (27002) 1145 תל-אביב

הכרזות

שוק המציאות

עבודה למכירה

[illegible]

עיריית תל-אביב-יפו

ילד וילדה כבני שנתיים, המוכרים באור, הסובלים מתסמונת דאון

מחפשים בדחיפות משפחה אומנת חמה ואוהבת.

המשפחה תקבל תשלום והדרכה צמודה.

נא לפנות ל: עמי בן חיים

טל: 03-438325, 03-438145, 03-438820

המשטרה אתגר

דרושים

1. קציני רווחה

דרישות התפקיד: בוגרי עבודה סוציאלית ולחילופין בוגרי פסיכולוגיה או מדעי ההתנהגות בעלי נסיון של שנתיים לפחות. מגורים בקרבת מקום העבודה.

מקום השרות ת"א, אשקלון, חיפה.

1. תובעים

דרישות התפקיד: עו"ד, אפשרות לבצוע סטגי במסגרת המשטרה.

מקום השרות כל הארץ

3. מהנדס תעשיה וניהול/חוקר ביצועים

דרישות התפקיד: מהנדס תעשיה וניהול או מתמחה בנושא חקר ביצועים.

מקום השרות ירושלים

על המועמדים להיות לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה וגיל עד 35.

המועמדים יפנו לאחד ממלשכות הגיוס הר"מ

בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים:

תל אביב – רח' הרכבת 14 טל 03-628290

ירושלים – רח' המלך ג'ורג' טל 02-244433

חיפה – רח' העצמאות 83 טל 04-661067

באר שבע – רח' העצמאות 55 טל 057-32521

[illegible] – רח' הרצל 206 טל 08-487468

– סודיות מובטחת –

לס.א.מ. שרותי בריאות ועזר בע"מ דרושים

★ רופא המוסך (קצר נסיון ברה"ל אסורי).

★ מרפאה בעיסוק

לקבלת פרטים נא להתקשר למלי 03-5386275 03-5366352 לבקש את גליה.

ש.ר. ברים מתכוניות בע"מ דרוש

סוכן/ת

להפצת מכשירי יהודי בתחום כלי עבודה.

★ בעל רכב

02-521288

קצין במילואים

אתה המתגייס אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בכל התנאים שנותרו שבו תוכל לתרום ולהתפתח?

אם אתה בעל השכלה ותכונות מלאה וגילך 21-28

בוא והצטרף אלינו

אנו מציעים לך עבודה קבועה שבה תמצא:

* תפקיד הכרוך בפעילות שטח.
* עצמאות, ענין רב וסיפוק; אפשרויות לקידום וגיוון.
* אפשרות לצאת בעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמאיים מלאים.
* שכר ותנאי שירות טובים.

פנה נא אלינו לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד – 61392) עבור הדס, צוין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.

– סודיות מובטחת –

רשות הגנים הלאומיים

דרוש מנהל חשבונות מפקח כספים באתרים

תאור התפקיד:

1. הנהלת חשבונות במשרד הראשי.
2. פקוח על כספים והדרכה באתרי הרשות.

הכישורים הדרושים:

– מנהל חשבונות סוג ד' – ג'.
– ידע ונסיון בבקורת.

מגורים – באזור תל-אביב. רצוי בעל רכב.

המעוניינים יפנו לרשות הגנים הלאומיים, ת.ד. 7028, הקריה ת"א 61070 עד לתאריך 20.5.88.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור למעביד להפלות אדם לעבודה להבחנה מינו או מעמדו האישי ...

לתעשיה הצבאית בירושלים דרושים

1. מהנדס/ת אבטחת איכות בכיר:

למפעל העוסק על-פי תקן MIL-Q-9858. ניהול צוות גדול של עובדים, מהנדסים וטכנאים; קיום קשר עם לקוחות חו"ל, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב. נדרש מהנדס מכונות או חומרים ותהליכים, בעל נסיון של חמש שנות עבודה לפחות בתפקידי אבטחת איכות, בתחומים הנ"ל. שליטה מלאה באנגלית, רצוי ברמה של "שפת-אם".

2. מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:

ממונה על קבוצת נושאים במסגרת תוכניות הייצור: PROGRAM MANAGER. לביצוע תוכנית אספקות בסיסית, בשיתוף פעולה עם המפעלים, מחלקות התכנון, התפעול והכלכלה, ההנדסה ואבטחת האיכות; ריכוז פעילויות: בדיקת התוכניות; תיקום על-פי דרישות שינויים מוסכמות ועל-פי תוכניות הייצור; קיום הקשר עם הלקוחות, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב והנ"ל. שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת-אם".

3. מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:

בעל נסיון של כשמונה שנים לפחות בתחומי הפעילות הבאים: אכר-עיזה, ארגון ושיטות עבודה במערכי ייצור של מפעל תעופתי, מתכנת תוכנולוגיות מורכבות של ייצור הרכבה מכניים.

4. מהנדס/ת מכונות:

לתפקיד בכיר בניהול הייצור במפעל לייצור חלקים מכניים עדינים והרכבתם, כולל חלקים אלקטרוניים. נדרש נסיון של 8-10 שנים לפחות בניהול ייצור של עיבוד שבבי מדויק במכונות עדינות, הרכבות, טכנולוגיה, בהיקפים גדולים. המפעל מונה מאות עובדים. קשר עם לקוחות בארץ ובחו"ל; שליטה מלאה באנגלית – הכרחית.

5. מהנדס/ת מכונות/אוירונאוטיקה:

להתפקיד בכיר בהנדסה; בעל נסיון של כעשר שנים בתכנון הנדסי תעופתי של ציוד נשוא למטוסים וחלקי מטוסים; קשר לקוחות חו"ל; ניהול צוות גדול של עובדים, מהנדסים וטכנאים. נדרשת שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת-אם".

6. מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה, עם רקע בתחום המכני:

להקמת פרוייקט ייצור בתחום אלקטרו-מכניים ולאבטחת איכות, בתחום המוצרים הנ"ל. נדרשת שליטה מלאה באנגלית.

למועמדים מתאימים שבמחוז למגורים ירושלים – יינתן סיוע בדיור. נא לפנות למחלקת קהארים, ת.ד. 1505 ירושלים. ולציין את מספר המשרה. נא לציין תעודת זהות רק פונים מתאימים ייענו

התעשיה הצבאית

אילון חברה לבטוח בע"מ

לסניף חיפה דרוש

★ מפקח רכישה לביטוח חיים

להפעלת קבוצת סוכנים פעילים

בעל נסיון מוכח שנתיים לפחות בענף הביטוח

נא להתקשר לגדי קרן טלפון 03-201654 החל מיום א'

אורט ישראל

ביה"ס המקיף השש-שנתי אורט ע"ש גולדווטר – אילת –

דרוש/ה

מנהל/ת בית-ספר (לשנת הלימודים תשמ"ט)

* בעל/ת השכלה אקדמית; בעל/ת נסיון במינהל החינוך.
* המועמד המתאים יקבל הטבות שונות כגון סיוע ברכישת דירה או פטור משכר-דירה; פטור ממיסי ארנונה; סיוע במציאת תעסוקה לבן/בת הזוג.
* מועמדים מתבקשים לפנות בכתב-יד, בפירוט קורות חיים – למנהל הטכני-פדגוגי, אורט ישראל, ת.ד. 16087 תל-אביב (61160) עבור "מנהל אילת"

עת עת עת

שירות התעסוקה – הלשכה הארצית לימאים

דרושים/ות

מועמדים/ות לאימון לעבודה באניות צי הסוחר

במסלולים הבאים:

1. **סיפון** – עדיפות לבעלי/ות נסיון ימי בחיל הים ולמסיימי/ות בתי ספר ימיים.
2. **מכונה** – לבעלי/ות תעודות מקצוע סוג 2 ומעלה במסגרות.
3. **טבחות ומלצרות** – לבעלי/ות סוג 2 ומעלה.

מעומדים/ות לאחר שירות צבאי, בעל-/ות השכלה של 10 שנות לימוד ומעלה ובריאות תקינה, יפנו אל יועצי/ות התעסוקה בלשכות התעסוקה במקום מגוריהם או בכתב אל הלשכה הארצית לימאים; ת.ד. 33291 חיפה, מיקוד 33033.

למוסד ציבורי גדול ומתפתח דרוש:

מנהל מחלקת ארגון ושיטות

לעבודה מגוונת בכל תחומי הנדסת תעשיה וניהול

הכישורים הנדרשים:

* מהנדס תעשיה וניהול
* ותק של 6 שנים לפחות
* רצוי בעל נסיון בתפקיד דומה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 50493 ת"א 61500

MORE והיצר

פתח-תקוה דרוש

טכנאי/הנדסאי ייצור

עם ידע בתפ"י, חקר עבודה ושיפור שיטות. כדרוש נסיון מוקדם של כחצי שנה לפחות

נא לפנות בכתב בלבד לת.ד. 4181 פתח-תקוה 49145

مكان الأصل

هكذا من الأصل

אנטנה / שלמה גינוסר

טד קופל טורס

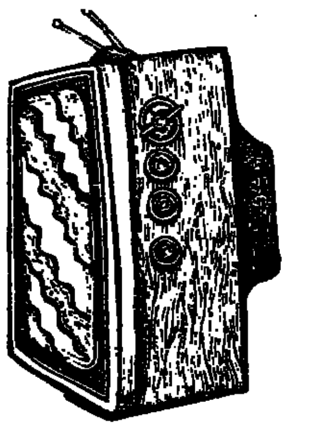

א. הסימטריה היא המסר.
אומרים לי שמעטים האמריקאים ההולכים לישון מבלי לראות לפני כן את „נייטליין" של איבי.סי. אם זה נכון, הרי זה מפני שצופי הטלוויזיה האמריקאים אינם אוהבים, כנראה, ללכת לישון על מוח מלא. מיכה קרפין עשה שירות מצויין לצופה הישראלי המסוקרן, כאשר ריכז השבוע ב„מבט שני" קטעים מתוך תוכניות „נייטליין", ששודרו במשך כמה ימים מישראל לאמריקה בשידורים חיים. זה שטד קופל זכה בארץ לטיפול השמור בדרך־כלל לראשי ממשלה – זה סיפור אחר. אחרי הכל, קופל הוא, ללא ספק, מעצמה תקשורתית. אולם התוכניות עצמן הן סיפור אחר לגמרי. מן הקצת שראינו ב„במבט שני" נראה בעליל שהלחצים הישראליים והפלשתינאים לאובייקטיביות מירבית הולידו סימטריה מלאכותית ואיזון צורני, שאין לו הרבה עם הנושאים הסבוכים שבהם התיימרה „נייטליין" לטפל בשידוריה מישראל. לעיתים, הדבר גבל בבדיחה עצובה: שניים מול שניים, דקה מול דקה, טיעון מול טיעון. המון חייכים ואף חליפה שלמה אחת. הנשמה פורחת מרוב איזון. זה טוב בשביל מי שלא מחפש צרות. לא טוב בשביל מי שמבקש להכיר את הנושא כמו שצריך.
אף־על־פי כן, תענוג לראות כיצד טד קופל מנווט שידורים חיים: בסמכותיות שלווה, הנשאבת ממאגר לא־נדלה של מקצועיות צרופה. מופת לאנטי־חלטורה. מקצוען כזה מכיר בוודאי היטב את קהל־היעד שלו. דווקא המיומנות המקצועית של קופל והיכרותו את צרכני הטלוויזיה תוחמים את הנושא הנדון ומצרים את אופקיו. אחרי הכל, הטלוויזיה היא מדיה המייצרת ריגושים שאין בהם סכנה לאירוע מוחי מכל סוג שהוא.

ב. תרגיל בתקשורת.
תסתכלו על עצמכם בראי. מה אתם רואים? בן־אדם שקורא מה שעיתונאי כותב על מה ששודרן טלוויזיה ישראלי משדר על מה ששודרן אמריקני משדר על מה שכתבי „נייטליין" אומרים על הסכסוך הישראלי־פלשתינאי.

ג. על חמורים ו„אולדסמוביילים".
כמו שאלקסיס המתליאה, השטן בהתגלמותו הנקבית, וקריסטל המתליאה לא פחות, הנשמה הטובה בעלת הרחם הבוגדנית, הן הסמלים המסחריים של „שושלת" האינסופית – כך החמור הוא הסמל המסחרי של מאש"ה, הנפל המטופש של מחלקת הדרמה בטלוויזיה הישראלית.
החמור הסימפאטי שהוכנס לפרק האחרון בסידרה הדבילית הזאת, הוצב שם כמשקל־נגד ל„אולדסמוביל" המהודרת של המשרד לאיחוי שברי העם. אבל, לדידי – החמור הוא הדמות האינטליגנטית ביותר בסידרה הזאת. בנעירה בכיינית אחת (הטקסט היחיד שלא נכתב, למרבה המזל, על־ידי התסריטאי), חמורנו המבוהל מביע את דעתו למראה כל החמורים על שתיים שצופים בסידרה זאת מרצונם החופשי.

ד. מהו בן־אדם.
בן־אדם הוא רק אחד־חלקי־600 מיליון הצופים שהזינו את עיניהם ביהלום המזוייף של כתר „איגוד השידור האירופי": האירוויזיון. 600 מיליון זוגות עיניים. 600 מיליון זוגות אוזניים. מאסה אנושית אדירה, שבאנרגיית־שיעמום אדירה נדבקת למסך הקטן הממוגנט, שואבת וסופגת לתוכה נוזל דליל ומר־טעם. כמו מדוזה ענקית שכולה תכלת שקופה.

ה. בשביעיה הראשונה.
ירדנה ארזי התמודדה והצליחה להכנס לשביעיה הראשונה, שלא לדבר על העשיריה הראשונה. זה הרבה יותר ממה שלא מעט עסקנים ב„חירות" וב„עבודה" יוכלו לזקוף לזכותם כאשר תסתיים הרכבת הרשימות לכנסת ה־12.

טד קופל לוחץ יד (למעלה, צילום: מגי אילון); ירדנה ארזי נלהבת למקום השביעי (תצלום ארטי)

ו. הבן־אדם הכי מאושר.
אז ירדנה לא היתה הבן־אדם הכי מאושר באירלנד השבוע. אז מה? יש לכם מושג כמה קשה להיות הבן־אדם הכי מאושר באירלנד? תשמעו סיפור: בלילה חשוך אחד צועד לו אדם בודד ומפוחד ברחוב צדדי בבלפאסט. לפתע הוא מרגיש קנה של אקדח נצמד לגבו וקול צרוד לוחש מאחוריו: „עצור! מי אתה, קתולי או פרוטסטנטי?" מודיע האיש המפוחד: „אני יהודי". ואז נשמט קנה האקדח מגבו והקול שמאחוריו נאנח: „תודה לך אלוהים! ברגע זה – אני האדם המאושר ביותר בכל אירלנד".

ז. ואגנר.
ערב אחד השבוע אני נוסע במכוניתי וממש לא מאמין למשמע אוזני. הכרזות למקלט הרדיו (שמכוון, כרגיל, ל„קול המוסיקה"): ואגנר: תחילה צלילי המבוא ל„טריסטאן ואיזולדה" ואחר־כך קולה של לוטה ליהמן בקטע מסופה של האופרה המונומנטאלית הזאת. ואגנר ב„קול ישראל"? מה, הסתיים החרם? או מדוע לא מודיעים לי כדי שלא אצטרך להחסיר פעימת־לב ולהתפתל ברגשות־אשם כל אימת שאני שולף אלבום ואגנרי מתוך התקליטים הפרטי שלי?
אינני יכול לומר, שהחרם הישראלי על ואגנר או ביטולו היא בעייה קרדינאלית. בוודאי לא בימים טרופים אלה. היחס הדו־ערכי בישראל לגאון האנטישמי הזה, שהגאוניות המפליאה והמהפכנית שלו אינה מוטלת בספק, היא תופעה עכשווית שצריך לכבד אותה. מעבר לזה – להגיון יש מעט מאד מה לומר בסוגייה זאת. ואגנר לעולם יישאר יוצר ענק, כשם שכל גדולתו לא תצליח לגמד את הטירוף האנטישמי של מי שהיה, אולי, בנו הלא־חוקי של שחקן יהודי בינוני בשם לודביג גייר. עצימת־עין־אחת של „קול המוסיקה" מהחרם הלאומי על ואגנר, תוך גיחה קצרה לממלכת הצלילים המכושפת שלו אינה מעלה ואינה מורידה. רק שלא יעשו מזה עניין. לא בער ולא נגר.

ח. פרחי הרוע.
יש, אולי, משהו פרוורטי בקסמים שמהלכים עלינו זרויות מסתורתיות, במיוחד – כאשר יש להם מסורת של ניכור ועויינות. לא כל אוהבי־ואגנר היהודים יסכימו אתי. העיתונאי והמבקר האנגלי המעולה ברנארד לוין מה„טיימס" הלונדוני, הידוע כוואגנריסט חסר־פשרות, ידחה רעיון זה על הסף.
אני מניח שגם הדרה רון הישראלית לא תקבל את הגוון הפרוורטי שבו אני צובע נושא זה. רון הופיעה השבוע ב„זה הזמן" לרגל „פסטיבל סרטי סטודנטים", שבו היא מציגה סרט קצר משלה. הסרט מספר על ילדה ישראלית הלומדת בבית־ספר דתי לבנות, נמשכת לעולמה המסתורי של כנסייה המצוייה בקרבת מקום־מגוריה. הדרה רון דוחה את תמיהותיו של ירון לונדון על כך שאין לה „הדרה אטאביסטית", כהגדרתו, מסמלים נוצריים. היא גם אינה חושבת שסרטה הוא „זר ומוזר": מדובר בחווייה בסיסית, בסרט על התבגרות, היא אומרת. לדידה, ישו־על־הצלב לא רודף אותנו. וזה, כמובן, נכון אבל לא מדוייק: מכל מקום, נרמזנו על סרט מיוחד. כשנראה אותו בשלמותו, אם נראה, נדע האם ייחודו הוא גם במהות ולא רק בקוריוז שבו.

ט. אדוני המלך.
אהלן, יור מג'סטי. גם השבוע, לצערי, לא יכולתי לצפות בערוץ שניים שלכם.
הסיבה שבכלל זאת אני לא מוותר על ההתקשרות הקבועה שלנו היא, שאני רוצה שלא תיפול רוחך בעקבות הדברים שיצחק שמיר אמר על השטחים ועל הסבתא שלך. המקורות שלי מוסרים לי שאם תסכים להפגש עם שמיר, הוא יפתיע אותך בויתור משמעותי. שמיר, כך אומרים לי, מוכן להוריד מהמסך את הסידרה הישראלית הפופולרית ביותר, מאש"ה. בלי שום התחייבות לויתור הדדי מצדך. זה, אני יכול להבטיחך, גם על דעתו של שמעון. יעני: קונצנזוס.

י. פסוק.
מוקדש לכל מי שעלול היה להפגע אישית ממשהו שכתבתי לעיל: „מבקר הוא אדם המכיר היטב את הדרך אך אינו יודע לנהוג". (קנת טיינן, מבקר תיאטרון אנגלי).
וליל מנוחה מירושלים.

מלה ישראלית מאוד / אבירמה גולן

פתאום

מלה ישראלית מאוד, פתאום. הכל קורה כאן כך. פתאום גשם. פתאום קיץ. פתאום שוב היתקלויות בהר דוב. פתאום הקלה, ופתאום שוב צה"ל כובש גבעה ועיירה בקרב קשה.
הנה חלום של בן־גוריון, ההוא על הרמטכ"ל התימני, כמעט התגשם: עוד ועוד לוחמים ומפקדים מעדות המזרח יש בצה"ל. הנה סא"ל שמואל אריב, למשל. ופתאום הוא נפל. ופתאום נחשפת לפנינו תמונה חדשה של ישראל אחרת, ואולי אותה ישראל הישנה בדיוק – האב השכול הגאה בבנו המובל אל הקבר, הכאב הנוקב של האחים. אבל מסוג קשה: „אמרתי לו, שמוליק, קצת יותר לאט", אומר האח. בנעימת הקול יש משהו צלול מאוד ומוכר: איזה תום שאין בו הרואיזם שוביניסטי ואין בו ציניות ועייפות. פתאום עכשיו.
וישראל אחרת עוד יותר, מוכרת עוד פחות, בכפר יערה שבצפון. יהודים ובדווים ביחד, ובכיה של השכנה היהודיה על החייל הבדווי שנפל. „מה זאת אומרת, ילד שלנו", היא אומרת. פתאום, בלב הסכסוך, הקול האנושי הזה, האפשרות הזאת לחיים משותפים. אולי מה שבא להדגים מוחשית את הדברים שיאמר כמה ימים לאחר מכן מירון בנבנישתי, על הכפילות הכואבת – אויבים ושכנים. שונאים ואוהבים. פתאום הדברים נשמעים מובנים יותר. לא כתשובה, כהתבוננות.

פתאום גשם. פתאום קיץ.
פתאום צה"ל כובש עיירה.
פתאום נחתך כאן קו חדש וגס

ופתאום דומה שאין כאב גדול מכאבו של החקלאי ההוא שידיו קשות ומחוספסות מעבודת האדמה הזאת: החקלאי שנתן לאדמה, בשתי ידיו, הכל הכל, ובאו ידיים אחרות והשחיתו ועקרו. אבל אם כך, גם אין כאב נורא מן הפצע הנפער בליבו של אדם, שחיילים עוקרים את עצי הזיתים שנטעו סבו ואביו לפניו. ואין תמונה מבישה ונוראה ומדירה שינה ומנוחה מן התמונה הזאת: איש עייף ומדוכא יושב עם אשתו ובניו על גל חורבות שהיה אתמול בית.
וכך פתאום, בקצב משוגע, קורים היום דברים שישנו, כנראה, את חיינו מחר. החגיגה המבהילה של פרופ' שאקי במפד"ל, למשל, חגיגה החושפת קיצוניות יבשה ופרגמטיות מהולות, הפלא ופלא, במשיחיות המוכרת זה שנים אחרות בסגנונה המתלהב – מדינת ישראל כפעמי המשיח ואתחלתא דגאולה. עכשיו צריך לצעוק במחנה הדתי המתון, השפוי, החושב שישמיע את דבריו בקול ברור ורם. פתאום נחתך כאן קו חדש וגס.
עכשיו מתחיל להתלהט הקיץ, והבחירות מתקרבות. כל הבעיות החשובות באמת נדחקות היום מתחת לשטיח, ועוד מעט, לפתע פתאום, הן יתפרצו בקול גדול: מערכת הבריאות, התעשיה, החינוך, הלאומנות הגוברת ברחוב והקיטוב בין חילונים לדתיים. והשטחים, כמובן, שוב, ושוב, השטחים, כמובן. וכאשר הם יתפרצו, יהיו מבהילים, מפתיעים מאוד, ובלתי מוכנים, ובלתי אשמים, מפני שהכל קרה פתאום, אחת שתיים שלוש דג מלוח ומי שעומד מאחורי ומצדדי הוא העומד.

עם שקית „מרקס אנד ספנסר" ביד / מירי פז

כמעט כמו בכורה ישראלית

רוב המפיקים בלונדון אינם מכוונים את ההצגות לקהל יעד בריטי אלא לתיירים בחופשה הטרודים במירוץ מוזיאונים וקניות. כלומר קהל ישראלי, למשל

40 שנה אחרי תום המנדט הבריטי מחזירים הישראלים לבריטים במנדט משלהם. עברית היא השפה החוקית השניה, אם לא הראשונה, בלונדון רבתי. זה הרושם הראשון ההולם בך בעת ביקור בהצגת תיאטרון בעיר, או בשיטוט ברחובותיה, ולא בזכות המרכזים שבהם.
ההצגה הראשונה שראיתי בלונדון "A TOUCH OF THE POET" עם ונסה רדגרייב ותימוטי דלטון בתפקידים הראשיים ב„קומדי תיאטר" דמתה כמעט בכל לבכורה ישראלית מן המניין ב„הבימה" או ב„קאמרי". כמה חברי כנסת, מנהלי מתנ"סים, עיתונאים, אנשי עסקים, נופשים וחופשיים, שוחרי תיאטרון. נראה כאילו ש־80 אחוז מהקהל הוא ישראלי. לו ידעה ונסה רדגרייב איזה קהל מעריצים נלהב יש לה בישראל, אולי היתה לומדת עברית או ערבית ומצטרפת, למשל, ל„במה 2" בתיאטרון חיפה או, שמא, על פי העדפותיה הפוליטיות, לתיאטרון „אל חכוואתי", (ואנחנו היינו הולכים לראות הצגה שלהם, לא רק מפני שהם פלשתינאים).
יש, כמובן, כמה הבדלים הכרחיים בין הקהל הישראלי ב„קומדי תיאטר" בווסט אנד לבין זה של „הקאמרי". בבכורות של הקאמרי אנשים מתלבשים קצת יותר בקפידה ואינם מגיעים עם שקיות „מרקס אנד ספנסר" ביד.
אחרי ההצגה הראשונה התרגלתי לכיבוש הישראלי התיאטרלי, וכשהרחקתי ליומיים לסטרטפורד כבר חסרה לי אותה ריגשה ישראלית, שאין לטעות בה בשיחות הפואייה בהפסקה: השוואות הכרחיות בין ההפקה העכשווית לקודמותיה, בין שחקן לשחקן והתחרות הבלתי־נמנעת בין שיאנים יודעי־דבר: כמה ומה כבר ראו ואיפה. מי שלא ביקר בממלכת התיאטרון הבריטי קרוב לעשר שנים הרי הוא ישראלי מפוקפק שראוי לבחון את זכויות האזרח שלו.
ספק אם מפיקי התיאטרון הבריטיים מודעים לזהות הדומיננטית של קהלם: המדיניות הרפרטוארית שלהם מחשידה אותם לפחות במקצת. רשימת המחזות המועלים עתה על רוב הבימות המסחריות מלמדת שרוב המפיקים מכוונים את בחירותיהם לקהל יעד לא בריטי. אלה בעיקר מחזות לתיירים בחופשה שרוצים לפוגג את מרוץ המוזיאונים והקניות במינחת תיאטרון קלה, לא מכבידה מדי, שווה לכל נפש, עתירת פעלולי במה מרשימים ומשובצת כוכבים ידועי שם. ונסה רדגרייב, תימוטי דלטון, ג'ון גילגוד, מגי סמית, דיאנה ריג, המככבים עכשיו בהפקות שונות בלונדון, הם שמות המוכרים כל הצגה, בלא קשר לשאר מרכיביה.
"A TOUCH OF THE POET", מן המחזות המאוחרים של יוג'ין או'ניל, ולאו דווקא מן המשובחים, מעוגן בהווי חייה של משפחת מהגרים אירית בארה"ב בסוף שנות ה־20 של המאה שעברה. אבי המשפחה (דלטון) לכוד בעברו האירי, בקרבות המפוארים שניהל פעם. את ההווה האמריקאי הוא מטביע באלכוהול. רעייתו (רדגרייב), מין אשת־צל, מנסה לאחד את המשפחה המתפוררת. בתם היא היחידה המנסה להבקיע לעצמה דרך אל החברה האמריקאית, אך השורשים המשפחתיים והלאומיים מעכבים אותה. או'ניל עצמו אמר פעם, שמה שמסביר אותו ואת מחזותיו יותר מכל הוא מוצאו האירי. יש במחזה יסודות אוטוביוגראפיים נוספים: הגאולה הלאומית האירית משותפת לגיבור המחזה ולאביו של או'ניל, ג'יימס, שחקן נודע שסירב לשנות את שמו האירי בטענה: „או'ניל היה שם מכובד דיו למלכי אירלנד: הוא מכובד דיו בשבילי".
"A TOUCH OF THE POET" אינו מחזה גדול: חינו בהצהרה האישית של או'ניל על עצמו. „מה שמסביר אותי יותר מכל דבר אחר, הוא היותי אירי", הכריז או'ניל, שנחשב לאחד המחזאים האמריקאים החשובים. "A TOUCH OF THE POET" הוא, אולי, המחזה האירי והאישי ביותר שלו. ההתרפקות על העבר האירי, הגאווה, אי ההשלמה עם ההווה, ההתמכרות לאלכוהול הן פיסות ביוגראפיה של או'ניל ומשפחתו.
נוגעת אל הלב (היהודי, במיוחד) היא דמותה של האם במחזה. האם האירית היא בעלת־בריתה, כמעט תאומתה, של האם היהודיה. כמה מן הסצנות המרגשות בהצגה הן בהתפתחות היחסים המתרקמים בינה לבין בתה. רדגרייב היתה אנושית, חמה, גדולה. רודי דיוויס, המגלמת את דמות הבת, היתה מעולה וכמותה כל צוות השחקנים עד אחרון הניצבים. ובנושא זה אין לתיאטרון הבריטי מתחרים רבים. באשר לטיב המחזות יש לבריטים מתחרים, גם בתיאטרון הישראלי. על כך ברשימה הבאה.

חטף־פתח / ורדה צימרמן

תל־אביב וירושלים מציגות „צבע טרי"

42 ציירים. 28 פסלים. הקריטריון הוא הגיל. מעין דו"ח ביניים. תמונת מצב. רבים נשארו בחוץ

משעות אחר־הצהריים ועד שעות הערב המאוחרות תימשך החגיגה המשותפת לשני המוזיאונים הגדולים בארץ. „צבע טרי", תערוכה ראשונה משותפת למוזיאון ישראל ולמוזיאון תל־אביב תיפתח כמעט בו־זמנית. המוזמנים בחלקם ינועו ביום שלישי מן השפלה להר לפתיחה החגיגית ויציגו את ההזמנות הירוקות, אולי ביטוי לאמנים – ציירים ופסלים ישראלים – „ירוקים" (לא כולם, כפי שנרמז בשם התערוכה, שמטרתה „להציג פריסה רחבה ככל האפשר של האמנים והאמנות... לעדכן את הצופה ולדווח לו על מצבו של הציור והפיסול בארץ". המוזיאונים יציגו את עבודותיהם של 42 ציירים ו־28 פסלים, שהקריטריון הראשוני לבחירתם היה הגיל: אמנים שנולדו אל תוך המדינה מאז הקמתה.
„בחירה קשה", אומר מיכה לוין, האוצר הראשי של מוזיאון תל־אביב. אמנים רבים נשארו בחוץ. „התערוכה מציירת תמונת מצב", אומר לוין, „מעין דו"ח ביניים. במקרים מסויימים נבחר אמן, כי הוא מייצג יותר מאשר את עצמו בלבד גם את אלה העוסקים בבעיות דומות או זרם מסויים. האוצרים, אלן גינתון ויגאל צלמונה, ביקרו רבים מאוד. המוצגים ישקפו גוונים ולא בהכרח את עשרת הנבחרים או את פנתיאון האמנים". גם אם לא פנתיאון, אין ספק כי אוצריה מקווים כי התערוכה תחשב לציון דרך.
במאמר המתפרסם בקטלוג התערוכה כותבת האוצרת הטריה אלן גינתון, כי „התכונה הבולטת של התערוכה היא האפשרות להציג עשרות ציירים שהציור שלהם עצמאי ומקצועני במידה רבה". „באופן עקרוני יש לציור בארץ מסורת מגובשת", אומר יגאל צלמונה, האוצר הראשי במוזיאון ישראל. „יש אסכולות, קבוצות ומורים המשפיעים באופן כללי על מערכת מגובשת וברורה יותר מאשר לפיסול. בפיסול היו רק 'פיגורות', להוציא אולי את האסכולה הכנענית. הפיסול בארץ הוא אינטרנציונאליסטי. היו אמנם השפעות מחו"ל, אבל רק מעט השפעה הדדית של אמן אחד על השני, ואי־אפשר למתוח קו של התפתחות".
בעשור האחרון, אומר צלמונה, היתה פריחה של הפיסול הישראלי. „פריחה שאפשר להסביר בכמה כיוונים. יש עזרה יותר גדולה של הממסד בסדנאות מסובסדות או בפרסים. כמה אמנים חשובים של שנות השבעים מלמדים עכשיו, זה אולי מקרי, אבל הם מלמדים ומשפיעים כפיגורות מוליכות. יש כיום גם יותר מוסדות וגופים המזמינים עבודות מפסלים ותודעת הפיסול רווחת יותר ויותר. אמנים, אפילו אלה היוצרים פסלים גדולים, יכולים להניח כי ימצאו לקוח לעבודותיהם. תופעות אלה משתלבות בפריחה המעניינת של הפיסול העולמי".
על אף צורת העבודה האינדיבידואליסטית מוצא צלמונה קווים משותפים בעבודתם של הפסלים הצעירים בארץ. במאמר שכתב הוא מציין את זיקת הפיסול הישראלי לציור, שימוש בצבע או שימוש במניפולציות ציוריות וכן את הזיקה לארכיטקטורה ועיצוב. „הפיסול הישראלי היום", כותב צלמונה, „נמנע על־פי רוב מהתייחסות עקרונית, מפורשת וקיצונית, ויונק את כוחו דווקא מן הסינתזה, מן המתח שבין הרציונלי לחושני, בין התעשייתי לאורגני, בין האמיתי למסתתר. הוא מציע אמירה פורמליסטית לכאורה שיש עמה מורכבות תוכנית ואפילו סיפורית... תמונת העולם העולה מחלקן של היצירות המוצגות בתערוכה היא של עולם מפורק ומקוטע, שקשה לתפוס את מורכבותו... ההתקשרות לעולם נעשית בדרך עקיפה, פיוטית או אירונית... השילוב הבלתי אפשרי כמעט של ארעיות רעועה ומונומנטליות, המאפיין רבים מן הפסלים בתערוכה, מעיד על הימנעות עקרונית מפאתוס (ישראלית מאוד באופיה...), אך גם על יומרה בריאה ועל אי רצון לוותר על הצהרת נוכחות ועל אחריות שבהצגת אמירה בעלת תוקף".
התערוכה המשותפת הראשונה בתולדות תהיה פתוחה עד ספטמבר. מכיוון שהיא חלק מפסטיבל ישראל יוצגו עבודות גם בתיאטרון ירושלים, לב הפסטיבל. „חלק ראו בה לתערוכה הזדמנות לחשיפה נוספת של האמנים לציבור רחב", אומר מיכה לוין.

ציור:
סמדר אליאסף, לארי אברמסון, אודי אלוני, דיתי אלמוג, שוקי בורקובסקי, אמנון בן־עמי, אסף בן־צבי, עידו בר־אל, אבי ברג, דגנית ברסט, ג'ניפר בר־לב, תרזה גאייר, ציבי גבע, תמר גטר, נורית דוד, מיכל היימן, דוד וקשטיין, ראובן זהבי, איתן זכאי, אתי יעקובי, דורית יעקובי, פמלה לוי, יצחק ליבנה, יהודית לוין, יעקב מישורי, יוסי מרק, ריזרם מרון, מיכל נאמן, אברהים נובאני, משה ניניו, מירי נשרי, נעמי סימן־טוב, יגאל עוזרי, אסד עזי, אבי עזרא, מאיר פיצ'חדזה, גבי קלזמר, מיכאל קובנר, יורם קופרמינץ, רוני ראובן, דוד ריב, דוד שוריל, אלי שמיר.

פיסול:
אילן אוורבוך, עמיר אוהלאי, בילי בלוך, ארנון בן־דוד, צדוק בן־דוד, יצחק גולומבק, ורדה גרינג, דבורה דומיני, קובי הראל, מקס ורבר, זק זנר, דניאל זק, דורון יהלום, דינה כהנא־לוי, עמי לוי, דורון ליבנה, ולרה מאיירי, דודו מזה, לורנס מקבב, אבי מיטון, סמיון בלו סינגרו, סיגל פרימור, יוסף צמח, גבי קלזמר, צביקה קנטור, אודי קצנשטיין, ישראל רבינוביץ, נועם רבינוביץ, פיליפ רנצר, שמחה שפירו.

צלמונה. התייחסות עקרונית, מפורשת, קיצונית. (תצלום: ניצן שורר)